

T.C.
YALOVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**2002-2014 YILLARI ARASINDA TÜRKİYE'DE KADIN
SORUNLARINA YÖNELİK UYGULANAN KAMU
SOSYAL POLİTİKALARINA KADINLARIN BAKIŞI-
YALOVA İLİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEKLİSANS TEZİ

Ayşe BAYRAM

Enstitü Anabilim Dalı: ÇALIŞMA EKONOMİSİ VE ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİ

Enstitü Bilim Dalı: SOSYAL POLİTİKA

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Muharrem ES

MAYIS 2015

T.C.
YALOVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

2002-2014 YILLARI ARASINDA TÜRKİYE'DE KADIN
SORUNLARINA YÖNELİK UYGULANAN KAMU
SOSYAL POLİTİKALARINA KADINLARIN BAKIŞI-
YALOVA İLİ ÖRNEĞİ

YÜKSEKLİSANS TEZİ

Ayşe BAYRAM

Enstitü Anabilim Dalı: ÇALIŞMA EKONOMİSİ VE ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİ

Enstitü Bilim Dalı: SOSYAL POLİTİKA

Bu tez 16/06/2015 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.

Prof.Dr.Elif Yüksel OKTAY

Jüri Başkanı

Kabul

Red

Düzeltme

Prof. Dr. Eyüp ZENGİN

Jüri Üyesi

Kabul

Red

Düzeltme

Doç. Dr. Muharrem ES

Jüri Üyesi

Kabul

Red

Düzeltme

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Ayşe BAYRAM

29.05.2015

ÖNSÖZ

Türkiye'deki kadın haklarının gelişmesi ve uygulanmasına yönelik uygulanan politikaların, bizzat konunun özneleri ve eyleyicileri olan kadınlar tarafından nasıl değerlendirildiği ve kendilerinin bu politikalardan ne derece yararlanıp; etkilendiklerinin ölçülmesinin ilgiyi hak eden bir çalışma konusu olması sebebiyle bu çalışmayı gerçekleştirmekteyim.

Kadınların kendi mücadele deneyimlerinin yadsınamaz etkisiyle de gerçekleşen kadına yönelik kamu sosyal politikalarının, saha araştırmasıyla birlikte kadınların gözünden değerlendirilmiş olmalarının; özellikle 90'lardan sonra gelişen kadın çalışmalarına bir katkı sağlamasını umuyorum.

Bu çalışmam süresince, beni yönlendirerek emeğini, bilgisini ve sabrını esirgmeden desteklerini sunan Danışman Hocam Doç. Dr. Muharrem Es'e ve tüm koşullar altında desteklerini hiç esirgemeyen annem ve babama teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

Ayşe BAYRAM

29.05.2015

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	iii
TABLO LİSTESİ	iv
ÖZET	xi
SUMMARY	xii
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: KAVRAMSAL BOYUT	
1.1. Biyolojik ve Toplumsal Bir Kategori Olarak "Kadın" Kavramı.....	3
1.1.1. Kadın Kavramı.....	3
1.1.2. Toplumsal Cinsiyet ve Ataerkillik	5
1.1.3. Tarihsel Süreçte Kadın Sorunları	8
1.1.4. Kadın Hareketleri	11
1.1.5. Kadın Hakları ve Sosyal Politika	13
1.2. Dünya'da 2002-2014 Yılları Arasında Kadın Haklarına Yönelik Uygulanan Sosyal Politikalar	16
BÖLÜM 2: TÜRKİYE'DE KADIN SORUNU VE KADINA YÖNELİK KAMU SOSYAL POLİTİKALARI	
2.1. 2002-2014 Yılları Arasında Türkiye'de Kadın Sorunu ve Dinamikleri	28
2.1.1. Toplumsal Cinsiyet Algısı.....	30
2.1.2. Kadın Hakları ve Hareketleri	32
2.1.3. AK Parti Hükümeti'nin Toplumsal Cinsiyet Algısı ve CEDAW'ın Eşitlik Politikalarına Etkisi	34
2.1.4. Kadın STK'ların Etkisi.....	37
2.2. 2002-2014 Yılları Arasında Kadına Yönelik Uygulanan Kamu Sosyal Politikalar	
2.2.1. Sosyal Politika ve Cinsiyet Rejimi	39
2.2.2. Toplumsal Cinsiyete İlişkin İstatistiklerle Mevcut Durum.....	40
2.2.2.1. Anayasal Gelişmeler.....	40
2.2.2.2. Eğitim	42

2.2.2.3. Siyaset/ Karar Alma Mekanizmaları ve Yerel Yönetimler Düzeyinde Kadın Politikaları	44
2.2.2.4. Sağlık	46
2.2.2.5.İşgücüne Katılım ve İstihdam.....	50
BÖLÜM 3: YALOVA İLİNDE YAŞAYAN KADINLARIN KADIN SORUNUNA YÖNELİK UYGULANAN KAMU SOSYAL POLİTİKALARA BAKIŞ AÇISININ DEĞERLENDİRİLMESİ	
3.1. Yalova İlinde Kadınların Sosyo-Ekonomik Durumu	57
3.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi	59
3.3. Araştırmanın Hipotezi	59
3.4. Araştırmanın Veri Toplama Yöntem ve Metodolojisi	60
3.4.1. Evren ve Örneklem	61
3.4.2. Araştırmanın Sınırlılıkları	59
3.4.3. Araştırmanın Veri Toplama Yöntem ve Tekniği	59
3.5. Araştırmada Elde Edilen Bulgular ve Yorumları	60
3.5.1. Demografik Bilgiler	60
3.5.2. Yalova İli'ndeki Kadınların Türkiye'de Kadınların Görünümü ve Kadın-Erkek Eşitliği Algısına Yönelik Bulgular	64
3.5.3. Türkiye'de Uygulanan Politikalara Yönelik Bakış Açılarının Değerlendirilmesi	70
3.5.4. Yalova'daki Görünüme İlişkin Bulgular	75
3.5.5. Kişisel Değerlendirme Soruları	79
3.5.5. Çapraz Tablo Analizleri	83
3.5.6. Katılımcıların Hükümet ve Yalova'daki Yerel Yönetimlerin Kadınlara Yönelik Politikalarına Yönelik Beklentileri	138
3.6. Araştırmanın Genel Değerlendirmesi	146
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	150
KAYNAKÇA	154
EK.....	161
ÖZGEÇMİŞ	164

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ADNKS	: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
AKP	: Adalet ve Kalkınma Partisi
ASBP	: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
BDP	: Barış ve Demokrasi Partisi
BM	: Birleşmiş Milletler
BKH	: Bin Yıl Kalkınma Hedefleri
CEDAW	: Birleşmiş Milletler Kadına Karşı Ayrımcılığı Önleme Komitesi
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
EUROSTAT	: Avrupa İstatistik Ofisi
GII	: Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Endeksi
HDP	: Halkların Demokratik Partisi
ILO	: Dünya Çalışma Örgütü
KEİG	: Kadın Emegi ve İstihdam Girişimi
KSGM	: Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MHP	: Milliyetçi Hareket Partisi
OECD	: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
STK	: Sivil Toplum Kurumları
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TEPAV	: <i>Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı.</i>
TESEV	: Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UNDP	: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
UNWOMEN	: BM Cinsiyet Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadınların Güçlendirilmesi Birimi
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Dünya'da 2002-2007-2012 Cinsiyetlere Göre İstihdam Oranları.....	22
Tablo 2: Bitirilen Eğitim Düzeyi ve Cinsiyete Göre Nüfus (6+yaş) 2013 Türkiye.....	43
Tablo 3: 2002- 2013 Yılları Arasında Türkiye'de Kadın Milletvekili Oranları.....	45
Tablo 4: Yalova'da bitirilen eğitim düzeyi ve cinsiyete göre nüfus (6 +yaş).....	57
Tablo 5: Demografik Bilgiler (Yaş, Medeni Hal, Eğitim).....	60
Tablo 6: Demografik Bilgiler (Çocuk Sayısı, Mesleği, Sosyal Güvence Varlığı).....	61
Tablo 7: Demografik Bilgiler (İkamet Yeri, STK Üyeliği, Siyasi Parti Üyeliği, Aktif Çalışma Durumu.....	62
Tablo 8: Değerlendirme Sonuçları- I. Bölüm.....	64
Tablo 9: Değerlendirme Sonuçları- II. Bölüm.....	70
Tablo 10: Değerlendirme Sonuçları - III. Bölüm.....	75
Tablo 11: Değerlendirme Sonuçları - IV. Bölüm.....	78
Tablo 12: Değerlendirme Sonuçları (IV. Bölüm Devamı-48. Soru)	79
Tablo 13: Değerlendirme Sonuçları (IV. Bölüm Devamı-49. Soru a-g şıkları).....	81
Tablo 14: Değerlendirme Sonuçları (IV. Bölüm Devamı-49. Soru h-i şıkları)	82
Tablo 15: Eğitim Seviyesi ile Yalova Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nün Kadınlara Yönelik Faaliyetlerinden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	83
Tablo 16: Eğitim Seviyesi ile Yalova'da Eğitim Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	84
Tablo 17: Eğitim Seviyesi ile Yalova'da Sağlık Alanında Kadınlara Yönelik	

Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	85
Tablo 18: Eğitim Seviyesi ile Yalova'da Çalışma Hayatında Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	86
Tablo 19: Eğitim Seviyesi ile Yalova'daki Kırsal Alandaki Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	87
Tablo 20: Eğitim Seviyesi ile Yalova'da Siyasete Katılım Anlamında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	88
Tablo 21: Eğitim Seviyesi ile Yalova'da STK'ların Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	89
Tablo 22: Eğitim Seviyesi ile Yalova'da Kadınlara Yönelik Sosyo-Kültürel Çalışmalardan Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	90
Tablo 23: Eğitim Seviyesi ile Yalova'da Kadınlara Yönelik Düzenlenen Meslek Kurslarından Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	91
Tablo 24: Eğitim Seviyesi ile Yalova'da Engelli Kadınlara Yönelik Yapılan Çalışmalardan Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	92
Tablo 25: Mesleki Durum ile Yalova Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nün Kadınlara Yönelik Faaliyetlerinden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	93
Tablo 26: Mesleki Durum ile Yalova'da Eğitim Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	94
Tablo 27: Mesleki Durum ile Yalova'da Sağlık Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki	95
Tablo 28: Mesleki Durum ile Yalova'da Çalışma Hayatında Alanında Kadınlara Yönelik	

Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	96
Tablo 29: Mesleki Durum ile Yalova'daki Kırsal Alandaki Kadınlara Yönelik	
Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	97
Tablo 29: Mesleki Durum ile Yalova'da Siyasete Katılım Anlamında Kadınlara Yönelik	
Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	98
Tablo 30: Mesleki Durum ile Yalova'da STK'ların Kadınlara Yönelik	
Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	99
Tablo 31: Mesleki Durum ile Yalova'da Kadınlara Yönelik Sosyo-Kültürel Çalışmalardan	
Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	100
Tablo 32: Mesleki Durum ile Yalova'da Kadınlara Yönelik Düzenlenen Meslek	
Kurslarından Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	101
Tablo 33: Mesleki Durum ile Yalova'da Engelli Kadınlara Yönelik Yapılan Çalışmalardan	
Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	102
Tablo 34: Aktif Çalışma Durumu ile Yalova Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nün	
Kadınlara Yönelik Faaliyetlerinden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki	
.....	103
Tablo 35: Aktif Çalışma Durumu ile Yalova'da Eğitim Alanında Kadınlara Yönelik	
Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	104
Tablo 36: Aktif Çalışma Durumu ile Yalova'da Sağlık Alanında Kadınlara Yönelik	
Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	104
Tablo 37: Aktif Çalışma Durumu ile Yalova'da Çalışma Hayatında Alanında Kadınlara	
Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	105

Tablo 38: Aktif Çalışma Durumu ile Yalova'daki Kırsal Alandaki Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	106
Tablo 39: Aktif Çalışma Durumu ile Yalova'da Siyasete Katılım Anlamında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	106
Tablo 40: Aktif Çalışma Durumu ile Yalova'da STK'ların Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki	107
Tablo 41: Aktif Çalışma Durumu ile Yalova'da Kadınlara Yönelik Sosyo-Kültürel Çalışmalardan Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	108
Tablo 42: Aktif Çalışma Durumu ile Yalova'da Kadınlara Yönelik Düzenlenen Meslek Kurslarından Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	109
Tablo 43: Aktif Çalışma Durumu ile Yalova'da Engelli Kadınlara Yönelik Yapılan Çalışmalardan Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	110
Tablo 44: Sosyal Güvence Varlığı ile Yalova Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nün Kadınlara Yönelik Faaliyetlerinden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki	111
Tablo 45: Sosyal Güvence Varlığı ile Yalova'da Eğitim Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	111
Tablo 46: Sosyal Güvence Varlığı ile Yalova'da Sağlık Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	112
Tablo 47: Sosyal Güvence Varlığı ile Yalova'da Çalışma Hayatında Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	113
Tablo 48: Sosyal Güvence Varlığı ile Yalova'daki Kırsal Alandaki Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki	114

Tablo 49: Sosyal Güvence Varlığı ile Yalova'da Siyasete Katılım Anlamında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	114
Tablo 50: Sosyal Güvence Varlığı ile Yalova'da STK'ların Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	115
Tablo 51: Sosyal Güvence Varlığı ile Yalova'da Kadınlara Yönelik Sosyo-Kültürel Çalışmalardan Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki	116
Tablo 52: Sosyal Güvence Varlığı ile Yalova'da Kadınlara Yönelik Düzenlenen Meslek Kurslarından Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	116
Tablo 53: Sosyal Güvence Varlığı ile Yalova'da Engelli Kadınlara Yönelik Yapılan Çalışmalardan Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	117
Tablo 54: Medeni Hal Durumu ile Yalova Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nün Kadınlara Yönelik Faaliyetlerinden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	118
Tablo 55: Medeni Hal Durumu ile Yalova'da Eğitim Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	119
Tablo 56: Medeni Hal Durumu ile Yalova'da Sağlık Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	120
Tablo 57: Medeni Hal Durumu ile Yalova'da Çalışma Hayatında Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	120
Tablo 58: Medeni Hal Durumu ile Yalova'daki Kırsal Alandaki Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	121
Tablo 59: Medeni Hal Durumu ile Yalova'da Siyasete Katılım Anlamında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	122

Tablo 60: Medeni Hal Durumu ile Yalova'da STK'ların Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	123
Tablo 61: Medeni Hal Durumu ile Yalova'da Kadınlara Yönelik Sosyo-Kültürel Çalışmalardan Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	124
Tablo 62: Medeni Hal Durumu ile Yalova'da Kadınlara Yönelik Düzenlenen Meslek Kurslarından Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	125
Tablo 63: Medeni Hal Durumu ile Yalova'da Engelli Kadınlara Yönelik Yapılan Çalışmalardan Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki.....	126
Tablo 64: Eğitim Seviyesi ile "Uygulanan Eğitim Politikaları İle Kadınların Eğitime Katılımı Artmıştır" Değişkeni Arasındaki İlişki.....	127
Tablo 65: Eğitim Seviyesi ile " Eğitim Alanında Uygulanan Faaliyet Ve Projeleri Nasıl Değerlendirirsiniz" Değişkeni Arasındaki İlişki.....	128
Tablo 66: Eğitim Seviyesi ile " Çalışma yaşamında kadın istihdamı artmıştır " Değişkeni Arasındaki İlişki.....	129
Tablo 67: Aktif Çalışma Durumu ile " Çalışma yaşamında kadın istihdamı artmıştır " Değişkeni Arasındaki İlişki.....	130
Tablo 68: Aktif Çalışma Durumu ile " Çalışma Yaşamında kadınlara yönelik uygulanan proje ve faaliyetleri nasıl değerlendirirsiniz " Değişkeni Arasındaki İlişki.....	131
Tablo 69: Aktif Çalışma Durumu ile " İş Kanununda yapılan değişiklikleri nasıl değerlendirirsiniz" Değişkeni Arasındaki İlişki.....	132
Tablo 70: Sosyal Güvence Varlığı ile " Kadınlar sosyal hak ve güvencelere (sigorta.vs) yeterince sahiptir. " Değişkeni Arasındaki İlişki.....	133
Tablo 71: Sosyal Güvence Varlığı ile " İş Kanununda yapılan değişiklikleri nasıl değerlendirirsiniz " Değişkeni Arasındaki İlişki.....	134

Tablo 72: Meslek Durumu ile " Çalışma Yaşamında kadınlara yönelik uygulanan proje ve faaliyetleri nasıl değerlendirirsiniz" Değişkeni Arasındaki İlişki.....135

Tablo 73: Meslek Durumu ile " İş Kanununda yapılan değişiklikleri nasıl değerlendirirsiniz" Değişkeni Arasındaki İlişki.....136

Tablo 74: Meslek Durumu ile "Çalışma yaşamında kadın istihdamı artmıştır " Değişkeni Arasındaki İlişki.....137

Yalova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Özeti

Tezin Başlığı: 2002-2014 Yılları Arasında Türkiye'de Kadın Sorunlarına Yönelik Uygulanan Kamu Sosyal Politikalarına Kadınların Bakışı- Yalova İli Örneği	
Tezin Yazarı: Ayşe BAYRAM	Danışman: Doç. Dr. Muharrem ES
Kabul Tarihi: 16.06.2015	Sayfa Sayısı: XIV (ön kısım) + 160 (tez) + 3 (ek)
Anabilimdalı: Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	Bilimdalı: Sosyal Politika
<p>Cinsiyet ilişkilerini dönüştürmede erken bir reform dönemi geçiren Türkiye'de, son 12 yılda gelişen toplumsal cinsiyete duyarlı politikaların, ekonomik, sosyal ve siyasal alanı kuşatan bütün yaşam alanında kendini tam anlamıyla var edemeyen kadının konumunu nasıl etkilediğini araştırdığım bu çalışmamda; kadın hakları restorasyonunun toplumsal cinsiyet açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Türkiye'de 2002-2014 yılları arasında kadınlara yönelik uygulanan sosyal politikaların etkililiği ve etkenlerini ele aldığım araştırmamda, ampirik çözümler için uygulama da yapılmıştır.</p> <p>Genel olarak cinsiyet itibarıyla tarihsel süreçteki algılanma şekilleriyle birlikte kadın ve kadın sorunlarını ele alarak başladığım tezimde dünyada bu dönemde gelişen kadın haklarına yönelik politikalar da ele alınmıştır. Sonrasında kadınların yaşadıkları hak ihlalleri noktasında mevcut devlet politikalarıyla oluşturulmaya çalışılan çözüm sürecinde kadınların bilgi ve bilinç düzeyini ölçmek amacıyla Yalova İli'nde yaşayan kadınlarla anket tekniğiyle görüşmeler yapılmış olup; kadınların gerek özel gerekse kamusal alandaki statüsünü etkileyecek olan bu politikalara yönelik bakış açıları da ölçülmeye çalışılmıştır. Toplam 155 kadına sorular sorulmuş olup; öncelikle Türkiye'de kadınların konumuna bakış açıları ölçülmeye çalışılmış ve kadınlara yönelik uygulanan 2002-2014 yılları arasındaki eğitim, sağlık, siyaset-karar alma mekanizmaları, çalışma hayatı ve yasal düzenlemeler ile ilgili ve Yalova ilindeki politikalara yönelik görüşlerine başvurulmuştur. Alınan cevapların analizi sonucunda, toplumsal cinsiyet eşitliğinin ülkedeki geçerliliğine olan inanç düzeyi düşük çıkmış olup; kadınların ülke çapında temel göstergelerde kadınlara yönelik uygulanan sosyal politikalardan memnuniyet düzeyinin yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca, bu politikalardan haberdar olma konusunda eksiklik tespit edilmiştir. Özellikle Yalova ili içerisinde kadınlara yönelik uygulanan politikalara yönelik fikir sahibi olmadıklarının yüksek düzeyde oluşu dikkat çekmektedir.</p>	
Anahtar kelimeler: Kadın, Kadın Hakları, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Sosyal Politika	

Yalova University Institute of Social Sciences Master Thesis Summary

Thesis Title: The Woman Perspective To The Executed Public Social Policies Of Women's Problem In Turkey Between 2002-2014 The Sample (Model) Of The City Of Yalova

Thesis Author: Ayşe BAYRAM

Advisor: Doç.Dr.Muharrem ES

Date of Acceptance:16.06.2015

Total Number of Pages: XIV (The front of the thesis) + 160 (thesis) + 3 (additional)

Department Labor Economics and Industrial Relations

Field of Study: Social Policy

In this article, I aim to make a comprehensive assessment of the restoration of the women rights in Turkey, where gender relations have been transformed in the last 12 years, in the context of how the socially sensitive policies surrounding the economics, social and political space, in which the women can not exist as herself, effected the place of women. In my research, I applied emperical methodology as well when investigating the extent of effectiveness and their agents of the social policies on women between 2002-2014 in Turkey.

In a general framework, I dealt with the women and women problems in historical process in my thesis, by studying develeoping policies peculiar to women rights.

It was attempted to measure the awareness and knowledge of women in the coty of Yalova, following the resolution period regarding the violation of rights and the surveys have been conducted to see their perception about the policies those may effect their status both in their private sphere and public sphere.

In total, 155 women has participated to the survey and particularly the perception of their own place in Turkey and their opinions have been taken about the education, health, politics-decision making mechanism, the work life, legal regulations and the policies in the city of Yalova.

Analysis of the outcome of answers demonstrated the belief was low to the social sexual equality in the country, (however) the satisfaction about the social policies on women was high. Additionally, it was found they are also not well-informed at all about those policies particularly in the (inner) city of Yalova, they don't have much idea about implemented policies.

Keywords: Women, Women Rights, Social Gender Equality, Social Politics

GİRİŞ

Erkeklik ve kadınlık olgularının her seferinde tarihsel olarak yeniden kurulup yeni biçimler aldığı dünyamızda, çağlar boyunca farklı kültürlerde ortak bir cinsel ideolojinin var olduğunu ve bu olgulardan birinin diğerine daima toplum içinde egemen olduğunu görürüz. Önceleri bu egemenliklere meşruiyet sağlayan dinsel ideolojilerin görüşleriyle şekillenmiş toplumsal cinsiyet algıları, bugün modern sekülerleşme tarafından tekrar değişikliğe uğramış ve çoğunlukla kadınların rollerine ilişkin bir değişiklik icra etmiştir. Böylelikle verili olmayan cinsiyet toplumsallaşmaları sonucunda, kadınların toplumdaki ikincil konumuna sebep olarak gösterilen birtakım teorik açıklamalar olmakla birlikte (bunlardan en yaygını feminist kuramcılar tarafından kullanılan "ataerkillik" kavramıdır); diğer yandan toplumsal düzende devam eden ikili cinsiyet ilişkilerine karşın gelişen kadın hareketleri ve haklar mücadeleleri de tarih sahnesinde yerini almaktadır.

Kadın hakları alanı dünyada özellikle 20. y.y.da özel önlemlerle gelişmiş ve sadece ekonomik anlamda değil birbirini etkileyen ekonomik, toplumsal, siyasal, kültürel bütün bir haklar alanını kuşatır hale gelmiştir.

Türkiye Cumhuriyetinde de, kuruluşundan bu yana kadının toplumdaki konumu değişiklik göstermiş olup; Türkiye'nin gerek kalkınma politikalarında gerek ulus-devletleşme sürecinde ana etken olan modernleşme projesinin belirleyici konularından biri olmuştur. Kadınlar fiilen yer bulamadıkları haklar alanına, günümüze kadar siyasal ve toplumsal projelerin merhamet dairesi çerçevesinde girebilmişlerdir. Temel hak ve özgürlüklerle başlayan insan hakları anlayışıyla paralel gelişen sosyal politika da alanını, insan hakları çerçevesinde genelden özele doğru bir evrilme sürecinde geliştirmiştir. Özel gruplar için özel önlemler doğrultusunda eşitliği yaşanılır kılmayı amaç edinen sosyal politika alanı, kadın hakları içinde birtakım kapılar açmıştır.

Yukarıda bahsedilen bilgiler doğrultusunda, bu araştırma içinde Türkiye'de son 12 yıldaki kadın haklarındaki gelişmeler ve mevcut kadın kimliğinin bunlardan nasıl etkilendiği incelenmiş ve Yalova ilinde yaşayan kadınların konuya bakış açıları ele alınarak ölçülmeye çalışılmıştır.

Çalışmanın Konusu

Çalışmanın konusu, Türkiye'de 2002-2014 yılları arasında kadınların toplumsal hayattaki konumlarını geliştirmeleri ve kamusal görünürlüklerini sağlamaları doğrultusunda yoğun bir şekilde gerçekleştirilen kamu sosyal politikalarının kadın sorunlarının giderilmesi yönünde ne derece etkili olduğudur. Diğer yandan, Yalova örneğinde ele alınan konunun öznesi kadınların, bu politikalardan ne derece haberdar olduğu ve değerlendirmeleri konu edinilmiştir.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışma yukarıda sözü edilen açıklamalar doğrultusunda, genel olarak Dünya'da, özel olarak Türkiye'deki kadın sorunlarına ve hak temelli politikalara toplumsal cinsiyet açısından yaklaşan değerlendirmeler içermekte ve Yalova İli'ndeki kadınların bakış açılarından Türkiye'de kadınlara yönelik özel uygulamalara karşı duygu ve düşüncelerin ölçülmesi amaçlı hazırlanmıştır.

Çalışmanın Önemi

Tüm dünyada kadınlara yönelik eşitlik politikalarına duyarlılık artarken cinsiyet eşitsizliğini koruyan mekanizmalar varlığını sürdürmektedir. Türkiye'de de bu eşitsizliği gidermek üzere uygulanan konuya özel politikaların kapsam ve etkililiğinin incelenmesini konu edinmek önemlidir.

Çalışmanın Yöntemi

Çalışmanın ana konusunu Türkiye'deki kadın sorunları ve bunlara yönelik uygulanan politikalar ve Yalova kadınlarının bu politikalara bakış açısı oluşturmaktadır. Çalışma ise üç bölümden oluşmaktadır.

Genel olarak kuramsal çerçeveyi sunduğum birinci bölümde; biyolojik ve toplumsal bir cinsiyet kategorizasyonu olarak kadın ve toplumsal cinsiyet konusu ele alınmıştır. Tarihin ilk anlarından bu yana gelişen eril toplumsal düzenin karşısında kadınların sorunları, hakları, hareketleri ve sosyal politika kavramları ele alınmıştır.

İkinci bölümde Türkiye toplumunun kadın algısı, süregelen toplumsal cinsiyet ilişkileri ve bunlara karşılık kadın hareketleri ve kadın haklarına yönelik eşitlikçi devlet

politikaları ele alınmıştır. Özellikle 2002-2014 yılları arasında değişen ekonomik, sosyal ve siyasi dönüşümün kadın haklarındaki izdüşümü araştırılmıştır.

Araştırmanın son bölümünde ise; Yalova ilindeki kadınların kendilerine yönelik yapılan eğitim, siyaset, çalışma hayatı, sağlık gibi alanlardaki politikalara bakış açıları ve kadınların Türkiye'deki konumuna ilişkin görüşleri anket tekniği yoluyla ölçülmeye çalışılmış ve bu konuda saha araştırması yapılmıştır.

I. BÖLÜM - KAVRAMSAL BOYUT

1- Biyolojik ve Toplumsal Cinsiyet Kategorisi Olarak “Kadın” Kavramı

Biyolojik ve toplumsal anlamları birbirinden farklı olarak cinsiyet (sex), kadın ve erkekleri tanımlamak için biyolojik ve fiziksel özellikleri ifade eden bir kavramdır. Toplumsal olarak erkekler ve kadınlar için uygun görülüp inşa edilen rolleri, davranışları, faaliyetleri ifade eden toplumsal cinsiyet (cins veya gender) ise; kadın ve erkek için biyolojik kaderlerinin ötesinde anlamlar ifade etmektedir. (WHO, 18.12.2014)

Bu bölümde kadın, toplumsal cinsiyet, kadın sorunları, kadın hakları ve hareketleri tarihsel süreç içerisinde ele alınarak incelenmiştir.

1.1. Kadın Kavramı

İnsanların dişisi sayılan kadın, yaşamını idame ettirmesi için bir organizmaya sahip olduğunda biyolojik; diğer insanlarla bir arada yaşaması gerekliliğinden ötürü ise toplumsal bir varlıktır. Şöyle ki; " 'Dişi' ve 'erkek', özel bir tür üreme sisteminde ortaya çıkan biyolojik kategorilerdir. (Connell, 1998: 100) Aynı zamanda kadın, toplum içerisinde yaşayan ve ortak bir kimlik ve çıkarla kurulan toplumsal kategorilerden biri olarak toplumsal bir varlıktır.

Kadınların evrensel özne statüsü için cinsiyetin imhasını savunan Wittig'e göre ise kadın eşittir cins (gender)'tir. "Cins (gender), cinsiyetler arasındaki siyasi karşıtlığın dilsel dizinidir. Cinsi burada tekil olarak kullanıyorum, çünkü zaten iki cins yoktur, tek bir cins vardır: dişil. 'Eril' ise bir cins değildir. Çünkü eril, eril olan değil, genel olandır." (Butler, 2012: 70)

Geçmişten günümüze tanımlarının inşası genelde erkekler üzerinden kurulan kadın, sadece bir somut insani varlık olmanın ötesinde toplumsal, ekonomik, kültürel, dini ve siyasi pek çok anlamı da ifade eden bir cinsiyet kategorizasyonudur. Aynı zamanda farklı disiplinler içinde de farklı anlamlandırılan kadın; "Ekonomi de cinsiyetçi işbölümü ve istihdam açısından, siyaset biliminde vatandaşlık tartışmaları ve katılım açısından, psikolojide benliğin oluşması açısından... Bütün bunlar, üretim-yeniden üretim, kamusal-özel, özerklik-ilişkisel gibi ikiliklerin sorgulandığı, ama bir yandan da cinsiyet farklarının dayandırıldığı temeller olarak yeniden üretildiği çalışmalar oldu." (Bora, 2008: 40)

Biyolojik olarak doğal bir farklılaşma sonucu meydana gelen kadınların; temel nitelikleri, konumu, algılanma biçimleri ve yüklendiği ideolojik anlamlar yüzyıllardır, toplumdan topluma çeşitli kurallar silsilesi eşliğinde de değişmiştir.

Kadınlar günümüze dek birbiriyle uyuşmayan pek çok kimliğe sahip olmuştur. Örneğin Hint mitolojisine göre kadının yaratılışı şu şekildedir; "Tanrı, yaprağın hafifliğini, ceylanın bakışını, güneş ışığının kıvancını, sisin gözyaşını aldı; rüzgarın kararsızlığını, tavşanın ürkekliğini buna ekledi. Onların üzerine, kıymetli taşların sertliğini, balın tadını, kaplanın yırtıcılığını, ateşin yakıcılığını, kışın soğuşunu, saksağanın gevezeliğini, kumrunun sevgisini kattı. Bütün bunları karıştırdı, eritti ve kadın yaptı. Yarattığı kadını sevsin diye erkeğe armağan etti." (Güvenç, 1999: 224) Karşı cinsi üzerinden kurgulanan bir tanım dünyasına sahip kadınlar; hayat veren varlık, tanrıça, namus, şeytan, cadı, 'sakatlanmış erkek', erkeğin ötekisi, zehirli sarmaşık, anne, eş, kültür aktarıcısı, siyasi, dini veya ideolojik bir sembol olarak tarih boyunca muhtelif rollere bürünen bir varlık olarak varoluşunu sürdürmüştür. Bu kurguların içinde anne ve eş vurgusu ilk akla gelen tanım olmakla birlikte aynı zamanda kadına dair kabul edilmesi gereken ilk ve temel bir tanım olarak yerini almaktadır.

Herhangi bir toplumdaki kadınlara yönelik tüm kurgular aynı biçimde kurulmayıp; "Etnisite, ırk, sınıf, yaş, cinsiyet ve başka şeylere dayalı diğer toplumsal ayrımlar cinsiyet ayrımlarıyla çakışır; böylece kadınlar farklı eyleyiciler tarafından erkeklerden farklı olarak kurulsun ve muamele edilseler de "erkekler" de "kadınlar" da toplumsal eyleyiciler veya toplumsal nesnelere olarak homojen kategoriler oluşturmazlar." (Davis Yuval, 2010: 214)

İkili bir çerçeveye sahip olan cinsiyetlere sahip bedenlerin yorumlanmasıyla ortaya çıkan erkek-kadın farklılaşması, erkek ve kadın kimliklerinin ne kadar değişken ve iradi olduğunu da ortaya koymakla birlikte; toplumsal cinsiyet alanını kadınlara hükmedilmesi teması etrafında sentezleyen Simone De Beauvoir'ın çözümlemesini hatırlamakta fayda var. "Hiçbir erkek, işe, kendini belli bir cinsin üyesi olarak kabul etmekle başlamaz: erkek oluşu, kendiliğindedir." (Beauvoir, 1980: 16) Buna göre; farklılığı yoğun bir şekilde damgalanan varlıklar kadınlar olmakta, yukarıda da bahsettiğim gibi erkek genel ve kendiliğinden bir varlıkmış gibi algılanarak, cins (gender) eşittir kadın olmaktadır.

1.2. Toplumsal Cinsiyet ve Ataerkillik

Toplumsal cinsiyet cinsiyetler arasındaki biyolojik ilişkilerden farklı kurulan, zamana ve mekana göre ilişkilerinin değişkenlik gösterdiği cinsiyet rolleridir. Hayatın pek çok alanında ve boyutunda kendini göstermekte olup; kültürel, ideolojik ve söylemsel pek çok pratiği içerir.

Kavram olarak toplumsal cinsiyet, "Ann Oakley'nin bir klasik haline gelen eseri Sex, Gender and Society (Cinsiyet, Toplumsal Cinsiyet ve Toplum) (1972), toplumsal cinsiyet kavramının toplumsal tahlillerde kullanımının giderek yaygınlaşmasının başlangıcı oldu." (Bora, 2008; 40)

En temel anlamıyla toplumsal cinsiyet; "Cinsiyet rollerinin kültürel olarak ayrıştırılması. Kadın ve erkek arasındaki farklılığın biyolojik unsurların yanında toplumsal ve kültürel olarak oluşturulan yönü; kadın ve erkeğe toplumsal ve kültürel olarak yüklenen cinsiyet rolleri" (Acar ve Demir, 2002: 169) şeklinde tanımlanabilir.

"Toplumsal cinsiyete dayalı anlayışlar, ailede ve toplumda kadın-erkek rollerini belirlemekte, tüm toplumsal yapı ve değerlerde varlığını hissettiren ikili dünyayı kurmakta ve bu anlayış içinde kadın-erkek arasında hiyerarşik bir ilişkiye yol açmaktadır. Dolayısıyla toplumsal cinsiyet, kadının bağımlı, edilgin, güçsüz konumda olduğu toplumsal güç ilişkileri anlamına da gelmekte, bu nedenle ilk feminist dalgada öne çıkan eşit hakların ötesinde tüm toplumsal yapı ve ilişkilerde toplumsal cinsiyet eşitliği yönünde bir dönüşüm öngörmektedir." (Koray, 2011: 16)

Hayatın her alanında olduğundan bahsettiğimiz toplumsal cinsiyet ideolojisi, birbirine bağlı olan; hane (aile), istihdam, cinsellik, siyaset, şiddet, kültür gibi alanlarda mevcut olup; bu ideolojinin yeniden üretilip geliştirildiği alanlar olarak maddi çerçeveyi oluşturmaktadırlar. Biyolojik cinsiyet ile toplumsal cinsiyet arasındaki ayrımın kendisini Kartezyen ikiciliğe bağlayan Lloyd'a göre;

"Pisagor'un İ.Ö. altıncı y.y.da düzenlediği karşıtlar tablosunda kadınlık, açık bir biçimde, sınırlanmışın-tam ve açık olarak belirlenmişin- karşıtı olarak alınan sınırlanmamış olanla- muğlak ve belirsiz olanla- ilişkilendirilmiştir. Pisagorculara göre dünya, iyi oldukları düşünülen belirlenmiş formlarla ilişkilendirilen ilkeler ile formdan yoksunlukla- sınırlanmamış karışık veya düzensiz olanla- ilişkilendirilen ve kötü veya değersiz olduğu düşünülen - ilkelerin bir karışımıdır. Tabloda bu türden on karşıtlık sıralanır: sınırlı/sınırsız, tek/çift, bir/çok, sağ/sol, eril/dişil, durağan/hareketli, düz/eğri, aydınlık karanlık iyi kötü kare dikdörtgen. Burada aralarında, karşılık kurulan diğer terimler gibi, "eril" ve "dişil" de doğrudan doğruya betimleyici bir sınıflama işlemi görmez. "Eril, tıpkı tablonun kendisiyle aynı tarafında yer verilen diğer terimler gibi tablonun öbür tarafında yer alan karşıtıdan daha üstün gibi yorumlanır. Ve bu üstünlüğün temeli de, onun, form ile formdan yoksunluk arasında kurulan pisagorcu asal karşıtlıkla ilgili olmasında yatar." (Lloyd, 1996: 23)

Bu çağrışımlar, daha sonraki düzenlemeler sırasında da olduğu gibi korunmuş; erkeklik ve kadınlık açık ara farklılıklarıyla bir şekilde varlığını korumuştur.

Toplumsal cinsiyet rollerinin kozmolojik bir boyutu da mevcut olup; 1980 yılında, Türkiye'de Ankara'nın bir köyünde cinsiyet rollerinin kurulmasına yönelik Carol Delaney'in yaptığı antropolojik saha araştırması sonunda yazdığı Tohum ve Toprak kitabında, Delaney bu boyutu şu şekilde açıklamıştır: "Erkeklerle atfedilen yaratıcılık ve hayat verme gücü, onları simgesel olarak tanrıya yaklaştırırken kadınlar tarafından sağlanan besleyici madde onları tanrı tarafından yaratılanla yani dünya ile eşleştirir. Diğer bir deyişle, cinsiyetin de kozmolojik bir boyutu vardır. Tıpkı kozmolojinin cinsiyet boyutu olduğu gibi." (Delaney, 2010: 24)

Cinsiyetleri tesis eden bu tür üretim mekanizmalarına dayanan toplumsal cinsiyet kavramı, cinsiyet rollerinden başka, bir güç ve eşitsizlik ilişkisini de içermektedir. Cinsellik, beden, norm ve yasakları da içine alarak belli bir zaman, mekan, ırk, sınıf ve yaş gibi faktörleri de ele alarak anlaşılacak durumundadır. Zira biyolojik indirgemeciliğe dayandığı düşünülen cinsiyet eşitsizliklerinin doğal olarak mutlaklaştırılmaya çalışıldığı bilinen bir gerçektir. Fakat; "Toplumsal cinsiyetin,

iktidarın doğrudan ortaya konduğu ya da ortaya konması aracılığıyla oluşturulan asli alan oluşunu söylemek daha doğru olabilir." (Scott, 2007: 43)

Toplumsal cinsiyetin öğrenilmesi ise; bebeklik çağlarında neredeyse bilinçsiz olabilmektedir. Bireyler yaşadığı sosyalizasyon süreçlerinde kendilerini doğru bir biçimde erkek ya da kız olarak adlandırmadan önce, bebekliklerinden itibaren bir dizi sözle ifade edilmeyen sinyaller alırlar. "Toplumsal Cinsiyetin sürekli olarak öğrenildiği ve yeniden öğrenildiği olgusu toplumsal yeniden üretim kavramının önemini göstermektedir... Toplumsal cinsiyet farklılıkları, aile, din, iş ve sınıf gibi öteki toplumsal kurumların önemli bir parçasıdır." (Giddens, 2000: 104)

Bu bilgilere dayanarak denilebilir ki; kız ve erkek çocukların şekillenmesindeki toplumsal mekanizmalar çok güçlüdür ve buna meydan okumak sosyal ilişkilerimizde birtakım çatışmalara yol açabilir. Ancak; "Giyisilerin ve süslenmelerin gerçekten de cinsiyeti vurgulamak üzere biçimlendirilmesinin saplantı temelli olduğu açık. ... Aslında toplumsal pratikler, doğal farklılıkları toplumsal cinsiyetin bu vurgu işaretleriyle yansıtmıyorlar. Genellikle bu farklılıkları büyük ölçüde abartarak veya çarpıtarak etraflarında bir sembol ve yorum yapısı örüyorlar. Tam da Rubin'in gözlemlediği gibi farklılık üzerindeki toplumsal vurgu, doğal benzerliği olumsuzluyor." (Connell,1998: 117) Buna dayanarak cinsiyet eşitsizlikleri erkek ve kadının doğal farklılık öğretilerinden çıkıp biyolojik kaderden toplumsal kader algısına dayanmış olmaktadır. Bu da kadın sorunlarının kaynağının cinsiyet rolleri arasındaki hükümlerlik meselelerine göre şekillendiğini gösterir.

Kadın doğulmaz, kadın olunur ünlü sözyle kadınları erkeklerin "*Öteki Cins*"i şeklinde tanımlayan Simone De Beauvoir'ın uygarlıkla toplumsal cinsiyet arasında paralellik kuran şu ifadeleri ise konuyu özetle temellendirmektedir. "İnsan kadın doğmaz: sonradan olur. İnsan dışısının toplum içerisindeki görünüşünü belirleyen biyolojik, ruhsal ve iktisadi bir yazgı yoktur; erkekle kadını erkek denen iğdiş edilmiş cins arasındaki bu ürünü yaratan uygarlığın tümüdür. Ancak bir başkasının araya girişi bir bireyi *Öteki* varlık haline getirebilir. " (Beauvoir,1980: 257)

"Toplumsal cinsiyet farklılığına genellikle, tipik olarak erkeklerin kadınlar üzerinde çeşitli biçimlerde iktidara sahip olduğu toplumsal cinsiyet eşitsizliğiyle birlikte rastlanmaktadır. Bunlarla ilgili terimlerden bir tanesi,

toplumsal cinsiyet eşitsizliğini sistematik bir biçimde toplumsal olarak yapılandırılmış olarak tanımlayan ATAERKİLLİK terimidir." (Outhwaite, 2008: 788)

Genel anlamda, erkeklerin kadınlara egemen olduğu, onları bastırıp sömürdükleri bir sistem olan ataerkillik kavramı; "Erkeklerin ya da erkeklik zihniyetinin her türlü sosyal, siyasal, ekonomik, kültürel karar ve ilişkilerde belirleyici olduğu toplumsal örgütlenme biçimi" (Demir ve Acar, 2002: 57) olarak tanımlanmaktadır.

Tarihsel bir süreçte ortaya çıkan ataerkillik, kadınların ikincil konumunun hegemonik özerk sistemini açıklamak için feminist teorisyenlerce yaygın olarak kullanılmakta olup; "Kültürün ataerkil oluşumu, cinsiyetler arasındaki ilişkilerin evriminde ortaya çıkar. Ayrıca dilin derin kullanımında kendini gösterir." (Irigaray, 2006: 17-18)

Batı dillerinde "patriarka" olarak kullanılan ataerkillik, düzenini pek çok modern toplumda dahi kendini göstermektedir. "Ataerkil iktidarın geniş ölçekte sürdürülebilmesi, sertlik ve hükmetmeye ilişkin aşırı erkeksi bir idealin kurulmasını gerektirir..." (Connell, 1998: 118)

Önemli analiz birimlerinden biri haline gelen ve nihayetinde toplumsal eşitsizliklerin görünümünden biri olan toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini çözümlenmenin yolu da arka planını ve çıkış nedenlerini anlamaktan geçmektedir.

1.2. Tarihsel Süreçte Kadın Sorunları

Tarih boyunca kadın karakteri hem iyi hem kötü, hem kutsal hem dünyevi çeşitli rollere bürünmüştür. "Tarih boyunca, hem erkeklerin hem de kadınların, mensup oldukları sınıf, ırk, dinsel topluluk vb. nedeniyle tarihsel geleneğin dışına itilmeleri çok sık rastlanan bir olgu, ama hiçbir erkeğin salt cinsiyeti nedeniyle dışlandığı görülüyor. Oysa kadınlar için durum böyle değil; onlar, aidiyetleri ne olursa olsun, sırf cinsiyetleri nedeniyle ayrımcılığa tabi tutuluyorlar..." (Berktaş, 2012: 21)

Kadınlarda doğal olduğu varsayılan bir eksiklik anlayışlarıyla birlikte; "Kadınların tarihi her şeyden önce baskı altına alınışlarının ve bunun gizlenişinin tarihidir" (Michel'den akt., Öztürk, 2000: 5) Buna dayanarak kadının dışlanıp baskı altına alınmasıyla birlikte var olan cinsiyet eşitsizliklerine yönelik pek çok açıklama mevcuttur. Önceki

bölümlerde bahsedilen kozmolojik, sınıfsal veya kartezyen açıklamaların yanında disiplinlerin cinsiyetleri farklı açılardan açıklamaları da örnek gösterilebileceği gibi; ataerkinin çıkışına yönelik referanslar bunlarla sınırlı da kalmamaktadır."İlk başta erkek ormanda, kadın evde egemendir. Tarihte kendini gösteren ilk sınıf çatışması erkekle kadın arasındaki uzlaşmaz karşıtlığın karı-koca evliliği içinde gelişmesiyle ve ilk sınıf baskısı da dişi cinsin erkek cins tarafından baskı altına alınmasıyla örtüşür." (Öztürk, 2000: 55)

"Yaklaşık olarak, Batı'da cinslerin birinin dışlanması gerektiren ataerkil mantık İÖ. 5. yüzyıl ya da Atina demokrasisinde işlerlik kazanmış, bu mantığın sonunu haber veren gelişme de demokrasinin herkes için geçerliliğini savunan 'Fransız Devrimi'yle başlamıştır denilebilir." (Öztürk, 2000: 55) Aristo, Augustinius veya Freud gibi düşünürlerin görüşlerinde de olduğu gibi; "Kadının ve dişil olanın dışlanması ya da aşılması, geçmişteki Akıl ideallerine başat insani özellikler olarak entegre edilmiş kadınsılığın içeriği de kısmen bu dışlama süreci tarafından belirlenmiştir." (Berktaş, 2010: 25)

Konuya varoluşçu ve hegemonik bir çerçevede bakan Beauvoir'a göre ise; "...kadın vardır; kadınlar bedensel yapılarından ötürü kadındırlar; ve tarihin en eski çağlarından beri erkeğin boyunduruğu altındadırlar: bağımlılıkları tarihsel bir olay ya da gelişmenin sonucu değildir, sonradan olmamıştır. Ve başkalık, burada, tarihsel olgunun rastlantısallığından sıyrıldığı için mutlakmış gibi gözükmektedir." (Beauvoir, 1980: 20-21)

Tarih sayfalarını çevirdiğimizde, kadının adı pek çok itham ve yakıştırmalarla anılır. İnsan türü içerisinde dişilerin de bulunduğu ve eski çağlardaki gibi, insanlığın hemen hemen yarısını oluşturduğu herkes tarafından bilinmekte olan bir gerçektir. Varlıklarının tek başına ne tür sorunlara yol açtığına, tarihin ilk çağlarından beri mitolojik, biyolojik, dinsel, ekonomik, kültürel veya sembolik pek çok görüş eşlik etmiş olup; kadının anlamına gelip anlamına gelmediği özellikler tarih boyunca dilden düşmemiştir. Örneğin daha çok 15. ve 18. yüzyıl aralarında Avrupa'da kadınlara yakıştırılan kötü klişesi, şeytani cadı ve havada uçup erkek yiyen gibi sıfatlarla sosyal imajları zedelenen kadınlar papalık onayıyla da cadı sayılıp yakılarak idam edilmişlerdir. (Sallman, 2005)

Özetle; "Cinsel ayırım toplumda en temel bölünmelerden biri oldu. Cinsellik toplumdaki bir gurubun çıkarlarını diğerinden ayrı görmeye özendirdi. Sınıf, ırk ve din veya yerel aidiyet gibi erkeği de kadını da kendi gözlerinden görmeye özendirirken, cinsiyet erkek ve kadın için ayrı bir kimlik inşa etti." (Smith, 1976: 376) Delaney ile devam edecek olursak; "Tohum ve toprak görünürde masum imgeler ama çok güçlü anlamlar içeriyorlar: birbirlerine doğal olarak uyumlu gibi görünseler de kategorik olarak farklılar, hiyerarşik bir sıralanışları var ve onlara biçilen değerler de farklı. Erkekler tohumları ile yaratıcı yaşam kıvılcımını ve çocuğun temel kimliğini sağlıyor gibi görünüyorlar; kadınlar ise tıpkı toprak gibi bunu besleyici malzeme ile destekliyorlar..." (Delaney, 2010: 23-24) Bahsi geçen ayrı kimlikler kadınlık ve erkeklikleri yaratan toplumsal koşullar, avcı-toplayıcı toplumlardan günümüze dek süregelen eşitsizliklerin hem kaynağı hem de bu cinsiyet ayrımlarını üreten dilin oluşturucusudur.

Yaşamın bazı yüzleri (doğa, özel alan, aile, aşk.. gibi) kadınların temsili iken kamusal alan, akıl, siyaset vs. erkeklere ayrılan alanlardır. "Yönetim, siyaset, hakimlik, hekimlik ve hakemlik gibi 'üstün' yetenekleri gerektiren görevler çoğunlukla erkeğe bırakılır." (Güvenç, 1999: 225) Bahsedilen dualist ayrımlar her iki cins içinde geçerli olup hegemonik süreçlerden her ikisinin de farklı etkilenmesine yol açmaktadır. "Kadınlara yapılan baskıya ilişkin açıklamaların büyük bir kısmı, kadınların erkeklerden farklı bir toplumsal alana yerleştirilmeleriyle ilgilidir. Kamusal/özel ve doğal/uygar alan ayrımı bu türden ikili ayrımlardır." (Davis-Yuval, 2010: 25)

Kadın sorunları kadına yönelik temel insan hak ve özgürlüklerini kısıtlayıcı her türlü uygulama ve anlayışları kapsar. Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin (CEDAW) 1. maddesinde de belirtildiği üzere; "Kadınlara karşı ayırım deyimi kadınların medeni durumlarına bakılmaksızın ve kadın ile erkek eşitliğine dayalı olarak politik, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni ve diğer alanlardaki insan hakları ve temel özgürlüklerinin tanınmasını, kullanılmasını ve bunlardan yararlanılmasını engelleyen veya ortadan kaldıran veya bunu amaçlayan ve cinsiyete bağlı olarak yapılan herhangi bir ayırım, mahrumiyet veya kısıtlama anlamına gelecektir." (CEDAW, 1979)

1.3. Kadın Hareketleri

Kadın hareketleri dünyanın bütün bölgelerinde ortaya çıkmış olup, tarihin her döneminde adı geçmektedir. Örneğin; Latin Amerika'nın ve Afrika'nın tarihinde ayaklanan kadın köleler ve emperyal devlet kanunlarına, uygulamalarına isyan eden, kendi ekonomik çıkarlarını korumaya çalışan köylü kadınların hikayeleri, 18. yüzyıl Avrupa'sında kendi derneklerini kuran kadınlar veya Osmanlı'da Kadınların Dünyası yayınıyla seslerini duyurmaya çalışan 19. yüzyıl sonlarındaki kadın hareketleri gibi hareketler mevcuttur. (Sancar, 2013; Molyneux, 2008)

Tarih içindeki bu hareketliliklere ek olarak; "Çoğumuzun da bildiği gibi, kadın hareketi, 1960'lar boyunca ortaya çıkarak bu 10 yıl zarfında fırtına gibi esen 'yeni toplumsal hareketlerin' içinde en etkili ve en uzun ömürlü olanıdır." (Eisenstein, 2013: 38) Dünyadaki kadın haklarındaki gelişmelere yükselen kadın hareketlerinin etkisinin önemi gözardı edilemezken; önceleri kadın kurtuluşu hareketleri olarak bilinen bu savaş, 20. yüzyılda Amerika'da ve Batı Avrupa'da kültürel ve siyasal dinamiklerle gelişen feminist harekete yerini bırakmıştır.

Feminizm, "Kadınların erkekler tarafından meşru olmayan yollardan tahakküm altına alındığı inancına dayanan, bu tahakkümün kökenlerine inerek kadınları zayıf, duygusal, akılsız, ahlaki erdemlerden yoksun varlıklar olarak gösteren geleneksel anlayışı kırmayı kendine amaç edinen felsefi etik yaklaşımlar bütünü..." (Güçlü vd., 2003: 553)

Feminizm dalga, kuşak ya da nesil nesil kronolojik olarak kategorilendirilen bir harekettir. 1968 öncesi birinci dalga olarak bilinen feminist hareket erkeklerle aynı haklara sahip olmak için kanun talepleri ve reform çalışmaları arzusunda olan kadınları temsil ediyordu. "Başka bir amaçla söylem ve amaçlarını belirleyen temel kavram eşitlikti...Kadınların pozitif ve sosyal bilimler dahil, her alandaki başarılarının erkeklerinkilerle beraber insan cinsinin tarihinin parçası olduğunun anlaşılmasını istiyorlardı." (Durudoğan, 2010: 67)

1970'ler boyunca Simone De Beauvoir gibi teorisyenler üzerine savaş sonrası kurulan İkinci dalga olarak anılan feminist hareket, erkeklerle eşitlik sonucu özdeşleşmek yerine farklılık söylemini dile getirmişlerdir.

Mesleklere erişimi sağlamada profesyonel alanlara yönelme (tıp, hukuk, mimarlık.. gibi); koruyucu yasalara karşı mücadeleler, hâkim toplumsal cinsiyet rollerini yerle bir etmeye yönelik hareketler, cinsel özgürlük (doğum kontrol, kürtaj hakkı..vs.) taleplerine kadar pek çok mücadele alanı var olmuştur. (Eisenstein, 2014) Bu dönemlerde mücadele anglo-sakson dünyanın ötesine taşınmış olup; örneğin Meksika'da 1975'te Kadınların on yılı ilan edilmiştir. (Molyneux, 2008)

Kadınların öznel deneyimlerinin hor görülmesine yol açan değerleri sarsmaya dayanan ikinci dalgayı kimlik politikalarıyla gündeme gelen üçüncü dalga izlemektedir. İkinci dalgada var olanları eleştirerek doğan bu dalga döneminde, ırk, cinsel yönelim ve sınıf ayrımının yok sayılmasına eleştiri getirilmiştir.

3. Dalga şeklinde adlandırılan feminist hareket; 1990'larda ortaya çıkıp 21. yüzyılın ilk yarılarında gelişmiş olup; kadın merkezci ve postmodernist feminizmi popülerleştiren; ancak birinci ve ikinci dalganın üzerine yükselen bir hareket olmaktan çok bir ters akıntı, ikinci dalga feminizmin yükselen sularından bir geriye düşmedir. Siyasal bağlamda, 'siyasal geri çekilme' ve ekonomik daralma dönemi olarak siyasal olan tamamen kişisel hale gelmiştir. (Donovan, 2014)

Feminizmin bilimin yerleşik yöntem ve yaklaşımlarına geliştirdikleri eleştiriler önemli olup; özellikle kadınların bilgi üretim süreçlerinden dışlanıp, dünyayı tanıma ve anlamlandırma edimlerinden yoksun bırakılmalarına ve görünmez kılınmalarına karşı duruşları kayda değerdir. (Berktaş, 2012)

Eleştiri hedefleri sadece bununla kalmayıp; "20. yüzyılın kültürel ve siyasal hareketlerinden 'feminizmin' ve öne çıkan disiplinlerinden kadın çalışmalarının el atmadığı alan neredeyse kalmamıştır. Bu alandaki literatürde, temelde liberal, radikal ve sosyalist olmak üzere üç tür feminist yaklaşımdan söz edilir." (Öztürk, 2000: 54)

"17. ve 18. yüzyıldaki İngiliz, Fransız ve Amerikan devrimleri, feodal ilişkileri beyaz burjuvazinin kurallarıyla değiştirmiş olsa da, herkesin bildiği üzere, bu devrimler kadınların, farklı renklerden, insanların ve mülksüzlerin de haklarını içerecek biçimde genişlemedi." (Eisenstein, 2013: 42)

Sonuç olarak "Kadın hareketi, kadınların da erkeklerle aynı haklara sahip vatandaşlar olduğunu, fiiliyatta değilse bile, fikri düzeyde yerleştirme konusunda oldukça başarılıydı." (Eisenstein, 2013: 41)

1.4. Kadın Hakları ve Sosyal Politika

Kadınların insan hakları tartışması, insan hakları hukukunun dayandıkları değerler açısından tartışılmaya başlanmış ve hukuksal düzenlemelerin uygulama alanlarıyla ilgili olup; eski Yunan düşüncesinden ortaya çıkan kamusal/özel alan ayrımının cinsiyetlerin alanının kendi aralarında bölünmesiyle bağlantılıdır.

Kamusal ve özel alan olarak; "17. yüzyıla gelindiğinde bu iki alan, hukuksal düzenlemeden 'azade' olan (özel) alan olarak belirlenmişti. Böylece aile, hukuk açısından görünmez kılınmış ve 'hukuktan özgürlüğün' cenneti haline gelmiş oluyordu." (Berktaş, 2012: 39)

Bireylerin yurttaş ve aile üyesi olarak bölünmeleriyle kadına düşen özel yaşam alanı, erkeği diğer alanlarda özgürleştirmiş olmakta olup; kadın haklarına cevap ihtiyacı niteliğindedir. Şöyle ki;

"Çok uzun bir süre boyunca kadınların alandan ve dolayısıyla da 'yurttaşlığın' tanımından dışlanmış olmaları gerçeği, klasik 'yurttaş' ve 'birey' soyutlamalarının cinsiyet açısından nötr değil, tümüyle eril bir nitelik taşıdığını, fazla zahmete girişmeksizin kanıtlayabilmemizi sağlar. (İngiltere'de, kadınların seçimlerde oy kullanmasını yasaklayan yasanın, 1832'de, liberal özgürlük anlayışının en itibarlı dönemini yaşadığı ve üstelik kadınların bu yöndeki taleplerinin kamusal alana aktarıldığı bir zamanda çıkarılmış olması hiç te rastlantı değildir.)" (Berktaş, 2012: 38)

İnsan Hakları Hukuku'nun üç kuşak haklar seyrinde geliştiği genel bir kabul iken; sivil ve politik haklar olan birinci, ekonomik ve toplumsal haklar olan ikinci ve grup ya da topluluk olan üçüncü kuşak hakların tanımı ve gelişimleri tipik olarak erkeklerin yaşam deneyimlerini ve önceliklerini temel almaktadır. Bu yüzden kadınların uluslararası insan haklarının geliştirilmesi talebi insan hakları hukukunun da sorgulanması ve eksikliğini gidermesi anlamına gelmektedir. (Berktaş, 2012)

Kadınlara karşı duyarlılığın arttığı dönem olan 20.yüzyılın son çeyreği ise; kadınlar açısından eşitlik politikalarının da gündeme geldiği dönem olup, bu dönemde; "İnsan haklarının, kadın hakları, çocuk hakları, çevre hakkı gibi hakların kabulüyle daha özel gruplara ve ihtiyaçlara cevap verecek biçimde zenginleştiğini görüyoruz. " (Koray, 2012: 257)

"Kadınların insan hakları ilkeleri, önce ulusalüstü ortamlarda geliştirilmiş, ancak günümüzde ulusal çerçevelerde de benimsenen standartlar haline gelmiş prensiplerdir. Son yirmi yılda hükümetlerin bu prensiplerin giderek daha ön açıcı ve samimi uygulayıcıları haline geldiklerini söylemek mümkündür. " (Acar, 2010: 198)

Kadınların hak talepleri bir nevi kabul edilmeleriyle; ayrımcılığı ortadan kaldırmak ve cinsiyetler arasında eşitliğin sağlanmasına yardımcı olmayı amaçlıyordu. Diğer yandan kadın hakları tartışmaları da kendi içinde farklılık barındırırken; örneğin liberal kadın hakları tartışmalarını soyuta kaçmakla eleştirenler mevcuttur.

Moohherjee; kadınlar şiddet ve yoksulluk pençesinde kıvrılırken liberal açılımlardan söz edilmemesi, naifliğe kaçılmaması, eğitimden tam pay alınması ve çok kültürlülük çerçevesinde tartışmaların yürütülmesi gerektiğini vurgulamıştır. (Moohherjee, 2011)

Sonuç olarak kadın hakları, kadınların cinsiyet farklılığı nedeniyle olumsuz bir konuma düşmelerini önleyici, eşit işe eşit ücret, hukuk önünde, eğitimde, mirasta ve diğer alanlarda erkeklerle eşit veya doğum, çocuk bakımı ve emzirme gibi sadece kadınlara özgü durumlar nedeniyle ayrımcılık sağlayan haklar olup, sosyal politikaların çerçevesinde de ele alınıp gelişmiştir.

Sosyal politikanın kapsam ve uygulama alanının genişlediğini belirtirken önemli gelişme alanlarından birinin de kadınlara yönelik politikalar olduğunu vurgulayan Koray'a göre; sosyal politika; "...İlk önce emek ve sermaye arasındaki çelişkilerin ve eşitsizliğin iyice su yüzüne çıktığı endüstrileşen toplumlara özgü bir politika olarak karşımıza çıkmakta ve temel amacı da yükselen emek-sermaye çatışmasını azaltmak olmaktadır." (Koray, 2012: 27)

Sosyal Politika piyasa ekonomisinin kendiliğinden çalışan mekanizmasına yönelik, toplumsal refahın sağlanmasını amaçlayan planlı bir kamu müdahalesidir. Amaç, kapsam ve yöntemleri değişiktir. Toplumun kalitesini yükseltmek yoksulluğu yok

etmek fiziksel ve toplumsal yaşamdaki fırsat eşitsizliklerini azaltmak ve toplumsal bütünlüğü ve adaleti desteklemek hedefiyle İkinci Dünya Savaşı sonrası anlamını genişletmiştir.

Sosyal politikayı kapitalizmin sürekli taciz edildiği alan olarak gören Buğra'ya göre; "vurgu istihdam meselesinden hak meselesine kaydığı ölçüde, tacizin etkisi artar, değerler sisteminin özü tartışma konusu haline gelir... Sosyal politika tarihi, insanı işgücü olarak gören yaklaşımların tarihi olduğu kadar, insanın toplumsal niteliği üzerine tartışmaların da tarihidir. " (Buğra, 2010: 49)

Sosyal devletin genişlediği ve sosyo-ekonomik hak ve özgürlüklere yaslanan bir politika haline gelen sosyal politika; temelde işçi sınıfına ve onun temel sorunlarına yönelik bir olgu olmakla beraber sonrasında; "Örneğin eğitimde, sağlıkta, barınma olanaklarında herkes için asgari bir düzeyin sağlanması gibi bir düşünce gelişmiştir. Daha sonra da amacında genişlemeler olmuş, örneğin geniş bir 'sosyal eşitlik ve sosyal adalet' amacını hayata geçirmeye çalışan uygulamalara dönüşmüştür." (Koray, 2012: 29)

Diğer yandan sosyal politikanın yüzünü kadınlara dönmesi, yükselen kadın hareketleri ve hak talepleri nazarında da incelenmesi gereken bir konudur. Zira 1960 sonrası yeni toplumsal hareketlerden olan kadın hareketleri, refah devleti ve geç kapitalizm'in yer açtığı sorunlara yönelik tepki gösteren hareketlerden biri olmuştur. Sonuçta ise refah devletinin verdiği tepki; bürokratik çözümlerden ibaret olup; sosyal politika-sosyal hizmet anlayışlarını araç haline getirmiştir.

"Devlet müdahalesini çağıran 'hak' söylemi öne çıktıkça bu hareketlerin refah toplumunun mikro iktidar pratiklerini sorgulayan siyasi boyutu gerileyerek yerini devletin ihtiyaç sahiplerine yardım elini uzatması anlamında bir 'sosyal hizmet' anlayışına bıraktı." (Özkazanç, 2011: 79)

Refah sisteminin el uzattığı kişi ve kesimlerle ilgili içerme tarzı stratejilerini eleştiren Özkazanç'a göre; "Öncelikle sistemin belirli toplumsal kesimleri içerirken onlara belirli bir katılım biçimini dayattığını dolayısıyla ancak bu tarzda katılıma uygun bir örgütlenme potansiyeline sahip olanlara açık bir sistem olduğunu belirtmek gerekir." (Özkazanç, 2011: 78)

Bu eleştirel değerlendirmeler ışığında kadınların ve diğer yardıma muhtaç kişi ve grupların yıllar süren sosyal politikalardan yararlanma deneyimleri ise içerisinde aynı zamanda bir damgalanma ve bürokrasinin takdirine bağlılık ta içermektedir.

Refah devleti ve sosyal politika uygulamalarına olumlama getiren anlayışlar da kadınların eğitim, siyaset ve istihdam gibi alanlardaki katılımlarının artışına bakarak değerlendirmelerde bulunmaktadır.

"Refah devleti kadınların ekonomik güvencesinde önemli rol oynamıştır ve bazı ülkelerde ücretli iş gücüne katılımlarını artırmıştır. Refah devleti analizinin cinsiyetlendirilmesi, farklı ülkelerde bulunan, değişik biçimlerde cinsiyetlendirilmiş refah devleti rejimlerinin, özellikle de İskandinav ülkelerinde kurulmuş olan sosyal demokratik refah devletinin özgül rolünün getirilerini ayıştırmıştır. " (Walby, 2008: 791)

"Sosyal politika, devlet ve vatandaşlar arasında bir çeşit toplumsal sözleşmedir ve aynı zamanda farklı çıkar gruplarının belli bir tarihsel alandaki güç ilişkilerinin yeniden dağılım üzerindeki etkisini de gösterir. Genel bir sosyal politika yapısı, piyasanın ortaya çıkardığı riskleri bertaraf eden kamu hizmetlerini ve bireylerin ekonomik güvencesini sağlayan aile ve cemaat gibi kurumların sunduğu hizmetlerin bir karışımını ifade eder." (Dedeoğlu ve Elveren, 2012: 30)

Kadınların hak ve özgürlük mücadeleleri, önkoşullu yardımların ulaşmasından çok daha öte olup; insan hakları ve sosyal politikaların, "...özel gruplar ve özel önlemler doğrultusundaki gelişmesinde, genel eşitlik anlayışı ve uygulamalarının bazı gruplar, bazı bireyler açısından pek de işe yaramadığı gibi kaygılar rol oynamaktadır." (Koray, 2012: 257) Bu kaygıların sonucunda ise yasalar önünde eşitliğin yetmediği ve fırsat eşitliğine gidilmesi gerektiği ve refah devletiyle beraber gelen değişen sosyal politika konusu çerçevesinde vatandaşlık statüsünde kadınlarında tam bir şekilde katılım anlayışı doğmaya başlamıştır.

2- Dünya'da 2002-2014 Yılları Arasında Dönemde Kadın Hakları'na Yönelik Uygulanan Sosyal Politikalar

Dünya nüfusunun %49.6'sını oluşturan kadınların, (World Bank, 2013, <http://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL.FE.ZS/countries/1W?display=graph>)

insan haklarının kazanımı ve güçlendirilme çabaları, özellikle kadınların kendi tarihsel mücadeleleri sonucu gerçekleşmiş olup; feminist söylemlerin uluslararası sözleşmelere norm halinde girdiği ve sonrasında ulusların bu durumu zorunluluk kabul ettikleri görülmektedir. "Kadınlara Karşı Her Tür Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin kabulü ve cinsiyet eşitliğinin BM ve AB tarafından anakımlaşmaya konu edilmesiyle birlikte, cinsiyet eşitliğinin yalnız feminist bir talep değil ulus devletin hedeflerinden biri haline geldiği biliniyor." (Koray, 2011: 13)

Kadın ve erkekler açısında eşitsizliği üç boyutta (üreme sağlığı, güçlendirme ve işgücü piyasası) yansıtan Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi (GII); dünyadaki eşitsizlik açısından ortalama 0.56'dır. Bölgesel ortalamalara bakıldığında OECD ülkelerinde yüzde 32'den Güney Asya'da yüzde 74'e kadar bu puanlama değişmektedir. Ülke düzeyinde toplumsal cinsiyet eşitsizliği nedeniyle ortaya çıkan kayıplar Hollanda'da yüzde 17'den Yemen'de yüzde 85'e kadar değişmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği nedeniyle en büyük kayıplar ise; Sahra Altı Afrika, Güney Asya ve Arap Devletleri'nde yaşanmaktadır. (UNDP,?, 17.05.2015)

20. y.y.'ın tartışmasız olmazsa olmazlarından biri olan toplumsal cinsiyet eşitliği politikaları, ülkelerin kalkınma ve refah politikalarının bir şartı haline gelmiştir. "Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin 200 dolayında ülke tarafından onaylandığını düşünürsek, 90'lı yıllar sonrasında BM'in "anaakımlaştırmaya" (mainstreaming) karar verdiği toplumsal cinsiyet (gender) eşitliği politikalarının bugün "küreselleştigini" söylemek yanlış olmaz." (Koray, 2011: 15) Sözleşmenin temel amacı, cinsiyet ayrımcılığını önlemek ve üye ülkelerde bu yönde duyarlılıkları artırarak, yasal ve kurumsal düzenlemelerle sözleşme hükümleri doğrultusunda olumlu adımlar atmaktır. (Koray, 2012: 260)

Her ne kadar kadınların güçlenmesi ülkeler ve ülke içindeki sınıflar arası uçurumları barındırsa da; bu sebeple kadın devrimi halen tamamlanmamış bir devrim niteliğindedir. "Ev kadınlığından hayat boy istihdama geçiş, aniden büyük bir hızla artarak teknolojik gelişmelerin önüne geçti. Bu geçişin hızı neredeyse devrim niteliğindedir. Uluslararası düzeydeki öncülerini düşünelim. İsveç ve ABD'de, 1950'lerde %35 civarında olan kadın istihdamı şimdi sırasıyla %75 ve %71 düzeyinde. Bu ivme 1970'lerde, annelerin hayat boyu istihdamı bir norm haline geldiğinde başladı."

(Esping-Andersen, 2011: 19) Özellikle kentlerde yaşayan kadınlar için devrim niteliğinde görülen cinsiyet rolleri dönüşümlerinin sosyo-ekonomik yapısal sebepleri, kadınların eğitimden istihdama pek çok alanda kamusa alanda görünürlük ve eşit haklar kazanmalarına sebep olmuştur. "Son otuz yılda meydana gelen çarpıcı küresel dönüşümler arasında geleneksel cinsiyet rollerinin geçirdiği değişimler de yer alır. Bu değişimlerin modern toplumların üzerindeki etkilerinin büyüklüğü, kimilerince "devrim" olarak değerlendirilmelerine neden oldu." (Buğra, 2014: 9)

BM tarafından 1975-1985 döneminin "Kadın 10 Yılı" ilan edilmesi ve 1979 yılında 'Kadınlara Karşı Her tür Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin (KKAÖS-CEDAW) kabulü ve sonrasındaki uluslararası kadın konferansları, Sözleşme'yi onaylayan ülkelerden gelişmeleri denetlemek üzere istenen raporlarla hayata geçirilmeye çalışılmış ve 90'lı yıllar sonrasında da "anaakımlaşma" (gender mainstreaming) sürecine girilmiştir. Koray'a göre bu gerçekleştirmelerden çıkarılacak sonuç, BM'in insan haklarında üstlendiği rolü, cinsiyet eşitliği yönündeki anlayış ve politikaların güçlenmesinde de üstlenmek olmaktadır. (Koray, 2011)

Cinsiyet eşitliğine dayalı politikalarla gerek toplumsal cinsiyetle ilgili algı ve anlayışların değişmesi, gerekse kadının mağduriyetine neden olan koşullarda iyileşmeler sağlanması gibi hedefler kastedilmekte olup; bu hedeflerin, her ülkede eşit haklar öngörmenin ötesinde birçok yasal değişim ve önleme, pozitif ayrımcılığa yönelik özel önlemlere ihtiyaç duyulduğu açıktır. Birleşmiş Milletler (BM), ekonomik, siyasi ve toplumsal kendi kalkınma programlarında da (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)) cinsiyet eşitliğini zorunlu bir boyut olarak göstermektedir. (KORAY, 2011: 16-17)

Avrupa Birliği (AB) de, kadın-erkek eşitliğini gündemine topluluk düzeyindeyken almıştır. "...kadın erkek eşitliğine dair ilk düzenleme 1957 yılında yapılan Roma Antlaşmasının eşit işe eşit ücret ilkesini içeren 119. maddesi ile olup; bugün; "Üye devletler, eşit muamele ilkesi ile çelişen yasal düzenlemelerini kaldırmak zorundadırlar. İlkenin ihlal edilmesi durumunda mağdur olan kişinin idari yollara başvurduktan sonra izleyebileceği hukuksal yol üye devletlerce belirlenecek. " (KADER, 2005: 21)

AB eşitlik politikası, bahsettiğimiz gibi kalkınma stratejilerinin de bir parçası olup; "Kadın erkek eşitliği topluluk hukukunun temel ilkelerinden biridir. Avrupa Birliğinin

bu alandaki amaçları; kadın ve erkeklere eşit muamele ve eşit fırsatları garanti altına almak ve cinsiyet temelli her türlü ayrımcılıkla mücadele etmektir." (KADER, 2005: 18)

Özellikle Batı ülkelerinde görülen bu zorunlu ve yasal gelişmelerin, kadınlar lehine diğer tüm politikalara da yansıtılıp; eşitlik hedefleri söylemleri ve sözleşmelerle diğer ülkelere yaptırımları altında lider rolüne bürünme istemleri, tüm dünyada uygulanan eşitlik politikalarının istenen sonucu vermemesinin gidermemekte (UNDP, 2009); diğer yandan da eleştirel sorgulama ihtiyacını hissettirmektedir. Şöyle ki; "Kadınlara eşit muamele ve erişim fırsatları sunmayı amaçlarken aslında ekonomik büyüme, etkin rekabet gibi amaçlarla kadınların ve kadın-erkek eşitliğinin araçsallaştırılması, içinden geçtiğimiz dönemde, AB'nin ötesinde Dünya Bankası ve BM'nin kalkınma stratejilerinin de çok önemli bir parçasını oluşturuyor. Bu strateji, kadınların dünya sistemine entegrasyonu ve güçlendirilmesi, yoksul ülkelerde ve bölgelerde doğum oranının düşürülmesi ve verimliliğin artması temelinde yükseliyor." (Savar, 2006: 44) Bu pencereden bakıldığında, sonuç olarak eşitlik politikalarının tamamıyla kadınlar lehine olmayan pragmatist yönü de ortaya çıkmış olmakta ve halihazırda cinsiyet rollerinin iyileşmemesine yönelik UNDP raporunun belirttiği faktörlere dikkat çekiliyoruz. "Birincisi, kadın ve erkek arasında ortaya çıkan farklı roller ve sorumluluklara ilişkin sosyal normlar, değerler ve deneyimlerle ilgili yapısal sınırlamalar; ikincisi de, küresel düzeyde yaşanan finansal kriz, büyüme yetersizliği ve kamusal reformlar çerçevesinde kamu harcamalarındaki kısıtlamaların cinsiyet eşitliği politikalarının uygulanmasında ortaya çıkardığı engeller. (Koray, 2011: 17)

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin yukarıda adı geçen gelişmiş ülkelerde dahi tam anlamıyla gerçekleştiği söylenemezken; Güney Asya ve Afrika kıtası başta olmak üzere, Akdeniz Bölgelerinin bir kısmı ve Asya ülkelerinde de, kadınların aleyhine cinsiyet kodlarının ve rollerinin ataerkil bir şekilde halen etkin olduğunu söyleyebiliriz. Eğitim, siyaset, istihdam gibi, ekonomik ve sosyal fırsatlara erişimin oldukça kısıtlı olduğu bu ülkelerde; kadınların özel ve kamusal hayatlarında geçerli kısıtlayıcı müdahaleler, devletlerin politikası haline gelirken; dayatmalara karşı konulan kadınlar şiddete maruz kalmaktadırlar. Örnek verecek olursak; "Müslüman dinsel sağ grupların merkezinde, kadınlarla ilgili kaygı ve düşünceler yer alır... İran'dan Sudan'a pek çok ülkede, şimdi de

Afganistan'da kurulan yeni "İslami" düzenlerin çoğu kez sembolü haline getirilen şey, kadınların giysileri ve davranışlarıdır. Kadınlar, hareketlerin dayatmalarına karşı koyup onların belirlediği giyim tarzına göre giyinmediklerinde ya da işe veya okula gitmeye devam ettiklerinde, tehditlere ve fizikse şiddet içeren saldırılara maruz kalırlar." (Imam, 2011: 86)

Cinsiyete yönelik ayrımcılıkların yüksek olduğu gelişmekte veya gelişmemiş olan ülkelerde, anne karnında iken çocuğa yönelik cinsiyet ayrımcılıkları başlamakta ve büyüme süreçlerinde de devam etmektedir. Örneğin; özellikle Hindistan, Bangladeş, Pakistan ve Afganistan'da kızlara erkeklere oranla çok daha az yatırım yapılmakta ve ailenin eğitim ve ekonomik düzeyine göre bu eşitsiz uygulamalar azalmakta veya artmaktadır. Kadınlara dair sistematik yoksunluktan bahseden Toksöz, çarpıcı bir gerçeği de dile getirmekte; özellikle Güney Asya, Batı Asya, Kuzey Afrika ve Çin'de cinsiyet oranlarına bakıldığında; erkeklerin sayıca çokluğunu ortaya koyduğunu ve bu durumun kız çocukların ve kadınların sağlık ve beslenme açısından ayrımcılığa uğramasının bir belirtisi ve kız çocuklara hamile kalınması durumunda kasıtlı düşüklüklerin bir sonucu olduğunu göstermektedir. (Toksöz, 2011: 166-167)

Diğer yandan, Filistin'deki kadınların uluslararası politik mücadelelerinde, kadınların, kızların eğitimi, görücü usulünün ortadan kaldırılması, kendi çocuklarını yetiştirme hakkı, "erkek" mesleklerine girme hakkı gibi yöntemleri kullanmaları; Toplumsal cinsiyet eşitliğinin Filistin Bağımsızlık Bildirgesine girişini de getirmiştir. (Shalhoub-Kevorkian, 1988 : 214) Ancak, dişil kimliğe duyulan ataerkil ve otoriter hassasiyet ve dolayısıyla namus meselesinin kültürel kodlardaki vazgeçilmezliğiyle, bir yandan politik kimlikleriyle takdir gören kadınların, diğer yandan baskılanmalarına engel olmamaktadır.

Bölgesel farklılıklar olsa da; kadınlar toplumsal statüde ikincil konumda olmaya devam etmekte; erkeklere oranla, eğitim, sağlık, siyaset veya istihdam gibi temel göstergelerde eşit erişim haklarına kavuşmuş sayılmazlar.

✓ **Sağlık** alanında eşitlik politikalarına baktığımızda; CEDAW sözleşmesinin 12. maddesinde; kadınların sağlık bakım hizmetlerinden erkeklerle eşit yararlanmasından ve kadına karşı bu konuda ayrımın ortadan kaldırılmasından bahsedilmekte olup; ilgili 2 tedbirde kadına hamilelik, lohusalık ve doğum sonrası dönemde gerekli hizmetlerin

sağlanması ve bu süreçlerde yeterli beslenme ve parasız hizmetten bahsedilmektedir. (CEDAW, 1979)

Dünya sağlık örgütünün Küresel Sağlık Gözlemevinin verilerine göre; 2010 yılında her gün yaklaşık 800 kadın doğum, enfeksiyon, hipertansif bozukluklar ve güvensiz düşükler, hamilelik ve doğum, komplikasyonları ve şiddetli kanamalar nedeniyle öldü. Gebeliğe bağlı ölüm riski, gelişmiş ülkelere nazaran özellikle Güney Asya'da, Sahra-altı Afrika'da olmak üzere gelişmekte olan ülkelere 25 kat daha yüksektir. Anne ölümleri ülkeler arasında ve içindeki zengin ve fakirler arasındaki uçurumlarında bir göstergesidir. (WHO, 08.05.2015)

Her 3 kadından biri hayatı boyunca eşleri tarafından, fiziksel, cinsel şiddetin kurbanı olmuşlardır. (WHO, 2014) Kadınların yaklaşık %30'unun kendi partneri tarafından cinsel veya fiziksel şiddet yaşamakta olduğunu; %35'i ise eşi, sevgilisi veya hiç tanımadığı biri tarafından şiddete maruz kaldığını göstermektedir. Kadın cinayetlerinin %38'i de yakın partner tarafından gerçekleştirilmekte ve kadına yönelik şiddetin kadının insan haklarının ciddi bir istismarının belirtisi olduğu belirtilmektedir. (WHO, 2014) Kadına yönelik şiddetin küresel yaygınlığı bahsi geçen rakamlardan da anlaşılabilir. Örneğin; "Guatemala ve Meksika'da, üç yılda 700'den fazla kadın öldürüldü. Bu cinayetlerin sadece 270'i adli kurumlara bildirildi. İnsan hakları kuruluşları ve basın, soruşturmalarda ihmali görülen kolluk kuvvetlerinin de cinayetlerdeki artışta sorumluluğu bulduğunu savunuyor." (<http://bianet.org/bianet/kadin/30753-kadin-cinayetleri-artiyor-polis-yetersiz>, 19.05.2015)

✓ **İstihdam ve İşgücünde;** dünyanın yarısını oluşturan kadınların oranları ve bu katılımın niteliklerine baktığımızda; günümüzde kadın istihdamının artışına şahit oluruz. Hizmetler sektörünün artışına bağlı olsa da bu artış tarımdaki kadın istihdam oranının düşüşü ve diğer sektörlerin gelişimi de buna etkindir. "Bütün gelişmekte olan ülkelerde imalat sanayi ve hizmetlerde istihdamın tarımdan daha hızlı büyümesiyle sını işgücü içindeki kadın oranı artmıştır." (Toksöz,2011: 146)

Özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra kentte yaşayan kadınların çalışma seyirleri ve ona eşlik eden toplumsal cinsiyet düzeni kadınların eğitime katılımlarıyla da ilerleme göstermiş; sonrasında kadınların ekonomik faaliyetlere katılımı ve çalışma oranları 1990'larda zirveye ulaşmıştır. Diğer yandan işsizlik olgusu baş göstermiş ve kadınlar bu

durumdan fazlasıyla etkilenmiştir. Örneğin, Akdeniz ülkeleri gibi benzer kalkınma düzeyindeki pek çok ülkede, kadınların işgücüne katılım sürecindeki gelişmeler bu sebeple "U-biçimli eğri" modeline uygun bir seyir izlemiştir. (Karamessini, 2014: 92)

1990'lara kadar istihdama katılımdaki artış çoğunlukla yarı zamanlı işlerle gerçekleşmiş olup; bu tarihten sonra tam zamanlı, hayat boyu istihdam hızlanmıştır. İngiltere, Almanya ve Hollanda'da yarı zamanlı işler çocuklu kadınlar için norm haline gelirken; İskandinav ülkelerinde ev kadınlığı ortadan kalkmış ve yarı zamanlı istihdam, özellikle Danimarka'da, annelik izni ve normla çalışma programına dönüş arasında geçici bir işlev görmüştür. Kıta Avrupası ve özellikle Güney Avrupa'da bu dönüşümler gecikmiş bir hal almıştır. (Esping-Andersen, 2011: 35)

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) verilerine göre, erkek ve kadınların istihdam oranları 2002-2007-2012 yılları arasında karşılaştırmalı bir şekilde aşağıdaki tabloda verilmektedir:

Tablo 1. 2002-2007-2012 Cinsiyetlere Göre İstihdam Oranları

Region	Erkek İstihdamı Oranı			Kadın İstihdamı Oranı		
	2002	2007	2012p	2002	2007	2012p
Dünya	73.3	73.5	72.7	48.6	49.0	47.8
Gelişmiş Ekonomiler&Avrupa Birliği	64.5	65.2	61.6	47.7	49.5	48.04
Orta&Güney-Doğu Avrupa (AB üyesi olmayan) &	61.3	63	64.7	44.4	45.2	46
Doğu Asya	77.4	76.8	75.4	66.4	65.6	64
Güney-Doğu Asya&Pasifik	78	77.7	78.3	54.7	55.1	56
Güney Asya	79.8	79.4	78.5	34.2	33.6	30.4
Latin Amerika& Karayipler	74.3	75.4	74.8	43.9	47.2	48.8
Orta Doğu Ülkeleri	66.3	67.1	68.2	13.7	15.1	15.3
Kuzey Afrika	66.2	68.1	68.3	16.6	19.7	19.7
Sahra Altı Afrika	70.4	70.5	70.8	57.4	58.9	59.2

Kaynak: (ILO, Temmuz 2012)

Tüm Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) ülkeleri ve eğitim seviyeleri genelinde ise; erkeklerin %80'ine karşın, kadınların %65'i istihdam edilmektedir. OECD verilerine göre; çalışma saatlerinin uzunluğu veya kısalığı da ülkeler ve cinsiyet arası değişmektedir. Fransa ve Birleşik Krallıkta çoğu kadın (%15 üzerinde) haftada 40 saatten fazla çalışmaktadır. Çek ve Slovak Cumhuriyetleri, Polonya ve Macaristan

erkekler hem de kadınlar için kırk saatlik çalışma haftası İskandinav ülkelerinde ise uzun çalışma saati kültürü yoktur. Anne ve babalar hem aktif çalışma hayatını hem de aile hayatını uyumlu yaşamakta ve beklentileri vardır. (OECD, 2014)

İstihdam niteliklerine baktığımızda; kadınların işyerinde ayrımcılık ve eşitsizlik yaşaması dünyanın pek çok yerinde mevcut olup; düşük ücretli işlerde; istihdama yönelik eğitim, öğretim eksikliğiyle ve karar verme sürecinde kısıtlı özgürlüğe sahip konumdadırlar. (ILO, 2014) 2003'te kadınlar tüm istihdamın %40'ını oluşturmalarına rağmen çalışan yoksulların %60'ını oluşturmaktadırlar ve dünya çapında ekonomik açıdan daha aktif olan kadınların daha büyük oranı; erkeklere oranla enformel istihdamdadır. (Toksöz, 2011: 155)

İşyerinde cinsiyetler arasındaki maaş uçurumlarının ise devam ettiğini belirten ILO yöneticilerinden Bali; kadınların kayıt dışı ekonomide, güvencesiz çalışma ve düşük ücretli işlerde fazlasıyla istihdam edildiklerini ve doğrudan veya dolaylı ayrımcılık hedeflerinin olduğundan bahsetmektedir. (ILO, 2014)

"Küreselleşme sürecinde ihracat yönelimli büyüme modelinin benimsenmesiyle birlikte dünya çapında kadınların istihdam oranlarının artması, kadınların yaygın biçimde ücretli çalışmaya katılması kadınların lehine bir gelişme olarak yorumlanmaktadır." (Toksöz, 2011: 143) Aynı iş sahalarında pek olup ta erkeklere nazaran pek çok ayrımcı uygulamalara maruz kalan kadınlar dünyadaki ekonomik politikalardan ve büyük bunalımlardan da fazlasıyla etkilenen dezavantajlı gruplardır. 2007'de finans krizi olarak ABD'de başlayan krizi ele alacak olursak kadınlar için sonuçları ülkelere ve sınıfsal duruma göre değişmiştir. "Kriz gelişmiş ülkelerde kendini büyük ölçüde talep gerilemesi olarak ortaya koyarken, orta ve düşük gelirli ülkelerdeki etkisi geniş bir yelpazede mevcut sorunlarının ağırlaşması şeklindedir." (Toksöz,2011: 163)

Ücret politikaları ve erkeklere oranla kazanç konusunda eğitim seviyesi önemli bir etkidir. Lise eğitimi ve orta eğitim sonrası – yükseköğretim düzeyinde olmayan eğitimi tamamlamış olanlarda bu fark en küçük düzeyde olup; yükseköğretimi tamamlamış olanlar arasında ise yüksek düzeydedir. Yükseköğretime sahip olan kadınlar sadece beş ülkede erkeklerin kazancının % 75 veya daha fazlasını kazanmaktadırlar, bu ülkeler ise: Finlandiya, Yeni Zelanda, Slovenya, İspanya ve Birleşik Krallıktır. Brezilya, Estonya, İtalya ve Kore'de yükseköğretim derecesine sahip

bir kadın, yükseköğretim almış bir erkeğin kazancının % 65'ini veya daha azını almaktadır (OECD, 2013)

Sektörlerin gelişimi kadın emeği arzına etki ederken; aynı zamanda bu etki karşılıklı bir hal almıştır. "Ucuz kadın emeği kullanımının öncülüğünü, ekonomik mucizesini gerçekleştirdiği sırada, Güney Kore yaparken, bu mucize, kadınlar tarlalardan fabrikalara çekildiği için, Güney Kore'nin "sınırsız emek deposu" aracılığıyla sanayileşmesine olanak verdi." (Eisentein, 2013: 48)

✓ **Siyasete Katılım;** Dünyada eril siyaset kimliğini hemen hemen her ülkenin farklı dozda da olsa taşıdığını söylemek; siyasi temsilde uluslararası rakamlara bakıldığında pekte zorlama bir yorum olmamaktadır. Kadınların siyasette etkin olmaları, kendi konumlarını da iyileştirmeyi sağlamakla beraber, toplumsal tabakada, eril demokrasi söylemlerinin dışında pek çok konuya duyarlılık gelişmesinin de önünü açmaktadır. "Akademik ilgiler, sosyal hareketler, siyasi ve kültürel pratikler olarak toplumsal cinsiyet siyaseti, sadece ihtiyaçlar alanını değil, toplumsal duyarlılıklar alanını da içine alarak genişler... Göçmenlerin ve marjinal grupların tanınması, pozitif barış sürecine ilişkin yeni stratejilerin ortaya çıkması bunun örnekleridir." (Sözen, 2010)

Siyasal mekanizmalarda kadınların temsili, ülkelerin kalkınma başarılarından; kadın haklarının iyileştirilmesine dek önemli bir etken olup; kadınların bu konuda 100 yıllık mücadelesine sebep olmuştur. Yine de kadınların demokratik varsayılan ülkelerde bile oy hakkını veya diğer bir deyişle seçme ve seçilme hakkını kazanmaları 20.y.y. başında gerçekleşmiş ve bu da ülkelere göre farklı zamanlarda olmuştur. Şöyle ki; " ABD'de ve Kanada'da kadınlara oy hakkı 1920'de, Almanya ve İngiltere'de 1928'de, Fransa'da 1945'te, İtalya'da 1946'da verilmiştir. Oy hakkını aldıktan sonra bile, uzun süre kadınların oy hakkında kocaları ve babaları egemen olmuştur." (Koray, 2012: 258) Kadınların, oy vermektense öte, aktif siyaset katılımları halen kısıtlı ve kısıtlanıcı bir konumdadır. Dünyanın yarı nüfusunu oluşturan kadınların oylarını almak için kadınlara parlamento veya partilerinde temsili bir yer verilmesi, kadınların reelde siyasete katılımında erkeklerle eşit haklara sahip olduğu anlamına gelmemektedir. Çünkü hala ülkelerin meclis veya kabinelerinde yeterli düzeyde kadın yer almamaktadır.

UNDP'nin "Women in Politics:2014" haritasına baktığımızda; dünyadaki ülkelerin parlamentolarında veya bakanlıklarındaki resmedilen kadın oranlarının çok ta iç açıcı

olmadığını görürüz. İlk sırada; Kuzey Amerika'daki Nikaragua gelmekte ve toplam bakan sayısının %57'sinin kadın olmasıyla; dünyada en fazla kadın bakan barındıran ülke olduğunu görürüz. İsveç (%56,5), Finlandiya (%50), Fransa (%48,6), Yeşil Burun Adaları (%47,1; Afrika ülkesi), Norveç (%47,1), Hollanda (%46,7), Danimarka (%45,5), Peru (%44,4), İsviçre (%42,9), Belçika (%41,7), Bulgaristan (%41,2)kadın bakan barındıran ülkeler arasında üst sıralarda olan ülkelerdir. Diğer yandan listenin sonlarındaki ülkeler siyasette kadın temsilde oldukça gerilerde olup; Kamboçya'nın (%4,7 oranla 2 kadın bakana sahip) haricinde diğer ülkelerde yalnızca 1 kadın bakan bulunmaktadır (Türkiye % 4,0, Irak %3,7 Tunus %3,7, Libya 3,6 Belarus %3,4 Papua Yeni Gine %3,1, Sri Lanka %2,9 Azerbaycan %2,8, Myanmar %2,6 oranlarıyla toplam 1 kadın bakan bulunmakta olup; Bosna-Hersek, Lübnan, Pakistan, Suudi Arabistan da hiç kadın bakan bulundurmayan ülkelere bazılarınıdır. (UNWOMEN, 2014) Sonuç olarak, dünyadaki kadın bakan sayısının %17'si kadın olup; çoğunluğu sosyal sektör veya eğitim ve aile ile ilgili işlerde görev almaktadır. (UNWOMEN, 2015)

Yine UNDP verilerine göre Meclisteki kadın sayılarına baktığımızda, parlamentosunda en fazla kadın barındıran ülkeler %63,8 oranla Ruanda ve %50 oranla Andorra ülkeleridir. Takip eden ülkeler ise Küba (%48,9), İsveç (%45), Güney Afrika(%44,8), Seyşeller Cumhuriyeti (%43,8), Senegal (%43,3), Finlandiya (%42,5), Ekvador (%41,6), Belçika (%41,3), Nikaragua (%40,2)'dir. En az kadın temsili olan meclislere sahip ülkeleden bazıları ise şunlardır; Kuveyt, Haiti, İran, Lübnan, Papua Yeni Gine, Yemen, Solomon Adaları. (UNWOMEN, 2014) Genel olarak oranlandığında ise; Ocak 2015 itibariyle, İskandinav ülkeleri, %41,5; Amerika, % 26,3; Avrupa %23,8 (İskandinav ülkeleri hariç); Sahra-altı Afrika % 22,2; Asya %18,5; Orta Doğu ve Kuzey Afrika %16,1; ve Pasifik % 15,7 oranında kadın milletvekiline sahiptir. (UNDP, 2014) 1995'te %11,3 olan dünyadaki kadın milletvekili sayısı Ocak 2015 itibariyle %22 olmuştur. ve günümüzde 10 kadın Devlet Başkanı ve 14 Hükümet Başkanı olarak görev yapmaktadırlar. (UNWOMEN, 2015)

Yerel yönetimlerde ise parti veya meclis katılımlarından daha farklı bir katılım düzeyi olup; örneğin Hindistan yerel meclislerinde bu oran Ocak 2014 itibariyle %62'dir. Kadının siyasette daha fazla olmasıyla yolsuzluk oranlarının düşük olduğu araştırma

sonuçlarında elde edilmiş olup; aksine demokratik ve şeffaf siyaset ortamının oluştuğu belirmiştir. (UNWOMEN, 2015)

CEDAW sözleşmesinin 7. maddesi de kadınların halk tarafından seçilen organlara seçilmesi konusunda taraf olan ülkelere yükümlülük getirmektedir. Buna ek olarak hükümet politikası ve uygulanmalarında kadınların yer alması ve hükümetin her kademesinde yer almasını sağlamayı amaçlamaktadır. (UNDP, 2013)

✓ Eğitim

Dünyada kadınlar eğitim olanaklarından yararlanmak için 18. ve 19. y.y. ları beklemiş; vatandaş sayılmak için ise 20.y.y.'a ulaşılması gerekmiştir. (Koray, 2012) "Özellikle Batı toplumları kadın-erkek eşitliğini sağlama yönünde anayasalar ve yasalarda kadın ve erkeğin eşitliği doğrultusunda hükümler kabul edilirken, kadının eğitim alması, çalışma yaşamına katılması ve çalışma yaşamında koşullarının iyileştirilmesi yönünde de düzenlemelere gidilmiştir. "(Koray, 2012: 259) Uluslararası kuruluşlar ve antlaşmalar eğitimde fırsat eşitliği ile ilgili önemli yaptırımlar alırken; son yıllarda eğitim başarısı konusunda cinsiyet farklılıkları da bir değişim geçirmiştir. Bugün, genç kadınlar arasında en az lise öğretimi gören kişilerin oranı ortalama %84 iken; genç erkekler arasında bu oran %81'dir. (OECD, 2013)

Günümüzde çoğunluğu kız olan 58 milyon çocuk okula gitmemekte. UNWOMEN'in yöneticilerinden Phumzile Mlambo-Ngcuka'nın da belirttiği üzere; bugün dünyanın en okuma yazma bilmeyen yetişkinlerinin üçte ikisi kadındır. Eğitim faktörü ise kadınların konumlarının değişimi için eşsiz bir katalizör olurken; aynı zamanda toplumların ve ülkelerin gelişimlerini güçlendirmek için de olmazsa olmazdır. Eğitime yönelik, kurumsal, ekonomik ve sosyokültürel kısıtlamaların olduğu yerlerde ise, toplumlar için bu durum bir mezar etkisi yaratmaktadır. (UNWOMEN, 2015)

2015 yılının Mayıs ayında Kore Cumhuriyeti'nde gerçekleşen 100'den fazla ülke katılımcısıyla, küresel bir eğitim topluluğu tarafından "Dünya Eğitim Forumu, Herkes İçin Eğitim" zirvesinde; önümüzdeki 15 yılda herkes için kapsayıcı, eşitlikçi, kaliteli bir eğitim vizyonuna sahip bir bildiri hazırlanmıştır. 2030 eylem planı çerçevesinde

hazırlanan bu beyannamenin sene sonunda Birleşmiş Milletler tarafından onaylanması beklenmektedir. (UNGEI, 2015)

Eğitimin az veya yokluğu kız çocukları için, yoksullukla veya aile içi şiddetle sonuçlanmakta olup (The World Bank, 2014); özellikle gelişmekte olan ülkelerde kadınlar ve kızların eğitim olanaklarının reddiyle, hane içi gelir, sağlık durumu etkilenir ve insan ticareti ve sömürüsü risk altındaki kadınlar ve kızlar üzerinde daha etkili hale gelir. (World Education, 2015)

AB'de kadınların eğitimi, kalkınma açısından istihdamları kadar önemli olup; "Kadınların eğitime yatırım yapmak; AB'nin ucuz işgücü kullanan ekonomilerle rekabet edebilmesi için işgücü piyasasına kadınların nitelikli emek olarak katılımlarını sağlamak ve böylelikle bir yandan da 'faal' nüfus oranını yükselterek Avrupa'nın yaşlanan -ve dolayısıyla devlete prim ödemeyen- nüfusunun dolaylı olarak yol açtığı devlet bütçesi açığını azaltmak gibi, ekonomik etkinliği temel alan mülahazalara yaygın olarak rastlamak mümkün. " (Savar, 2006:41)

OECD ülkeleri genelinde, ortalama olarak, üniversite seviyesindeki okullaşma oranı kadınlarda %67 iken, erkeklerde %53'tür. Ancak, ileri derecedeki seviyelerde bu fark neredeyse yok olmaktadır. Son yıllarda OECD genelinde yüksek öğretim tamamlama oranları yüzde 10 kadar artsa da; erkek ve kadınların sadece %35'i yüksek eğitimi tamamlamaktadır. 2000 yılında üniversite seviyesinde eğitime sahip olan yetişkin erkek sayısı yetişkin kadın sayısından fazlayken; 2011 yılında bu durum tersine dönmüş ve yüksek eğitimi tamamlayan kadın oranı %33'e ulaşırken, erkekler arasında bu oran %30'da kalmıştır. Ayrıca, yüksek öğretim gören kadınların oranı %40'ın üzerinde ve 30-34 yaş grubu arasında olup; bu oran erkeklerden yaklaşık % 8 daha fazladır. Genç kadınlar arasında yüksek öğretim tamamlama oranları Avustralya, Kanada, İrlanda, İsrail, Yeni Zelanda, Norveç ve İsveç'te artış göstermiş ve bu ülkelerde genç kadınların en az %50'si yüksek öğretim görürken, genç erkeklerde bu oran %50'nin altında kalmıştır. (OECD, 2013: 14)

BÖLÜM 2: TÜRKİYE'DE KADIN SORUNU VE KADINA YÖNELİK KAMU SOSYAL POLİTİKALARI

1. 2002-2014 Yılları Arasında Türkiye'de Kadın Sorunu ve Dinamikleri

Türkiye'yi Ortadoğu'nun, Güney ve Doğu Asya'nın büyük bir bölümüyle birlikte otoriteyi, erkek soyundan devam eden geniş aile içerisinde, yaşlı erkeğin elinde bulundurduğu "klasik ataerkillik" in tarihsel bölgesi içine yerleştiren Kandiyoti, bir nevi, ülkedeki kadınların sorunlarını, ataerkilliğin yapısal özelliklerini sıralarken betimlemektedir: "Saygınlık kalıpları yaşa dayalıdır, kadınlar ve erkekler için farklı hiyerarşiler söz konusudur, cinslerin faaliyet alanları ayrılmıştır (ve hatta mekanda da ayrıştırılarak kurumsallaştırılabilir), nihayet kadınların emeğine ve üreme kapasitelerine evlenerek dâhil oldukları erkek soyu tarafından el konur." (Kandiyoti, 1997: 170) Özel alan-kamusal alan ayrımında, Türkiye'de kadınlar özel alan olan eviçi yaşamlarıyla özdeşleşirken; temel toplumsal göstergelerdeki istatistikler bize bu durumun doğruluğunu göstermektedir. Kadınlar sosyo-ekonomik koşullarla ilintili pek çok sorunla yüz yüze tam da; "Türkiye'de kadın olmak, "tali", "ikincil" olmanın en bariz göstergesidir." (Demirer, 2011: 21)

Özelikle AK Parti (AKP)'nin İslam merkezli muhafazakârlığı ve neo liberal politikalarının anlaşmaları çerçevesinde ataerkil bir cinsiyet rejimiyle kadınların sömürüldüğü ve cinsiyet hiyerarşisinin daha da derinleştiğini savunan Özbudun'a ek olarak (Özbudun, 2011) Kandiyoti de; özeldede kırsal alana genelde ülkeye sermayenin girişiyle; erkek egemenliğinin temellerinin yeniden tanımlandığını ve pazarlıklara konu olduğunu belirtir: "Artık statü, sadece aileden, köyden ya da soydan kaynaklanamaz duruma gelmişti. Sermaye, eğitim, politik dayanaklar, ve kayırma mekanizmaları gibi yeni maddi ve simgesel kaynaklar giderek önem kazanmaktaydı. Erkeklerin kendi hanelerinde hala birer reis gibi davranabilmelerini mümkün kılan şey, artık evdışı kaynaklara erişme yeteneklerinin dolayımından geçmekteydi." (Kandiyoti, 1997: 176)

Türkiye'de kadın sorunu cumhuriyet tarihinden itibaren modernleşme ve batılılaşma projeleriyle ele alındı ve günümüzde de AB süreci veya CEDAW gibi antlaşmalar sebebiyle zorunlu olarak halledilmesi gereken bir sorun olarak görülmüştür."Böyle

olduğu için kadın sorunu toplumsal ilerleme, modernleşme, Batılılaşma hatta kalkınma hedeflerinin ayrılmaz bir bileşeni olageldi." (Bora, 2009: 819)

"Cumhuriyetin mimarları, kadın sorununu Türkiye'nin çağdaşlaşma mücadelesinin temel alanlarından birisi olarak tanımlamışlardır. Bu bağlamda, kadınların kamu alanına ve çeşitli mesleklere katılmalarına olanak sağlayıcı yasal düzenleme ve reform gidilmiştir." (Ertürk, 1996: 341) Bu yasal düzenleme ve reformlar, kadın sorununun modernleşme için araçsal bir amaçla ele alındığını gösterirken; seçme ve seçilme hakkını elde ederek erken bir reform dönemi geçiren kadınların bugün gelinen noktada halen gerek eğitimde, gerek istihdam ve siyaset alanında nitelikli bir katılım gösteremediğini görmekteyiz.

Türkiye'de geçmişten günümüze, feminizm, kadın hakları ve sorunları; ülkedeki siyasal ideolojilerin seyri boyunca şekil değiştirmiş olup; Zihnioğlu, milliyetçilik, İslamcılık ve Sosyalizm ideolojileri çerçevesinde kadın konusunu incelemiş ve eleştirel bir boyut katmıştır. Bu ideoloji ve rejimlerin ortak alanlarının erkek egemenliği ve toplumsal cinsiyet olduğunu belirterek; kadınların gerek savaş dönemlerinde gerekse cumhuriyet döneminde laik rejim koruyuculuğu şeklinde olmak üzere; Kemalist kadın seferberliği, İslamcı kadın hareketi, sosyalist kadın hareketi şeklinde seferberlik üstlendiklerini belirtir. (Zihnioğlu, 2009) Diğer yandan kadın sorununun kadınlar arasındaki sınıfsal durumlarda da perçinlediğini vurgulayan Bora'ya göre de; "Kadın sorunu' paradigmasının en büyük sorunu budur: Sorunu tanımlarken belirli bir kadınlık tanımını referans alır ve kadınları bu tanıma doğru sıkıştırarak kurtarmayı hedefler. Bu paradigma, toplumsal sonuçlardan, yani kadınların daha yoksul, daha eğitimsiz, şiddete maruz kalan bir grup olduğu gerçeklerinden hareket eder, bu gerçekliğin nasıl kurulduğuna bakmayı, yani politik analizi güçleştirir." (Bora, 2009: 820)

Kadın sorununun giderilmesi veya ele alınması bizzat kadınların kendi bilinçlenme ve örgütlenmeleri yoluyla da gerçekleşecek olup; "Bu durumda, kadınların pratik sorunlarına yönelik programların geliştirilmesinde bilinçlenme, güçlenme, inisiyatif kullanma ve baskıcı kurumların kaldırılması gibi stratejik hedefler göz önünde bulundurulmalıdır." (Ertürk, 1996: 353)

1.1. Toplumsal Cinsiyet Algısı

Hayatın her alanında kendini var eden toplumsal cinsiyet ideolojisi, Türkiye'de de birbirine bağlı olan; hane(aile), istihdam, cinsellik, siyaset, şiddet, kültür gibi alanlarda mevcut olup; bu alanların da, ataerkil ideolojinin yeniden üretilip geliştirildiği alanlar olarak maddi çerçeveyi oluşturmasıyla beslenmektedir. Klasik ataerkillik örneği sergileyen Türkiye'nin bu ata soyluluk örneğini; 1980 yılında Ankara'nın bir köyünde cinsiyet rollerinin kurulmasına yönelik yaptığı antropolojik saha araştırmasını anlattığı Tohum ve Toprak kitabında Delaney şu açıklamasıyla örneklendirebiliriz: "Erkeklerle atfedilen yaratıcılık ve hayat verme gücü, onları simgesel olarak tanrıya yaklaştırırken kadınlar tarafından sağlanan besleyici madde onları tanrı tarafından yaratılanla yani dünya ile eşleştirir. Diğer bir deyişle, cinsiyetin de kozmolojik bir boyutu vardır. Tıpkı kozmolojinin cinsiyet boyutu olduğu gibi." (Delaney, 2010: 24) Toplumsal cinsiyet algısı ve bu kozmolojik boyut gereği; Türkiye'de kadınlar kağıt üstünde gerçekleşen devrim niteliğindeki hak kazanımlarını erkeklerle eşit düzeyde kullanamamaktadır.

Türkiye toplumsal cinsiyet eşitsizliği endeksinde (GII) 2012 verilerine göre 68. sırada olup; 2013 yılı Dünya Ekonomi Forumu'nun hazırlamış olduğu Cinsiyet Ayrımcılığı Raporu'nda ise 136 ülke içinde 120. sırada yer almaktadır. (TEPAV, 2014) Ataerkinin kendini yeniden tanımlayıp ürettiği alanlar olarak saydığımız aile, istihdam, eğitim, siyaset gibi kurumlarda ataerkinin kurumsallaşmış olması, Türkiye toplumunun toplumsal cinsiyet algısının keskin ayrımcılıklar içermesinden kaynaklandığını göstermektedir. "Modern toplumlarda cinsiyetlenmiş toplumsal alanlar sadece üretim ve siyasetin alanı değildir. Kadınların yaşam alanları evin/hanenin sınırlarını aşar; inanç, kültürel aidiyet ve ırk-etnisite bağlantılı topluluk içi konumların da cinsiyetlerle ilişkilmesi olasıdır." (Sancar,2013: 19) Bu cinsiyetlenmenin güzel bir örneği olarak kadın emeğinin mübadele alanından dışlanmasını örnek gösterebiliriz. Şöyle ki, Cumhuriyet'ten günümüze Hükümet programlarında kadının yerini araştırdığı makalesinde Yeşiltuna; 1. Saraçoğlu Hükümeti (1942-1943) zamanında; yükü hafifletilmek istenen memur ailelerin reislerine birer çift ayakkabı, eşlerine ise birer elbiselik kumaşı vermek istediklerini belirten bir demeçten bahseder ve ekler: "Burada, açıkça kadının ayakkabıyı gerektiren kamu yaşamının dışında düşünüldüğü ve bir eş olarak ev yaşamı içine yerleştirildiği görülmektedir." (Yeşiltuna, 2007: 159)

Günümüzde gelinen noktada da kadın istihdamının kısıtlı ve niteliksiz oluşu, biyolojik cinsiyete dayalı işbölümünden kaynaklanmakta olup; Toksöz'e göre de özel ve kamusal patriarkayla muhkem ilişkilerin olduğu toplumlardaki kadın emeği; her iki sistemde de, kadınların istihdamdan dışlanması, eğer dışlanmıyorsa da erk'e tabi tutulmasıyla sonuçlanmaktadır. (Toksöz, 2012)

Türkiye'nin toplumsal cinsiyet algısının şekillenme sürecinde erkeğin ve kadın emeğinin alanlarının ayrışması da önemli yer tutmakta; "Erken endüstrileşen toplumlar cinsler arasındaki toplumsal iktidar ilişkilerini belirleyen özgün koşulları yarattı. Erkeğin "tam gün" çalışması ve "aile reisliği"ni üstlenmesi, ev ve çocuk yetiştirme işlerinin kadınlar tarafından karşılıksız yapılan 'ev kadınlığı' görevine dönüşmesi, kadın emeğinin kapitalist işgücü piyasalarında ucuz işgücü olarak kullanımı ve ailenin 'özel alan' sayılarak toplumsaldan dışlanması ile şekillenen modern aile modeli ortaya çıktı." (Sancar,2013: 19) Toplumsal cinsiyet ilişkileri varoluşu gereği yalnızca cinsiyet ilişkilerini de barındırmamakta, güç ilişkilerini de içermektedir. "Çünkü toplumsal cinsiyet, sadece cinsiyeti değil fakat sınıf ve ırkı da kapsayıcı bir siyasi ve toplumsal eşitlik vizyonu ile birlikte yeniden tanımlanmalıdır ve yeniden yapılanmalıdır." (Scott, 2007: 57) Bahsedile vizyon gereği, toplumsal cinsiyeti içinde bulunduğu güç ilişkileri içinde tanımlamak gerektiği önemli olup; Türkiye Cumhuriyeti'nin en başından beri gerek modernleşme süreci gerekse uluslararası politikalarındaki ilerleme hedefleri dolayısıyla kadın sorununu göstermelik ele alış sürecine eleştirel yaklaşılmalı, asıl erkek egemen süreç ve ideolojiler gözardı edilmemelidir. "Din, ulusal egemenlik, ya da ulusçu ideolojiler, kadınların haklarının inkarı için gerekçe olarak kullanılabilir. Oysa, bir kez daha belirtmek gerekir ki, kadınların insan hakları koşulsuzdur ve din, kültür ya da geleneksel pratikleri aşar." (Berktaş, 2012: 63-64)

Son yıllarda özellikle feminist ve kadın hakları savunucularının karşı durduğu bir nokta da cinsiyet politikalarının muhafazakârlık kıskacında sıkıştırılmasıdır. "Türkiye'de milliyetçiliğin, İslamcılığın, militarizmin ve hepsini sarmalayan muhafazakârlığın 'eril tahakküm' ile iç içeliğinin görünür hale getirilmesi de artık toplumsal çözümlerinin olmazsa olmazı haline geldi." (Sancar,2013: 19) Kadınları ikincil konumda tutmak için örneğin, ailesel refah sistemi uygulamalarının özellikle kadınlar üzerinden oluşturulmaya çalışılması veya kadının üreme sağlığına dikkatin şiddetli artışı veya

esnek çalışma sisteminin sadece kadınlara yönelik getirilmeye çalışılması, onların ev hanımlığı veya annelik görevlerini ihmal etmemelerine yönelik düzenlemelerdir.

Toplumsal cinsiyet, bazı kuramcılara göre emek ve sömürünün kapitalist ilişkilerinde, devlette, ailede, kadınlar arasındaki bölünmelerde, erkekler arasındaki birleşmelerde ya da erkek şiddetinde, kadınların yeniden üretimlerinin ve cinsel kapasitelerinin denetiminde içkindir. " Gene kimi düşünür ve kuramcılara göre kadınlar, yeniden üretim anatomileriyle, bedenlerinin nesneleştirilmesiyle, annelik ya da evlilik ilişkileriyle, zorunlu heteroseksüellikle, kadının kültürel ya da ideolojik yapılandırılmasıyla, ev içi alana yerleştirilmesiyle ya da doğayla kurduğu ilişki ile tuzağa düşürülür. " (Öztürk, 2000: 16)

1.2. Kadın Hakları ve Hareketleri

Geçen yüzyılda hayatlarının en fazla değişenlerin kadınlar olduğunu düşünen Koç'a göre; "20. yüzyılda kadınları daha özgür ve güçlü kılan her hak elde edişin arkasında 19. yüzyılın burjuva ihtilalinin, işçi komünlerinin, kadın isyanlarının yattığı aşikâr." (Koç, 2013: 210) Türkiye için de geçerli olabilecek bu söylem, kadın haklarının kazanılmasında, Osmanlı Döneminde başlayıp; Cumhuriyet Dönemi ve sonrasındaki kadın hareketleriyle de ilişkilidir.

"Türkiye'de ancak 1980'li yılların ikinci yarısından başlayıp günümüze kadar güçlenerek devam eden 'kadın hakları hareketi' sayesinde birçok kadın sorunu gündeme gelerek tartışılır olmaya başlandı. Bu tarihten sonra kadın-erkek eşitliğini sağlamada önemli adımlar atılmaya başlandığını ve sürecin hızlandığını görüyoruz." (TÜSİAD VE KAGİDER, 2008: 221)

Özellikle 90'lardan sonra kürt hareketinin kadınlarının kolektif eylemliliği ve İslamcı kadınların da katıldığı kadın hareketleri ve mücadeleleri alanı, Türkiye'de feminist hareketlerin daha eşitlikçi ilerlemesine de sebep olmuştur. 2000'li yıllar kadınların farklılıklarına kucak açan postmodern etkilerle feminizmin, neoliberal politika ve küreselleşmenin ataerkil etkilerinin giderilmesine yönelik aktiviteler göstermesine sahne olurken; feminist çalışmalar, konferanslar ve örgütlenmeler artmış; çok önemli yasalar kadın hareketinin görüşleri alınarak ve onun baskısı altında yapılmıştır. "Türkiye'de feminist hareket, kişisel olanı politikleştirmeye ilişkin azımsanamayacak bir yol aldı

ama ciddi engelleri ve sınırlılıkları da sırtında taşıyarak. (Bora,2009: 820) Bu engel ve sınırlılıklar, hâkim resmi ideoloji ve toplumsal cinsiyet rollerinin kemikleşmiş olmasıyla ilintili iken diğer yandan, mevcut iktidar hükümetinin toplumsal cinsiyetçi söylemleri ve kadın sorununun yalnızca kurumlarla halledilmeye çalışılmasıyla da ilintilidir. Tüm bu süreçte kadınlar eylemlerini ve hareketlerini sınırlamayıp, diğer ideolojilere nazaran dinamizminden bir şey kaybetmemişlerdir. "Yine de, kadın hareketinin kendi mücadele deneyimini kurumsal birikimlere dönüştürmesi, bütünüyle olumsuzlanabilir bir şey değil, elbette. 90'lardan itibaren kurulan Mor Çatı kadın sığınağı, Kadın Eserleri Kütüphanesi, üniversitelerde açılan kadın araştırma merkezleri, bence, değerli kazanımlar oldu. Üstelik bu süreç, örneğin belgeselcilik ve kadın sinemasını alanında önemli imkânlar yarattı..." (Çıdamlı, 2013: 221) Kadınların kamusal alandaki aktiviteleri matbuatlarına da yansımış ve diğer yandan feminist tarih okumaları da zenginleşmiştir. "Ülkemizde feminist tarihçilik henüz kadınları tarihe 'eklemek' aşamasındaymış gibi görünse bile, bu adımın ötesine geçilmekte olduğunun işaretleri de yok değil. Feminist tarihçiler, Türkiye'de de, otobiyografileri, mektupları, hatıraları, sözlü tarih yöntemini vb. kullanarak tarih içinde kadınları 'görünür kılmaya' yöneldiler." (Berktaş, 2012: 33)

Feminizmin Türkiye'de içeriden ve dışarıdan eleştirildiği de bir gerçek olup; "Feminizmin işi, erkeklerin kadınların emeği üzerinden kurdukları dünya ile erkeklerle uğraşmaktır ve bunu demokratça yapacaklar diye bir koşul yoktur. Maalesef, bu yeni şablon 2010 yılına kadar etkisini artırarak sürdürür ve 2000'lerin feminizmine ruhunu verir." (Koç, 2013: 203-204) Koç burada kendi özeleştirisini de yaparak, feministlerin 2000'li yıllarda İslamcılar karşısında bu tavrı gösterdiklerini ancak asil görevlerini yerine getirmediklerini de vurgular. "Devrimci ve Türkiye'li bir feminizmi etkili kılacak şey, kadınları ikinci cins gören her yaklaşıma karşısına sade ve dolaysız bir şekilde karşı çıkılması olmalıdır." (Koç, 2013: 208) Diğer yandan "Feminizm'in ikircikliliği, ta ki artık yeni bir iktidar bloğu oluşturulana ve bizzat Recep Tayyip Erdoğan'ın "kadınlar eşit değildir, 3 çocuk doğurun, Ruanda'ya gidin" gibi sözleri sayesinde AKP'nin dönüşümcülüğünden beklenen umutlar hırpalanana kadar sürdü." (Çıdamlı, 2013: 226)

Sonuç olarak mücadelelerin artışı, cinsiyet eşitsizliklerini azaltmada etken olup; Türkiye kadın hareketinin eylemliliği ve etki alanı artmaktadır.

1.3. AK Parti Hükümeti'nin Toplumsal Cinsiyet Algısı ve CEDAW'ın Eşitlik Politikalarına Etkisi

AK Parti Hükümeti'nin kadın hakları ve sorunlarına yaklaşımı iktidara geldikleri dönemden farklılaşmış olsa da; "AK Parti Türkiye'nin son elli yılında kadın meseleleriyle en fazla uğraşan parti konumundadır." (Sözen, 2010: 329)

Uluslararası Antlaşmalar ve AB sürecinin de Türkiye'de cinsiyet eşitliği politikalarında etkisi yadsınamaz olup; "Ayrıca, AKP Avrupa Birliği müktesebatıyla uyum çerçevesinde, kadının toplumsal hayattaki yerini iyileştirmek için, önceki koalisyon hükümeti döneminde Medeni Kanun'da yapılan önemli yasal değişiklikleri devam ettirmiş, kadın hakları ve kadın-erkek eşitliği alanında bir dizi önemli yasal düzenleme yapmıştır." (Tür ve Çıtak, 2009: 614-615) Yasal düzenlemeler devrim niteliğinde de olsa; aynı zamanda bir dizi eleştiriye de beraberinde getirmiştir: "Örneğin Türkiye'de Anayasanın 10.maddesi değişiyor ama devletin cinsler arası eşitliği nasıl gerçekleştireceğini anlatan, tanımlayan bir 'eylem planı' yapılmıyor. TBMM'de kadın-erkek eşitlik komisyonu kuruluyor ama bakanlıklarda, yerel yönetimlerde eşitlik birimlerinin kurulması ile ilgili hükümetin hiçbir fikri yok. Yani günlük politik pazarlıklar ve uzlaşmalar etrafından giden bir süreç var."(Akis vd., 2015: 254) Bu yasal düzenlemelerin gündelik hayatta somut karşılıkları beklenirken diğer eleştirilerde konuyu muhafazakar ve eril bir çerçeveye hapsedip, her seferinde eşitlik söylemlerine inanmadığını dile getiren parti olmasından kaynaklanmaktadır. "Her ne kadar bu reformlar yapılmış olsa da, AKP'nin dokusundaki İslamcı anlayış cinsiyet eşitliğinin desteklemesinde partinin samimiyetine ilişkin kuşku doğurmakta ve reformların gelecekteki olası etkileri konusunda da sorular yaratmaktadır. Uygulamada bu reformlar varken, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan söz konusu kuşku destekler nitelikte çocuk bakımına yönelik hiçbir kamusal hizmet taahhüdünde bulunmadan en az üç çocuk yapmasını istemektedir." (Dedeoğlu ve Elveren, 2012: 41)

İlgili konuda tutarlılıkları partinin politikalarını anlamlandırmak açısından fazlasıyla önemli olup; günümüze kadar cinsiyet ilişkilerine bakış açıları genel olarak partilerin siyasi söylemlerine paralel bir şekilde ilerlemiştir. Şöyle ki; "Sol ve milliyetçi siyasetlerin kendilerini devletle, laiklik vurgusu yapanların Batı'yla, sağ siyaset

yapanların sermaye ya da dini söylemlerle, kadınların da erkeklerle ikame etmesi siyasi söylemlerin özellikleri açısından önemlidir." (Sözen, 2010: 328)

AK Parti için de söz konusu önerme geçerli olup; "Anne Üniversitesi"nin açılması fikrini öne süren Eski Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan (<http://www.akademikpersonel.org/anasayfa/ankaraya-anne-universitesi-aciliyor.html>,19.05.2015) veya günümüzün Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, AK Parti Dönemi Başbakanı iken; "müslüman hanım" öğütleri, "kürtaj" konusundaki düşünceleri, "3 çocuk doğurma" teşviki veya kadın-erkek eşitliğine inanmadığı yönündeki söylemini annelik rolüyle destekleyici açıklamaları kendisini lider olarak benimseyen kadınlara etkisi, (<http://t24.com.tr/haber/dunya-medyasi-erdoganin-kadin-ve-erkek-esit-degildir-sozlerini-nasil-yorumladi,278264>,19.05.2015) bu duruma örnek verilebilir. Diğer yandan parti programı, tüzüğü ve yayınlarını inceleyip, partinin kadın konusundaki politikalarını, icraatlarını ve söylemlerini araştırdıkları ve çeşitli illerdeki kadın kolları başkanları ve çalışanlarıyla yaptıkları görüşmelerden oluşan çalışmalarında Tür ve Çıtak bu durumu katılımcıların beyanlarıyla özetlemişlerdir. AKP'nin "ahlaka ve inanca verdiği değer" unsuru ve partinin program ve tüzüğü partiye girmek için önemli bir neden olarak kadın kolları çalışanları arasında göze çarpmakta olup; dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "samimiyeti", "liderliği", "ailesi", "karizması", "duruşu" gibi değişkenlerle gösterilen kişilik özellikleri de partiye giriş sebepleri olarak sayılmıştır. Çağdaşlık ve değişime karşı olmadıklarını belirten kadınlar, Türk toplumunun öncelikle Müslüman bir toplum olduğunu belirtmiş olup; sonuç olarak kadın kolları kadınlara faal olmaları için fırsat yaratmış ve kadın görünürlülüğünü desteklemiştir. (Tür ve Çıtak, 2009) Kurumsallaşma ve hayır işlerine de kadın kollarında çok önem verilmekte olup; kadınların siyasete katılımlarının nedenlerinin, kadınlara özgüven oluşturma, daha iyi anne ve daha iyi komşu olma ve evde oturup dizi seyredeceğine daha aktif olma amaçları olduğu belirtilmiştir. Ayrıca kadınların en önemli sorunları, AK Partili kadınlar tarafından eğitim yetersizliği ve ekonomik bağımlılık olarak dile getirilmiştir. (Tür ve Çıtak, 2009)

AK Parti'nin toplumsal cinsiyet vizyonu gitgide cinsiyetçi bir hal alırken, buna kadın kotası tartışmalarını örnek gösterebiliriz. "AKP iktidara geldiği günlerde kadın kotasını savunurken zaman içinde bu ilkeden vazgeçerek kadın kotası karşıtı bir söylem

benimsemiştir." (Tür ve Çıtak, 2009: 619) Zira partinin hiç kadın il başkanı olmamakla birlikte; milletvekili sayısı ise; 45'tir. (KADER, 2015) Başlangıçta kadın haklarıyla ilgili verilen mücadele partiye destek sağlama amacıyla ve AB Süreci veya taraf olunan sözleşmelerle alakalı olup; "AKP iktidarının başlangıç yıllarında kadın hareketinin bir kesimi anti-cinsiyetçi yasal değişikliklere çok emek ve güç harcar." (Koç, 2013:209) Parti programında CEDAW ile getirilen ilkelerin uygulanmasına, kadınlar aleyhindeki ayrımcı hükümlerin kaldırılmasına, çalışma hayatında cinsiyet ayrımcılığına son verilmesine, kadınların kamusal yaşama katılımının özendirilmesi için gerekli önlemlerin alınmasına, kadınlarla ilgili dernek, vakıf ve sivil toplum örgütlerine destek sağlanacağına dair hükümlere yer verilmiştir. (Sözen, 2010: 317)

AK Partinin kadın/toplumsal cinsiyet (gender) siyasetinin özelliklerini ve parti taraftarı veya çalışanlarının siyasi kimliklerini irdelediği çalışmada Sözen; AK Partili kadınların kimliklerini AK Parti taraftarı "İslamcı Kadınlar"; parti teşkilatlarında çalışan "Muhafazakâr Kadınlar" ve merkez sağı temsil eden "Milletvekili Kadınlar" olarak üç kümede tasvir etmiştir. (Sözen, 2010) AK Partideki kadın tartışmaları, büyük oranda kamusal alan ve başörtüsü dolaylarında gezinse de; özellikle başörtüsü konusunda eleştiri odağı haline gelmiştir. "AK Parti kadına yönelik uygulamalarıyla belirli bir kadın siyasetini benimsemiş olsa da medyanın bu siyaseti sadece türbanlı kadınla sınırlandırması ya da daraltması meseleyi sıradanlaştırmıştır. En önemlisi de medya dilinin kadın siyasetini dinamitleyecek bir kült erkekçi-erkek egemen değil- dil yapısına sahip olması hangi iktidar olursa olsun kadın siyasetinin gelişiminin önündeki en büyük engeldir." (Sözen, 2010: 324)

Neo-liberal ve muhafazakâr tavırlarla ilerleyen AKP Hükümetinin toplumsal cinsiyet anlayışı, aile birliğinin sağlamlılığı ve İslami dayanışma kültürünü dayattığı söylemlerle kadının erkeğine itaati yönünde ikincil konumunun sürdürülmesine dönük olup; parti içindeki çalışan kadın kesiminin de bu vizyonda çalışmalarını yürüttüğünü söyleyebiliriz. Böylece, siyasi partilerde yer almak, kadınların kamusal alana çıkışı için önemli bir alan olup; "Dolayısıyla ataerkinin kamusal alandaki tezahürünü çok iyi bir şekilde yansıtan bu alana bakarak kadınların kamusal alanda varolma mücadeleleri hakkında fikir edinebiliriz." Çağlayan, 2009: 125) AK Parti içerisinde kadınlara yüklenen simgesel anlamlar da; kadınların verili bir kamusal alanda verili rollerle yani

"annelik (vatana asker veya dindar nesil yetiştiren annelik)" rolü ile ilerlemeyi dayatma yoluna gitmekte; kadınların toplumsal hayatın diğer uzamlarına erişimini kısıtlamaktadır. "Öyle ki, klasik pederşahi sistemin erkeğin mutlak reisliğine dayalı aile yapısı bugün birçok kadın için tek güvenilir ekonomik seçenek durumunda. O yüzden kadınların ezilmeye ve sömürülmeye neredeyse rıza gösterdikleri bir karanlık patriarkal dönemden geçiyoruz. Ev işçileri, cemaat işçileri, aşiret işçileri devletin ve piyasanın cehennem ortamından evla görünüyor. 4+4+4 sistemiyle sınıfsal ve cinsel ayrımcılık dozu yükseltelen paralı eğitim ve sosyal güvenlik yasası aracılığıyla kadınların bugünü ve geleceği çalınmış halde." (Koç, 2013: 211)

Ülke kalkınması yönünde araçsallaştırılan kadın-erkek eşitliği politikalarında CEDAW Sözleşmesi; Türkiye gibi taraf olan ülkelerin uygulaması gereken ilkelere ve yaptırımlara sahip bir antlaşma olup; kadınların birey olarak sahip oldukları hakların 'her yerde, her kadın için aynı' olduğu anlayışından hareket etmektedir. Kadın-erkek eşitliğini hayatın her alanında sadece yasal düzlemde değil; yaşama geçirmeyi hedefleyen bir anlaşma olarak CEDAW'ın varlığı bile çok önemli bir adım olup; son yirmi yılda taraf olan ülke hükümetlerinin CEDAW eğitimleri, sivil toplum örgütleri ve devletlerce yürütülmektedir. BM'e bağlı UNDP, UNİCEF gibi kuruluşlarda CEDAW Sözleşmesinin ilkeleri gereğince hareket eden kuruluşlara ek olarak; ayrıca, IV. Dünya Kadın Kongresi ve onun ürünü olan Pekin Eylem Platformunun temel taşı da CEDAW Sözleşmesidir. (Acar, 2011)

"Türkiye BM Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'ni (CEDAW) 1985 yılında kabul etmiş ve 1990 sonrasında kurulan hükümetlerde Kadın ve Aileden Sorumlu bir Devlet Bakanlığı yer almış, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü diye bir genel müdürlük kurulmuş, kadın-erkek eşitliğini dikkate alan değişiklikler yapılmıştır." (Koray, 2012: 378) CEDAW sonrası 2002'de ilk adımlar atılmış; 2003'te 453 kadın buluşması gerçekleşmiş; partilerden CEDAW şampiyonları kadın-erkek eşitliği için gösterdikleri çabalar dolayısıyla seçilmiş; atölye çalışmaları yapılmış ve dönemler halinde gölge raporlar hazırlanmış, mecliste buluşmalar gerçekleşmiştir. (Uçan Süpürge,?)

1.4. Kadın Stk'larının Etkisi

Dernek, vakıf, grup, inisiyatif, girişim, şirket, kooperatif ve platform gibi değişik örgütlenmelerde kadınlar hak arama mücadeleleri için biraraya gelmişlerdir. Kadınların genel olarak sivil toplum kuruluşlarının sayıları tam olarak bilinmemekte ancak; Türkiye'de yaklaşık 500'e yakın kadın örgütünün bulunduğu söylenmektedir. "Türkiye'de halen kaç kadın örgütü olduğu, hangi amaçlarla kurulduğu ve nerelerde faaliyet gösterdiği bilgisine sahip olmak, kadın örgütlenmesine ilişkin resmi netleştirmekle kalmayıp, örgütler arası ilişkilerin kurulmasına ve ortak çalışmaların gerçekleştirilmesine de yardımcı olacak bu çalışmanın 2015 güncellemesi devam etmektedir."(<http://www.ucansupurge.org/TR,1333/turkiyede-kadin-orgutleri-veritabani.html>, Erişim Tarihi: 12.05.2015)

Kadın haklarını geliştirmek, savunmak ve kullanımını geliştirmeye dönük çalışmalar yapmak amaçlı kadın sivil toplum örgütlerine Türkiye'de fazlasıyla ihtiyaç olup; kadınlar için desteklenip işbirliği halinde çalışmalar yapılması gerekmektedir. Nitekim Türkiye'de de gerek kamu kurumları gerekse meslek kuruluşları vs. kadın örgütlenmeleriyle birarada çalışmalar yapmışlardır; ancak halen eşgüdüm ve koordinasyon sorunları bulunmakta olup; birlikteliğin yanında sivil toplum kuruluşlarınca yapılan kadın hakları temelli proje ve faaliyetler de desteklenmelidir. (<http://kadem.org.tr/demokrasi-baglaminda-kadin-stklar-in-rolu-calistayi-calistay-raporu/>, 22.04.2015)

Türkiye'de pek çok kadın sivil toplum kuruluşu kadın haklarının uygulanmasına yönelik önemli proje ve çalışmalara imza atmış ve kazanımlar elde etmişlerdir. Örneğin; eğitim alanında; gönüllü olarak kadınlara yönelik okuma yazma, beceri ve meslek edindirme kurslarının verilmesi, "Haydi Kızlar Okula", "Baba Beni Okula Gönder", "Kardelenler" gibi kampanya ve "Temel Eğitime Destek Projesi" gibi projeler ile kız öğrencilerin okuldan ayrılma oranlarının düşürülmesi, okuldan erken ayrılan kız çocukları ve kadınlar için eğitim programları düzenlenmesine yönelik çalışmalar yapılmıştır. Yaygın olan şiddet olaylarına yönelik olarak; Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanununun hazırlanmasında Sivil Toplum Kuruluşlarından yazılı görüşler alınmıştır; sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımı ile "Kadına Yönelik Şiddet İzleme Komitesi" ve "Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerin Önlenmesi" Komiteleri kurulmuş; KSGM koordinasyonunda "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle

Mücadele Ulusal Eylem Planı" (2007-2010), "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı (2012-2015) hazırlanmış ve yürürlüğe konulmuştur. Sivil Toplum Kuruluşlarına bağlı 3 konukevi mevcut olup; Kadınların işgücüne katılımını artırmak amacıyla da çeşitli çalışmalar ve projeler yürütülmüş olup; sivil toplum kuruluşlarının kadınların siyasal hayata katılım ve temsil konusunda yaptıkları kampanyalar duyarlılıkları artırmıştır. (KSGM, 2015)

Sendikal örgütlenme açısından da kadın oranları düşük olup; erkek işçiler arasında sendikalaşma oranı %10 iken; kadın işçiler arasında ise bu oran %4'tür. Sendikaların üye sayılarını ise, %90'ını erkekler; %10'unu da kadınlar oluşturmaktadır. (<http://www.keig.org/gundem.aspx?id=176>,08.05.2015)

2. 2002-2014 Yılları Arasında Kadına Yönelik Uygulanan Kamu Sosyal Politikalar

2.1.Sosyal Politika ve Cinsiyet Rejimi

Türkiye'nin kamu sosyal politika alanında uyguladığı politikaların, kadının konumuna etkisinin dönüştürücü mü besleyici mi tartışmalarının yanında; 1980 sonrası sosyal politikanın toplumsal cinsiyet perspektifine bakıldığında; aile merkezli paternalist bir sosyal politikadan, piyasa merkezli bir bireyselleşme eğiliminin olduğunu belirten Kılıç sosyal hakların çokça emek piyasası çerçevesinde düzenlenmesinden bahsederken; bir disiplin olarak sosyal politika alanının toplumsal cinsiyet eşitliği mücadelesindeki öneminden de bahsetmektedir."Bununla birlikte sosyal politika alanı, kişileri aile, piyasa ya da paternalist bir iktidarın insafına bırakmadan temel hak ve özgürlükleri güvenceye almaya, yapabilirlikleri başka hayat biçimleri de sürdürülebilecek şekilde geliştirmeye ve bunun için de hem kültürel alanı hem de ekonomik alanı dönüştürmeye yönelik müdahalelere imkan veren önemli bir siyasal mücadele alanı sunuyor."(Kılıç, 2011: 346)

Türkiye'de genel anlamda kadının konumunun iyileştirilmesi için Tanzimat'tan yana pek çok sosyal politikalarından da bahsedilebilir ancak; "Türkiye'nin AB adaylığı, sosyal politika ve cinsiyet eşitliği alanlarında yeni kapılar açtı. Büyük ölçüde AKP hükümetleri tarafından gerçekleştirilen bu değişim toplumda kadınlara yönelik algının bağımlı vatandaş olmaktan bağımsız bireylere doğru kaymasını içeren bir dizi yasal değişikliklerle gerçekleşmektedir." (Dedeoğlu ve Elveren, 2012: 41) Diğer yandan, Türkiye'nin güncel refah devleti anlayışının toplumsal cinsiyetçi doğasını araştırdıkları

çalışmalarında Dedeoğlu ve Elveren, refah devletinin kadınların vatandaşlık statülerinin sosyal yardım alanı üzerinden tanımlanır hale geldiği cinsiyet temelli bir kurum olarak resmedip; Türkiye'deki manzaranın da bu çözümlenmeyi doğrular nitelikte olduklarından bahsederler. (Dedeoğlu ve Elveren, 2012)

Kamu sosyal politikalarının, devletin güçlendirdiği cinsiyet eşitsizliği ilişkilerini bir yandan da gidermeye çalışması; feminist hareketleri politik içeriğinden seyretme çabasını da taşımakta; bu yüzden katı ve apolitik bir tarafı olan projeci kamusal-stk ortaklı çalışmalar da kimi feministler tarafından eleştirilmektedir: "2000'li yıllarda feminist hareketin en sıcak tartışma gündemlerinden biri olan projeciliği de bu dönemin yeni politik bağlamı açısından değerlendirmek gerekir. ...Nitekim daha önce tanımlamaya çalıştığım "kadın sorunu" paradigması, projecilik perspektifi ile son derece uyumludur. 'Kadın sorunları'nın projelerle çözülebilecek bir toplumsal sorun olarak tanımlanması, hangi kadın örgütlerinin hangi fon kuruluşlarıyla ilişki kurduğu, kimlerin nerelerden para aldığı tartışmasından çok daha ciddi bir politik sorundur bana kalırsa." (Bora, 2009: 823)

2.2. Toplumsal Cinsiyete İlişkin İstatistiklerle Mevcut Durum

2.2.1. Anayasal Gelişmeler

Hukuksal düzlemde özellikle 2001 yılından itibaren başlayan yasal değişiklikler, kağıt üstünde devrim niteliğinde olup; kadın-erkek eşitliğinde önemli olan, yasakoyucu tarafından yapılan bu değişikliklerin ne derece somutlaştırıldığıdır. "Anayasal içtihadın başarılı sayılabilecek örneklerinin eksik noktası, eşitlik ilkesinin yorumunda dolaylı ayrımcılık, cinsiyet roller, kalıplar, normun koruduğu değer olarak cinsiyetçilik, eylemli eşitliği sağlama gereği, maddi eşitlik ve sonuç eşitliği gibi hak öğretisi, karşılaştırmalı hukuk ve uluslararası tavsiye kararlarında kullanılan kavram ve düşünce birikimini kullanmamasıdır." (Oder, 2010: 236)

Anayasada eşitlik ilkesi bağlamında; 2001 yılında Anayasa'nın 41. ("Aile Türk toplumunun temelidir" ifadesinden sonra gelmek üzere "ve eşler arasında eşitliğe dayanır." hükmü eklenmiştir.) ve 66. maddeleri(Türk vatandaşlığının düzenlenmesi ile ilgili eşitsizlik içeren hüküm çıkarılmıştır.), 2004 yılında; 10. Madde (Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım

gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. (Ek: 7.5.2004-5170/1 md.) ve 90. maddeleri ("Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası anlaşmalarla ulusal kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi durumunda çıkabilecek ihtilaflarda milletlerarası anlaşma hükümleri esas alınır." hükmü eklenmiş, bu çerçevede CEDAW da ulusal düzenlemeler karşısında üstün konuma getirilmiştir.), 2010 yılında ise yine 10. maddesinde (Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. (Ek Cümle:7.5.2010 5982/1) Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz. (Ek Fıkra: 7.5.2010 5982/1) ayrımcılık yasağını da içine alacak şekilde değişiklikler yapılmıştır. (ASPB, 2014)

2002 yılında yürürlüğe giren Yeni Türk Medeni Kanunu'nda, "Aile reisi kocadır" hükmü değiştirilerek "evlilik birliğini eşler beraber yönetirler." hükmü getirilmiş olup; özellikle aile hukukunda olmak üzere pek çok düzenleme getirilmiştir. 2003'te Aile Mahkemelerinin kurulması ve işçi-işveren arasında cinsiyete dayalı ayrımcılıkların önlenmesine yönelik yeni Yeni İş Kanunu'nun yürürlüğe girmesi, 2005'te Türk Ceza Kanunu'nun kadına karşı şiddet ve cinsiyet eşitliği konusunda değişikliklerle birlikte yürürlüğe girmesi, Devlet Memurları Kanunu'nun kadına yönelik hakların uygulanması için değişikliklere uğratılması, 2007'de Gelir Vergisi Kanunu'nun cinsiyet eşitliğine yönelik düzenlenmesi ve Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Bazı Konularda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'da değişikliklerin yapılması, kadın-erkek eşitliğine yönelik uygulanan diğer yasal gelişmelerdir. (ASPB, 2014)

Kanun önünde eşitliğin ve eşitliği sağlama yükümlülüğünün devlet ve idare makamlarında olduğunu göz önünde bulundurduğumuzda; cinsiyetçi içtihatların önünün kesilmesi gerekliliği elzem olup; şimdiye kadar anayasa genel olarak kadınlar için koruyucu önlemler almakla sınırlı hale gelmiştir. Türkiye'de alınan yargı kararlarının çoğu eşitsizliği takdir ve onaylayıcı olup, kalıp yargılara dayanan eril hukuksal sonuçlar ve anayasal içtihatlar ortaya çıkarmaktadır. Buna yönelik olarak; "Anayasa Mahkemesi'nin kadın-erkek eşitliğine ilişkin yargısal içtihadı, özellikle kararların sonuçlarına bakılarak, yalın bir sınıflandırma ile "cinsiyetçi kararlar" ve "cinsiyetçiliği reddeden kararlar" biçiminde iki kümede toplanabilir. " (Oder, 2010: 214)

Ceza hukuku ve özel hukuk normları açısından aile birliği, gelenekler, kamu yararı, kamu düzeni gibi eşitsizliği içeren göndermelerle kadın ve erkeğe dair yaygın kabuller mahkeme nazarında da somutlaşmaktadır ve anayasadaki hükümler doğrultusunda, kadınlar doğrudan veya dolaylı olarak, "evli kadınlar", "anneler", ilköğretim çağındaki "kız çocukları", "çalışan kadınlar", "harp şehitlerinin eşleri", ve "aile planlamasından yararlanacak kadınlar" olarak gözetilmektedir. (Oder, 2010,)

Sonuç olarak; mevcut kadın-erkek eşitliği daimi komisyonları, çalışmalarında diğer daimi komisyonlar ve sivil toplum örgütleriyle ortak çalışmalı ve meclis içerisinde karar alma süreçlerinde etkin olmalıdır. Ayrıca, "Yasama süreçlerinde kadın-erkek eşitliği kısmi ya da bireysel bir konu değil, tüm politikalara egemen temel bir yönelim olarak tasarlanırsa, etkili biçimde gözetilip uygulanabilir. Bu durumda eşitlik sorunsalı bütüncül bir yaklaşımla ele alınacaktır." (Oder, 2010: 233)

2.2.2. Eğitim

Kız çocuklarını da kapsayan zorunlu eğitimi 1920'lerin ortalarında yürürlüğe koyan Türkiye'de, kız çocuklarının eğitime katılımı gerek modernleşmenin gerek kalkınma sürecinin önemli bir parçasıdır. Eğitime erişim ve süreklilikte, eğitimin her seviyesinde Türkiye'de erkek ve kız çocukları arasında derin uçurumlar mevcut olup; aynı zamanda bölgesel eşitsizlikler de mevcuttur. "2010 Türkiye Binyıl Kalkınma Hedefleri (BKH'leri) Raporuna göre Türkiye ilköğretim düzeyinde cinsiyet eşitsizliğinin ortadan kaldırılması hedefine ulaşmasına rağmen orta öğretimde eğitime devam etmeyen kız çocuklarının oranının kayda değer olduğunun altını çizmiştir." (http://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/ourwork/democraticgovernance/in_dept h/WomenEmpowermentandGenderEquality.html)

Erkek/kız okullaşmasındaki fark en fazla Ortadoğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde olup; Ortaöğretime geçiş oranı ülke itibarıyla 2012-2013'te % 90,1 ve erkek-kız geçiş oranı farkı ise % 2,2'dir. (MEB, 2013)

2014 yılı verilerine göre eğitimde kız-erkek çocuklarının dağılım istatistikleri aşağıdaki tablodaki gibidir:

Tablo 2. Bitirilen Eğitim Düzeyi ve Cinsiyete Göre Nüfus (6+yaş) 2013 Türkiye

Bitirilen eğitim düzeyi	Toplam	Erkek	Kadın
Okuma yazma bilmeyen	2.654.643	449.328	2.205.315
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	14.053.831	6.459.316	7.594.515
İlkokul mezunu	14.994.232	6.454.722	8.539.510
İlköğretim mezunu	13.018.720	7.317.838	5.700.882
Ortaokul veya dengi okul mezunu	2.828.299	1.720.425	1.107.874
Lise veya dengi okul mezunu	12.085.335	6.976.694	5.108.641
Yüksekokul veya fakülte mezunu	6.706.780	3.762.530	2.944.250
Yüksek lisans mezunu	532.757	313.397	219.360
Doktora mezunu	154.180	93.407	60.773
Bilinmeyen	1.706.368	873.453	832.915
Toplam	68.735.145	34.421.110	34.314.035

Kaynak: ASPB, ADNKS Eğitim, Kültür ve Spor Veritabanı 2013 Sonuçları

* Yabancılar kapsama alınmamıştır.

Okuma yazma bilmeyen kız çocuklarının toplam okuma yazma bilmeyenlerin %83'ü (2.205.315 kişi) olup; ortaöğretime geçiş oranlarının 2003-2013 yıllarına oranla değişimi erkeklere nazaran daha düşük seyirdedir. (MEB, 2013) Ortaöğretime geçişin eğitimde süreklilik açısından önemlidir ancak; ortaöğretim devamlılığı konu açısından daha önemli olmaktadır. "Ortaöğretimde kızların sınıf tekrarı oranı % 5,4, okul terki oranı % 1,7 ve devamsızlık oranı % 24,1 iken erkek öğrencilerin sınıf tekrarı oranı % 10, okul terki oranı % 3,1 ve devamsızlık oranı % 40,6'dır." (MEB, 2013: 3)

Kadınların sosyo-ekonomik konumunu etkileyerek, fırsatlardan eşit yararlanabilmeleri açısından eğitim düzeyleri belirleyicidir. Gerek CEDAW (1979), gerek 4. Dünya Kadın Konferansı sonrası oluşturulan Pekin Deklarasyonu ve Eylem Planı ve Çocuk Hakları Sözleşmesi (1994) kız çocuklarının okullaşmasına yönelik düzenlemeler ve yaptırımlar içermektedir. Ayrıca, Türkiye'nin, Binyıl Kalkınma Hedefleri ve Avrupa Birliğine üyelik sürecindeki uluslararası taahhütler de konuyla ilgili maddeler içermekte; kadın ve eğitim başlığı atında değerlendirmeye alınmaktadır. "1982 Anayasasınının 42. maddesinde "İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır" hükümleri ile ayırım yapılmaksızın herkes için teminat altına alınmıştır. Buna bağlı olarak da bütün kanun, tüzük, yönetmelik vb. hukuki düzenlemeler kadın-erkek ayrımı yapmadan bütün vatandaşlarımızı kapsayacak biçimde düzenlenmiştir." (KSGM, 2014: 11)

Ortaöğretim çağındaki kız ve erkek çocuklarının okullulaşma oranları son on yıl içerisinde birbirine yaklaşmış ve 2012-2013 eğitim-öğretim yılında kız çocuklarının % 69,31'i, erkek çocuklarının ise % 70,77'si okullulaşmıştır. (Eğitim Reformu Girişimi, 2012: 71)

2012-2013 döneminde başlayan "4+4+4" eğitim sistemiyle, Türkiye'de zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılmasını öngören Kanun Değişikliği 2012 de yürürlüğe girmiş olup pek çok eleştiriye maruz kalmıştır. "...MEB'e yasanın her okul, her öğretmen ve her çocuk düşünülerek, hakkıyla uygulamaya geçirilmesi için yeterli zaman ve rehberlik sağlamamıştır. Bir yıl sonra ortaya çıkan tabloya baktığımızda özellikle yerelde il, ilçe ve okul düzeyinde yöneticilerin olağanüstü gayretlerle ortalama göstergelerde ciddi bir düşüşün önüne geçebildikleri ancak yine de dezavantajlı okulların değişiklikten daha olumsuz etkilendikleri öne sürülebilir" (Eğitim Reformu Girişimi, 2012: 20)

Türkiye'deki öğrencilerin sosyo-ekonomik ve kültürel statü düzeyi OECD ortalamasının altında olup (MEB, 2013); Türkiye eğitim konusunda politikalar geliştirip; yasal düzenlemelerle ve faaliyet ve projeler ışığında, kadın okuryazarlığını % 100 olarak gerçekleştirmeyi taahhüt etmiştir ancak; "Herkes İçin Eğitim 2003/2004 Küresel İzleme Raporu'na göre Türkiye 2015'e kadar ilk ve ortaöğretimde toplumsal cinsiyet eşitliğini gerçekleştirememeye riskini taşıyan on iki ülkeden biridir." (Sözen, 2010: 318)

2.2.3. Siyaset, Karar Alma Mekanizmaları ve Yerel Yönetimlerde Kadın Temsili

Türkiye Cumhuriyetinde, 1930 yılında yerel seçimlerde ve 1934 yılında da milletvekili seçimlerinde seçme ve seçilme hakkını elde eden kadınların gerek bu dönemde gerekse günümüzde erkeklerle eşit bir biçimde yüksek bir siyasal katılım düzeyine ulaştığı söylenemez. Siyasal karar mekanizmalarındaki özellikle seçilme hakkından yararlanma konusunda cinsler arası eşitsizlik belirgin bir biçimde devam etmekte olup; örneğin partilerde bir kadın kotası bulunmamakta veya kadın konuklerine halen seçim sandığı kurulmamaktadır. 2002'den 2011 yılları arasında yer alan kadın milletvekili sayıları aşağıdaki gibi olup; oranlarda bir artış olduğu söylenebilir.

Tablo 3. 2002- 2013 Yılları Arasında Türkiye'de Kadın Milletvekili Oranları

Seçim Yılı	Parlamentodaki milletvekili sayısı	Kadın milletvekili sayısı	Toplam İçindeki Pay (%)
2002	550	24	4.4
2007	550	50	9.1
2011	550	79	14.4

Kaynak: Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Milletvekillerinin Cinsiyete Göre Dağılımı.

Bir önceki dönem seçimlerine oranla artan milletvekili sayılarının partilere göre dağılımına baktığımızda; AKP'de 45, CHP'de 17, MHP'de 3, HDP'de 8; 2 Bağımsız; 1 Anadolu Partisi ve Demokratik Bölgeler Partisinde 1 Milletvekili kadındır. Önceki dönemde 50 olan kadın milletvekili sayısına oranla her ne kadar bir artış olduğu görülsede, kadınların siyasal temsili, demokrasinin gerekleri ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin yerine getirilmesi açısından bu rakam yeterli değildir ve kadın kotasının getirilmesi gereklidir. "Türkiye'de siyasetin son elli yılına bakıldığında kadınların demokrasiye katılımında bir sürekliliğin olmadığı görülür. Kadının siyasete katılımı açısından demokrasinin niteliği seçim demokrasisi şeklindedir. Kadınlar demokrasinin sürekliliği içinde siyasette yer almaktan çok, seçim öncesi faaliyetlerde ve seçim anında vardır. " (Sözen, 2010: 310)

Partilerin İl Başkan sayılarına baktığımızda da, CHP, 5 kadın il başkanı, MHP 1 kadın il başkanı HDP 67 kadın il başkanına sahip olup; AKP'de bulunmamaktadır. (KADER, 2015)

Bakanlar Kurulunda da yalnızca 1 kadın bakan bulunmakta olup; yerel yönetimler düzeyinde de kadın temsili çok eksiktir. Birleşmiş Milletler kadın istatistikleri incelendiğinde, kadınların yerel düzeyde temsili açısından Türkiye'nin 33. ülkeden 32. sırada yer aldığı görülmektedir. (Biricikoğlu, 2013) Belediye Başkan ve Meclis Üyeleri sayıları ise KSGM verilerine göre şu şekildedir: "30 Mart 2014 Yerel Seçimlerinde, Türkiye genelinde toplam 1.381 belediye başkanı seçilmiş olup Büyükşehir Belediye Başkanı ve eşbaşkanları ile toplam sayı 8; İl, İlçe, Belde Başkanı ve Eşbaşkanları ise; 142'dir. Bu rakamlardan ise 3'ü büyükşehir, 1'i il belediye başkanı olmuştur. 20.498 Belediye Meclis Üyesinin ise 2.198'i (%10,7) kadındır. İl Genel Meclisi üye sayısına bakıldığında da durum çok farklı görünmemektedir. Toplam 1.251 İl Genel Meclis üyesininin 60 tanesi (%4,8) kadındır." (YSK, 2015; KSGM,2014)

Bürokrasi içinde üst düzey karar verici konumda kadın temsili de düşük olup; üst düzey yöneticilerin %90,8'i erkek, %9,2'si kadındır. Diplomatik görevlerde Türk Dışişlerinde görev yapan 214 Büyükelçiden 26'sı kadın olup; 2 kadın Vali (Kırklareli, Sinop) bulunmakta olup 458 Vali Yardımcısından 6'sı, 860 Kaymakam'ın 21'i, 241 Kaymakam adayının ise sadece 3'ü kadındır. Devlet Personel Başkanlığı'nın Ocak 2015 verilerine göre kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen personelin %37'si kadın, %63'ü erkektir. (KSGM, 2014).

1995 tarih ve 4121 sayılı yasa ile, Anayasanın 68. maddesinde yer alan, siyasi partilerin kadın kolu kuramayacakları na ilişkin yasak kaldırılmış olup;diğer yandan 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 83. maddesinde "siyasal partilerin, herkesin dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu prensibine aykırı amaç güdemeyeceği" belirtilmiş ve olası cinsiyetçi parti çalışmaları engellenmiştir. (KSGM, 2014)

Kadın Kolları şeklinde ayrıca belirtilen bir parti organının kazanımı bir yandan kadınlar için kadınların siyasete katılım imkânını artırmış ancak diğer yandan da bunun ayrımcı bir dil barındırdığı veya üstyönetimle il bazında gündelik işlerin yürütülmesinde kadın katılım düzeyi farklılaşmaktadır. "Partilerin alt düzeydeki siyasi faaliyetlerine ise kadınların katılımı sayıca çok, içerik olarak apolitik, görünmez ve süreksizdir. Türkiye'de siyasi partilerin üst yönetimleri ve karar organları ile aşağıdaki gündelik işleyişin yürütüldüğü düzeylerdeki kadın katılım sayıları ve biçimleri birbirinden çok farklıdır." (TÜSİAD VE KAGİDER, 2008: 226)

Partilerde ve karar alma mekanizmalarındaki kişilerin belirleniminde herhangi bir yazılı ilkeler bulunmamakta olup; karar vericiler, adayları, ülkenin bölgesel, sınıfsal, mesleki, etnik, siyasi, dini vb. farklılıklar içerisinden seçmekte; ancak kadın politikacılar erkek politikacılar tarafından farklı seçim kriterlerine maruz kalmaktadırlar. "Parti tüzüğünde de değinildiği gibi, toplumsal cinsiyet eşitliği, kalkınma ve barış, özel alan ve kamusal alan meselelerine ilişkin ibareler parti demokrasisi hakkında bilgi verir." (Sözen, 2010: 311)

Siyasette kadın kotası getirilse bile, kadınların politik birer kimlik olarak görülmeyip, biyolojik indirgemeciliğe maruz bırakılması; kadın sorunlarının çözümü veya kadınların

temsiline dönük bir hak kazanımı olmamaktadır. "...tüm uluslar arası antlaşmalara ve ülke içinde oluşmuş kadın hareketlerinin belli birikimine rağmen, siyasal iktidarın söyleminde kadın hala aile içinde, ailesi için, ailesi aracılığıyla varlık alanı bulabilen özel bir konuma yerleştirilmektedir" (Yeşiltuna, 2007: 173) Sonuç olarak Türkiye Cumhuriyeti tarihinden itibaren siyasi söylemlerde kadının mevcut cinsiyetçi konumu ve geleneksel rolü korunmaya devam etmekte ve kadının siyasi temsili eksik kalmaktadır.

2.2.4. Sağlık

İnsanların hayat kalitelerini etkileyen önemli bir etken olarak sağlık kadınlar içinde kullanım hakları açısından özel bir öneme sahip olup; Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin (CEDAW) 12. maddesinde kadınların ve erkeklerin sağlık hizmetlerinden eşit yararlanabilmesi için taraf bir devlet olarak Türkiye'nin de kadına yönelik ayrımcılığı önlemesi yer almaktadır.

Kadınların sağlık hizmetlerine erişiminde birtakım finansal ve fiziksel engeller mevcut olup; kadın ve sağlık konusu; sağlık hizmetlerine erişim ve bu hizmetlerin yeterliliğinin yanında çoğunlukla üreme sağlığı ile gündeme gelmektedir. "Kadınların sağlık hizmetlerine erişimini engelleyen maddi sorunlar sadece anne sağlığı alanında ele alınmamalı, kadınların kapsamlı sağlık hizmetlerine ulaşmaları sağlanmalı ve yalnızca hizmetlerden faydalanan olarak değil aynı zamanda bakım hizmeti sağlayan kişiler olarak ihtiyaçları dikkate alınmalıdır." (Ağartan, 2012: 262) Hem bakım işlemini üstlenen hem de doğurganlık durumu olan kadınlar için; üreme sağlığının yanında, sağlık hakkının kullanımının düzeyiyle ilgili 3 alandan bahsedilebilir. " Bunlar; 1) üreme sağlığı ve aile planlaması 2) ruh ve beden sağlığı 3) sağlık hizmetlerine erişimdir." (TEPAV, 2014: 39)

Her 100 bin doğumda ölen kadın sayısının 20 olduğu Türkiye'de, anne ölümleri, 2007 yılından itibaren "Anne Ölümleri Veri Sistemi" ile izlenmeye başlamıştır. AB'nin ve Bin Yıl Kalkınma Hedefleri ışığında 1995 yılından itibaren, özellikle üreme sağlığına yönelik bir dizi program uygulanmış; Adalet ve Kalkınma Partisi de özellikle doğum sırasında gerçekleşen anne ölümlerini azaltma ve hamilelik ve doğumu güvenli kılma konularında istikrarlı çalışmalar uygulamıştır. "2005 yılında güncellenen Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı: Sağlık Sektörü için Ulusal Stratejik Eylem Planı'nda (2005-2015)

anne ölümlerinin azaltılması, istenmeyen gebeliklerin önlenmesi, gençlerin cinsel sağlık ve üreme sağlığı düzeylerinin yükseltilmesi, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonların önlenmesi ve cinsel sağlık ve üreme sağlığı açısından bölgeler ve yerleşim birimleri arasındaki eşitsizlikler öncelikli sorunlar olarak belirlenmiştir." (Ağartan, 2012: 259)

Eğitim hizmetlerinde de olduğu gibi, sağlık hizmetlerine erişimde de, bölgesel, sosyo-ekonomik farklılıklar olmakta; örneğin kırsal alandaki kadınlar kentte yaşayan kadınlara nazaran veya yoksul olan kadınlar sağlık hizmetlerinden daha az faydalanmaktadır. "Bu noktada sadece sağlık hizmetlerinin ücretsiz verilip-verilmemesi değil, sağlık merkezlerine erişim için gerekli yol parası vb. engel olarak kadının karşısına çıkabilmektedir. Cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan hak ihlalleri, kadınların sağlıklarını olumsuz etkilemektedir. Aile ve toplum baskısı, şiddete maruz kalma ve ekonomik bağımlılık gibi etkenler de kadının sağlık hakkını kullanmasını etkilemektedir (TEPAV, 2014: 38)

Kadınların sağlığı açısından psiko-sosyal durumlarına etki eden başka bir faktör de şiddet olup; yıllara oranla kadına yönelik şiddet istatistikleri değişken oranlarda seyretmekte ancak, 2002-2013 yılları arasında binlerce kadına şiddet ölümleri sonuçlanmıştır.

Kadına yönelik şiddetin tablosunu çıkardığımızda; 2002 yılında 66 olan kadın cinayet sayısı, 2007 yılında 1011'dir. 2005-2010 yılları arasında, 100 binin üzerinde kadın cinsel saldırıya maruz kalmıştır. Kadınların %40'ı hiç şikâyetçi olmamıştır. 2001-2004 yılları arasında; 21.268 kadın aile içinde kötü muamele görmüş olup; 10.148 kadın kaçırılmış; 3.800 kadın da müstehcen hareketlere maruz kalmıştır. 3.366 kadına tecavüz edilmiş; 1.371 kadın ise fuhuşa teşvik suçlarının mağduru olarak kayıtlara geçmiştir. (<http://www.antoloji.com/turkiye-de-kadina-yonelik-siddet-olaylarina-rakamlarin-diliyle-bakis-siiri/>, 08.05.2015)

2002-2009 arasında yüzde 1400 artış gösteren kadın cinayetleri; 2002'de 66 iken; 2009'da 953 olarak kayda geçmiştir. 2014 yılında 281 olan kadın cinayetlerini, 109 tecavüz/tecavüz girişimi, 560 şiddet vakası, 140 cinsel taciz olayı takip etmiştir. 2009-Sonuç olarak 2014 yılları arasında toplamda 2.096 kadın öldürülmüş ve binlerce kadında tecavüz, şiddet ve cinsel tacize maruz kalmıştır. (KADER, 08.05.2015)

2014-2018 yıllarını kapsayan 10. Kalkınma Planında da, önceki plan döneminde kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda düzenlemeler yapılmış olup; Kamu kurumlarına bağlı ilk konukevi 1990'da açılmıştır. "633 sayılı KHK ile kadın konukevleri KSGM'nin yetki ve sorumluluğuna bırakılmış olup halen Bakanlığa bağlı 95 kadın konukevi; sivil toplum kuruluşlarına bağlı 3 ve yerel yönetimlere bağlı 32 olmak üzere ülke genelinde toplam 130 konukevi/sığınmaevi hizmet vermektedir ve yaygınlaştırılması konusundaki çalışmalar ivme kazanarak devam etmektedir." (KSGM,2015)

Şiddet konusunda pek çok faaliyet ve projeler mevcut olup; gerek kamu kurum/kuruluş çalışanlarına gerekse bu kurum/kuruluşlar ve ilgili STK'lar vasıtasıyla eğitim ve proje çalışmaları yürütülmektedir. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı'na yönelik olarak hazırlanan Kadın ve Sağlık Dokümanında yürütülecek programlar için belirlenen hedef ve stratejiler şöyledir: "1)Kadınların sağlık hizmetlerine erişim koşulları ve verilen hizmetlerin kalitesinin iyileştirilmesi için politika geliştirme dahil gereken tüm önlemler alınacaktır. 2) Sağlık konusunda doğru davranış ve tutum geliştirilecektir. 3) Kadın sağlığına ilişkin araştırmalar, bilimsel çalışmalar ve bilgiler yaygınlaştırılacaktır." (KSGM, 2008)

Erken yaşta zorla evlilik ve annelikte şiddet türlerinden biri olup, doğurganlık yaşı Türkiye'de artmakta, 2001'de 20-24 yaş arası olan doğurganlık hızı, 2011 yılında 25-29yaşları arasına tekabül etmektedir. Diğer yandan adölesan doğurganlık oranı da (15-19 yaş); 2008'de %3,9 iken 2011 yılında %3,1; 2013 yılında ise %4,6 olarak görülmektedir. Anne ölümleri hızı ise 2013 yılı Sağlık Bakanlığı verilerine göre; yüz binde 15,9 olup; doğum öncesi bakım alma oranı %97'ye yükselmiştir. (KSGM, 2015) Gönüllü veya zorla olan erken evlilikler sonucu doğurganlık Türkiye'nin önemli sorunlarından biri olup; çocuk gelin veya erken yaşta zorla evlendirilme bölgeler arası farklılıklar göstermektedir. "Hacettepe Üniversitesi'nin Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması'na (2008) göre, 18 yaşın altında evlenen kadınların oranı %28'dir. Bu oran bölgeler arası farklılık göstermektedir; Orta Anadolu'da %37'ye, Doğu ve Güneydoğu'da %40-42'ye çıkmaktadır. " (Uçan Süpürge, 2012) Erken yaşta evlilik ve annelik, kız

çocuklarının ruhsal ve bedensel sağlıklarını etkileyip; onların sosyo-ekonomik durumlarını ve eğitim, istihdam durumlarını da etkilemektedir.

Genel anlamda kadınların sağlık hakkı için de pek çok çalışmalar yapılmakta ve Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan "Üreme Sağlığı Stratejisi ve Eylem Planı" yürürlüğe girene kadar "Sağlık Sektörü İçin Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Ulusal Stratejik Eylem Planı 2005-2015" kapsamında programlar yürütölmektedir. Bu programlar: 1) 15-49 Yaş Kadın İzlemeleri Programı 2) Evlilik ve Gebelik Öncesi Danışmanlık Programı 3) Doğum Öncesi Bakım Hizmetleri Programı 4) Gebelere Demir Destek Programı 5) Anne Dostu Hastane Programı 6) Doğum-Sezaryen Programı 7) Doğum Sonu Bakım Programı 8) Acil Obstetrik (Gebelikle İlgili) Bakım Programı 9) Anne Ölümleri İzleme Programı 10) Aile Planlaması Programı 11) AÇSAP Hizmetlerine Erkek Katılımının Sağlanması Programı 12) Üreme Sağlığı Hizmet İçi Eğitimleri 13) Yaşlı Üreme Sağlığı Programı (KSGM, 2014)

Annelik ve doğumla ilgili olan bu progamların yanında, kurumlararası işbirliği halinde sağlık hizmetlerine erişimde bölgesel eşitsizlikleri önlemek için, helikopter ambulanslar veya muhtaç nüfusa yönelik Şartlı Sağlık Yardımları ve okul öncesi çocuklarının düzenli sağlık kontrollerine yönelik yardımlar yapılmakta; kırsal kesime ve ücra yerleşim yerlerine ulaştırmak amacıyla gezici sağlık hizmeti uygulamaları geliştirilmektedir.

2.2.5. İşgücüne Katılım Ve İstihdam

İçerisinde hanenin gelirini sağlayan erkek ve bakım işlerini üstlenen kadın, şeklinde cinsiyet rollerini barındıran cinsiyete dayalı işbölümü veya genel olarak işgüçlerinin metalaştırılmamış olmamasıyla sonuçlanan geçimlik üretimle özdeşleştirilen kadın emeği, işgücü ve istihdam koşulları o toplumda geçerli olan hâkim patriarkal düzenle alakalıdır. Toksöz'e göre özel ve kamusal patriarkayla muhkem ilişkilerin olduğu toplumlardaki kadın emeği; her iki sistemde de, kadınların istihdamdan dışlanması, eğer dışlanmıyorsa da erk'e tabi tutulmasıyla sonuçlanmaktadır. "Devlet kadınların işgücü piyasasındaki ikincil konumunu pekiştiren düzenlemeleri ve uygulamalarıyla kamusal patriarkanın başlıca temsilcisi olarak, kadınların sadece işverenler karşısındaki değil, aynı zamanda erkekler karşısındaki pazarlık gücünü de azaltarak özel patriarkanın

gücünü korumasını destekler." (Toksöz, 2012: 104) Özellikle son yıllarda kadın istihdamına yönelik düzenlenen ve özellikle Kadın Sivil Toplum Kuruluşları tarafından da direnç gösterilen, Aile ve Kadın İstihdam Paketi olarak anılan tasarılar gibi yasal düzenlemeler, özelde kadın istihdamı ve emek arzına tam anlamıyla ataerkil bir müdahale olup; kamusal patriarkanın beslenmesine ve kadınların negatif bir varlık oluşturmalarına sebep olmaktadır.

İktisadi istatistiklerden dışlanan kadınların etkinliklerinin, emeklerinin sömürsüyle başlamış olup; komünal topluluklardaki esnek işbölümünde bu etkinliklerin günümüzün aksine bir saygınlığa sahip olduğunu söyleyebiliriz. "Bu işbölümünde kaçınılmaz olarak eşitsizlik yaratacak hiçbir şey yoktur. Teknolojik anlamda en yalın komünal toplumlardan bildiklerimizde genel olarak, cinsiyetler arasında dengelenmiş özerklik, nüfus ve saygı alanlarına olanak tanıyan esnek bir cinsiyete ve yaşa dayalı işbölümü görülür; kadın özerkliğini kesinlikle güvence altına alan uygulamalar birleştirilmiştir." (Coontz, Henderson, 1986: 37) Tarihin ilk dönemlerinde, pek çok toplumda kadının kutsal olarak ne kadar yüceltildiğinin göstergeleri olsa da kadınlara verilen görev, sorumluluk ve değerler kültürlere göre farklılık göstermektedir. Sonrasında kadın emeğinin sömürülmesi; kadınların işgücünün değersiz gösterilmesine sebep olmuş ve işgücü piyasasında kadınlar erkeklere göre düşük ücretle veya ücretsiz, güvencesiz, pazarlık şansları ellerinden alınarak, gerekçesiz işten çıkarılarak çalıştırılmaya başlanmıştır.

Cumhuriyet'ten günümüze Hükümet programlarında kadının yerini araştırdığı makalesinde Yeşiltuna; 1. Saraçoğlu Hükümeti (1942-1943) zamanında; yükü hafifletilmek istenen memur ailelerin reislerine birer çift ayakkabı, eşlerine ise birer elbiselik kumaşı vermek istediklerini belirten bir demeçten bahseder ve ekler: "Burada, açıkça kadının ayakkabıyı gerektiren kamu yaşamının dışında düşünüldüğü ve bir eş olarak ev yaşamı içine yerleştirildiği görülmektedir." (Yeşiltuna, 2007: 159) Türkiye'de kadın emeğinin mübadele alanından dışlanmasının güzel bir örneği olan bu durumun yaşandığı zaman kesitiyle; mevcut zamanımız arasında toplumsal cinsiyet ilişkilerinin pek değişkenlik göstermediği, çalışma yaşamındaki niteliksel ve niceliksel istatistiklere bakılarak anlaşılabilir.

"Kadın istihdamının artırılması ve işgücü piyasalarında cinsiyet eşitliğinin sağlanması AKP hükümeti için özellikle uluslararası kurumlarla kurduğu ilişkilerde başat sorun alanı olarak belirmektedir. Bu nedenle AB'ye uyum sürecinde İş Kanunu'nda cinsiyet eşitliğini sağlayan uyumlaştırmada ileri adımlar atılmıştır." (Dedeoğlu, 2012: 220) Hukuksal düzlemde yapılan değişiklikler, cinsiyet eşitliği yönünde kayda değer olsa da; örneğin Sosyal Güvenlik Yasası'ndaki dul ve yetim aylığı hak kazanımında ayrımcı uygulamaların bulunduğunu yazan Dedeoğlu'na göre hükümet, kadınların çalışmasını destekleyici etkin politikalar üretmekte oldukça isteksizdir. "Örneğin, İş Kanunu'nda kıdem tazminatı ile ilgili madde hala evlilik sonrası kadınların işten ayrılmalarını teşvik edecek nitelikte olup, kendi istekleri ile evlilik tarihinden itibaren bir yıl içinde işten ayrılmaları hainde kıdem tazminatı hakkını tanımaktadır." (Dedeoğlu, 2012: 221)

İşgücüne katılım oranının düşüklüğü, göçle gelen kadınların istihdam dışı kalışı, çoğunlukla genel ücret düzeyinin düşük ve kayıtdışı olan sektörlerdeki istihdam oranının fazlalığı, güvencesizlik, kötü çalışma koşulları, çalışma yoksulluğu, alternatifsizlik, geleceğe dönük belirsizlik kırdaki istihdam edilen kadınların çoğunlukla ücretsiz aile işçisi olması ve evlerde düzensiz, sigortasız işlerde istihdam edilmeleri... gibi manzaralarla karşılaşılan kadın istihdam seyrinde mevcut çalışanların çoğunluğu da tarımsal alanda ücretsiz aile işçisi olarak çalışırken; yaşanan krizler de kentsel işsizlik oranlarını kadınlar için daha da yükseltmiştir. (Toksöz, 2007)

Enformel, güvencesiz, ücretsiz, istihdam dışı veya istihdama düşük katılımların pek çok sebebi olmakla birlikte; kırdan kente göç, ülkenin zayıf istihdam kapasitesi, cinsiyete dayalı işbölümü, günlük ev ve bakım işlerine erkeklerden fazla zaman ayırma, yetersiz kamu politika ve uygulamaları gibi sebepleri öncelikli sebepler olarak sıralayabiliriz. Küreselleşme ve kadın yoksulluğu arasındaki bağlantıyı kurdukları makalelerinde Balkır ve Apaydın'a göre; "Kadınlar üretim kaynaklarına, sermayeye, mülkiyete ulaşamadıkları, ekonomik ve politik karar mekanizmalarında yer alamadıkları için, eğitim ve bilgi kaynaklarına, teknolojiye ulaşamadıkları için iş piyasasında erkeklerle rekabet edememektedirler." (Balkır, Apaydın, 2011: 43)

Kadınların emek sömürülerinin sonucu; enformel, güvencesiz, karşılıksız çalışma hayatlarına etki eden faktörler sosyo-ekonomik ve kültürel bir çeşitliliğe sahip olmakta ve toplumun her aşamasında kendini göstermektedir. "Kapitalist üretimin kar güdüsüyle

hareketi yerel dinamiklere eklenmesi ve yerel toplumsal ve kültürel ilişkileri kendi yapısına eklemesi ile sonuçlanmaktadır. Toplumsal cinsiyet ilişkileri ve ideolojileri ise bu yerel yapıların en özgüllerinden olup, kadınların kapitalist üretime katılma biçimlerini belirlemektedir. Kapitalizm bu ilişkiler sayesinde kadınları dezavantajlı bir konumdan üretime dâhil etmekte ve bu sayede kar güdüsünü tatmin edebilmektedir." (Dedeoğlu, 2008: 61)

Türkiye'deki kadın istihdamı verileri "U biçimli eğri hipotezi" analizi ile açıklanmakta olup bu hipotez; "...Kadın istihdamının ekonomik gelişme sürecinde önce inişe geçtiği, ardından yükselmeye başladığı varsayımını temel alır. Söz konusu ilişki bir dizi faktörle açıklanmakta olup; "Bu faktörler arasında tarımda makineleşme, kırsal yapıların çözülüşü, tarımsal olmayan üretimin yaygınlaşması, kadın eğitimindeki gelişmeler ve kültürel alandaki değişen eğilimler yer almaktadır." Kırsal yapıların çözülmesi sürecinde kadınların istihdamlarının azalışının yeri önemini korumakla birlikte; tarım dışı istihdama dahil olmalarına ekonomik, kurumsal ve kültürel etkenler sebep olmaktadır. (Buğra,2014: 10)

Türkiye'de 1950 sonrası dönemde yaşanan makroekonomik ve sosyo-kültürel etkenler, kadınların işgücü ve istihdamını önemli derecede etkilemiş olup; diğer yandan kadınların emek piyasasına katılımlarını kolaylaştıracak teşvik politikaları ve uygulamalarının etkililiğinin de yıllara göre değişmekte olduğunu görmekteyiz.

1980 sonrasında, AB üyesi ülkelerde kadın istihdamı artan bir tempoyla yükselmeye başlamıştır. Türkiye'de ise Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün bağlı olduğu Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (ASPB) verilerine göre işgücüne katılım oranı 1990 yılından, 2004 yılları arasında devamlı olarak azalma göstermiştir. Ancak 2004-2005 yıllarında işgücüne katılım oranı %23,3 iken; 2013 yılında %30,8; 2014 yılında ise %30,3'tür. Yine 2004 yılında %20,8 olan kadın istihdamı, 2009 yılında %22,3, 2013 yılında %27,1; 2014 yılında ise %26,7'dir. İşsizlik oranı ise %11,9'dur. İşteki durumları açısından bakıldığında,2013 yılında kadınların %10,7'si; 2014 yılında ise; %9,1'i kendi hesabına; %1,2'si işveren konumunda çalışmakta,2013 yılında %56,6'sı, 2014 yılında ise %60,2'si herhangi bir ücret ya da yevmiye karşılığında çalışmakta ve 2013 yılında

%31,5'i, 2014 yılında ise %29,5'i ücretsiz aile işçisi olarak çalışma yaşamında yer almaktadır."(KSGM, 2015)

Sektörel bazda ele alınacak olursa; "Türkiye'de 2013 yılı verilerine göre istihdama katılan kadınların %37'si tarım sektöründe, %15,3'ü sanayi sektöründe, %47,7'si ise hizmetler sektöründe çalışmaktadır." (KSGM, 2014) "2014 yılı verilerine göre ise; istihdama katılan kadınların %33'ü tarım sektöründe, %17,1'i sanayi sektöründe, %49,9'u ise hizmetler sektöründe çalışmaktadır." (KSGM, 2015) Bu verilerden hareketle çıkarılacak sonuç; Türkiye'de kadın işgücünün en çok istihdam edildiği sektörün hizmetler sektörü olduğudur. Bu sektördeki iş alanlarından bazıları ise (Öğretmenlik, hemşirelik gibi bakım vurgulu ve yarı zamanlı işler...vs.) özellikle "kadınlar için uygun alanlar" olarak hiçbir dayanağı olmadan cinsiyetle ilişkilendirilmiş ve toplumsal olarak kabul görmüşlerdir.

Sanayi sektörü, halen sınırlı kadın işgücü barındırmakta olup; imalat içerisinde yalnızca tekstil, gıda, hazır giyim gibi emek yoğun sanayi dallarında kadınlar fazlasıyla tercih edilmektedirler. Kadın istihdamının çoğunluğunu içinde barındıran kırsal alan da dâhil olmak üzere; her iki sektörde de özellikle kayıt dışı işyerlerinde kadın ve çocuk işgücü her türlü sosyal hak ve güvenceden yoksun şekilde çalıştırılmaktadır. (KSGM, 2014)

İstihdamın niteliklerine ve işlevselliğine göz attığımızda yine ASPB 2013 yılı verilerine göre, "2014 yılı verilerine göre, herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna kayıtlı olmaksızın çalışan kadın oranı %48,4'tür. Bunların da %56'sını ücretsiz aile işçisi olarak çalışan kadınlar oluşturmaktadır. Ücretli veya yevmiyeli çalışan kadınların %21,9'u, işveren kadınların %12,8'i, kendi hesabına çalışan kadınların %87,2'si herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna bağlı olmaksızın çalışmaktadır. (KSGM, 2015)

İstihdama katılımın kadınlar için tek başına bir anlam ifade etmediğini; kadınların yarısından fazlasının sosyal güvenlik haklarından yararlanamadıklarına bakarak söyleyebiliriz ki; "Ücretli işgücüne katılım kadınlar için bazı açılımlar yaratabilmekle birlikte, işgücüne katılan birçok kadın, sermayedar sınıf için düşük ücretli, kolayca işten çıkarılabilecek bir üretim faktörüne dönüşmüştür."(Kurbanoglu ve Pelizzon, 2008: 35)

Enformel sektörde de hatırı sayılır bir yoğunluğu bulunan kadın işgücünün kayıt dışı çalışma verileri ise şu şekildedir: “2013 yılında kayıt dışı çalışma Türkiye genelinde %36,7 olup, kırsal alandaki oran %63 (kadın %85; erkek %50,9); kentsel yerlerde ise %22,9 (kadın %29,1; erkek %20,7) dur. 2014 yılında Türkiye’de çalışan kadınlardan tarımsal faaliyetlerde bulunanlarda kayıt dışı çalışma oranı %94,4 iken, tarım dışı faaliyetlerde bulunanlarda %25,9’dur. Bu durum, kayıt dışılığın daha çok tarımsal faaliyetlerle uğraşanlarda, özellikle de ücretsiz aile işçilerinde yoğunlaştığını göstermektedir. 2014 yılında kayıt dışı olarak ücretsiz aile işçisi konumunda tarımsal faaliyetlerle uğraşanların %21,6’sını erkekler oluştururken; %78,4’ünü kadınlar oluşturmaktadır. (KSGM, 2014; KSGM, 2015)

Gerek sosyal siyaset alanında gerek beşeri bilimlerde tartışılması elzem konulardan biri olan kadın istihdamına ilişkin kamu politika ve programlarına etki eden Türkiye'nin imzaladığı uluslararası sözleşmeler de mevcut olup; CEDAW, 1995 Pekin Deklarasyonu, Eylem Platformu ve izleyen belgeler, ILO Sözleşmeleri, AB 1999 Amsterdam Antlaşması/Avrupa İstihdam Stratejisi başlıca belgelerdir.

Kadın emeğinin mübadele alanından dışlandığının göstergesine referans olan bu istatistiklere karşın kadının emeğinin nitelikli işlerde görünürlüğünü artırmaya yönelik olarak uygulanan birtakım politika, faaliyet ve anayasal değişiklikler mevcut olup; 2004 yılında Anayasa'nın 10. maddesine eklenen ”Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür.” şeklindeki hüküm bu değişikliklerin en önemlilerinden biridir.

Kamusal müdahalelerin kadınların ev veya hane içi rolleri ve çalışma yaşamını uyumlulaştırma politikalarına etkisinin niteliği tartışılır olup; İş Kanunu'nun 13. maddesi; yarı-zamanlı ve esnek çalışanlarla ilgili ayrımcılıklara yönelik sınırlama getirirse de, Avrupa'da olduğu gibi özellikle kadınların çalışma biçimi olan yarı-zamanlı çalışma biçimlerindeki gibi Türkiye'deki kadınların çalışma biçimine olumlu bir etkisi olmamıştır. Şöyle ki; "... Türkiye’de kadınların yarı-zamanlı çalışmasının çok düşük olduğunu görüyoruz ve İş Kanunundaki değişiklikler bu gerçeği pek fazla etkilememiş gibi görünüyor. Aslında bu bir anlamda formel istihdam alanında yarı-zamanlı işler yaratılmadığının bir göstergesidir. Zaten kadınların büyük kısmının enformel işler

yaptığını düşünürsek, kadınların çalışması Türkiye’de kayıtlı esnek çalışma biçiminde değil daha çok enformel çalışma olarak ortaya çıkmaktadır." (Dedeoğlu, 2009: 52)

"Türkiye’de geleneksel erkek ayrıcalıklarının pazar ekonomisinde sürmesi, erkeklerin kazanan kendileri olmadığı zaman bile parayı denetleme yetkisine sahip olmasında açıkça görölmektedir." (Kandiyoti, 1997: 62)

BÖLÜM 3: YALOVA İLİNDE YAŞAYAN KADINLARIN POLİTİKALARA BAKIŞ AÇISININ DEĞERLENDİRİLMESİ

1) Yalova İli'nde Kadınların Sosyo-Ekonomik Durumu

Yalova ili, potasında barındırdığı kültür deseninin zenginliğiyle ünlü bir il olarak çok kültürlü bir ildir. Kadınların toplumdaki konumuna etki eden bir faktör olarak kültür çeşitliliğine paralel olarak kadınların konumları da, il merkezi, ilçe, belde ve köylere göre farklılık göstermekte olup; bu bölümde ilde yaşayan kadınların sosyal ve ekonomik göstergelerdeki genel durumu çeşitli ulusal araştırma verilerine dayanarak ele alınmıştır. Sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında Türkiye'de 13. sırada yer alan Yalova ili 226.514 kişilik nüfusa sahip olup; bu nüfusun 109.980'ini (%49,96) kadınlar oluşturmaktadır. (TÜİK, 2014; TEPAV, 2014)

Birleşmiş Milletler tarafından kullanılan Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksinin (GII) illere uyarlanması ile 2014 yılında 81 İl için Toplumsal Cinsiyet karnesi hazırlayan Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV), Yereller İçin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Endeksi ile kadın ile erkek arasındaki eşitsizliklerin olduğu illeri belirlemiş olup; belediye meclisinde temsil, lise ve üniversite mezunu kadın nüfus, ergen yaşta annelik, anne ölüm oranı, kayıtlı istihdamı baz alarak bu endeksleri oluşturmuştur.

Yalova ili, kadın güçlenme endeksinde Türkiye'de 10. sırada yer almaktadır. GII hesaplamalarına göre ise; "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Endeksi'nde 81 il içerisinde, 7. sırada olup (0,36932635); sadece kadınların güçlenme düzeyine bakılan "Toplumsal Cinsiyet Güçlenme Endeksi" sıralamasında ise 10. sıradadır (3,508435729). (TEPAV, 2014)

İl bazında kadınların okuryazarlık oranına baktığımızda okuma yazma bilmeyen kadın oranının en düşük olduğu iller arasında olan Yalova İli'nde, eğitimde süreklilikte önemli bir gösterge olan ortaöğretim düzeyinde okullaşma oranı kız çocukları için %81,5'tir. 34 adet Kız ve 3 adet Erkek Kuran Kursu bulunan Yalova'da eğitim durumunu gösteren tablo ise şu şekildedir:

Tablo 4. Yalova'da bitirilen eğitim düzeyi ve cinsiyete göre nüfus (6 +yaş)

İl	Bitirilen eğitim düzeyi	Toplam	Erkek	Kadın
YALOVA	Okuma yazma bilmeyen	4.682	760	3.922
	Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	30.493	14.292	16.201
	İlkokul mezunu	43.533	17.545	25.988
	İlköğretim mezunu	34.367	19.205	15.162
	Ortaokul veya dengi okul mezunu	11.231	6.276	4.955
	Lise veya dengi okul mezunu	42.854	23.650	19.204
	Yüksekokul veya fakülte mezunu	21.972	12.466	9.506
	Yüksek lisans mezunu	1.765	1.106	659
	Doktora mezunu	339	231	108
	Bilinmeyen	9.286	4.739	4.547
	Toplam		200.522	100.270

Kaynak: KSGM, 2014 Verileri (Yabancılar kapsama alınmamıştır.)

Yalova ili, kadınların istihdamı konusunda Türkiye'deki en iyi durumda olan iller arasında olup; 2012 verilerine göre kayıtlı kadın istihdam oranı % 17,09'dur. Kadınların prime esaslı günlük kazançlarının 38,05 olduğu Yalova ili, belediyelerde çalışan kadın sayısındaki %28,33'lük bir oranla, Türkiye'de Mersin'den sonra ikinci sırada yer almaktadır. Bu duruma belediyenin yönelimlerinin etkisi olmakla birlikte; ilde kadınların istihdama katılımlarının oranının da etkisi bulunmaktadır. Ancak; Belediye Genel Meclisi'nde ise % 11,54'lük bir oranla 6 Belediye Genel Meclis üyesi kadın mevcutken; Genel Mecliste ise hiç kadın üye bulunmamaktadır. (TEPAV, 2014)

Yalova Valiliği'nin protokol listesine baktığımızda da en üst karar alma mekanizmalarında görev yapan toplam 261 kişiden sadece %8,8(23 kişi)'nin kadın olduğunu görürüz. Dernekler bazında ise sadece 6 kadın derneği bulunmakta olup, tüm dernekler içinde toplam kadın üye sayısı; 3958'dir. Dernekler ise şunlardır; Soroptimist İş ve Meslek Derneği, Yalova Girişimci Kadınlar Derneği, Yalova Kadın Eğitim, Kültür, Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği, Kocadere Köyü Kadınları Dayanışma Derneği, Hanımelî Eğitim, Kültür Yardımlaşma Derneği, Bahar Eğitim ve Kültür Derneği. Kamu yararına çalışan bulunmaktadır. (Yalova Valiliği, http://www.yalovadernekler.gov.tr/default_B0.aspx?content=1, Erişim Tarihi:01.07.2014)

Yalova ili, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ikinci, bugün itibariyle yine Türkiye'deki ikinci kadın valiye ev sahipliği yapmıştır. Geçmişte Türkiye'nin ilk kadın müsteşarlığını ve Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü görevini de yerine getiren eski Yalova Valisi Esengül Civelek döneminde de, kamu kurumlarıyla işbirliği içerisinde kadının güçlenmesine yönelik özel çalışmalar da yapılmıştır. Yalova İli'nde, kadın yoksulluğu ile mücadele ve kadın yoksulluğunu azaltma çalışmaları kapsamında, dar gelirli kadınların kendi kendilerine gelir getirici faaliyetlerde bulunmasına imkân sağlamak açısından 50'den fazla kadına İl Özel İdare kaynaklarından Mikro Kredi verilerek kendi işlerini kurmaları desteğinde bulunulmuştur. (<http://ytso.org.tr/haberler/Yalova-Valisi-ve-Girisimci-Kadinlardan-ciftci-Kadinlara-Destek-.html>)

2010 verilerine göre; doğurganlık hızının en düşük olduğu iller arasında yer alan Yalova İli'nde bu oran binde 47,24 olup; Türkiye'de en iyiden en kötüye doğru giden sıralama içerisinde 9. sıradadır. Türkiye'de ASPB'ye bağlı olarak hizmet veren Toplum Merkezlerinin bulunmadığı 29 ilden biri olan Yalova; aynı zamanda büyükşehir/merkez belediyeleri tarafından işletilen kadın danışma merkezleri bulundurmayan 39 ilden de birisidir. İlde 1 adet kadın sığınma evi ve Yalova Barosu bünyesinde Kadın Hakları Komisyonu mevcuttur. (TEPAV, 2014)

2) Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmada, Türkiye'deki Kadınların toplum ve aile içerisinde konumlarının güçlendirilmesine yönelik devlet tarafından uygulanan sosyal politikalar hakkında Yalova İli'ndeki kadınların bilinç düzeyi ve bakış açılarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaca hizmet etmek üzere katılımcıların demografik özellikleri ve değerlendirmeleri arasındaki ilişkileri inceleyen sonuçlara da yer verilmiştir.

3) Araştırmanın Hipotezi

Araştırmada temel alınan iki ana ve beş alt hipotez vardır. Bu hipotezler şunlardır;

H₁: Yalova'da yaşayan kadınlara göre; Türkiye'de 2002-2014 yılları arasında kadınlara yönelik uygulanan sosyal politikalar, sosyo-ekonomik konumlarını güçlendirmek için yeterli değildir.

H_{1 a}: Yalova ilinde yaşayan kadınlar Türkiye'de kadınların toplumsal konumunun yeterince iyi olduğuna inanmamaktadırlar.

H_{1 b}: Yalova ilinde yaşayan kadınlar Türkiye'de kadınların ekonomik konumunun yeterince iyi olduğuna inanmamaktadırlar.

H_{1 c}: Yalova ilinde yaşayan kadınlar Türkiye'de kadınlara yönelik uygulanan politikalar konusunda yeterince bilgili değildir.

H_{1 d}: Yalova ilinde yaşayan kadınlar Yalova'da uygulanan politikalara karşı yeterince bilgili değildir.

H_{1 e}: Yalova ilinde yaşayan kadınlara göre Yalova'da kadınlara yönelik uygulanan politikalar yeterli değildir.

Araştırmanın Veri Toplama Yöntem ve Metodolojisi

4.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini Yalova İli'nde yaşayan kadınlar oluşturmaktadır. Örneklemi ise ilin merkez ilçesi ve köylerinde (Tokmak, Kocadere, Safran, Sugören, Kurtköy olmak üzere toplam 5 köy) ikamet eden 155 kadın oluşturmaktadır. Hemen her yaş grubundan ve meslekten kadınlarla görüşmeler yapılmış olup; 155 katılımcıdan 50 katılımcı köyde, 5 katılımcı belde de, 20 katılımcı ilçelerde, 70 katılımcı ise şehir merkezinde ikamet etmektedirler. Araştırmaya başlamadan önce ise anketin geçerliliği için 3 kişiyle pilot uygulama yapılmıştır.

4.2. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmada uygulama esnasında yaşanan sınırlılıklar, örnek kümenin hem kent hem de köyden seçilmiş olmasından kaynaklı olarak ortaya çıkan sorunlar olmakla birlikte bölgelerde yapılan görüşmeler esnasında, özellikle kanunlardaki değişikliklerle ilgili sorularda algılamada güçlükler yaşanmıştır.

4.3. Araştırmanın Veri Toplama Yöntem ve Tekniği

Araştırmada, sistemli bir veri toplama tekniği olan anket tekniği kullanılmıştır. Ankette 50 soru sorulmuş olup 3 bölümden oluşmaktadır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 16.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada I. Bölümde kullanılan likert ölçeği için katılımcılardan verilen önermelerle ilgili görüşlerini, olumludan olumsuzu kadar sıralanan seçeneklerden seçerek belirtmeleri istenmiştir. Buna göre; (1) Kesinlikle Katılıyorum, (2) Katılıyorum,

(3) Ne katılıyorum Ne Katılmıyorum, (4) Katılmıyorum, (5) Kesinlikle Katılmıyorum şeklinde bir ölçek kullanılmıştır. II. Bölümde ise; olumlu ve olumsuz Duygu Ölçeği kullanılmıştır.

5) Araştırmada Elde Edilen Bulgular ve Yorumları

5.1. Demografik Bilgiler

Tablo 5. Demografik Bilgiler (Yaş, Medeni Hal, Eğitim)

A-Yaş Aralığı		
	Kişi Sayısı	Oran
Boş bırakan	12	7,7
15-20	16	10,3
21-30	27	17,4
31-40	45	29,0
41-50	36	23,2
51 ve üstü	19	12,3
Toplam	155	100,0
B- Medeni Hal		
	Kişi Sayısı	Oran
Evli	95	61,3
Bekâr	47	30,3
Dul	1	0,6
Boşanmış	4	2,6
Cevapsız	8	5,2
Toplam	155	100,0
C- Eğitim		
	Kişi Sayısı	Oran
Okur-Yazar	1	,6
İlköğretim	40	25,8
Lise	27	17,4
Üniversite	67	43,2
Yükseklisans	7	4,5
Doktora ve üzeri	4	2,6
Cevapsız	9	5,8
Toplam	155	100,0

A- Yaş Aralığı; Katılımcılardan 16'sı (%10,3) 15-20 yaş arası, 27'si (% 17,4) 21-30 yaş arası, 45'i (% 29) 31-40 yaş arası, 36'sı (% 23,2) 41-50 yaş arası, 19'u (% 12,3) ise 51 ve üstü yaş aralığındadır. 12 kişi (7,7) ise soruyu cevaplamamıştır.

B- Medeni Hal; Katılımcılardan 95'i evli (%61,3), 47'si bekâr (30,3), 1'i dul (%0,6), 4'ü boşanmış (%2,6)'tır. 8'i (%5,2) ise soruyu cevaplamamıştır.

C- Katılımcılardan 40'ı (%25,8) İlkokul; 27'si (%17,4) lise, 67'si (%43,2) üniversite, 7'si (%4,5) yüksek lisans, 4'ü(% 2,6) de doktora ve üzeri eğitim almıştır.

Tablo 6. Demografik Bilgiler (Çocuk Sayısı, Mesleği, Sosyal Güvence Varlığı)

D- Çocuk Sayısı		
	Kişi Sayısı	Oran
Cevapsız	9	5,8
Hiç Yok	56	36,1
1-2 Çocuk	74	47,7
3-4 Çocuk	14	9,0
5-6 Çocuk	2	1,3
Toplam	155	100,0
E- Mesleği		
	Kişi Sayısı	Oran
Cevapsız	10	6,5
Ev Hanımı	39	25,2
İşçi	1	,6
Memur	36	23,2
Üniversite Öğrencisi	22	14,2
Serbest Meslek	39	25,2
Emekli	3	1,9
İşsiz	5	3,2
Toplam	155	100,0
F- Sosyal Güvence Varlığı		
	Kişi Sayısı	Oran
Var	119	76,8
Yok	28	18,1
Cevapsız	8	5,2
Toplam	155	100,0

D- Katılımcıların en fazla çocuk sayısı aralığının 1-2 çocukta (74 kişi;%47,7) olduğunu görüyoruz. Hiç çocuğu olmayanların oranı da yüksek olmakla birlikte (56 kişi; %36,1),

sebepler olarak Yalova ilinin kadınlarının sosyo-ekonomik durumu gösterilebilir. 3-4 arası çocuk sahibi olanlar 14 kişi (%9), 5-6 çocuk sahibi olanlar ise 2 kişidir (%1,3).

E- Katılımcıların 39'u Ev Hanımı (%25,2), 39'u Serbest Meslek (%25,2), 36'sı memur (23,2), 22'si üniversite öğrencisi(%14,2), 1'i işçi (%0,6), 3'ü emekli (%1,9), 5'i ise işsizdir (%3,2).

F- Katılımcıların %76,8'i (119 kişi) sosyal güvenceye sahip olup, 28 kişi sosyal güvencesinin olmadığını belirtmiştir. 8 kişi ise soruyu cevaplamamıştır.

Tablo 7. Demografik Bilgiler (İkamet Yeri, STK Üyeliği, Siyasi Parti Üyeliği, Aktif Çalışma Durumu)

G- İKAMET YERİ		
	Kişi Sayısı	Oran
Cevapsız	30	19,4
Şehir	66	42,6
İlçe	18	11,6
Belde	2	1,3
Köy	39	25,2
Toplam	155	100
H- STK Üyeliği		
	Kişi Sayısı	Oran
Var	19	12,3
Yok	129	83,2
Cevapsız	7	4,5
Toplam	155	100,0
I- Siyasi Parti Üyeliği		
	Kişi Sayısı	Oran
Evet	11	7,1
Hayır	137	88,4
Cevapsız	7	4,5
Toplam	155	100,0
İ- Aktif Çalışma Durumu		
	Kişi Sayısı	Oran
Evet	82	52,9
Hayır	65	41,9
Mevsimlik İşçi	1	0,6
Cevapsız	7	4,5
Toplam	155	100,0

G- Katılımcıların 66'sı (%42,6) şehir merkezinde oturmakta olup; 39'u (%25,2) köyde ikamet etmektedirler. 18'i de (%11,6) ilçede ikamet ederken; 2'si de (%1,3) belde de ikamet etmektedir.

H- Katılımcıların 19'u (%12,3) bir Sivil Toplum Kuruluşuna üyedir. 129 (%83,2) katılımcı ise herhangi bir Sivil Toplum Kuruluşu'na üye değildir. 7 (%4,5) katılımcı ise soruyu boş bırakmışlardır.

I- Katılımcıların 11'i (%7,1) bir Sivil Toplum Kuruluşuna üyedir. 137 (%88,4) katılımcı ise herhangi bir Sivil Toplum Kuruluşu'na üye değildir. 7 (%4,5) katılımcı ise soruyu boş bırakmışlardır.

İ- Katılımcılardan 82'si (%52,9) hâlihazırda bir işte çalıştıklarını belirtmişlerdir. 65'i (%41,9) ise bir işte çalışmadıklarını, 1 kişi ise mevsimlik işçi (%0,6) olduğunu belirtmiştir. 7 (%4,5) katılımcı ise soruyu boş bırakmışlardır.

5.2. Yalova İli'ndeki Kadınların Türkiye'de Kadınların Görünümü ve Kadın-Erkek Eşitliği Algısına Yönelik Bulgular

Tablo 8. Değerlendirme Sonuçları- I.Bölüm

Soru	Kesinlikle Katılıyor		Katılıyor		Ne Katılıyor Ne Katılmıyor		Katılmıyor		Kesinlikle katılmıyor		Cevapsız		Toplam		
	Kişi Sayısı	Oran	Kişi Sayısı	Oran	Kişi Sayısı	Oran	Kişi Sayısı	Oran	Kişi Sayısı	Oran	Kişi Sayısı	Oran	Kişi Sayısı	Oran	
1	Türkiye erkek egemen bir toplumdur	66	42,6	54	34,8	13	8,4	16	10,3	4	2,6	2	1,3	155	100
2	Türkiye'de kadın-erkek eşitliği vardır	7	4,5	27	17,4	37	23,9	53	34,2	31	20,0	-	-	155	100
3	Türkiye'de kadınlar toplum içinde (kamusal alanda) güçlü konumdadır	12	7,7	26	16,8	33	21,3	63	40,6	20	12,9	1	0,6	155	100
4	Türkiye'de kadınlar aile içerisinde güçlü konumdadır	11	7,1	37	23,9	31	20,0	58	37,4	16	10,3	2	1,3	155	100
5	Türkiye'de bu dönemde kadın haklarında olumlu gelişmeler sağlanmıştır	25	16,1	44	28,4	32	20,6	39	25,2	15	9,7	-	-	155	100
6	Uygulanan ekonomi politikalarından kadınlar olumlu etkilenmiştir	20	12,9	44	28,4	37	23,9	35	22,6	14	9,0	5	3,2	155	100
7	Türkiye'de kadın haklarının kazanılmasında Kadın Sivil Toplum Kuruluşlarının etkisi vardır	18	11,6	59	38,1	38	24,5	26	16,8	9	5,8	5	3,2	155	100
8	Türkiye'de kadın haklarının kazanılmasında Avrupa Birliği sürecinin etkisi vardır	16	10,3	44	28,4	44	28,4	35	22,6	12	7,7	4	2,6	155	100
9	Çalışma yaşamında kadın istihdamı artmıştır	31	20,0	75	48,4	23	14,8	18	11,6	5	3,2	3	1,9	155	100
10	Türkiye'de kadınlar yeterince örgütlenebilmektedir (Sendika, kooperatif,birlik, Sivil Toplum Kuruluşu.. vb.)	8	5,2	27	17,4	35	22,6	57	36,8	26	16,8	2	1,3	155	100
11	Türkiye'de kadınlar emeğinin karşılığını alabilmektedir	6	3,9	12	7,7	24	15,5	71	45,8	41	26,5	1	0,6	155	100
12	Kadınlar sosyal hak ve güvencelere (sigorta..vs) yeterince sahiptir.	6	3,9	16	10,3	32	20,6	69	44,5	30	19,4	2	1,3	155	100
13	Uygulanan Eğitim politikaları ile kadınların eğitime katılımı artmıştır	25	16,1	66	42,6	34	21,9	21	13,5	6	3,9	3	1,9	155	100
14	Yapılan yasal düzenlemeler ile kadının aile ve toplum içindeki konumu güçlenmiştir	13	8,4	52	33,5	38	24,5	37	23,9	13	8,4	2	1,3	155	100
15	Kadınlar siyasette daha aktif hale gelmişlerdir	13	8,4	54	34,8	43	27,7	25	16,1	15	9,7	5	3,2	155	100
16	Kadına karşı şiddet uygulamalarında azalma olmuştur.	4	2,6	14	9,0	21	13,5	51	32,9	63	40,6	2	1,3	155	100
17	Boşanma oranları kadınların çalışma yaşamına girmesiyle artmıştır.	36	23,2	51	32,9	26	16,8	21	13,5	16	10,3	5	3,2	155	100
18	Hükümetin söylemleri kadın-erkek arasındaki sosyo-ekonomik eşitliği sağlamaktadır	14	9	21	13,5	44	28,4	50	32,3	24	15	2	1,3	155	100
19	Hükümetin kadınlara yönelik politikalarının olumlu sonuçlar getireceğine inanıyorum	19	12,3	39	25,2	41	26,5	31	20,0	24	15,5	1	0,6	155	100

1- Türkiye'nin erkek egemen bir toplum olduğu yargısına katılımcıların 66'sı (%42,6) kesinlikle katıldığını; 54'ü (%34,8) sadece katıldığını, 13'ü (%8,4) kararsız olduklarını ve ne katılıp ne katılmadıklarını, 16'sı (%10,3) katılmadıklarını, 4'ü (%2,6) ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. 2 kişi (%1,3) ise soruyu cevaplamamıştır. Oranlara bakıldığında Türkiye'deki erkek hâkimiyetinin baskın karakterine olumlu cevap verenlerin oranı %77,4'tür.

2- Türkiye'de kadın-erkek eşitliğinin olup olmadığı sorusuna, katılımcıların 7'si (%4,5) kesinlikle katıldığını; 27'si (%17,4) sadece katıldığını, 37'si (%23,9) kararsız olduklarını ve ne katılıp ne katılmadıklarını, 53'ü (%34,2) katılmadıklarını, 31'i (%20) ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Yine oranlara baktığımızda kadın-erkek eşitliğinin olmadığı yargısı olduğuna katılanların yaklaşık iki katı olup; Türkiye'de cinsiyet eşitliğinin olmadığı kanısındalar.

3- Türkiye'de kadınların toplum içerisinde güçlü olup olmadığı sorusuna; katılımcıların 12'si (%7,7) kesinlikle katıldığını; 26'sı (%16,8) sadece katıldığını, 33'ü (%21,3) kararsız olduklarını ve ne katılıp ne katılmadıklarını, 63'ü (%40,6) katılmadıklarını, 20'si (%12,9) ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. 1 kişi (%0,6) ise soruyu yanıtızsız bırakmıştır. Sonuçlara bakıldığında, Türkiye'de kadınların toplumda güçlü olduklarına inanmayanların oranı daha yüksektir.

4- Türkiye'de kadınların aile içerisinde güçlü olup olmadığı sorusuna ise; katılımcıların 11'i (%7,1) kesinlikle katıldığını; 37'si (%23,9) sadece katıldığını, 31'i (%20) kararsız olduklarını ve ne katılıp ne katılmadıklarını, 58'i (%37,4) katılmadıklarını, 16'sı (%10,3) ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. 2 kişi (%1,3) ise soruyu yanıtlamamışlardır. Sonuçlara bakıldığında, Türkiye'de kadınların toplumda güçlü olduklarına inanmamalarının aksine, aile içerisinde güçlü olduklarına inananların oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

5- Türkiye'de bu dönemde kadın haklarında ilerlemeler kaydedilip kaydedilmediği sorusuna; katılımcıların 25'i (%16,1) kesinlikle katıldığını; 44'ü (%28,4) sadece katıldığını, 32'si (%20,6) kararsız olduklarını ve ne katılıp ne katılmadıklarını, 39'u (%25,2) katılmadıklarını, 15'i (%9,7) ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. Oranların birbirine yakın olduğu görülmekle beraber dikkat çeken nokta kararsız olanların oranının yüksek olduğudur. Yapılan görüşmeler sonucunda kadınların ne

katılıp ne katılmamasının sebebinin, kadınların hem yeterli bilgiye sahip olmamasıyla alakalıdır hem de ilerlemelerin olduğu ama hala istenen düzeyde olmadığı düşüncesi ile ilgili olduğu anlaşılmıştır.

6- Türkiye'de bu dönemde uygulanan ekonomi politikalarından kadınların olumlu etkilenip etkilenmediği sorusuna; katılımcıların 20'si (%12,9) kesinlikle katıldığını; 44'ü (%28,4) sadece katıldığını, 37'si (%23,9) kararsız olduklarını ve ne katılıp ne katılmadıklarını, 35'i (%22,6) katılmadıklarını, 14'ü (%9) ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. 5 kişi (%3,2) ise soruyu yanıtlamamıştır. Sonuçlara göre soruyu olumlu yanıtlayanların oranı olumsuz yanıtlayanlara göre yüksek olup, kararsız olanların oranı dörtte bir oranına yakın olup yüksek çıkmıştır. Uygulanan ekonomi politikalarından haberdarlığın buna etkisi vardır.

7- Türkiye'de bu dönemde kadın haklarının kazanılmasında Kadın Sivil Toplum Kuruluşlarının etkisinin olup olmadığı sorusuna; katılımcıların 18'i (%11,6) kesinlikle katıldığını; 59'u (%38,1) sadece katıldığını, 38'i (%24,5) kararsız olduklarını ve ne katılıp ne katılmadıklarını, 26'sı (%16,8) katılmadıklarını, 9'u (%5,8) ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. 5 kişi (%3,2) ise soruyu yanıtlamamıştır. Sonuçlara göre sivil toplum örgütlerinin etkisinin olduğuna katılım yüksek olup; ne katılıp ne de katılmadığını belirtenlerin oranı da oldukça yüksektir.

8- Türkiye'de bu dönemde kadın haklarının kazanılmasında Avrupa Birliği sürecinin etkisinin olup olmadığı sorusuna; katılımcıların 16'i (%10,3) kesinlikle katıldığını; 44'ü (%28,4) sadece katıldığını, 44'ü (%28,4) kararsız olduklarını ve ne katılıp ne katılmadıklarını, 35'i (%22,6) katılmadıklarını, 12'si (%7,7) ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. 4 kişi (%2,6) ise soruyu yanıtlamamıştır. Sonuçlara göre AB Sürecinin hakların kazanılma sürecine etkisinin olduğuna katılım yüksek olup; ne katılıp ne de katılmadığını belirtenlerin oranı da yine yüksektir.

9- Türkiye'de bu dönemde çalışma yaşamında kadın istihdamının artıp artmadığı sorusuna; katılımcıların 31'i (%20) kesinlikle katıldığını; 75'i (%48,4) sadece katıldığını, 23'ü (%28,4) kararsız olduklarını ve ne katılıp ne katılmadıklarını, 18'i (%11,6) katılmadıklarını, 5'i (%3,2) ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. 3 kişi (%1,9) ise soruyu yanıtlamamıştır. Sonuçlara bakıldığında bu dönemde kadın istihdamının arttığına olan inanç daha fazladır.

10- Türkiye'de kadınların yeterince örgütlenip örgütlenmediği sorusuna; katılımcıların 8'i (%5,2) kesinlikle katıldığını; 27'si (%17,4) sadece katıldığını, 35'i (%22,6) kararsız olduklarını ve ne katılıp ne katılmadıklarını, 57'si (%36,8) katılmadıklarını, 26'sı (%16,8) ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. 2 kişi (%1,3) ise soruyu yanıtlamamıştır. Oranlara bakıldığında katılımcıların yarısından fazlası Türkiye'de kadınların yeterince örgütlenemediklerini düşünmektedirler.

11- Türkiye'de kadınların emeğinin karşılığını alıp almadığı sorusuna; katılımcıların 6'sı (%3,9) kesinlikle katıldığını; 12'si (%7,7) sadece katıldığını, 24'ü (%15,5) kararsız olduklarını ve ne katılıp ne katılmadıklarını, 71'i (%45,8) katılmadıklarını, 41'i (%26,5) ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. 1 kişi (%0,6) ise soruyu yanıtlamamıştır. Sonuçlara göre; bu düşünceye katılmayanların oranı yaklaşık dörtte üçe tekabül etmektedir.

12- Türkiye'de kadınların sosyal hak ve güvencelere yeterince sahip olup olmadıkları sorusuna; katılımcıların 6'sı (%3,9) kesinlikle katıldığını; 16'sı (%10,3) sadece katıldığını, 32'si (%20,6) kararsız olduklarını ve ne katılıp ne katılmadıklarını, 69'u (%44,5) katılmadıklarını, 30'u (%19,4) ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. 2 kişi (%1,3) ise soruyu yanıtlamamıştır. Sonuçlara göre; kadınların sosyal hak ve güvencelere yeterince sahip olduklarını düşünmeyenlerin oranı daha fazladır.

13- Türkiye'de bu dönemde uygulanan Eğitim politikaları ile kadınların eğitime katılımının artıp artmadığı sorusuna; katılımcıların 25'i (%16,1) kesinlikle katıldığını; 66'sı (%42,6) sadece katıldığını, 34'ü (%21,9) kararsız olduklarını ve ne katılıp ne katılmadıklarını, 21'i (%13,5) katılmadıklarını, 6'sı (%3,9) ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. 3 kişi (%1,9) ise soruyu yanıtlamamıştır. Sonuçlara göre; kadınların eğitime katılımlarının arttıklarını düşünenlerin oranı katılımcıların yarısından fazladır.

14- Türkiye'de bu dönemde yapılan yasal düzenlemeler ile kadının aile ve toplum içindeki konumunun güçlenip güçlenmediği sorusuna; katılımcıların 13'ü (%8,4) kesinlikle katıldığını; 52'si (%33,5) sadece katıldığını, 38'i (%21,9) kararsız olduklarını ve ne katılıp ne katılmadıklarını, 37'si (%23,9) katılmadıklarını, 13'ü (%8,4) ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. 2 kişi (%1,3) ise soruyu yanıtlamamıştır.

Sonuçlara göre; yasal düzenlemelerle kadının konumunun güçlendiğine inananların oranı, inanmayanların oranından daha fazladır.

15- Türkiye'de kadınların siyasette daha aktif hale gelip gelmedikleri sorusuna; katılımcıların 13'ü (%8,4) kesinlikle katıldığını; 54'ü (%34,8) sadece katıldığını, 43'ü (%27,7) kararsız olduklarını ve ne katılıp ne katılmadıklarını, 25'i (%16,1) katılmadıklarını, 15'i (%9,7) ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. 5 kişi (%3,2) ise soruyu yanıtlamamıştır. Sonuçlara bakıldığında siyasette kadınların aktif hale geldiğine olan inanç fazladır.

16- Türkiye'de kadınlara karşı şiddet uygulamalarında azalma olup olmadığı sorusuna; katılımcıların 4'ü (%2,6) kesinlikle katıldığını; 14'ü (%9) sadece katıldığını, 21'i (%13,5) kararsız olduklarını ve ne katılıp ne katılmadıklarını, 51'i (%32,9) katılmadıklarını, 63'ü (%40,6) ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. 2 kişi (%1,3) ise soruyu yanıtlamamıştır. Kadınlara yönelik şiddet uygulamalarının azalmadığına inananların oranı dörtte üçlük bir orana yaklaşmış olup; böyle bir azalmadan bahsedilemeyeceğini belirtmişlerdir denilebilir.

17- Türkiye'de boşanma oranlarının kadınların çalışma yaşamına girmesiyle artıp artmadığı sorusuna; katılımcıların 36'sı (%23,2) kesinlikle katıldığını; 51'i (%32,9) sadece katıldığını, 26'sı (%16,8) kararsız olduklarını ve ne katılıp ne katılmadıklarını, 21'i (%13,5) katılmadıklarını, 16'sı (%10,3) ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. 5 kişi (%3,2) ise soruyu yanıtlamamıştır. Boşanma oranlarının kadının çalışma yaşamında artışıyla paralel olduğunu belirtenlerin oranı oldukça yüksek olup; görüşmelerde kadınların ekonomik özgürlükleriyle alakalı olduğu yorumlarıyla karşılaşılmıştır.

18- Mevcut Hükümetin söylemleri kadın-erkek arasındaki sosyo-ekonomik eşitliği sağlamaktadır sorusuna; katılımcıların 16'sı (%9) kesinlikle katıldığını; 21'i (%13,5) sadece katıldığını, 44'ü (%28,4) kararsız olduklarını ve ne katılıp ne katılmadıklarını, 50'si (%32,3) katılmadıklarını, 24'ü (%15) ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. 2 kişi (%1,3) ise soruyu yanıtlamamıştır. Önermeye katılmayanların oranı fazla olup; kesinlikle katılmayanlarla beraber yarıya yakın bir oranda, olumsuz görüş belirtilmiştir.

19- Türkiye'deki mevcut Hükümetin kadınlara yönelik uyguladığı politikalara karşı olan beklenti sorusunda; katılımcıların 19'u (%12,3) kesinlikle katıldığını; 39'u (%25,2) sadece katıldığını, 41'i (%26,5) kararsız olduklarını ve ne katılıp ne katılmadıklarını, 31'i (%20) katılmadıklarını, 24'ü (%15,5) ise kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. 1 kişi (%0,6) ise soruyu yanıtlamamıştır. Bu konuda sonuçlar birbirine yakın olmakla birlikte, kararsız olanların oranının fazlalığı da dikkat çekmektedir.

5.3. Türkiye'de Uygulanan Politikalara Yönelik Bakış Açılarının Değerlendirilmesi

Bu bölümde Türkiye'de kadınlara yönelik uygulanan sosyal politika alanlarına yönelik bilinç ve değer düzeyi ölçülmeye çalışılmıştır.

Tablo 9. Değerlendirme Sonuçları -- II.Bölüm

	Soru	Olumlu		Olumsuz		Ne olumlu Ne olumsuz		Fikrim Yok		Cevapsız		Toplam	
		Kişi Sayısı	Oran	Kişi Sayısı	Oran	Kişi Sayısı	Oran	Kişi Sayısı	Oran	Kişi Sayısı	Oran	Kişi Sayısı	Oran
20	Anayasada kadın ve aile ile ilgili alanda yapılan değişiklikleri nasıl değerlendirirsiniz?	73	47,1	19	12,3	32	20,6	28	18,1	3	1,9	155	100
21	Türk Medeni Kanununda yapılan değişiklikleri nasıl değerlendirirsiniz?	56	36,1	22	14,2	31	20,0	39	25,2	7	4,5	155	100
22	İŞ Kanununda yapılan değişiklikleri nasıl değerlendirirsiniz?	53	34,2	21	13,5	38	24,5	38	24,5	5	3,2	155	100
23	Türk Ceza Kanunu'nda yapılan değişiklikleri nasıl değerlendirirsiniz?	45	29,0	29	18,7	37	23,9	39	25,2	5	3,2	155	100
24	Devlet Memurları Kanunu'nda yapılan değişiklikleri nasıl değerlendirirsiniz?	48	31,0	27	17,4	29	18,7	45	29,0	6	3,9	155	100
25	<i>Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunu</i> nasıl değerlendirirsiniz?	64	41,3	33	21,3	26	16,8	23	14,8	8	5,2	154	99,4
26	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın kadına yönelik yaptığı çalışmaları nasıl değerlendirirsiniz?	74	47,7	19	12,3	26	16,8	29	18,7	7	4,5	155	100
27	Eğitim alanında uygulanan faaliyet ve projeleri nasıl değerlendirirsiniz?	55	35,5	44	28,4	31	20,0	18	11,6	7	4,5	155	100
28	Sağlık alanında uygulanan kadınlara yönelik proje ve faaliyetleri nasıl değerlendirirsiniz?	73	47,1	23	14,8	32	20,6	22	14,2	5	3,2	155	100
29	Çalışma Yaşamında kadınlara yönelik uygulanan proje ve faaliyetleri nasıl değerlendirirsiniz?	62	40,0	18	11,6	40	25,8	30	19,4	5	3,2	155	100
30	Kırsal alandaki kadınlara yönelik yapılan proje ve faaliyetleri nasıl değerlendirirsiniz?	38	24,5	32	20,6	27	17,4	53	34,2	5	3,2	155	100
31	Siyaset ve Karar Alma Mekanizmalarında kadınlara yönelik uygulanan proje ve faaliyetleri nasıl değerlendirirsiniz?	37	23,9	31	20,0	33	21,3	42	27,1	12	7,7	155	100
32	Sivil Toplum Örgütlerinin kadınlara yönelik faaliyet ve projeleri nasıl değerlendirirsiniz?	56	36,1	24	15,5	34	21,9	35	22,6	6	3,9	155	100
33	Engelli kadınlara yönelik proje ve faaliyetleri nasıl değerlendirirsiniz?	39	25,2	30	19,4	21	13,5	60	38,7	5	3,2	155	100

20. Türkiye'deki bu dönemde Anayasada kadın ve aile ile ilgili alanda yapılan değişikliklerin nasıl değerlendirildiğine dair olan soruda değişiklikleri; katılımcıların 73'ü (%47,1) olumlu; 19'u (%12,3) olumsuz, 32'si (%20,6) kararsız olduklarını yani ne olumlu ne olumsuz bulduklarını ve 28'i (%18,1) de herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. 3 kişi (%1,9) ise soruyu yanıtlamamıştır. Verilere göre katılımcılar yüzde elliye yakın bir oranla anayasal değişiklikleri olumlu bulduklarını dile getirmiş olup; konuyla ilgili fikri olmayanların oranı da azımsanmayacak düzeydedir.

21. Türkiye'deki bu dönemde Türk Medeni Kanununda yapılan değişikliklerin nasıl değerlendirildiğine dair olan soruda, değişiklikleri; katılımcıların 56'sı (%36,1) olumlu; 22'si (%14,2) olumsuz, 31'i (%20) kararsız olduklarını yani ne olumlu ne olumsuz bulduklarını ve 39'u (%25,2) de herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. 7 kişi (%4,5) ise soruyu yanıtlamamıştır. Oranlara bakıldığında değişiklikleri olumlu bulanların oranı daha fazla olup, fikri olmayanların oranı da oldukça yüksektir.

22. Türkiye'deki bu dönemde İş Kanununda yapılan değişikliklerin nasıl değerlendirildiğine dair olan soruda, değişiklikleri; katılımcıların 53'ü (%34,2) olumlu; 21'i (%13,5) olumsuz, 38'i (%24,5) kararsız olduklarını yani ne olumlu ne olumsuz bulduklarını ve 38'i (%24,5) de herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. 5 kişi (%3,2) ise soruyu yanıtlamamıştır. Oranlara bakıldığında İş Kanunu'nda yapılan değişiklikleri olumlu bulanların oranı olumsuz bulanların iki katından fazla olup, Medeni Kanun'da verilen yanıtlara benzer olarak fikri olmayanların oranı da oldukça yüksektir.

23. Türkiye'deki bu dönemde Türk Ceza Kanununda yapılan değişikliklerin nasıl değerlendirildiğine dair olan soruda, değişiklikleri; katılımcıların 45'i (%29) olumlu; 29'u (%18,7) olumsuz, 37'si (%23,9) kararsız olduklarını yani ne olumlu ne olumsuz bulduklarını ve 39'u (%25,2) de herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. 5 kişi (%3,2) ise soruyu yanıtlamamıştır. Sonuçlara göre; değişiklikleri olumlu bulanların oranı olumsuz bulanların oranından daha fazla olup; fikrim yok şeklinde cevap verenlerin oranı da dörtte bir oranında olup yüksektir.

24. Türkiye'deki bu dönemde Devlet Memurları Kanununda yapılan değişikliklerin nasıl değerlendirildiğine dair olan soruda, değişiklikleri; katılımcıların 48'i (%31) olumlu; 27'si (%17,4) olumsuz, 29'u (%18,7) kararsız olduklarını yani ne olumlu ne olumsuz bulduklarını ve 45'i de %29'luk gibi yüksek bir oranla herhangi bir fikirleri olmadığını

belirtmişlerdir. 6 kişi (%3,9) ise soruyu yanıtlamamıştır. Sonuçlara göre; değişiklikleri olumlu bulanların oranı olumsuz bulanların oranından daha fazla olup üçte bir oranına yaklaşmıştır.

25. Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun nasıl değerlendirildiğine dair olan soruda, değişiklikleri; katılımcıların 64'ü (%41,3) olumlu; 33'ü (%21,3) olumsuz, 26'sı (%16,8) kararsız olduklarını yani ne olumlu ne olumsuz bulduklarını ve 23'ü (%14,8) ise herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. 6 kişi (%3,9) ise soruyu yanıtlamamıştır. Sonuçlara göre olumlu bulanların oranı olumsuz bulanların oranından yaklaşık iki kat fazladır.

26. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın kadına yönelik yaptığı çalışmaların nasıl değerlendirildiğine dair olan soruda, değişiklikleri; katılımcıların 74'ü (%47,7) olumlu; 19'u (%12,3) olumsuz, 26'sı (%16,8) kararsız olduklarını yani ne olumlu ne olumsuz bulduklarını ve 29'u (%18,7) ise herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. 7 kişi (%4,5) ise soruyu yanıtlamamıştır. Olumlu bulanların oranı verilere göre oldukça yüksek olup; fikri olmayanların oranı da diğerlerine göre fazladır.

27. Türkiye'de bu dönemde Eğitim alanında uygulanan kadına yönelik faaliyet ve projelerin nasıl değerlendirildiğine dair olan bu soruda, katılımcıların 55'i (%35,5) olumlu; 44'ü (%28,4) olumsuz, 31'i (%20) kararsız olduklarını yani ne olumlu ne olumsuz değerlendirdiklerini ve 18'i (%11,6) ise herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. 7 kişi (%4,5) ise soruyu yanıtlamamıştır. Sonuçlara göre olumlu ve olumsuz değerlendirenlerin oranı yakın olmakla birlikte, kararsız kalanların oranı da bir o kadar yüksektir.

28. Türkiye'de bu dönemde Sağlık alanında uygulanan kadına yönelik faaliyet ve projelerin nasıl değerlendirildiğine dair olan bu soruda, katılımcıların 73'ü (%47,1) olumlu; 23'ü (%14,8) olumsuz, 32'si (%20,6) kararsız olduklarını yani ne olumlu ne olumsuz değerlendirdiklerini ve 22'si (%14,2) ise herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. 5 kişi (% 3,2) ise soruyu yanıtlamamıştır. Sonuçlara göre sağlık alanındaki uygulamaları olumlu bulanların oranı katılımcıların yaklaşık yarısı ve olumsuz bulanların üç katından fazla olmakla birlikte, kararsız kalanların oranı da yüksek görülmektedir.

29. Türkiye'de bu dönemde Çalışma Yaşamında uygulanan kadına yönelik faaliyet ve projelerin nasıl değerlendirildiğine dair olan bu soruda, katılımcıların 62'si (%40) olumlu; 18'i (%11,6) olumsuz, 40'ı (%25,8) kararsız olduklarını yani ne olumlu ne olumsuz değerlendirdiklerini ve 30'u (%19,4) ise herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. 5 kişi (% 3,2) ise soruyu yanıtlamamıştır. İstihdam alanındaki faaliyetleri olumlu değerlendirenlerin oranı, olumsuz bulanların iki katından fazladır. Diğer yandan kararsız kalanların ve fikri olmayanların oranı da yüksek görülmektedir.

30. Türkiye'de bu dönemde Kırsal Alandaki kadınlara yönelik uygulanan faaliyet ve projelerin nasıl değerlendirildiğine dair olan bu soruda, katılımcıların 38'i (%24,5) olumlu; 32'si (%20,6) olumsuz, 27'si (%17,4) kararsız olduklarını yani ne olumlu ne olumsuz değerlendirdiklerini ve 53'ü (%34,2) ise herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. 4 kişi (% 2,6) ise soruyu yanıtlamamıştır. Sonuçlara göre, bu alandaki proje ve faaliyetleri olumlu bulanların oranı olumsuz bulanlara nazaran yüksek olup; konuyla ilgili fikir sahibi olmayanların oranının yüksekliği dikkat çekmektedir.

31. Türkiye'de bu dönemde Siyaset ve Karar Alma Mekanizmalarında uygulanan kadınlara yönelik faaliyet ve projelerin nasıl değerlendirildiğine dair olan soruda, katılımcıların 37'si (%23,9) olumlu; 31'i (%20) olumsuz, 33'ü (%21,3) kararsız olduklarını yani ne olumlu ne olumsuz değerlendirdiklerini ve 42'si (%27,1) ise herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. 12 kişi (% 7,7) ise soruyu yanıtlamamıştır. Sonuçlara bakıldığında fikrim yok diyenlerin oranının yüksekliği dikkati çekmekle birlikte, bu alandaki proje ve faaliyetleri olumlu değerlendirenlerin oranı olumsuz değerlendirenlere göre daha yüksektir.

32. Türkiye'de bu dönemde Sivil Toplum Örgütlerinin kadınlara yönelik faaliyet ve projelerin nasıl değerlendirildiğine dair olan bu soruda, katılımcıların 56'sı (%36,1) olumlu; 24'ü (%5,5) olumsuz, 34'ü (%21,9) kararsız olduklarını yani ne olumlu ne olumsuz değerlendirdiklerini ve 35'i (%22,6) ise herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. 6 kişi (% 3,9) ise soruyu yanıtlamamıştır. Verilere göre STK'ların proje ve faaliyetlerini olumlu değerlendirenler olumsuz değerlendirenlerin iki katından fazladır. Aynı zamanda fikri olmayanlar ve ne olumlu ne olumsuz bulanların oranı da yüksektir.

33. Türkiye'de bu dönemde Engelli kadınlara yönelik uygulanan faaliyet ve projelerin nasıl değerlendirildiğine dair olan bu soruda, katılımcıların 39'u (%25,2) olumlu; 30'u (%19,4) olumsuz, 21'i (%13,5) kararsız olduklarını yani ne olumlu ne olumsuz değerlendirdiklerini ve 60'ı (%38,7) ise herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. 5 kişi (% 3,2) ise soruyu yanıtlamamıştır. Sonuçlarda göze çarpan veri fikrim yok kısmında olup, katılımcıların çoğunluğu konuya dair bir fikir sahibi olmadıklarını dile getirmişlerdir. Diğer yandan olumlu bulanların oranı olumsuz bulanların oranına göre daha yüksektir.

5.4. Yalova'daki Görünüm ve Politikalara İlişkin Bulgular

Tablo 10. Değerlendirme Sonuçları - III.Bölüm

Soru	Olumlu		Olumsuz		Ne olumlu ne olumsuz		Fikrim Yok		Cevapsız		Toplam	
	Kişi Sayısı	Oran	Kişi Sayısı	Oran	Kişi Sayısı	Oran	Kişi Sayısı	Oran	Kişi Sayısı	Oran	Kişi Sayısı	Oran
34	34	21,9	14	9,0	22	14,2	79	51,0	6	3,9	155	100
35	46	29,7	13	8,4	23	14,8	68	43,9	5	3,2	155	100
36	36	23,2	17	11,0	28	18,1	69	44,5	5	3,2	155	100
37	36	23,2	19	12,3	33	21,3	61	39,4	6	3,9	155	100
38	24	15,5	20	12,9	25	16,1	80	51,6	6	3,9	155	100
39	25	16,1	23	14,8	21	13,5	81	52,3	5	3,2	155	100
40	37	23,9	13	8,4	24	15,5	76	49,0	5	3,2	155	100
41	61	39,4	17	11,0	28	18,1	40	25,8	9	5,8	155	100
42	108	69,7	3	1,9	11	7,1	26	16,8	7	4,5	155	100
43	28	18,1	10	6,5	24	15,5	84	54,2	9	5,8	155	100

34. Yalova'daki Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğünün kadına yönelik yaptığı çalışmaların nasıl değerlendirildiğine dair olan soruda; katılımcıların 34'ü (%21,9) olumlu; 14'ü (%9) olumsuz, 22'si (%14,2) kararsız olduklarını yani ne olumlu ne olumsuz değerlendirdiklerini ve 79'u (%51) ise herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. 6 kişi (% 3,9) ise soruyu yanıtlamamıştır

35. Yalova'daki Eğitim alanında kadına yönelik düzenlenen çalışmaların nasıl değerlendirildiğine dair olan soruda; katılımcıların 46'sı (%29,7) olumlu; 13'ü (%8,4) olumsuz, 23'ü (%14,8) kararsız olduklarını yani ne olumlu ne olumsuz değerlendirdiklerini ve 68'i (%43,9) ise herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. 5 kişi (% 3,2) ise soruyu yanıtlamamıştır

36. Yalova'daki Sağlık alanında kadına yönelik düzenlenen çalışmaların nasıl değerlendirildiğine dair olan soruda; katılımcıların 36'sı (%23,2) olumlu; 17'si (%11) olumsuz, 28'i (%18,1) kararsız olduklarını yani ne olumlu ne olumsuz değerlendirdiklerini ve 69'u (%44,5) ise herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. 5 kişi (% 3,2) ise soruyu yanıtlamamıştır.

37. Yalova'daki Çalışma Hayatında kadına yönelik düzenlenen çalışmaların nasıl değerlendirildiğine dair olan soruda; katılımcıların 36'sı (%23,2) olumlu; 19'u (%12,3) olumsuz, 33'ü (%21,3) kararsız olduklarını yani ne olumlu ne olumsuz değerlendirdiklerini ve 61'i (%39,4) ise herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. 6 kişi ((%3,9) ise soruyu yanıtlamamıştır.

38. Yalova'daki Kırsal alandaki kadınlara yönelik düzenlenen çalışmaların nasıl değerlendirildiğine dair olan soruda; katılımcıların 24'ü (%15,5) olumlu; 20'si (%12,9) olumsuz, 25'i (%16,1) kararsız olduklarını yani ne olumlu ne olumsuz değerlendirdiklerini ve 80'i (%51,6) ise herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. 6 kişi (% 3,9) ise soruyu yanıtlamamıştır.

39. Yalova'daki Siyaset ve Karar Alma Mekanizmalarında kadınlara yönelik düzenlenen çalışmaların nasıl değerlendirildiğine dair olan soruda; katılımcıların 25'i (%16,1) olumlu; 23'ü (%14,8) olumsuz, 21'i (%13,5) kararsız olduklarını yani ne olumlu ne olumsuz değerlendirdiklerini ve 81'i (%52,3) ise herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. 5 kişi (% 3,2) ise soruyu yanıtlamamıştır.

40. Yalova'da Kadın Derneklerinin kadınlara yönelik düzenlediği çalışmaların nasıl değerlendirildiğine dair olan soruda; katılımcıların 37'si (%23,9) olumlu; 13'ü (%8,4) olumsuz, 24'ü (%15,5) kararsız olduklarını yani ne olumlu ne olumsuz değerlendirdiklerini ve 76'sı (%49) ise herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. 5 kişi (%3,2) ise soruyu yanıtlamamıştır.

41. Yalova'da kadınlara yönelik sosyal-kültürel faaliyetlerin nasıl değerlendirildiğine dair olan soruda; katılımcıların 61'i (%39,4) olumlu; 17'si (%11) olumsuz, 28'i (%18,1) kararsız olduklarını yani ne olumlu ne olumsuz değerlendirdiklerini ve 40'ı (%25,8) ise herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. 9 kişi (%5,8) ise soruyu yanıtlamamıştır.

42. Yalova'da kadınlara yönelik meslek kurslarının nasıl değerlendirildiğine dair olan soruda; katılımcıların 108'i (%69,7) olumlu; 3'ü (%1,9) olumsuz, 11'i (%7,1) kararsız olduklarını yani ne olumlu ne olumsuz değerlendirdiklerini ve 26'sı (%16,8) ise herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. 7 kişi (%4,5) ise soruyu yanıtlamamıştır.

43. Yalova'da engelli kadınlara yönelik yapılan çalışmaların nasıl değerlendirildiğine dair olan soruda; katılımcıların 28'i (%18,1) olumlu; 10'u (%6,5) olumsuz, 24'ü (%15,5) kararsız olduklarını yani ne olumlu ne olumsuz değerlendirdiklerini ve 84'ü (%54,2) ise herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. 9 kişi (%5,8) ise soruyu yanıtlamamıştır.

5.5. -Kişisel Değerlendirme Soruları

Tablo 11. Değerlendirme Sonuçları - IV. Bölüm

45- Yalova'da Kadınlara özel faaliyetlerden kolaylıkla haberiniz oluyor mu?		
	Kişi Sayısı	Oran
Evet	17	11,0
Hayır	86	55,5
kısmen	46	29,7
Cevapsız	6	3,9
Toplam	155	100,0

46- Yalova'daki kadınlara yönelik sosyo-kültürel faaliyetlerden faydalandınız mı? Faydalandıysanız hangi alanda faydalandığınızı açıklayınız		
	Kişi Sayısı	Oran
Evet	31	20,0
Hayır	115	74,2
Cevapsız	9	5,8
Toplam	155	100,0

Yalova'daki kadınlara yönelik meslek kurslarından faydalandınız mı? Faydalandıysanız hangi alanda faydalandığınızı açıklayınız.		
	Kişi Sayısı	Oran
Evet	37	23,9
Hayır	106	68,4
Cevapsız	12	7,7
Toplam	155	100,0

45- Yalova'da kadınlara yönelik özel faaliyetlerden kolaylıkla haberdar olup olunmadığı sorusunda; katılımcıların 17'si (%11) evet; 86'sı (%55,5) hayır, 46'sı (%29,7) kısmen ve 6'sı (%3,9) ise herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. 9 kişi (%5,8) ise soruyu yanıtlamamıştır.

46- Yalova'da kadınlara yönelik sosyo-kültürel faaliyetlerden faydalanılıp faydalanılmadığına dair olan soruda; katılımcıların 31'i (%20) evet; 115'i (%74,2) hayır cevabını vermişlerdir. 9 kişi (%5,8) ise soruyu yanıtlamamıştır.

47- Yalova'da kadınlara yönelik meslek kurslarından faydalanılıp faydalanılmadığına dair olan soruda; katılımcıların 37'si (%23,9) evet; 106'sı (%68,4) hayır cevabını vermişlerdir. 12 kişi (%7,7) ise soruyu yanıtlamamıştır.

48. Soru; Katılımcıların kadın olmasından Ötürü Belirtilen Alanlarda Engellerle Karşılaşıp Karşılaşmadıkları

Tablo 12. Değerlendirme Sonuçları (IV. Bölüm Devamı-48. Soru)

	Kadın olduğunuz için aşağıdaki alanlardan herhangi birinde engellerle karşılaştınız mı?	Evet		Hayır/Cevapsız		Toplam	
		Kişi Sayısı	Oran	Kişi Sayısı	Oran	Kişi Sayısı	Oran
A	Eğitim	43	27,7	112	72,3	155	100,0
B	Çalışma Hayatı	59	38,1	96	61,9	155	100,0
C	Siyasete Katılım	26	16,8	129	83,2	155	100,0
D	Sivil Toplum Örgütlerine Katılım	14	9,0	141	91,0	155	100,0
E	Sosyal Yaşam	47	30,3	108	69,7	155	100,0
F	Aile içi Yaşam	21	13,5	134	86,5	155	100,0
G	Diğer	7	4,5	148	95,5	155	100,0

Katılımcıların kadın olmalarından ötürü karşılaştıkları engeller ve alanlarının sorulduğu bu soruda; sırasıyla en fazla engelin karşılaşıldığı ilk üç alan; Çalışma Hayatı, Sosyal Yaşam ve Eğitim'dir. Türkiye'de bu alanlarda yaşanan kadın sorunlarına örnek olması açısından önemli olup; sonuçlar aşağıda belirtilmiştir:

a- Kadın oldukları için eğitim alanında engellerle karşılaşıp karşılaşılmadığı sorusuna; katılımcıların 43'ü (%27,7) evet; 112'si (%72,3) hayır cevabını vermiştir.

b- Kadın oldukları için çalışma hayatında engellerle karşılaşıp karşılaşılmadığı sorusuna; katılımcıların 59'u (%38,1) evet; 96'sı (%61,9) hayır cevabını vermiştir.

c- Kadın oldukları için çalışma hayatında engellerle karşılaşılıp karşılaşılmadığı sorusuna; katılımcıların 129'u (%83,2) hayır; 26'sı (%16,8) evet cevabını vermiştir

d- Kadın oldukları için Sivil Toplum Örgütlerine Katılımda engellerle karşılaşılıp karşılaşılmadığı sorusuna; katılımcıların14'ü (%9) evet; 141'i (%91) hayır cevabını vermiştir.

e- Kadın oldukları için Sosyal Yaşamda engellerle karşılaşılıp karşılaşılmadığı sorusuna; katılımcıların 47'si (%30,3) evet; 108'i (%69,7) hayır cevabını vermiştir.

f- f- Kadın oldukları için Sosyal Yaşamda engellerle karşılaşılıp karşılaşılmadığı sorusuna; katılımcıların 21'i (%13,5) evet; 134'ü (%86,5) hayır cevabını vermiştir.

g- Kadın oldukları için diğer herhangi bir alanda engellerle karşılaşılıp karşılaşılmadığı sorusuna; katılımcıların 7'si (%4,5) evet; 148'i (%95,5) hayır cevabını vermiştir.

49. Soru; Alanlarına Göre 48. Soruda Belirtilen Engeller

Tablo 13. Değerlendirme Sonuçları (IV. Bölüm Devamı-49. Soru a-g şıkları)

a) Aile		
	Kişi Sayısı	Oran
Cevapsız/Hayır	139	89,7
Evet	16	10,3
Toplam	155	100,0

b)Eş		
	Kişi Sayısı	Oran
Cevapsız/Hayır	140	90,3
Evet	15	9,7
Toplam	155	100,0

c- Çevre		
	Kişi Sayısı	Oran
Cevapsız/Hayır	137	88,4
Evet	18	11,6
Toplam	155	100,0

d- Emeğin karşılığını alamama		
	Kişi Sayısı	Oran
Cevapsız/Hayır	124	80,0
Evet	31	20,0
Toplam	155	100,0

e- Cinsel Taciz		
	Kişi Sayısı	Oran
Cevapsız/Hayır	147	94,8
Evet	8	5,2
Toplam	155	100,0

f- Psikolojik Taciz (Cinsiyete Dayalı Mobing)		
	Kişi Sayısı	Oran
Cevapsız/Hayır	133	85,8
Evet	22	14,2
Toplam	155	100,0

g- Eğitim Yetersizliği		
	Kişi Sayısı	Oran
Cevapsız/Hayır	140	90,3
Evet	15	9,7
Toplam	155	100,0

49. soruda kadın olduğunuz için herhangi bir engelle karşılaştığınız belirtilmişse; hangi engellerle hangi alanda karşılaştığının belirtildiği 49. soruda; verilen cevaplara baktığımızda;

En fazla Emeğin karşılığını alamama (%20, 31 kişi) engeliyle karşılaştığınızı ifade etmişlerdir. Psikolojik Taciz engelinde bu sayı 22; Çevre engelinde 18; Eş engelinde 15; Eğitim Yetersizliği engelinde 15; Aile Engelinde 16; Cinsel Taciz Engelinde 8 kişidir.

Tablo 14. Değerlendirme Sonuçları (IV. Bölüm Devamı-49. Soru h-i şıkları)

h- Kültürel Engeller		
	Kişi Sayısı	Oran
Cevapsız/Hayır	141	91,0
Evet	14	9,0
Toplam	155	100,0
I- Din		
	Kişi Sayısı	Oran
Cevapsız/Hayır	144	92,9
Evet	11	7,1
Toplam	155	100,0
i- Değerler		
	Kişi Sayısı	Oran
Evet	15	9,7
Cevapsız/Hayır	140	90,3
Toplam	155	100,0

49. Sorunun diğer şıklarını değerlendirmeye devam ettiğimizde; Kültürel Engelleri yaşayan kişi sayısı 14 olup; Din konusunda engel yaşayan katılımcı sayısı 11, Değerler konusunda ise 15 kişidir.

5.5. ÇAPRAZ TABLO ANALİZLERİ

Araştırma çerçevesinde Türkiye'de kadına yönelik sosyal politikaların kadının konumunu iyileştirmedeki etkisinin yeterliliği sorgulanmış olduğu üzere; bu bölümde de katılımcıların demografik bilgileri ile Türkiye'de ve Yalova'da uygulanan kadın politikaları değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı incelenmiştir.

Tablo 15. Eğitim Seviyesi ile Yalova Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nün Kadınlara Yönelik Faaliyetlerinden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nün Kadınlara Yönelik Faaliyetlerinden Memnuniyet Düzeyi					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Eğitim Düzeyi	Cevapsız	Sayı	0	2	1	2	4	9
		Oran	,0%	5,9%	7,1%	9,1%	5,1%	5,8%
	Okur-Yazar	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	1,3%	,6%
	İlköğretim	Sayı	2	9	3	6	20	40
		Oran	33,3%	26,5%	21,4%	27,3%	25,3%	25,8%
	Lise	Sayı	2	10	3	1	11	27
		Oran	33,3%	29,4%	21,4%	4,5%	13,9%	17,4%
	Üniversite	Sayı	2	13	5	11	36	67
		Oran	33,3%	38,2%	35,7%	50,0%	45,6%	43,2%
	Yüksek lisans	Sayı	0	0	2	2	3	7
		Oran	,0%	,0%	14,3%	9,1%	3,8%	4,5%
	Doktora ve üzeri	Sayı	0	0	0	0	4	4
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	5,1%	2,6%
Total		Sayı	6	34	14	22	79	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Eğitim düzeyi ile Yalova'daki ASP İl Müdürlüğü'nün kadınlara yönelik yaptığı çalışmalardan memnuniyet ve bilgi düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (79 kişi) ; çoğunluğu üniversite düzeyinde (36 kişi) hemen her eğitim seviyesinden kişi bu cevabı vermiştir. Toplam 34 kişi de olumlu cevabını vermiş olup (çoğunluğu üniversite mezunu); 22 kişi kararsız kalmıştır (11'i üniversite düzeyinde). Olumsuz cevabını ise hemen her eğitim düzeyinden 14 kişi vermiştir.

Tablo 16. Eğitim Düzeyi İle Yalova'da Eğitim Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova'da Eğitim Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Eğitim Düzeyi	Cevapsız	Sayı	0	3	1	2	3	9
		Oran	,0%	6,5%	7,7%	8,7%	4,4%	5,8%
	Okur-Yazar	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	1,5%	,6%
	İlköğretim	Sayı	2	15	4	5	14	40
		Oran	40,0%	32,6%	30,8%	21,7%	20,6%	25,8%
	Lise	Sayı	1	13	2	4	7	27
		Oran	20,0%	28,3%	15,4%	17,4%	10,3%	17,4%
	Üniversite	Sayı	2	14	5	11	35	67
		Oran	40,0%	30,4%	38,5%	47,8%	51,5%	43,2%
	Yükseklisans	Sayı	0	1	1	1	4	7
		Oran	,0%	2,2%	7,7%	4,3%	5,9%	4,5%
	Doktora üzeri	Sayı	0	0	0	0	4	4
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	5,9%	2,6%
Toplam		Sayı	5	46	13	23	68	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Eğitim düzeyi ile Yalova'da eğitim alanında kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (68kişi) ; çoğunluğu üniversite düzeyinde (35 kişi) hemen her eğitim seviyesinden kişi bu cevabı vermiştir. Toplam 46 kişi de olumlu cevabını vermiş olup (Çoğunlukla ilköğretim, lise ve üniversite) ; 23 kişi ise kararsız kalmıştır (11'i üniversite düzeyinde). Olumsuz cevabını ise hemen her eğitim düzeyinden 13 kişi vermiştir.

Tablo 17. Eğitim Düzeyi İle Yalova'da Sağlık Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova'da Sağlık Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Eğitim Düzeyi	Cevapsız	Sayı	0	2	2	1	4	9
		Oran	,0%	5,6%	11,8%	3,6%	5,8%	5,8%
	Okur-Yazar	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	1,4%	,6%
	İlköğretim	Sayı	2	13	5	6	14	40
		Oran	40,0%	36,1%	29,4%	21,4%	20,3%	25,8%
	Lise	Sayı	1	11	4	3	8	27
		Oran	20,0%	30,6%	23,5%	10,7%	11,6%	17,4%
	Üniversite	Sayı	2	10	5	17	33	67
		Oran	40,0%	27,8%	29,4%	60,7%	47,8%	43,2%
	Yükseklisans	Sayı	0	0	1	1	5	7
		Oran	,0%	,0%	5,9%	3,6%	7,2%	4,5%
	Doktora üzeri	Sayı	0	0	0	0	4	4
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	5,8%	2,6%
Toplam		Sayı	5	36	17	28	69	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Eğitim düzeyi ile Yalova'da Sağlık alanında kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (69kişi) ; çoğunluğu üniversite düzeyinde (33 kişi), lise mezunu 14 kişi dahil hemen her eğitim seviyesinden kişi bu cevabı vermiştir. Toplam 36 kişi de olumlu cevabını vermiş olup (Çoğunlukla ilköğretim(13), lise(11) ve üniversite(10)) ; 28 kişi ise kararsız kalmıştır (17'si üniversite düzeyinde). Olumsuz cevabını ise hemen her eğitim düzeyinden 17 kişi vermiştir.

Tablo 18. Eğitim Düzeyi İle Yalova'da Çalışma Hayatında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova'da Çalışma Hayatında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Eğitim Düzeyi	Cevapsız	Sayı	0	1	0	4	4	9
		Oran	,0%	2,8%	,0%	12,1%	6,6%	5,8%
	Okur-Yazar	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	1,6%	,6%
	İlköğretim	Sayı	3	10	4	8	15	40
		Oran	50,0%	27,8%	21,1%	24,2%	24,6%	25,8%
	Lise	Sayı	1	12	5	5	4	27
		Oran	16,7%	33,3%	26,3%	15,2%	6,6%	17,4%
	Üniversite	Sayı	2	12	9	14	30	67
		Oran	33,3%	33,3%	47,4%	42,4%	49,2%	43,2%
	Yükseklisans	Sayı	0	0	1	2	4	7
		Oran	,0%	,0%	5,3%	6,1%	6,6%	4,5%
	Doktora ve üzeri	Sayı	0	1	0	0	3	4
		Oran	,0%	2,8%	,0%	,0%	4,9%	2,6%
Toplam		Sayı	6	36	19	33	61	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Eğitim düzeyi ile Yalova'da Çalışma hayatına yönelik kadınlara yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup(61kişi) ; çoğunluğu üniversite düzeyinde (30 kişi), lise mezunu 15 kişi dahil hemen her eğitim seviyesinden kişi bu cevabı vermiştir. Toplam 36 kişi de olumlu cevabını vermiş olup (Çoğunlukla lise(12) ve üniversite(12)) ; 33 kişi ise kararsız kalmıştır (14'si üniversite düzeyinde). Olumsuz cevabını ise hemen her eğitim düzeyinden 19 kişi vermiştir.(çoğunluk üniversite düzeyinde (9 kişi).

Tablo 19. Eğitim Düzeyi İle Yalova'da Kırsal Alandaki Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova'da Kırsal Alandaki Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Eğitim Düzeyi	Cevapsız	Sayı	0	1	2	1	5	9
		Oran	,0%	4,2%	10,0%	4,0%	6,2%	5,8%
	Okur-Yazar	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	1,2%	,6%
	İlköğretim	Sayı	2	10	6	7	15	40
		Oran	33,3%	41,7%	30,0%	28,0%	18,8%	25,8%
	Lise	Sayı	1	4	4	4	14	27
		Oran	16,7%	16,7%	20,0%	16,0%	17,5%	17,4%
	Üniversite	Sayı	3	8	6	12	38	67
		Oran	50,0%	33,3%	30,0%	48,0%	47,5%	43,2%
	Yükseklisans	Sayı	0	0	2	1	4	7
		Oran	,0%	,0%	10,0%	4,0%	5,0%	4,5%
	Doktora üzeri	Sayı	0	1	0	0	3	4
		Oran	,0%	4,2%	,0%	,0%	3,8%	2,6%
Toplam		Sayı	6	24	20	25	80	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Eğitim düzeyi ile Yalova'da Kırsal alanda kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup(80 kişi; çoğunluğu üniversite (38 kişi), lise (14 kişi), ilköğretim(15kişi) düzeyinde) hemen her eğitim seviyesinden kişi bu cevabı vermiştir. Toplam 24 kişi de olumlu cevabını vermiş olup (Çoğunlukla ilköğretim(10) ve üniversite(8)) ; 25 kişi ise kararsız kalmıştır (14'si üniversite düzeyinde). Olumsuz cevabını ise hemen her eğitim düzeyinden 20 kişi vermiştir (hemen her eğitim düzeyinden).

Tablo 20. Eğitim Düzeyi İle Yalova'da Siyaset'e Katılım Anlamında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova'da Siyaset'e Katılım Anlamında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Eğitim	Cevapsız	Sayı	0	2	0	1	6	9
		Oran	,0%	8,0%	,0%	4,8%	7,4%	5,8%
	Okur-Yazar	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	1,2%	,6%
	İlköğretim	Sayı	2	4	7	4	23	40
		Oran	40,0%	16,0%	30,4%	19,0%	28,4%	25,8%
	Lise	Sayı	1	9	2	4	11	27
		Oran	20,0%	36,0%	8,7%	19,0%	13,6%	17,4%
	Üniversite	Sayı	2	8	12	11	34	67
		Oran	40,0%	32,0%	52,2%	52,4%	42,0%	43,2%
	Yüksek lisans	Sayı	0	0	2	1	4	7
		Oran	,0%	,0%	8,7%	4,8%	4,9%	4,5%
	Doktora ve üzeri	Sayı	0	2	0	0	2	4
		Oran	,0%	8,0%	,0%	,0%	2,5%	2,6%
Toplam	Sayı	5	25	23	21	81	155	
	Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Katılımcıların Eğitim düzeyi ile Yalova'da Siyasete Katılmalarına yönelik kadınlara yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup(81 kişi; çoğunluğu üniversite (34 kişi), lise (11 kişi), ilköğretim(23 kişi) düzeyinde) hemen her eğitim seviyesinden kişi bu cevabı vermiştir. Toplam 25 kişi de olumlu cevabını vermiş olup (Çoğunlukla lise(9) ve üniversite(8)) ; 21 kişi ise kararsız kalmıştır (11'i üniversite düzeyinde). Olumsuz cevabını ise hemen her eğitim düzeyinden 23 kişi vermiştir (çoğunluk üniversite düzeyinde (12 kişi).

Tablo 21.Eğitim Düzeyi İle Yalova'da STK'ların Kadınlara Yönelik Yaptığı Çalışmalardan Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova'da STK'ların Kadınlara Yönelik Yaptığı Çalışmalardan Memnuniyet					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Eğitim	Cevapsız	Sayı	0	3	1	1	4	9
		Oran	,0%	8,1%	7,7%	4,2%	5,3%	5,8%
	Okur-Yazar	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	1,3%	,6%
	İlköğretim	Sayı	2	7	3	5	23	40
		Oran	40,0%	18,9%	23,1%	20,8%	30,3%	25,8%
	Lise	Sayı	1	13	2	3	8	27
		Oran	20,0%	35,1%	15,4%	12,5%	10,5%	17,4%
	Üniversite	Sayı	2	14	6	13	32	67
		Oran	40,0%	37,8%	46,2%	54,2%	42,1%	43,2%
	Yükseklisans	Sayı	0	0	1	2	4	7
		Oran	,0%	,0%	7,7%	8,3%	5,3%	4,5%
	Doktora üzeri	Sayı	0	0	0	0	4	4
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	5,3%	2,6%
Toplam	Sayı	5	37	13	24	76	155	
	Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Katılımcıların Eğitim düzeyi ile Yalova'da kadın derneklerinin kadınlara yönelik yaptığı çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup(76 kişi; çoğunluğu üniversite (32 kişi), ilköğretim(23 kişi) düzeyinde) hemen her eğitim seviyesinden kişi bu cevabı vermiştir. Toplam 37 kişi de olumlu cevabını vermiş olup (Çoğunlukla lise (13) ve üniversite(14)) ; 24 kişi ise kararsız kalmıştır (13'ü üniversite düzeyinde). Olumsuz cevabını ise hemen her eğitim düzeyinden 13 kişi vermiştir (çoğunluk üniversite düzeyinde (6 kişi).

Tablo 22. Eğitim Düzeyi İle Yalova'da Kadınlara Yönelik Sosyo-Kültürel Çalışmalardan Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova'da Kadınlara Yönelik Sosyo-Kültürel Çalışmalardan Memnuniyet					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Eğitim	Cevapsız	Sayı	0	5	1	0	3	9
		Oran	,0%	8,2%	5,9%	,0%	7,5%	5,8%
	Okur-Yazar	Sayı	0	1	0	0	0	1
		Oran	,0%	1,6%	,0%	,0%	,0%	,6%
	İlköğretim	Sayı	3	17	4	5	11	40
		Oran	33,3%	27,9%	23,5%	17,9%	27,5%	25,8%
	Lise	Sayı	2	11	5	5	4	27
		Oran	22,2%	18,0%	29,4%	17,9%	10,0%	17,4%
	Üniversite	Sayı	4	25	5	18	15	67
		Oran	44,4%	41,0%	29,4%	64,3%	37,5%	43,2%
	Yükseklisans	Sayı	0	1	2	0	4	7
		Oran	,0%	1,6%	11,8%	,0%	10,0%	4,5%
	Doktora ve üzeri	Sayı	0	1	0	0	3	4
		Oran	,0%	1,6%	,0%	,0%	7,5%	2,6%
Toplam	Sayı	9	61	17	28	40	155	
	Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Katılımcıların Eğitim düzeyi ile Yalova'da kadınlara özel sosyo-kültürel faaliyetlerden memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Olumlu" cevabını verenlere ait olup; (61 kişi; çoğunluğu üniversite (25 kişi), lise (11 kişi), ilköğretim(17 kişi) düzeyinde) Fikrim Yok" cevabını verenler de çoğunlukla yer almış ve (40 kişi; çoğunluğu üniversite (15 kişi), ilköğretim(11 kişi) düzeyinde) hemen her eğitim seviyesinden kişi bu cevabı vermiştir. 28 kişi ise kararsız kalmıştır (18'i üniversite düzeyinde). Olumsuz cevabını ise hemen her eğitim düzeyinden 17 kişi vermiştir.

Tablo 23. Eğitim Düzeyi İle Yalova'da Kadınlara Yönelik Düzenlenen Meslek Kurslarından Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

		Yalova'da Kadınlara Yönelik Düzenlenen Meslek Kurslarından Memnuniyet						Toplam
		Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok		
Eğitim	Cevapsız	Sayı	0	5	1	0	3	9
		Oran	,0%	4,6%	33,3%	,0%	11,5%	5,8%
	Okur-Yazar	Sayı	0	1	0	0	0	1
		Oran	,0%	,9%	,0%	,0%	,0%	,6%
	İlköğretim	Sayı	2	31	1	2	4	40
		Oran	28,6%	28,7%	33,3%	18,2%	15,4%	25,8%
	Lise	Sayı	1	21	0	3	2	27
		Oran	14,3%	19,4%	,0%	27,3%	7,7%	17,4%
	Üniversite	Sayı	4	46	1	5	11	67
		Oran	57,1%	42,6%	33,3%	45,5%	42,3%	43,2%
	Yükseklisans	Sayı	0	2	0	1	4	7
		Oran	,0%	1,9%	,0%	9,1%	15,4%	4,5%
	Doktora ve üzeri	Sayı	0	2	0	0	2	4
		Oran	,0%	1,9%	,0%	,0%	7,7%	2,6%
Toplam	Sayı	7	108	3	11	26	155	
	Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Katılımcıların Eğitim düzeyi ile Yalova'da kadınlara düzenlenen meslek kurslarından memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Olumlu" cevabını verenlere ait olup; (108 kişi; çoğunluğu üniversite (46 kişi), lise (21 kişi), ilköğretim(31 kişi) düzeyinde); "Fikrim Yok" cevabını verenler de çoğunlukla yer almış ve (26 kişi; çoğunluğu üniversite (11 kişi)) hemen her eğitim seviyesinden kişi bu cevabı vermiştir. 11 kişi ise kararsız kalmıştır (18'i üniversite düzeyinde). Olumsuz cevabını ise yalnızca 3 kişi vermiştir.

Tablo 24. Eğitim Düzeyi İle Yalova'da Engelli Kadınlara Yönelik Yapılan Çalışmalardan Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova'da Engelli Kadınlara Yönelik Yapılan Çalışmalardan Memnuniyet					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Eğitim	Cevapsız	Sayı	0	0	2	2	5	9
		Oran	,0%	,0%	20,0%	8,3%	6,0%	5,8%
	Okur-Yazar	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	1,2%	,6%
	İlköğretim	Sayı	3	10	1	5	21	40
		Oran	33,3%	35,7%	10,0%	20,8%	25,0%	25,8%
	Lise	Sayı	1	7	0	3	16	27
		Oran	11,1%	25,0%	,0%	12,5%	19,0%	17,4%
	Üniversite	Sayı	5	10	6	13	33	67
		Oran	55,6%	35,7%	60,0%	54,2%	39,3%	43,2%
	Yüksek lisans	Sayı	0	0	1	1	5	7
		Oran	,0%	,0%	10,0%	4,2%	6,0%	4,5%
	Doktora ve üzeri	Sayı	0	1	0	0	3	4
		Oran	,0%	3,6%	,0%	,0%	3,6%	2,6%
Toplam		Sayı	9	28	10	24	84	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Eğitim düzeyi ile Yalova'da engelli kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup(84 kişi; çoğunluğu üniversite (33 kişi), lise (16 kişi), ilköğretim(21 kişi) düzeyinde) hemen her eğitim seviyesinden kişi bu cevabı vermiştir. Toplam 28 kişi de olumlu cevabını vermiş olup (Çoğunlukla ilköğretim(10) ve üniversite(10)) ; 24 kişi ise kararsız kalmıştır (13'ü üniversite düzeyinde). Olumsuz cevabını ise 10 kişi vermiştir.

Tablo 25. Mesleki Durum ile Yalova Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nün Kadınlara Yönelik Faaliyetlerinden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nün Kadınlara Yönelik Faaliyetlerinden Memnuniyet Düzeyi					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Mesleği	Cevapsız	Sayı	0	1	3	2	4	10
		Oran	,0%	2,9%	21,4%	9,1%	5,1%	6,5%
	Ev Hanımı	Sayı	1	13	3	7	15	39
		Oran	16,7%	38,2%	21,4%	31,8%	19,0%	25,2%
	İşçi	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	1,3%	,6%
	Memur	Sayı	0	5	3	6	22	36
		Oran	,0%	14,7%	21,4%	27,3%	27,8%	23,2%
	Üniversite Öğrencisi	Sayı	1	1	0	5	15	22
		Oran	16,7%	2,9%	,0%	22,7%	19,0%	14,2%
	Serbest Meslek	Sayı	4	12	3	2	18	39
		Oran	66,7%	35,3%	21,4%	9,1%	22,8%	25,2%
	Emekli	Sayı	0	2	0	0	1	3
		Oran	,0%	5,9%	,0%	,0%	1,3%	1,9%
	İşsiz	Sayı	0	0	2	0	3	5
		Oran	,0%	,0%	14,3%	,0%	3,8%	3,2%
	Toplam	Sayı	6	34	14	22	79	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların mesleği ile Yalova'da ASP İl Müdürlüğü'nün kadınlara yönelik yaptığı çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde, en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (79 kişi); çoğunluğu memur (22 kişi), ev hanımı (15 kişi) ve serbest meslekten oluşmaktadır (18 kişi). Olumlu cevap verenler ise 34 kişi olup; çoğunluğu serbest meslek (12 kişi) ve ev hanımıdır (13 kişi). 22 kişi ise kararsız kalmış olup; ev hanımı (7 kişi), memur (6 kişi), üniversite öğrencisi (5 kişi) ve serbest meslek (2 kişi) olmak üzere hemen her meslekten kişi cevaplamıştır. 14 kişi de olumsuz cevabını vermiş olup; bu cevabı verenlerden ev hanımı (3 kişi), memur (3 kişi), serbest meslek (3 kişi) ve işsiz (2 kişi) olanlar çoğunluktadır.

Tablo 26. Mesleki Durum İle Yalova'da Eğitim Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova'da Eğitim Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Mesleği	Cevapsız	Sayı	0	2	2	2	4	10
		Oran	,0%	4,3%	15,4%	8,7%	5,9%	6,5%
	Ev Hanımı	Sayı	1	17	4	6	11	39
		Oran	20,0%	37,0%	30,8%	26,1%	16,2%	25,2%
	İşçi	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	1,5%	,6%
	Memur	Sayı	0	7	2	6	21	36
		Oran	,0%	15,2%	15,4%	26,1%	30,9%	23,2%
	Üniversite Öğrencisi	Sayı	1	4	2	2	13	22
		Oran	20,0%	8,7%	15,4%	8,7%	19,1%	14,2%
	Serbest Meslek	Sayı	3	13	1	6	16	39
		Oran	60,0%	28,3%	7,7%	26,1%	23,5%	25,2%
	Emekli	Sayı	0	1	1	0	1	3
		Oran	,0%	2,2%	7,7%	,0%	1,5%	1,9%
	İşsiz	Sayı	0	2	1	1	1	5
		Oran	,0%	4,3%	7,7%	4,3%	1,5%	3,2%
	Toplam	Sayı	5	46	13	23	68	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların mesleği ile Yalova'da eğitim alanında kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde, en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (68 kişi); çoğunluğu memur (21 kişi), ev hanımı (11 kişi), üniversite öğrencisi (13 kişi) ve serbest meslekten oluşmaktadır (16 kişi). Olumlu cevap verenler ise 46 kişi olup; çoğunluğu serbest meslek (13 kişi), ev hanımı (17 kişi), memur (7 kişi) ve üniversite öğrencisidir (4 kişi). 23 kişi ise kararsız kalmış olup; ev hanımı (6 kişi), memur (6 kişi), üniversite öğrencisi (2 kişi) ve serbest meslek (6 kişi) olmak üzere hemen her meslekten kişi cevaplamıştır. 13 kişi de olumsuz cevabını vermiş olup; bu cevabı verenlerden ev hanımı (4 kişi), memur(2 kişi), üniversite öğrencisi (2 kişi), serbest meslek (1 kişi) ve işsiz (1 kişi) olanlar çoğunluktadır.

Tablo 27. Mesleki Durum İle Yalova'da Sağlık Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova'da Sağlık Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Mesleği	Cevapsız	Sayı	0	1	3	2	4	10
		Oran	,0%	2,8%	17,6%	7,1%	5,8%	6,5%
	Ev Hanımı	Sayı	1	17	4	4	13	39
		Oran	20,0%	47,2%	23,5%	14,3%	18,8%	25,2%
	İşçi	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	1,4%	,6%
	Memur	Sayı	0	3	1	11	21	36
		Oran	,0%	8,3%	5,9%	39,3%	30,4%	23,2%
	Üniversite Öğrencisi	Sayı	1	4	2	4	11	22
		Oran	20,0%	11,1%	11,8%	14,3%	15,9%	14,2%
	Serbest Meslek	Sayı	3	9	5	6	16	39
		Oran	60,0%	25,0%	29,4%	21,4%	23,2%	25,2%
	Emekli	Sayı	0	1	1	0	1	3
		Oran	,0%	2,8%	5,9%	,0%	1,4%	1,9%
	İşsiz	Sayı	0	1	1	1	2	5
		Oran	,0%	2,8%	5,9%	3,6%	2,9%	3,2%
Toplam	Sayı	5	36	17	28	69	155	
	Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Katılımcıların mesleği ile Yalova'da sağlık alanında kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde, en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (69 kişi); çoğunluğu memur (21 kişi), ev hanımı (13 kişi), üniversite öğrencisi (11 kişi) ve serbest meslekten oluşmaktadır (16 kişi). Olumlu cevap verenler ise 36 kişi olup; çoğunluğu serbest meslek (9 kişi), ev hanımı (17 kişi), memur (3 kişi) ve üniversite öğrencisidir (4 kişi). 28 kişi ise kararsız kalmış olup; ev hanımı (4 kişi), memur (11 kişi), üniversite öğrencisi (4 kişi) ve serbest meslek (6 kişi) olmak üzere hemen her meslekten kişi cevaplamıştır. 17 kişi de olumsuz cevabını vermiş olup; bu cevabı verenlerden ev hanımı (4 kişi), memur(1 kişi), üniversite öğrencisi (2 kişi), serbest meslek (5 kişi), emekli (1 kişi) ve işsiz (1 kişi) dir.

Tablo 28. Mesleki Durum İle Yalova'da Çalışma Hayatında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova'da Çalışma Hayatında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Mesleği	Cevapsız	Sayı	0	0	1	5	4	10
		Oran	,0%	,0%	5,3%	15,2%	6,6%	6,5%
	Ev Hanımı	Sayı	1	13	3	7	15	39
		Oran	16,7%	36,1%	15,8%	21,2%	24,6%	25,2%
	İşçi	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	1,6%	,6%
	Memur	Sayı	0	5	4	9	18	36
		Oran	,0%	13,9%	21,1%	27,3%	29,5%	23,2%
	Üniversite Öğrencisi	Sayı	1	4	2	3	12	22
		Oran	16,7%	11,1%	10,5%	9,1%	19,7%	14,2%
	Serbest Meslek	Sayı	4	14	5	7	9	39
		Oran	66,7%	38,9%	26,3%	21,2%	14,8%	25,2%
	Emekli	Sayı	0	0	2	1	0	3
		Oran	,0%	,0%	10,5%	3,0%	,0%	1,9%
	İşsiz	Sayı	0	0	2	1	2	5
		Oran	,0%	,0%	10,5%	3,0%	3,3%	3,2%
	Toplam	Sayı	6	36	19	33	61	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların mesleği ile Yalova'da çalışma hayatında kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde, en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (61 kişi); çoğunluğu memur (18 kişi), ev hanımı (15 kişi), üniversite öğrencisi (12 kişi) ve serbest meslekten oluşmaktadır (9 kişi). Olumlu cevap verenler ise 36 kişi olup; çoğunluğu serbest meslek (14 kişi), ev hanımı (13 kişi), memur (5 kişi) ve üniversite öğrencisidir (4 kişi). 33 kişi ise kararsız kalmış olup; ev hanımı (7 kişi), memur (9 kişi), üniversite öğrencisi (3 kişi) ve serbest meslek (7 kişi) olmak üzere hemen her meslekten kişi cevaplamıştır. 19 kişi de olumsuz cevabını vermiş olup; bu cevabı verenlerden ev hanımı (3 kişi), memur (4 kişi), üniversite öğrencisi (2 kişi), serbest meslek (5 kişi), emekli (2 kişi) ve işsiz (2 kişi) dir.

Tablo 29. Mesleki Durum İle Yalova'da Kırsal Alandaki Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova'da Kırsal Alandaki Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Mesleği	Cevapsız	Sayı	0	0	3	1	6	10
		Oran	,0%	,0%	15,0%	4,0%	7,5%	6,5%
	Ev Hanımı	Sayı	1	11	7	7	13	39
		Oran	16,7%	45,8%	35,0%	28,0%	16,2%	25,2%
	İşçi	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	1,2%	,6%
	Memur	Sayı	1	6	3	6	20	36
		Oran	16,7%	25,0%	15,0%	24,0%	25,0%	23,2%
	Üniversite Öğrencisi	Sayı	1	2	2	5	12	22
		Oran	16,7%	8,3%	10,0%	20,0%	15,0%	14,2%
	Serbest Meslek	Sayı	3	5	3	4	24	39
		Oran	50,0%	20,8%	15,0%	16,0%	30,0%	25,2%
	Emekli	Sayı	0	0	1	1	1	3
		Oran	,0%	,0%	5,0%	4,0%	1,2%	1,9%
	İşsiz	Sayı	0	0	1	1	3	5
		Oran	,0%	,0%	5,0%	4,0%	3,8%	3,2%
Toplam		Sayı	6	24	20	25	80	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların mesleği ile Yalova'da kırsal alandaki kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde, en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (80 kişi); çoğunluğu memur (20 kişi), ev hanımı (13 kişi), üniversite öğrencisi (12 kişi) ve serbest meslekten oluşmaktadır (24 kişi). "Olumlu" cevap verenler ise 24 kişi olup; çoğunluğu serbest meslek (5 kişi), ev hanımı (11 kişi), memur (6 kişi) ve üniversite öğrencisidir (2 kişi). 25 kişi ise "Kararsız" kalmış olup; ev hanımı (7 kişi), memur (6 kişi), üniversite öğrencisi (5 kişi) ve serbest meslek (4 kişi) olmak üzere hemen her meslekten kişi cevaplamıştır. 20 kişi de olumsuz cevabını vermiş olup; bu cevabı verenlerden ev hanımı (7 kişi), memur (3 kişi), üniversite öğrencisi (2 kişi), serbest meslek (3 kişi), emekli (1 kişi) ve işsiz (1 kişi)'dir.

Tablo 29. Mesleki Durum İle Yalova'da Siyaset'e Katılım Anlamında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

		Yalova'da Siyaset'e Katılım Anlamında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet						Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Mesleği	Cevapsız	Sayı	0	1	1	2	6	10
		Oran	,0%	4,0%	4,3%	9,5%	7,4%	6,5%
	Ev Hanımı	Sayı	1	5	6	6	21	39
		Oran	20,0%	20,0%	26,1%	28,6%	25,9%	25,2%
	İşçi	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	1,2%	,6%
	Memur	Sayı	0	6	6	7	17	36
		Oran	,0%	24,0%	26,1%	33,3%	21,0%	23,2%
	Üniversite Öğrencisi	Sayı	1	1	4	3	13	22
		Oran	20,0%	4,0%	17,4%	14,3%	16,0%	14,2%
	Serbest Meslek	Sayı	3	12	3	1	20	39
		Oran	60,0%	48,0%	13,0%	4,8%	24,7%	25,2%
	Emekli	Sayı	0	0	2	1	0	3
		Oran	,0%	,0%	8,7%	4,8%	,0%	1,9%
	İşsiz	Sayı	0	0	1	1	3	5
		Oran	,0%	,0%	4,3%	4,8%	3,7%	3,2%
	Toplam	Sayı	5	25	23	21	81	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların mesleği ile Yalova'da Siyasete Katılımda kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde, en yüksek oran "**Fikrim Yok**" cevabını verenlere ait olup (81 kişi); çoğunluğu memur (17 kişi), ev hanımı (21 kişi), üniversite öğrencisi (13 kişi) ve serbest meslekten oluşmaktadır (20 kişi). "**Olumlu**" cevap verenler ise 25 kişi olup; çoğunluğu serbest meslek (12 kişi), ev hanımı (5 kişi), memur (6 kişi) ve üniversite öğrencisidir (1 kişi). 21 kişi ise "**Kararsız**" kalmış olup; ev hanımı (6 kişi), memur (7 kişi), üniversite öğrencisi (3 kişi) ve serbest meslek (1 kişi) olmak üzere hemen her meslekten kişi cevaplamıştır. 23 kişi de olumsuz cevabını vermiş olup; bu cevabı verenlerden ev hanımı (6 kişi), memur (6 kişi), üniversite öğrencisi (4 kişi), serbest meslek (3 kişi), emekli (2 kişi) ve işsiz (1 kişi)'dir.

Tablo 30. Mesleki Durum İle Yalova'da STK'ların Kadınlara Yönelik Yaptığı Çalışmalardan Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova'da STK'ların Kadınlara Yönelik Yaptığı Çalışmalardan Memnuniyet					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Mesleği	Cevapsız	Sayı	0	2	2	2	4	10
		Oran	,0%	5,4%	15,4%	8,3%	5,3%	6,5%
	Ev Hanımı	Sayı	1	13	3	2	20	39
		Oran	20,0%	35,1%	23,1%	8,3%	26,3%	25,2%
	İşçi	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	1,3%	,6%
	Memur	Sayı	0	8	2	7	19	36
		Oran	,0%	21,6%	15,4%	29,2%	25,0%	23,2%
	Üniversite Öğrencisi	Sayı	1	4	2	3	12	22
		Oran	20,0%	10,8%	15,4%	12,5%	15,8%	14,2%
	Serbest Meslek	Sayı	3	9	2	9	16	39
		Oran	60,0%	24,3%	15,4%	37,5%	21,1%	25,2%
	Emekli	Sayı	0	1	1	0	1	3
		Oran	,0%	2,7%	7,7%	,0%	1,3%	1,9%
	İşsiz	Sayı	0	0	1	1	3	5
		Oran	,0%	,0%	7,7%	4,2%	3,9%	3,2%
	Toplam	Sayı	5	37	13	24	76	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların mesleği ile Yalova'da kadın derneklerinin kadınlara yönelik yaptığı çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde, en yüksek oran "**Fikrim Yok**" cevabını verenlere ait olup (76 kişi); çoğunluğu memur (19 kişi), ev hanımı (20 kişi), üniversite öğrencisi (12 kişi), serbest meslek (16 kişi) ve işsizden (3 kişi) oluşmaktadır. "**Olumlu**" cevap verenler ise 37 kişi olup; çoğunluğu serbest meslek (19 kişi), ev hanımı (13 kişi), memur (8 kişi) ve üniversite öğrencisidir (4 kişi). 24 kişi ise "**Kararsız**" kalmış olup; ev hanımı (2 kişi), memur (7 kişi), üniversite öğrencisi (3 kişi) ve serbest meslek (9 kişi) olmak üzere hemen her meslekten kişi cevaplamıştır. 13 kişi de "**Olumsuz**" cevabını vermiş olup; bu cevabı verenlerden ev hanımı (3 kişi), memur (2 kişi), üniversite öğrencisi (2 kişi), serbest meslek (2 kişi), emekli (1 kişi) ve işsiz (1 kişi)'dir.

Tablo 31. Mesleki Durum İle Yalova'da Kadınlara Yönelik Sosyo-Kültürel Çalışmalardan Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova'da Kadınlara Yönelik Sosyo-Kültürel Çalışmalardan Memnuniyet					Toplam	
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok		
Mesleği	Cevapsız	Sayı	0	3	2	1	4	10	
		Oran	,0%	4,9%	11,8%	3,6%	10,0%	6,5%	
	Ev Hanımı	Sayı	2	20	4	5	8	39	
		Oran	22,2%	32,8%	23,5%	17,9%	20,0%	25,2%	
	İşçi	Sayı	0	1	0	0	0	1	
		Oran	,0%	1,6%	,0%	,0%	,0%	,6%	
	Memur	Sayı	0	13	4	9	10	36	
		Oran	,0%	21,3%	23,5%	32,1%	25,0%	23,2%	
	Üniversite Öğrencisi	Sayı	2	6	2	4	8	22	
		Oran	22,2%	9,8%	11,8%	14,3%	20,0%	14,2%	
	Serbest Meslek	Sayı	5	14	3	7	10	39	
		Oran	55,6%	23,0%	17,6%	25,0%	25,0%	25,2%	
	Emekli	Sayı	0	2	1	0	0	3	
		Oran	,0%	3,3%	5,9%	,0%	,0%	1,9%	
	İşsiz	Sayı	0	2	1	2	0	5	
		Oran	,0%	3,3%	5,9%	7,1%	,0%	3,2%	
	Toplam		Sayı	9	61	17	28	40	155
			Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların mesleği ile Yalova'da kadınlara yönelik düzenlenen sosyo-kültürel faaliyetlerden memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde, en yüksek oran "Olumlu" cevabını verenlere ait olup (61 kişi); çoğunluğu memur (13 kişi), ev hanımı (20 kişi), üniversite öğrencisi (6 kişi), serbest meslek (14 kişi), işsiz(2 kişi) ve emekli (2 kişi) den oluşmaktadır. "Fikrim Yok" cevabını verenler ise 40 kişi olup; çoğunluğu serbest meslek (10 kişi), ev hanımı (8 kişi), memur (10 kişi) ve üniversite öğrencisidir (8 kişi). 28 kişi ise "Kararsız" kalmış olup; ev hanımı (5 kişi), memur (9 kişi), üniversite öğrencisi (4 kişi) ve serbest meslek (7 kişi) olmak üzere hemen her meslekten kişi cevaplamıştır. 17 kişi de "Olumsuz" cevabını vermiş olup; bu cevabı verenlerden ev hanımı (4 kişi), memur (4 kişi), üniversite öğrencisi (2 kişi), serbest meslek (3 kişi), emekli (1 kişi) ve işsiz (1 kişi)'dir.

Tablo 32. Mesleki Durum İle Yalova'da Kadınlara Yönelik Düzenlenen Meslek Kurslarından Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova'da Kadınlara Yönelik Düzenlenen Meslek Kurslarından Memnuniyet					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Mesleği	Cevapsız	Sayı	0	5	1	0	4	10
		Oran	,0%	4,6%	33,3%	,0%	15,4%	6,5%
	Ev Hanımı	Sayı	1	34	1	2	1	39
		Oran	14,3%	31,5%	33,3%	18,2%	3,8%	25,2%
	İşçi	Sayı	0	1	0	0	0	1
		Oran	,0%	,9%	,0%	,0%	,0%	,6%
	Memur	Sayı	1	24	1	3	7	36
		Oran	14,3%	22,2%	33,3%	27,3%	26,9%	23,2%
	Üniversite Öğrencisi	Sayı	2	11	0	2	7	22
		Oran	28,6%	10,2%	,0%	18,2%	26,9%	14,2%
	Serbest Meslek	Sayı	3	27	0	2	7	39
		Oran	42,9%	25,0%	,0%	18,2%	26,9%	25,2%
	Emekli	Sayı	0	2	0	1	0	3
		Oran	,0%	1,9%	,0%	9,1%	,0%	1,9%
	İşsiz	Sayı	0	4	0	1	0	5
		Oran	,0%	3,7%	,0%	9,1%	,0%	3,2%
Toplam	Sayı	7	108	3	11	26	155	
	Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Katılımcıların mesleği ile Yalova'da kadınlara yönelik düzenlenen meslek kurslarından memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde, en yüksek oran "Olumlu" cevabını verenlere ait olup (108 kişi); çoğunluğu memur (24 kişi), ev hanımı (34 kişi), üniversite öğrencisi (11 kişi), serbest meslek (27 kişi), işsiz(4 kişi) ve emekli (2 kişi) den oluşmaktadır. "Fikrim Yok" cevabını verenler ise 26 kişi olup; çoğunluğu serbest meslek (7 kişi), memur (7 kişi) ve üniversite öğrencisidir (7 kişi). 11 kişi ise "Kararsız" kalmış olup; ev hanımı (2 kişi), memur (kişi), üniversite öğrencisi (2 kişi) ve serbest meslek (2 kişi) olmak üzere hemen her meslekten kişi cevaplamıştır. 2 kişi de "Olumsuz" cevabını vermiş olup; bu cevabı verenlerden ev hanımı (1 kişi), memur (1 kişi)'dir.

Tablo 33. Mesleki Durum İle Yalova'da Engelli Kadınlara Yönelik Yapılan Çalışmalardan Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova'da Engelli Kadınlara Yönelik Yapılan Çalışmalardan Memnuniyet					Toplam	
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok		
Mesleği	Cevapsız	Sayı	0	0	2	3	5	10	
		Oran	,0%	,0%	20,0%	12,5%	6,0%	6,5%	
	Ev Hanımı	Sayı	1	11	1	5	21	39	
		Oran	11,1%	39,3%	10,0%	20,8%	25,0%	25,2%	
	İşçi	Sayı	0	1	0	0	0	1	
		Oran	,0%	3,6%	,0%	,0%	,0%	,6%	
	Memur	Sayı	2	4	1	8	21	36	
		Oran	22,2%	14,3%	10,0%	33,3%	25,0%	23,2%	
	Üniversite Öğrencisi	Sayı	2	6	3	3	8	22	
		Oran	22,2%	21,4%	30,0%	12,5%	9,5%	14,2%	
	Serbest Meslek	Sayı	4	5	2	5	23	39	
		Oran	44,4%	17,9%	20,0%	20,8%	27,4%	25,2%	
	Emekli	Sayı	0	0	0	0	3	3	
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	3,6%	1,9%	
	İşsiz	Sayı	0	1	1	0	3	5	
		Oran	,0%	3,6%	10,0%	,0%	3,6%	3,2%	
	Toplam		Sayı	9	28	10	24	84	155
			Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların mesleği ile Yalova'da engelli kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde, en yüksek oran "**Fikrim Yok**" cevabını verenlere ait olup (84 kişi); çoğunluğu memur (21 kişi), ev hanımı (21 kişi), üniversite öğrencisi (8 kişi), serbest meslek (23 kişi), işsiz (3 kişi) ve emekli (3 kişi)' den oluşmaktadır. "**Olumlu**" cevabını verenler ise 28 kişi olup; çoğunluğu serbest meslek (5 kişi), ev hanımı (11 kişi), memur (4 kişi) ve üniversite öğrencisidir (6 kişi). 24 kişi ise "**Kararsız**" kalmış olup; ev hanımı (5 kişi), memur (8 kişi), üniversite öğrencisi (3 kişi) ve serbest meslek (5 kişi) olmak üzere hemen her meslekten kişi cevaplamıştır. 10 kişi de "**Olumsuz**" cevabını vermiş olup; bu cevabı verenlerden ev hanımı (1 kişi), memur (1 kişi), üniversite öğrencisi (3 kişi), serbest meslek (2 kişi) ve işsiz (1 kişi)'dir.

Tablo 34. Aktif Çalışma Durumu ile Yalova Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nün Kadınlara Yönelik Faaliyetlerinden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nün Kadınlara Yönelik Faaliyetlerinden Memnuniyet Düzeyi					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Aktif Çalışma Durumu	Cevapsız	Sayı	0	1	1	1	4	7
		Oran	,0%	2,9%	7,1%	4,5%	5,1%	4,5%
	Evet	Sayı	4	17	7	11	43	82
		Oran	66,7%	50,0%	50,0%	50,0%	54,4%	52,9%
	Hayır	Sayı	2	16	6	10	31	65
		Oran	33,3%	47,1%	42,9%	45,5%	39,2%	41,9%
	Mevsimlik İşçi	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	1,3%	,6%
Toplam		Sayı	6	34	14	22	79	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Aktif Çalışma Durumu ile Yalova'daki ASP İl Müdürlüğü'nün kadınlara yönelik yaptığı çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (79 kişi) ; çoğunluğu aktif çalışmakta (43 kişi), 31'i ise çalışmamaktadır. Toplam 34 kişi de olumlu cevabını vermiş olup (17 kişi aktif çalışmakta; 16'sı ise çalışmamaktadır.); 22 kişi ise kararsız kalmıştır (11'i aktif çalışmakta; 10'u ise çalışmamakta). Olumsuz cevabını verenlerin ise (14 kişi), 7'si çalışmakta; 6'sı ise aktif çalışmamaktadır.

Tablo 35. Aktif Çalışma Durumu İle Yalova'da Eğitim Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Aras

			Yalova'da Eğitim Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Aktif Çalışma Durumu	Cevapsız	Sayı	0	2	1	1	3	7
		Oran	,0%	4,3%	7,7%	4,3%	4,4%	4,5%
	Evet	Sayı	3	22	4	14	39	82
		Oran	60,0%	47,8%	30,8%	60,9%	57,4%	52,9%
	Hayır	Sayı	2	22	8	8	25	65
		Oran	40,0%	47,8%	61,5%	34,8%	36,8%	41,9%
	Mevsimlik İşçi	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	1,5%	,6%
Toplam		Sayı	5	46	13	23	68	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Aktif Çalışma Durumu ile Yalova'da eğitim alanında kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (68 kişi) ; çoğunluğu aktif çalışmakta (39 kişi), 25'i ise çalışmamaktadır. Toplam 46 kişi de olumlu cevabını vermiş olup aktif çalışan ve çalışmayan kişi sayısı aynıdır. (22 kişi.); 23 kişi ise kararsız kalmıştır (14'i aktif çalışmakta; 8'i ise çalışmamakta). Olumsuz cevabını verenlerin ise (13 kişi), 4'ü çalışmakta; 8'i ise aktif çalışmamaktadır.

Tablo 36. Aktif Çalışma Durumu İle Yalova'da Sağlık Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova'da Sağlık Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Aktif Çalışma Durumu	Cevapsız	Sayı	0	1	2	1	3	7
		Oran	,0%	2,8%	11,8%	3,6%	4,3%	4,5%
	Evet	Sayı	3	14	7	19	39	82
		Oran	60,0%	38,9%	41,2%	67,9%	56,5%	52,9%
	Hayır	Sayı	2	21	8	8	26	65
		Oran	40,0%	58,3%	47,1%	28,6%	37,7%	41,9%
	Mevsimlik İşçi	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	1,4%	,6%
Toplam		Sayı	5	36	17	28	69	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Aktif Çalışma Durumu ile Yalova'daki Yalova'da sağlık alanında kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (69 kişi) ; çoğunluğu aktif çalışmakta (39 kişi), 26'sı ise çalışmamaktadır. Toplam 36 kişi de olumlu cevabını vermiş olup (14 kişi aktif çalışmakta; 21'i ise çalışmamaktadır.); 28 kişi ise kararsız kalmıştır (19'u aktif çalışmakta; 8'i ise çalışmamakta). Olumsuz cevabını verenlerin ise (17 kişi), 7'si çalışmakta; 8'i ise aktif çalışmamaktadır.

Tablo 37. Aktif Çalışma Durumu İle Yalova'da Çalışma Hayatında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova'da Çalışma Hayatında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Aktif Çalışma Durumu	Cevapsız	Sayı	0	0	0	4	3	7
		Oran	,0%	,0%	,0%	12,1%	4,9%	4,5%
	Evet	Sayı	4	21	10	16	31	82
		Oran	66,7%	58,3%	52,6%	48,5%	50,8%	52,9%
	Hayır	Sayı	2	15	9	13	26	65
		Oran	33,3%	41,7%	47,4%	39,4%	42,6%	41,9%
	Mevsimlik İşçi	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	1,6%	,6%
Toplam		Sayı	6	36	19	33	61	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Aktif Çalışma Durumu ile Yalova'da çalışma hayatında alanında kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (61 kişi) ; çoğunluğu aktif çalışmakta (31 kişi), 26'sı ise çalışmamaktadır. Toplam 36 kişi de olumlu cevabını vermiş olup 21 kişi aktif çalışmakta; 15'i ise çalışmamaktadır. 33 kişi ise kararsız kalmıştır (16'sı aktif çalışmakta; 13'ü ise çalışmamakta). Olumsuz cevabını verenlerin ise (10 kişi), 9'u çalışmakta; 8'i ise aktif çalışmamaktadır.

Tablo 38. Aktif Çalışma Durumu İle Yalova'da Kırsal Alandaki Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova'da Kırsal Alandaki Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Aktif Çalışma Durumu	Cevapsız	Sayı	0	0	2	1	4	7
		Oran	,0%	,0%	10,0%	4,0%	5,0%	4,5%
	Evet	Sayı	4	11	8	11	48	82
		Oran	66,7%	45,8%	40,0%	44,0%	60,0%	52,9%
	Hayır	Sayı	2	13	10	13	27	65
		Oran	33,3%	54,2%	50,0%	52,0%	33,8%	41,9%
	Mevsimlik İşçi	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	1,2%	,6%
Toplam		Sayı	6	24	20	25	80	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Aktif Çalışma Durumu ile Yalova'daki Yalova'da kırsal alandaki kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (80 kişi) ; çoğunluğu aktif çalışmakta (48 kişi), 27'si ise çalışmamaktadır. Toplam 24 kişi de olumlu cevabını vermiş olup (11 kişi aktif çalışmakta; 13'ü ise çalışmamaktadır.); 25 kişi ise kararsız kalmıştır (11'i aktif çalışmakta; 13'ü ise çalışmamakta). Olumsuz cevabını verenlerin ise (20 kişi), 8'i çalışmakta; 10'u ise aktif çalışmamaktadır.

Tablo 39. Aktif Çalışma Durumu İle Yalova'da Siyaset'e Katılım Anlamında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova'da Siyaset'e Katılım Anlamında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Aktif Çalışma Durumu	Cevapsız	Sayı	0	1	0	1	5	7
		Oran	,0%	4,0%	,0%	4,8%	6,2%	4,5%
	Evet	Sayı	3	17	10	12	40	82
		Oran	60,0%	68,0%	43,5%	57,1%	49,4%	52,9%
	Hayır	Sayı	2	7	13	8	35	65
		Oran	40,0%	28,0%	56,5%	38,1%	43,2%	41,9%
	Mevsimlik İşçi	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	1,2%	,6%
Toplam		Sayı	5	25	23	21	81	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Aktif Çalışma Durumu ile Yalova'da siyasete katılım anlamında kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (81 kişi) ; çoğunluğu aktif çalışmakta (40 kişi), 35'i ise çalışmamaktadır. Toplam 25 kişi de olumlu cevabını vermiş olup (17 kişi aktif çalışmakta; 7'si ise çalışmamaktadır.); 21 kişi ise kararsız kalmıştır (12'si aktif çalışmakta; 8'i ise çalışmamakta). Olumsuz cevabını verenlerin ise (23 kişi), 10'u çalışmakta; 13'ü ise aktif çalışmamaktadır.

Tablo 40. Aktif Çalışma Durumu İle Yalova'da STK'ların Kadınlara Yönelik Yaptığı Çalışmalardan Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova'da STK'ların Kadınlara Yönelik Yaptığı Çalışmalardan Memnuniyet					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Aktif Çalışma Durumu	Cevapsız	Sayı	0	2	1	1	3	7
		Oran	,0%	5,4%	7,7%	4,2%	3,9%	4,5%
	Evet	Sayı	3	19	5	16	39	82
		Oran	60,0%	51,4%	38,5%	66,7%	51,3%	52,9%
	Hayır	Sayı	2	16	7	7	33	65
		Oran	40,0%	43,2%	53,8%	29,2%	43,4%	41,9%
	Mevsimlik İşçi	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	1,3%	,6%
Toplam	Sayı	5	37	13	24	76	155	
	Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Katılımcıların Aktif Çalışma Durumu ile Yalova'daki kadın STK'ların kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (76 kişi) ; çoğunluğu aktif çalışmakta (39 kişi), 33'ü ise çalışmamaktadır. Toplam 37 kişi de olumlu cevabını vermiş olup (19 kişi aktif çalışmakta; 16'sı ise çalışmamaktadır.); 24 kişi ise kararsız kalmıştır (16'si aktif çalışmakta; 7'si ise çalışmamakta). Olumsuz cevabını verenlerin ise (13 kişi), 5'i çalışmakta; 7'si ise aktif çalışmamaktadır

Tablo 41. Aktif Çalışma Durumu İle Yalova'da Kadınlara Yönelik Sosyo-Kültürel Çalışmalardan Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova'da Kadınlara Yönelik Sosyo-Kültürel Çalışmalardan Memnuniyet					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Aktif Çalışma Durumu	Cevapsız	Sayı	0	3	1	0	3	7
		Oran	,0%	4,9%	5,9%	,0%	7,5%	4,5%
	Evet	Sayı	5	27	10	18	22	82
		Oran	55,6%	44,3%	58,8%	64,3%	55,0%	52,9%
	Hayır	Sayı	4	30	6	10	15	65
		Oran	44,4%	49,2%	35,3%	35,7%	37,5%	41,9%
	Mevsimlik İşçi	Sayı	0	1	0	0	0	1
		Oran	,0%	1,6%	,0%	,0%	,0%	,6%
Toplam		Sayı	9	61	17	28	40	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Aktif Çalışma Durumu ile Yalova'da kadınlara yönelik sosyo-kültürel faaliyetlerden memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Olumlu" cevabını verenlere ait olup (61 kişi) ; aktif çalışmakta olanların sayısı 27 olup; 30'u ise çalışmamaktadır. Toplam 40 kişi de Fikrim Yok cevabını vermiş olup (22 kişi aktif çalışmakta; 15'i ise çalışmamaktadır.); 28 kişi ise kararsız kalmıştır (18'i aktif çalışmakta; 10'u ise çalışmamakta). Olumsuz cevabını verenlerin ise (17 kişi), 10'u çalışmakta; 6'sı ise aktif çalışmamaktadır

Tablo 42. Aktif Çalışma Durumu İle Yalova'da Kadınlara Yönelik Düzenlenen Meslek Kurslarından Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova'da Kadınlara Yönelik Düzenlenen Meslek Kurslarından Memnuniyet					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Aktif Çalışma Durumu	Cevapsız	Sayı	0	3	1	0	3	7
		Oran	,0%	2,8%	33,3%	,0%	11,5%	4,5%
	Evet	Sayı	4	55	1	7	15	82
		Oran	57,1%	50,9%	33,3%	63,6%	57,7%	52,9%
	Hayır	Sayı	3	49	1	4	8	65
		Oran	42,9%	45,4%	33,3%	36,4%	30,8%	41,9%
	Mevsimlik İşçi	Sayı	0	1	0	0	0	1
		Oran	,0%	,9%	,0%	,0%	,0%	,6%
Toplam		Sayı	7	108	3	11	26	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Aktif Çalışma Durumu ile Yalova'daki kadınlara yönelik düzenlenen meslek kurslarından memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Olumlu" cevabını verenlere ait olup (108 kişi) ; çoğunluğu aktif çalışmakta (55 kişi), 49'u ise çalışmamaktadır. Toplam 26 kişi de Fikrim Yok cevabını vermiş olup (15 kişi aktif çalışmakta; 8'i ise çalışmamaktadır.); 11 kişi ise kararsız kalmıştır (7'si aktif çalışmakta; 4'ü ise çalışmamakta). Olumsuz cevabını verenlerin ise 2 kişi'dir, aktif çalışan ve çalışmayan kişi sayısı 1'dir.

Tablo 43. Aktif Çalışma Durumu İle Yalova'da Engelli Kadınlara Yönelik Yapılan Çalışmalardan Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova'da Engelli Kadınlara Yönelik Yapılan Çalışmalardan Memnuniyet					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Aktif Çalışma Durumu	Cevapsız	Sayı	0	0	2	1	4	7
		Oran	,0%	,0%	20,0%	4,2%	4,8%	4,5%
	Evet	Sayı	6	10	3	14	49	82
		Oran	66,7%	35,7%	30,0%	58,3%	58,3%	52,9%
	Hayır	Sayı	3	17	5	9	31	65
		Oran	33,3%	60,7%	50,0%	37,5%	36,9%	41,9%
	Mevsimlik İşçi	Sayı	0	1	0	0	0	1
		Oran	,0%	3,6%	,0%	,0%	,0%	,6%
Toplam		Sayı	9	28	10	24	84	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Aktif Çalışma Durumu ile Yalova'daki Yalova'da siyasete katılım anlamında kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (84 kişi) ; çoğunluğu aktif çalışmakta (49 kişi), 31'i ise çalışmamaktadır. Toplam 28 kişi de olumlu cevabını vermiş olup (10 kişi aktif çalışmakta; 17'si ise çalışmamaktadır.); 24 kişi ise kararsız kalmıştır (14'ü aktif çalışmakta; 9'u ise çalışmamakta). Olumsuz cevabını verenlerin ise (10 kişi), 3'ü çalışmakta; 5'i ise aktif çalışmamaktadır.

Tablo 44. Sosyal Güvence Varlığı ile Yalova Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nün Kadınlara Yönelik Faaliyetlerinden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

Yalova Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nün Kadınlara Yönelik Faaliyetlerinden Memnuniyet Düzeyi								Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Sosyal Güvence Varlığı	Cevapsız	Sayı	0	2	1	1	4	8
		Oran	,0%	5,9%	7,1%	4,5%	5,1%	5,2%
	Var	Sayı	4	28	13	16	58	119
		Oran	66,7%	82,4%	92,9%	72,7%	73,4%	76,8%
	Yok	Sayı	2	4	0	5	17	28
		Oran	33,3%	11,8%	,0%	22,7%	21,5%	18,1%
Toplam		Sayı	6	34	14	22	79	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Sosyal Güvence ile Yalova'da ASP İl Müdürlüğü'nün kadınlara yönelik yaptığı çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran " Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (79 kişi); çoğunluğunun sosyal güvencesi vardır (58 kişi),17'sinin yoktur. Toplam 34 kişi de " Olumlu" cevabını vermiş olup (28'inin sosyal güvencesi vardır). 22 kişi ise kararsız kalmıştır (16'sının sosyal güvencesi vardır). 14 kişi ise Olumsuz cevabını vermiştir (13'ünün sosyal güvencesi vardır).

Tablo 45. Sosyal Güvence Varlığı İle Yalova'da Eğitim Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düz

Yalova'da Eğitim Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet								Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Sosyal Güvence Varlığı	Cevapsız	Sayı	0	3	1	1	3	8
		Oran	,0%	6,5%	7,7%	4,3%	4,4%	5,2%
	Var	Sayı	3	37	11	19	49	119
		Oran	60,0%	80,4%	84,6%	82,6%	72,1%	76,8%
	Yok	Sayı	2	6	1	3	16	28
		Oran	40,0%	13,0%	7,7%	13,0%	23,5%	18,1%
Toplam		Sayı	5	46	13	23	68	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Sosyal Güvence ile Yalova'da eğitim alanında kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran " Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (68 kişi); çoğunluğunun sosyal güvencesi vardır (49 kişi),16'sinin yoktur. Toplam 46 kişi de " Olumlu" cevabını vermiş olup (37'sinin sosyal güvencesi vardır). 23 kişi ise kararsız kalmıştır (19'unun sosyal güvencesi vardır). 13 kişi ise Olumsuz cevabını vermiştir (11'inin sosyal güvencesi vardır).

Tablo 46.Sosyal Güvence Varlığı İle Yalova'da Sağlık Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzey

Yalova'da Sağlık Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet								Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Sosyal Güvence Varlığı	Cevapsız	Sayı	0	1	2	2	3	8
		Oran	,0%	2,8%	11,8%	7,1%	4,3%	5,2%
	Var	Sayı	3	28	13	21	54	119
		Oran	60,0%	77,8%	76,5%	75,0%	78,3%	76,8%
	Yok	Sayı	2	7	2	5	12	28
		Oran	40,0%	19,4%	11,8%	17,9%	17,4%	18,1%
Toplam		Sayı	5	36	17	28	69	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Sosyal Güvence ile Yalova'da sağlık alanında kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran " Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (69 kişi); çoğunluğunun sosyal güvencesi vardır (54 kişi),12'sinin yoktur. Toplam 36 kişi de " Olumlu" cevabını vermiş olup (28'inin sosyal güvencesi vardır). 28 kişi ise kararsız kalmıştır (21'inin sosyal güvencesi vardır). 17 kişi ise Olumsuz cevabını vermiştir (13'ünün sosyal güvencesi vardır).

Tablo 47. Sosyal Güvence Varlığı İle Yalova'da Çalışma Hayatında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

Yalova'da Çalışma Hayatında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet								Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Sosyal Güvence Varlığı	Cevapsız	Sayı	0	0	0	5	3	8
		Oran	,0%	,0%	,0%	15,2%	4,9%	5,2%
	Var	Sayı	3	31	18	23	44	119
		Oran	50,0%	86,1%	94,7%	69,7%	72,1%	76,8%
	Yok	Sayı	3	5	1	5	14	28
		Oran	50,0%	13,9%	5,3%	15,2%	23,0%	18,1%
Toplam		Sayı	6	36	19	33	61	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Sosyal Güvence ile Yalova'da çalışma hayatındaki kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran " Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (61kişi); çoğunluğunun sosyal güvencesi vardır (44 kişi),14'ünün yoktur. Toplam 36 kişi de " Olumlu" cevabını vermiş olup (31'inin sosyal güvencesi vardır). 33 kişi ise kararsız kalmıştır (23'ünün sosyal güvencesi vardır). 19 kişi ise Olumsuz cevabını vermiştir (18'inin sosyal güvencesi vardır).

Tablo 48. Sosyal Güvence Varlığı İle Yalova'da Kırsal Alandaki Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi

Yalova'da Kırsal Alandaki Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet								Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Sosyal Güvence Varlığı	Cevapsız	Sayı	0	0	2	1	5	8
		Oran	,0%	,0%	10,0%	4,0%	6,2%	5,2%
	Var	Sayı	4	19	16	18	62	119
		Oran	66,7%	79,2%	80,0%	72,0%	77,5%	76,8%
	Yok	Sayı	2	5	2	6	13	28
		Oran	33,3%	20,8%	10,0%	24,0%	16,2%	18,1%
Toplam		Sayı	6	24	20	25	80	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Sosyal Güvence ile Yalova'da kırsal alandaki kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran " Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (80 kişi); çoğunluğunun sosyal güvencesi vardır (62 kişi),13'ünün yoktur. Toplam 24 kişi de " Olumlu" cevabını vermiş olup (19'unun sosyal güvencesi vardır). 25 kişi ise kararsız kalmıştır (18' inin sosyal güvencesi vardır). 20 kişi ise Olumsuz cevabını vermiştir (16'sının sosyal güvencesi vardır).

Tablo 49.Sosyal Güvence Varlığı İle Yalova'da Siyaset'e Katılım Anlamında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

Yalova'da Siyaset'e Katılım Anlamında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet								Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Sosyal Güvence Varlığı	Cevapsız	Sayı	0	1	0	1	6	8
		Oran	,0%	4,0%	,0%	4,8%	7,4%	5,2%
	Var	Sayı	3	20	20	17	59	119
		Oran	60,0%	80,0%	87,0%	81,0%	72,8%	76,8%
	Yok	Sayı	2	4	3	3	16	28
		Oran	40,0%	16,0%	13,0%	14,3%	19,8%	18,1%
Toplam		Sayı	5	25	23	21	81	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Sosyal Güvence ile Yalova'da siyasete katılımları için kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran " Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup(81 kişi); çoğunluğunun sosyal güvencesi vardır (59 kişi),16'sinin yoktur. Toplam 25 kişi de " Olumlu" cevabını vermiş olup (20'sinin sosyal güvencesi vardır). 21 kişi ise kararsız kalmıştır (17' sinin sosyal güvencesi vardır). 23 kişi ise Olumsuz cevabını vermiştir (20'sinin sosyal güvencesi vardır).

Tablo 50. Sosyal Güvence Varlığı İle Yalova'da STK'ların Kadınlara Yönelik Yaptığı Çalışmalardan Memnuniyet Düzeyi Arasındaki

Yalova'da STK'ların Kadınlara Yönelik Yaptığı Çalışmalardan Memnuniyet								Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Sosyal Güvence Varlığı	Cevapsız	Sayı	0	3	1	1	3	8
		Oran	,0%	8,1%	7,7%	4,2%	3,9%	5,2%
	Var	Sayı	3	28	11	20	57	119
		Oran	60,0%	75,7%	84,6%	83,3%	75,0%	76,8%
	Yok	Sayı	2	6	1	3	16	28
		Oran	40,0%	16,2%	7,7%	12,5%	21,1%	18,1%
Toplam		Sayı	5	37	13	24	76	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Sosyal Güvence ile Yalova'da kadın derneklerinin kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran " Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup(76 kişi); çoğunluğunun sosyal güvencesi vardır (57 kişi),16'sinin yoktur. Toplam 37 kişi de " Olumlu" cevabını vermiş olup (28'inin sosyal güvencesi vardır). 24 kişi ise kararsız kalmıştır (20'sinin sosyal güvencesi vardır). 13 kişi ise Olumsuz cevabını vermiştir (11'inin sosyal güvencesi vardır).

Tablo 51. Sosyal Güvence Varlığı İle Yalova'da Kadınlara Yönelik Sosyo-Kültürel Çalışmalardan Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

Yalova'da Kadınlara Yönelik Sosyo-Kültürel Çalışmalardan Memnuniyet								Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Sosyal Güvence Varlığı	Cevapsız	Sayı	0	4	1	0	3	8
		Oran	,0%	6,6%	5,9%	,0%	7,5%	5,2%
	Var	Sayı	5	45	13	25	31	119
		Oran	55,6%	73,8%	76,5%	89,3%	77,5%	76,8%
	Yok	Sayı	4	12	3	3	6	28
		Oran	44,4%	19,7%	17,6%	10,7%	15,0%	18,1%
Toplam		Sayı	9	61	17	28	40	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Sosyal Güvence ile Yalova'da Kadınlara Yönelik Düzenlenen Sosyo-Kültürel faaliyetlerden memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Olumlu" cevabını verenlere ait olup(61 kişi); çoğunluğunun sosyal güvencesi vardır (45 kişi),!2'sinin yoktur. Toplam 40 kişi de "Fikrim Yok" cevabını vermiş olup (31'inin sosyal güvencesi vardır). 28 kişi ise kararsız kalmıştır (25'inin sosyal güvencesi vardır). 17 kişi ise Olumsuz cevabını vermiştir (13'ünün sosyal güvencesi vardır).

Tablo 52. Sosyal Güvence Varlığı İle Yalova'da Kadınlara Yönelik Düzenlenen Meslek Kurslarından Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

Yalova'da Kadınlara Yönelik Düzenlenen Meslek Kurslarından Memnuniyet								Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Sosyal Güvence Varlığı	Cevapsız	Sayı	0	4	1	0	3	8
		Oran	,0%	3,7%	33,3%	,0%	11,5%	5,2%
	Var	Sayı	4	86	2	9	18	119
		Oran	57,1%	79,6%	66,7%	81,8%	69,2%	76,8%
	Yok	Sayı	3	18	0	2	5	28
		Oran	42,9%	16,7%	,0%	18,2%	19,2%	18,1%
Toplam		Sayı	7	108	3	11	26	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Sosyal Güvence ile Yalova'da Kadınlara Yönelik Meslek Kurslarından memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Olumlu" cevabını verenlere ait olup(108 kişi); çoğunluğunun sosyal güvencesi vardır (86 kişi), Toplam 26 kişi de "Fikrim Yok" cevabını vermiş olup (18'inin sosyal güvencesi vardır). 11 kişi ise kararsız kalmıştır (9'unun sosyal güvencesi vardır). 3 kişi ise Olumsuz cevabını vermiştir (2'sinin sosyal güvencesi vardır).

Tablo 53. Sosyal Güvence Varlığı İle Yalova'da Engelli Kadınlara Yönelik Yapılan Çalışmalardan Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

			Yalova'da Engelli Kadınlara Yönelik Yapılan Çalışmalardan Memnuniyet					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Sosyal Güvence Varlığı	Cevapsız	Sayı	0	0	2	2	4	8
		Oran	,0%	,0%	20,0%	8,3%	4,8%	5,2%
	Var	Sayı	6	18	6	18	71	119
		Oran	66,7%	64,3%	60,0%	75,0%	84,5%	76,8%
	Yok	Sayı	3	10	2	4	9	28
		Oran	33,3%	35,7%	20,0%	16,7%	10,7%	18,1%
Toplam		Sayı	9	28	10	24	84	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Sosyal Güvence ile Yalova'da Engelli Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup(84kişi) ; çoğunluğunun sosyal güvencesi vardır (71 kişi),. Toplam 28 kişi de "Olumlu" cevabını vermiş olup (18'inin sosyal güvencesi vardır). 24 kişi ise kararsız kalmıştır (18'inin sosyal güvencesi vardır). 10 kişi ise Olumsuz cevabını vermiştir (6'sının sosyal güvencesi vardır).

Tablo 54. Medeni Hal Durumu ile Yalova Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nün Kadınlara Yönelik Faaliyetleri ve Eğitim Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

Yalova Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nün Kadınlara Yönelik Faaliyetlerinden Memnuniyet Düzeyi								Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Medeni Hal	Cevapsız	Sayı	0	1	1	1	5	8
		Oran	,0%	2,9%	7,1%	4,5%	6,3%	5,2%
	Evli	Sayı	3	25	9	13	45	95
		Oran	50,0%	73,5%	64,3%	59,1%	57,0%	61,3%
	Bekar	Sayı	3	8	4	8	24	47
		Oran	50,0%	23,5%	28,6%	36,4%	30,4%	30,3%
	Dul	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	1,3%	,6%
	Boşanmış	Sayı	0	0	0	0	4	4
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	5,1%	2,6%
	Toplam	Sayı	6	34	14	22	79	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Medeni hal durumu ile Yalova'daki ASP İl Müdürlüğü'nün kadınlara yönelik yaptığı çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (79 kişi) ; çoğunluğu evli (45 kişi), 24'ü ise bekârdır. Toplam 34 kişi de olumlu cevabını vermiş olup (çoğunluğu evli (25 kişi)); 22 kişi ise kararsız kalmıştır (13'ü evli). Olumsuz cevabını verenlerin ise(14 kişi), 9'u evli 4'ü bekar.

Tablo 55. Medeni Hal Durumu İle Yalova'da Eğitim Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

Yalova'da Eğitim Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet								Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Medeni Hal	Cevapsız	Sayı	0	2	1	1	4	8
		Oran	,0%	4,3%	7,7%	4,3%	5,9%	5,2%
	Evli	Sayı	2	28	8	16	41	95
		Oran	40,0%	60,9%	61,5%	69,6%	60,3%	61,3%
	Bekar	Sayı	3	14	4	6	20	47
		Oran	60,0%	30,4%	30,8%	26,1%	29,4%	30,3%
	Dul	Sayı	0	1	0	0	0	1
		Oran	,0%	2,2%	,0%	,0%	,0%	,6%
	Boşanmış	Sayı	0	1	0	0	3	4
		Oran	,0%	2,2%	,0%	,0%	4,4%	2,6%
	Toplam	Sayı	5	46	13	23	68	155
		Oran		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Medeni hali ile Yalova'da eğitim alanında kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (68kişi) ; çoğunluğu evli (41 kişi) 20'si bekârdır. Toplam 46 kişi de olumlu cevabını vermiş olup (Çoğunluğu evli (28 kişi), 14'ü bekar) ; 23 kişi ise kararsız kalmıştır (16'sievli). Olumsuz cevabını ise 13 kişi vermiştir. Bu yanıtta evli oranı 8 kişi, 4 kişi ise bekadır.

Tablo 56. Medeni Hal Durumu İle Yalova'da Sağlık Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

Yalova'da Sağlık Alanında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet								Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Medeni Hal	Cevapsız	Sayı	0	1	2	1	4	8
		Oran	,0%	2,8%	11,8%	3,6%	5,8%	5,2%
	Evli	Sayı	2	25	10	16	42	95
		Oran	40,0%	69,4%	58,8%	57,1%	60,9%	61,3%
	Bekar	Sayı	3	10	5	11	18	47
		Oran	60,0%	27,8%	29,4%	39,3%	26,1%	30,3%
	Dul	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	1,4%	,6%
	Boşanmış	Sayı	0	0	0	0	4	4
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	5,8%	2,6%
	Toplam	Sayı	5	36	17	28	69	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Medeni hali ile Yalova'da sağlık alanında kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (69kişi) ; çoğunluğu evli (42 kişi) 18'i bekârdır. Toplam 36 kişi de olumlu cevabını vermiş olup (Çoğunluğu evli (25 kişi), 10'u bekâr) ; 28 kişi ise kararsız kalmıştır (16'sievli). Olumsuz cevabını ise 17 kişi vermiştir. Bu yanıtta evli kişi sayısı 10, 5 kişi ise bekârdır.

Tablo 57. Medeni Hal Durumu İle Yalova'da Çalışma Hayatında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

Yalova'da Çalışma Hayatında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet								Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Medeni Hal	Cevapsız	Sayı	0	0	0	4	4	8
		Oran	,0%	,0%	,0%	12,1%	6,6%	5,2%
	Evli	Sayı	3	22	15	19	36	95
		Oran	50,0%	61,1%	78,9%	57,6%	59,0%	61,3%
	Bekar	Sayı	3	11	4	10	19	47
		Oran	50,0%	30,6%	21,1%	30,3%	31,1%	30,3%
	Dul	Sayı	0	1	0	0	0	1
		Oran	,0%	2,8%	,0%	,0%	,0%	,6%
	Boşanmış	Sayı	0	2	0	0	2	4
		Oran	,0%	5,6%	,0%	,0%	3,3%	2,6%
	Toplam	Sayı	6	36	19	33	61	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Medeni hali ile Yalova'da çalışma hayatında kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (61 kişi) ; çoğunluğu evli (36 kişi) 19'u bekârdır. Toplam 36 kişi de olumlu cevabını vermiş olup (Çoğunluğu evli (22 kişi), 11'i bekâr) ; 33 kişi ise kararsız kalmıştır (19'uevli). Olumsuz cevabını ise 19 kişi vermiştir. (evli kişi sayısı 15, 4 kişi ise bekârdır.)

Tablo 58. Medeni Hal Durumu İle Yalova'da Kırsal Alandaki Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

Yalova'da Kırsal Alandaki Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet								Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Medeni Hal	Cevapsız	Sayı	0	0	2	1	5	8
		Oran	,0%	,0%	10,0%	4,0%	6,2%	5,2%
	Evli	Sayı	3	18	12	16	46	95
		Oran	50,0%	75,0%	60,0%	64,0%	57,5%	61,3%
	Bekar	Sayı	3	6	6	8	24	47
		Oran	50,0%	25,0%	30,0%	32,0%	30,0%	30,3%
	Dul	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	1,2%	,6%
	Boşanmış	Sayı	0	0	0	0	4	4
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	5,0%	2,6%
	Toplam	Sayı	6	24	20	25	80	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Medeni hali ile Yalova'da kırsal alandaki kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (80 kişi) ; çoğunluğu evli (46 kişi) 24'u bekârdır. Toplam 24 kişi de olumlu cevabını vermiş olup (Çoğunluğu evli (18 kişi), 6'sı bekâr) ; 25 kişi ise kararsız kalmıştır (16'sı evli). Olumsuz cevabını ise 20 kişi vermiştir (evli kişi sayısı 12, bekâr kişi sayısı ise 6'dır).

Tablo 59. Medeni Hal Durumu İle Yalova'da Siyaset'e Katılım Anlamında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

Yalova'da Siyaset'e Katılım Anlamında Kadınlara Yönelik Yapılan Faaliyetlerden Memnuniyet								Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Medeni Hal	Cevapsız	Sayı	0	1	0	1	6	8
		Oran	,0%	4,0%	,0%	4,8%	7,4%	5,2%
	Evli	Sayı	2	16	15	16	46	95
		Oran	40,0%	64,0%	65,2%	76,2%	56,8%	61,3%
	Bekar	Sayı	3	8	8	4	24	47
		Oran	60,0%	32,0%	34,8%	19,0%	29,6%	30,3%
	Dul	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	1,2%	,6%
	Boşanmış	Sayı	0	0	0	0	4	4
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	4,9%	2,6%
	Toplam	Sayı	5	25	23	21	81	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Medeni hali ile Yalova'da Siyasete katılım anlamında alanında kadınlara yönelik yapılan çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (81 kişi) ; çoğunluğu evli (46 kişi) 24'ü bekârdır. Toplam 25 kişi de olumlu cevabını vermiş olup (Çoğunluğu evli (16 kişi), 8'i bekâr); 21 kişi ise kararsız kalmıştır (16'sı evli). Olumsuz cevabını ise 23kişi vermiştir. (evli kişi sayısı 15, 8 kişi ise bekârdır.)

Tablo 60. Medeni Hal Durumu İle Yalova'da STK'ların Kadınlara Yönelik Yaptığı Çalışmalardan Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

Yalova'da STK'ların Kadınlara Yönelik Yaptığı Çalışmalardan Memnuniyet								Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Medeni Hal	Cevapsız	Sayı	0	2	1	1	4	8
		Oran	,0%	5,4%	7,7%	4,2%	5,3%	5,2%
	Evli	Sayı	2	21	7	17	48	95
		Oran	40,0%	56,8%	53,8%	70,8%	63,2%	61,3%
	Bekar	Sayı	3	12	5	6	21	47
		Oran	60,0%	32,4%	38,5%	25,0%	27,6%	30,3%
	Dul	Sayı	0	1	0	0	0	1
		Oran	,0%	2,7%	,0%	,0%	,0%	,6%
	Boşanmış	Sayı	0	1	0	0	3	4
		Oran	,0%	2,7%	,0%	,0%	3,9%	2,6%
Toplam	Sayı	5	37	13	24	76	155	
	Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Katılımcıların Medeni hali ile Yalova'da kadın derneklerinin kadınlara yönelik yaptığı çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (76 kişi) ; çoğunluğu evli (48 kişi) 21'i bekârdır. Toplam 37 kişi de olumlu cevabını vermiş olup (Çoğunluğu evli (21 kişi), 12'si bekâr) ; Olumsuz cevabını ise 13 kişi vermiştir (evli kişi sayısı 7, bekâr kişi sayısı ise 5'tir). 24 kişi ise kararsız kalmıştır (17'si evli, 6'sı bekar).

Tablo 61. Medeni Hal Durumu İle Yalova'da Kadınlara Yönelik Sosyo-Kültürel Çalışmalardan Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

Yalova'da Kadınlara Yönelik Sosyo-Kültürel Çalışmalardan Memnuniyet								Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Medeni Hal	Cevapsız	Sayı	0	4	1	0	3	8
		Oran	,0%	6,6%	5,9%	,0%	7,5%	5,2%
	Evli	Sayı	4	42	8	22	19	95
		Oran	44,4%	68,9%	47,1%	78,6%	47,5%	61,3%
	Bekar	Sayı	5	15	5	6	16	47
		Oran	55,6%	24,6%	29,4%	21,4%	40,0%	30,3%
	Dul	Sayı	0	0	1	0	0	1
		Oran	,0%	,0%	5,9%	,0%	,0%	,6%
	Boşanmış	Sayı	0	0	2	0	2	4
		Oran	,0%	,0%	11,8%	,0%	5,0%	2,6%
	Toplam	Sayı	9	61	17	28	40	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Medeni Hali ile Yalova'da kadınlara özel sosyo-kültürel faaliyetlerden memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Olumlu" cevabını verenlere ait olup; (61 kişi; çoğunluğu evli (42 kişi), bekar (15 kişi)) Fikrim Yok" cevabını verenler de çoğunlukla yer almış ve (40 kişi; çoğunluğu evli (16 kişi), bekar (16 kişi)) Olumsuz cevabını ise 17 kişi vermiştir. 28 kişi ise kararsız kalmıştır (8'i evli, 5'i bekâr). 28 kişi ise kararsız kalmıştır (22'si evli, 6'sı bekâr).

Tablo 62. Medeni Hal Durumu İle Yalova'da Kadınlara Yönelik Düzenlenen Meslek Kurslarından Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

Yalova'da Kadınlara Yönelik Düzenlenen Meslek Kurslarından Memnuniyet								Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Medeni Hal	Cevapsız	Sayı	0	4	1	0	3	8
		Oran	,0%	3,7%	33,3%	,0%	11,5%	5,2%
	Evli	Sayı	2	72	2	8	11	95
		Oran	28,6%	66,7%	66,7%	72,7%	42,3%	61,3%
	Bekar	Sayı	5	29	0	3	10	47
		Oran	71,4%	26,9%	,0%	27,3%	38,5%	30,3%
	Dul	Sayı	0	1	0	0	0	1
		Oran	,0%	,9%	,0%	,0%	,0%	,6%
	Boşanmış	Sayı	0	2	0	0	2	4
		Oran	,0%	1,9%	,0%	,0%	7,7%	2,6%
	Toplam	Sayı	7	108	3	11	26	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Medeni Hali ile Yalova'da kadınlara yönelik düzenlenen meslek kurslarından memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Olumlu" cevabını verenlere ait olup; (108 kişi; çoğunluğu evli (72 kişi), bekar (29 kişi)) "Fikrim Yok" cevabını verenler de çoğunlukla yer almış ve (26 kişi; çoğunluğu evli (11 kişi), bekar (10 kişi)) "Olumsuz" cevabını ise sadece 3 kişi vermiştir. 11 kişi ise kararsız kalmıştır (8'i evli, 3'ü bekâr).

Tablo 63. Medeni Hal Durumu İle Yalova'da Engelli Kadınlara Yönelik Yapılan Çalışmalardan Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

Yalova'da Engelli Kadınlara Yönelik Yapılan Çalışmalardan Memnuniyet								Toplam	
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok		
Medeni Hal	Cevapsız	Sayı	0	0	2	2	4	8	
		Oran	,0%	,0%	20,0%	8,3%	4,8%	5,2%	
	Evli	Sayı	3	17	2	16	57	95	
		Oran	33,3%	60,7%	20,0%	66,7%	67,9%	61,3%	
	Bekar	Sayı	5	9	6	6	21	47	
		Oran	55,6%	32,1%	60,0%	25,0%	25,0%	30,3%	
	Dul	Sayı	0	1	0	0	0	1	
		Oran	,0%	3,6%	,0%	,0%	,0%	,6%	
	Boşanmış	Sayı	1	1	0	0	2	4	
		Oran	11,1%	3,6%	,0%	,0%	2,4%	2,6%	
	Toplam		Sayı	9	28	10	24	84	155
			Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Medeni hali ile Yalova'da engelli kadınlara yönelik yaptığı çalışmalardan memnuniyet düzeyi arasındaki ilişki tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Fikrim Yok" cevabını verenlere ait olup (84 kişi) ; çoğunluğu evli (57 kişi) 21'i bekârdır. Toplam 28 kişi de olumlu cevabını vermiş olup (Çoğunluğu evli (17 kişi), 9'u bekâr) ; Olumsuz cevabını ise 10 kişi vermiştir (evli kişi sayısı 2, bekâr kişi sayısı ise 6'tir). 24 kişi ise kararsız kalmıştır (16'si evli, 6'sı bekar).

Tablo 64. Eğitim Seviyesi ile "Uygulanan Eğitim Politikaları İle Kadınların Eğitime Katılımı Artmıştır" Değişkeni Arasındaki İlişki

		Uygulanan Eğitim politikaları ile kadınların eğitime katılımı artmıştır							Toplam
		Cevapsız	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Ne katılıyorum ne katılmıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum		
Eğitim Durumu	Cevapsız	Sayı	0	1	6	2	0	0	9
		Oran	,0%	4,0%	9,1%	5,9%	,0%	,0%	5,8%
	Okur-Yazar	Sayı	0	0	1	0	0	0	1
		Oran	,0%	,0%	1,5%	,0%	,0%	,0%	,6%
	İlköğretim	Sayı	1	11	15	8	3	2	40
		Oran	33,3%	44,0%	22,7%	23,5%	14,3%	33,3%	25,8%
	Lise	Sayı	1	5	12	5	2	2	27
		Oran	33,3%	20,0%	18,2%	14,7%	9,5%	33,3%	17,4%
	Üniversite	Sayı	1	8	27	15	14	2	67
		Oran	33,3%	32,0%	40,9%	44,1%	66,7%	33,3%	43,2%
	Yükseklisans	Sayı	0	0	3	3	1	0	7
		Oran	,0%	,0%	4,5%	8,8%	4,8%	,0%	4,5%
	Doktora ve üzeri	Sayı	0	0	2	1	1	0	4
		Oran	,0%	,0%	3,0%	2,9%	4,8%	,0%	2,6%
Toplam	Sayı	3	25	66	34	21	6	155	
	Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Katılımcıların Eğitim düzeyi ile "Türkiye'de uygulanan eğitim politikaları ile kadınların eğitime katılımı artmıştır" değişkeniyle ilgili ilişkisini gösteren tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Katılıyorum" cevabını verenlere ait olup (66 kişi) ; çoğunluğu üniversite düzeyinde (27 kişi) hemen her eğitim seviyesinden kişi bu cevabı vermiştir. Toplam 34 kişi de kararsızlık belirtmiş ve ne katılıyorum ne katılmıyorum cevabını vermiş olup (çoğunluğu üniversite mezunu 15 kişi); 25 kişi ise kesinlikle katıldığını belirtmiştir (11'i ilköğretim düzeyinde). Katılmıyorum cevabını ise çoğunluğu üniversite düzeyinde olan 21 kişi vermiştir.

Tablo 65. Eğitim Seviyesi ile "Eğitim Alanında Uygulanan Faaliyet Ve Projeleri Nasıl Değerlendirirsiniz?" Değişkeni Arasındaki İlişki

			Eğitim alanında uygulanan faaliyet ve projeleri nasıl değerlendirirsiniz?					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Eğitim Durumu	Cevapsız	Sayı	0	3	0	4	2	9
		Oran	,0%	5,5%	,0%	12,9%	11,1%	5,8%
	Okur-Yazar	Sayı	0	1	0	0	0	1
		Oran	,0%	1,8%	,0%	,0%	,0%	,6%
	İlköğretim	Sayı	5	19	6	5	5	40
		Oran	71,4%	34,5%	13,6%	16,1%	27,8%	25,8%
	Lise	Sayı	1	11	10	3	2	27
		Oran	14,3%	20,0%	22,7%	9,7%	11,1%	17,4%
	Üniversite	Sayı	1	19	24	16	7	67
		Oran	14,3%	34,5%	54,5%	51,6%	38,9%	43,2%
	Yüksek lisans	Sayı	0	2	3	2	0	7
		Oran	,0%	3,6%	6,8%	6,5%	,0%	4,5%
	Doktora ve üzeri	Sayı	0	0	1	1	2	4
		Oran	,0%	,0%	2,3%	3,2%	11,1%	2,6%
Toplam	Sayı	7	55	44	31	18	155	
	Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Katılımcıların Eğitim düzeyi ile "Eğitim alanında uygulanan faaliyet ve projeleri nasıl değerlendirirsiniz" değişkeniyle ilgili ilişkisini gösteren tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Olumlu" cevabını verenlere ait olup (55 kişi) ; çoğunluğu üniversite ve ilköğretim düzeyinde (19 kişi). Toplam 44 kişi de "Olumsuz" cevabını vermiş olup (çoğunluğu üniversite düzeyindedir (24 kişi); 31kişi ise "Ne olumlu Ne Olumsuz" cevabını vermiştir (çoğunluğu üniversite düzeyinde; 24 kişi). "Fikrim Yok" cevabını ise çoğunluğu üniversite düzeyinde olan 18 kişi vermiştir.

Tablo 66. Eğitim Seviyesi ile " Çalışma yaşamında kadın istihdamı artmıştır " Değişkeni Arasındaki İlişki

			Çalışma yaşamında kadın istihdamı artmıştır						Toplam
			Cevapsız	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Ne katılıyorum ne katılmıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	
Eğitim Durumu	Cevapsız	Sayı	0	2	2	3	2	0	9
		Oran	,0%	6,5%	2,7%	13,0%	11,1%	,0%	5,8%
	Okur-Yazar	Sayı	0	0	1	0	0	0	1
		Oran	,0%	,0%	1,3%	,0%	,0%	,0%	,6%
	İlköğretim	Sayı	0	11	20	2	4	3	40
		Oran	,0%	35,5%	26,7%	8,7%	22,2%	60,0%	25,8%
	Lise	Sayı	1	6	15	3	2	0	27
		Oran	33,3%	19,4%	20,0%	13,0%	11,1%	,0%	17,4%
	Üniversite	Sayı	2	12	29	14	9	1	67
		Oran	66,7%	38,7%	38,7%	60,9%	50,0%	20,0%	43,2%
	Yükseklisans	Sayı	0	0	5	0	1	1	7
		Oran	,0%	,0%	6,7%	,0%	5,6%	20,0%	4,5%
	Doktora ve üzeri	Sayı	0	0	3	1	0	0	4
		Oran	,0%	,0%	4,0%	4,3%	,0%	,0%	2,6%
	Toplam	Sayı	3	31	75	23	18	5	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Eğitim düzeyi ile "Kadın istihdamı artmıştır" değişkeniyle ilgili ilişkisini gösteren tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Katılıyorum" cevabını verenlere ait olup (75 kişi) ; çoğunluğu üniversite düzeyinde (29 kişi) hemen her eğitim seviyesinden kişi bu cevabı vermiştir. Toplam 31 kişi de kesinlikle katıldığını belirtmiş (çoğunluğu üniversite düzeyinde 12 kişi); 23 kişi ise "ne katılıyorum ne katılmıyorum" cevabını vermiştir. (çoğunluğu üniversite düzeyinde; 14 kişi). Katılmıyorum cevabını ise yine çoğunluğu üniversite düzeyinde olan 18 kişi vermiştir.

Tablo 67. Aktif Çalışma Durumu ile " Çalışma yaşamında kadın istihdamı artmıştır " Değişkeni Arasındaki İlişki

			Çalışma yaşamında kadın istihdamı artmıştır						Toplam
			Cevapsız	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Ne katılıyorum ne katılmıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	
Aktif Çalışma Durumu	Cevapsız	Sayı	0	1	2	3	1	0	7
		Oran	,0%	3,2%	2,7%	13,0%	5,6%	,0%	4,5%
	Evet	Sayı	1	13	46	8	11	3	82
		Oran	33,3%	41,9%	61,3%	34,8%	61,1%	60,0%	52,9%
	Hayır	Sayı	2	17	26	12	6	2	65
		Oran	66,7%	54,8%	34,7%	52,2%	33,3%	40,0%	41,9%
	Mevsimlik İşçi	Sayı	0	0	1	0	0	0	1
		Oran	,0%	,0%	1,3%	,0%	,0%	,0%	,6%
Toplam	Sayı	3	31	75	23	18	5	155	
	Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Katılımcıların Aktif Çalışma Durumu ile "Kadın istihdamı artmıştır" değişkeniyle ilgili ilişkisini gösteren tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Katılıyorum" cevabını verenlere ait olup (75 kişi) ; çoğunluğu aktif çalışmakta(46 kişi). Kesinlikle Katılıyorum cevabını verenlerin oranı da yüksek olup; çoğunluğu aktif çalışmamakta (17 kişi). NE Katılıyorum NE Katılmıyorum cevabını verenlerin sayısı da 23 olup (Çoğunluğu aktif çalışmamakta 12 kişi); 18 kişi de katılmadığını belirtmiştir(çoğunluğu aktif çalışmakta; 11 kişi).

Tablo 68. Aktif Çalışma Durumu ile " Çalışma Yaşamında kadınlara yönelik uygulanan proje ve faaliyetleri nasıl değerlendirirsiniz " Değişkeni Arasındaki İlişki

		Çalışma Yaşamında kadınlara yönelik uygulanan proje ve faaliyetleri nasıl değerlendirirsiniz						Toplam
		Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok		
Aktif Çalışma Durumu	Cevapsız	Sayı	0	5	0	1	1	7
		Oran	,0%	8,1%	,0%	2,5%	3,3%	4,5%
	Evet	Sayı	3	34	8	24	13	82
		Oran	60,0%	54,8%	44,4%	60,0%	43,3%	52,9%
	Hayır	Sayı	2	23	10	15	15	65
		Oran	40,0%	37,1%	55,6%	37,5%	50,0%	41,9%
	Mevsimlik İşçi	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	3,3%	,6%
Toplam		Sayı	5	62	18	40	30	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Aktif Çalışma Durumu ile " Çalışma Yaşamında kadınlara yönelik uygulanan proje ve faaliyetleri nasıl değerlendirirsiniz " değişkeniyle ilgili ilişkisini gösteren tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Olumlu" cevabını verenlere ait olup (62 kişi) ; çoğunluğu aktif çalışmaktadır (34 kişi).40 kişi ise "Ne Olumlu Ne Olumsuz" cevabını vermiş olup; (çoğunluğu aktif çalışmakta; 24 kişi); 30 kişi ise "Fikrim Yok" cevabını vermiştir (Çoğunluğu aktif çalışmamakta).

Tablo 69. Aktif Çalışma Durumu ile " İş Kanununda yapılan değişiklikleri nasıl değerlendirirsiniz?. " Değişkeni Arasındaki İlişki

			İş Kanununda yapılan değişiklikleri nasıl değerlendirirsiniz?					Toplam	
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok		
Aktif Çalışma Durumu	Cevapsız	Sayı	0	1	1	3	2	7	
		Oran	,0%	1,9%	4,8%	7,9%	5,3%	4,5%	
	Evet	Sayı	3	36	16	17	10	82	
		Oran	60,0%	67,9%	76,2%	44,7%	26,3%	52,9%	
	Hayır	Sayı	2	16	4	18	25	65	
		Oran	40,0%	30,2%	19,0%	47,4%	65,8%	41,9%	
	Mevsimlik İşçi	Sayı	0	0	0	0	1	1	
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	2,6%	,6%	
	Toplam		Sayı	5	53	21	38	38	155
			Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Aktif Çalışma Durumu ile " İş Kanununda yapılan değişiklikleri nasıl değerlendirirsiniz?" değişkeniyle ilgili ilişkisini gösteren tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Olumlu" cevabını verenlere ait olup (53 kişi) ; çoğunluğu aktif çalışmaktadır (36 kişi). 38 kişi ise "Ne Olumlu Ne Olumsuz" cevabını vermiş olup; (17 kişi aktif çalışmakta; 18 kişi aktif çalışmamakta); 38 kişi ise "Fikrim Yok" cevabını vermiştir (Çoğunluğu aktif çalışmamakta;25 kişi). 21 kişi ise Olumsuz cevabını vermiştir.

Tablo 70. Sosyal Güvence Varlığı ile " Kadınlar sosyal hak ve güvencelere (sigorta..vs) yeterince sahiptir. " Değişkeni Arasındaki İlişki

		Kadınlar sosyal hak ve güvencelere (sigorta..vs) yeterince sahiptir.							Toplam
		Cevapsız	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Ne katılıyorum ne katılmıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum		
Sosyal_Güvence_Varlığı	Cevapsız	Sayı	0	0	0	4	4	0	8
		Oran	,0%	,0%	,0%	12,5%	5,8%	,0%	5,2%
	Var	Sayı	2	5	11	22	54	25	119
		Oran	100,0%	83,3%	68,8%	68,8%	78,3%	83,3%	76,8%
	Yok	Sayı	0	1	5	6	11	5	28
		Oran	,0%	16,7%	31,2%	18,8%	15,9%	16,7%	18,1%
Toplam		Sayı	Sayı	6	16	32	69	30	155
		Oran	Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Sosyal Güvence Durumu ile "Türkiye'de Kadınlar sosyal hak ve güvencelere (sigorta..vs) yeterince sahiptir." değişkeniyle ilgili ilişkisini gösteren tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Katılmıyorum" cevabını verenlere ait olup (69 kişi) ; çoğunluğunun sosyal güvencesi mevcuttur (54 kişi). 32 kişi de "Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum" cevabını vermiş olup; çoğunluğunun sosyal güvencesi mevcuttur(22 kişi).30 kişi de "Kesinlikle Katılmıyorum" cevabını vermiş olup; çoğunluğunun sosyal güvencesi vardır(25 kişi).

Tablo 71. Sosyal Güvence Varlığı ile " İş Kanununda yapılan değişiklikleri nasıl değerlendirirsiniz? " Değişkeni Arasındaki İlişki

		İş Kanununda yapılan değişiklikleri nasıl değerlendirirsiniz?						Toplam
		Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok		
Sosyal Güvence Varlığı	Cevapsız	Sayı	0	2	1	3	2	8
		Oran	,0%	3,8%	4,8%	7,9%	5,3%	5,2%
	Var	Sayı	4	46	17	24	28	119
		Oran	80,0%	86,8%	81,0%	63,2%	73,7%	76,8%
	Yok	Sayı	1	5	3	11	8	28
		Oran	20,0%	9,4%	14,3%	28,9%	21,1%	18,1%
Toplam		Sayı	5	53	21	38	38	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Sosyal Güvence Varlığı ile " İş Kanununda yapılan değişiklikleri nasıl değerlendirirsiniz?" değişkeniyle ilgili ilişkisini gösteren tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Olumlu" cevabını verenlere ait olup (53 kişi) ; çoğunluğu sosyal güvenceye sahiptir (46 kişi). 38 kişi ise "Ne Olumlu Ne Olumsuz" cevabını vermiş olup; (24 kişi sosyal güvenceye sahiptir); 38 kişi ise "Fikrim Yok" cevabını vermiştir (Çoğunluğu sosyal güvenceye sahiptir; 28 kişi). 21 kişi ise Olumsuz cevabını vermiştir

Tablo 72. Meslek Durumu ile " Çalışma Yaşamında kadınlara yönelik uygulanan proje ve faaliyetleri nasıl değerlendirirsiniz?" Değişkeni Arasındaki İlişki

			Çalışma Yaşamında kadınlara yönelik uygulanan proje ve faaliyetleri nasıl değerlendirirsiniz?					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Mesleği	Cevapsız	Sayı	0	5	0	4	1	10
		Oran	,0%	8,1%	,0%	10,0%	3,3%	6,5%
	Ev Hanımı	Sayı	2	16	0	11	10	39
		Oran	40,0%	25,8%	,0%	27,5%	33,3%	25,2%
	İşçi	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	3,3%	,6%
	Memur	Sayı	0	15	6	10	5	36
		Oran	,0%	24,2%	33,3%	25,0%	16,7%	23,2%
	Üniversite Öğrencisi	Sayı	0	4	7	7	4	22
		Oran	,0%	6,5%	38,9%	17,5%	13,3%	14,2%
	Serbest Meslek	Sayı	3	19	1	8	8	39
		Oran	60,0%	30,6%	5,6%	20,0%	26,7%	25,2%
	Emekli	Sayı	0	1	2	0	0	3
		Oran	,0%	1,6%	11,1%	,0%	,0%	1,9%
	İşsiz	Sayı	0	2	2	0	1	5
		Oran	,0%	3,2%	11,1%	,0%	3,3%	3,2%
	Toplam	Sayı	5	62	18	40	30	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Mesleki Varlığı ile "Çalışma Yaşamında kadınlara yönelik uygulanan proje ve faaliyetleri nasıl değerlendirirsiniz?" değişkeniyle ilgili ilişkisini gösteren tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Olumlu" cevabını verenlere ait olup (62 kişi); çoğunluğu Serbest Meslek Sahibidir(19 kişi); 40 kişi Ne Olumlu Ne Olumsuz cevabını vermiş olup; çoğunluğu ev hanımı ve memurdur. 30 kişi de Fikrim Yok cevabını vermiş olup; 10'u ev hanımıdır.

Tablo 73. Meslek Durumu ile " İş Kanununda yapılan değişiklikleri nasıl değerlendirirsiniz?" Değişkeni Arasındaki İlişki

			İş Kanununda yapılan değişiklikleri nasıl değerlendirirsiniz?					Toplam
			Cevapsız	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim yok	
Mesleği	Cevapsız	Sayı	0	1	2	5	2	10
		Oran	,0%	1,9%	9,5%	13,2%	5,3%	6,5%
	Ev Hanımı	Sayı	2	10	3	6	18	39
		Oran	40,0%	18,9%	14,3%	15,8%	47,4%	25,2%
	İşçi	Sayı	0	0	0	0	1	1
		Oran	,0%	,0%	,0%	,0%	2,6%	,6%
	Memur	Sayı	0	16	7	9	4	36
		Oran	,0%	30,2%	33,3%	23,7%	10,5%	23,2%
	Üniversite Öğrencisi	Sayı	0	3	3	11	5	22
		Oran	,0%	5,7%	14,3%	28,9%	13,2%	14,2%
	Serbest Meslek	Sayı	3	20	5	6	5	39
		Oran	60,0%	37,7%	23,8%	15,8%	13,2%	25,2%
	Emekli	Sayı	0	2	1	0	0	3
		Oran	,0%	3,8%	4,8%	,0%	,0%	1,9%
	İşsiz	Sayı	0	1	0	1	3	5
		Oran	,0%	1,9%	,0%	2,6%	7,9%	3,2%
	Toplam	Sayı	5	53	21	38	38	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Mesleki Varlığı ile "İş Kanununda yapılan değişiklikleri nasıl değerlendirirsiniz?" değişkeniyle ilgili ilişkisini gösteren tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Olumlu" cevabını verenlere ait olup (53 kişi); çoğunluğu Serbest Meslek Sahibidir(20 kişi); 38 kişi de "Ne Olumlu Ne Olumsuz" cevabını vermiş olup; çoğunluğu memur ve üniversite öğrencisidir. 38 kişi de Fikrim Yok cevabını vermiş olup; çoğunluğu ev hanımıdır (18 kişi).

Tablo 74. Meslek Durumu ile "Çalışma yaşamında kadın istihdamı artmıştır" Değişkeni Arasındaki İlişki

		Çalışma yaşamında kadın istihdamı artmıştır							Toplam
		Cevapsız	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Ne katılıyorum ne katılmıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum		
Mesleği	Cevapsız	Sayı	0	1	4	4	1	0	10
		Oran	,0%	3,2%	5,3%	17,4%	5,6%	,0%	6,5%
	Ev Hanımı	Sayı	0	9	19	3	5	3	39
		Oran	,0%	29,0%	25,3%	13,0%	27,8%	60,0%	25,2%
	İşçi	Sayı	0	0	1	0	0	0	1
		Oran	,0%	,0%	1,3%	,0%	,0%	,0%	,6%
	Memur	Sayı	0	2	22	3	7	2	36
		Oran	,0%	6,5%	29,3%	13,0%	38,9%	40,0%	23,2%
	Üniversite Öğrencisi	Sayı	2	8	4	8	0	0	22
		Oran	66,7%	25,8%	5,3%	34,8%	,0%	,0%	14,2%
	Serbest Meslek	Sayı	1	11	19	4	4	0	39
		Oran	33,3%	35,5%	25,3%	17,4%	22,2%	,0%	25,2%
	Emekli	Sayı	0	0	2	0	1	0	3
		Oran	,0%	,0%	2,7%	,0%	5,6%	,0%	1,9%
	İşsiz	Sayı	0	0	4	1	0	0	5
		Oran	,0%	,0%	5,3%	4,3%	,0%	,0%	3,2%
	Toplam	Sayı	3	31	75	23	18	5	155
		Oran	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların Mesleki Durumları ile "Türkiye'de Çalışma yaşamında kadın istihdamı artmıştır." değişkeniyle ilgili ilişkisini gösteren tabloya bakarak incelendiğinde en yüksek oran "Katılıyorum" cevabını verenlere ait olup (75 kişi) ; Çoğunluğu memur(22 kişi); Serbest Meslek Sahibi (19 kişi) ve ev hanımıdır (19 kişi); 31 kişi ise kesinlikle katıldığını belirtmiş olup; çoğunluğu Serbest Meslek Sahibi(11 kişi)' dir. 23 kişi ise Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum cevabını vermiş olup; çoğunluğu üniversite

öğrencisidir(8 kişi). Çoğunluğu memur olan (7 kişi) 18 kişi de Katılmıyorum cevabını vermiştir.

5.6. Katılımcıların Hükümet ve Yalova'daki Yerel Yönetimlerin Kadınlara Yönelik Politikalarına Yönelik Beklentileri

✓ 50. soru; Hükümetin Kadın Politikalarına Yönelik Beklentiler

Hükümetin Kadın Politikaları Sizce Nasıl Olmalıdır, Beklentileriniz yazınız sorusunu katılımcıların 93'ü (%60) cevaplamış olup verilen cevaplar aşağıda mevcuttur. 62 kişi (%40) ise soruyu yanıtlamamıştır.

Beklentiler katılımcıların ifadeleriyle şu şekildedir:

1. Devletin kadına daha fazla sahip çıkması gerekmektedir. Alınan önlemler yeterli değildir.
2. Teşvikçi ve mali katkısı olmalı
3. İlk olarak kadına şiddetle sonuna kadar savaş verilip caydırıcı cezalar verilmelidir. Daha fazla istihdam yolu açılmalıdır.
4. Türk kadınının sosyal yapısına uygun, gerçek anlamda; kadını birey gibi gören ve uzun soluklu, gerçekçi olmalıdır. Çözüm odaklı ve samimi olmalıdır.
5. Daha çok kadın katılımı
6. Pozitif ayrımcılık olmalıdır. Sözü edilen çalışma hayatıyla ilgili düzenlenecek kanunun bir an önce yasalaşmasını bekliyoruz.
7. Kadınların da her alanda özgürce yer alması
8. En az erkeklerin haklarına sahip olmalı. Kadının anne rolü de düşünülerek iş yaşamı desteklenmeli.
9. Kadın cinayetlerini engelleyebilecek kadar cesur olmalıdır.
10. Kadınların çalışma ortamları daha iyileştirilmeli iş bulma olanakları çoğaltılmalıdır.
11. Hükümet insanı kadın-erkek diye ayırmadan vazgeçtiğinde başarılı olabilir, ama umudum yok
12. Atatürk'ün başlattığı uygulamalar geliştirilmelidir.
13. Kadınların karar vereceği durumlardan biri olan çocuk sahibi olma bana göre sadece aile bireylerini ilgilendirir. Bu karar bayanda olmalı.
14. Dürüst olmalılar. Bence hükümetin kadın politikası evde oturan kadın tipi

15. Kadınların çalışma şartları iyileştirilsin. Daha esnek çalışma şartları olsun. Aynı zamanda daha fazla çalışma hayatında kadın olmalı
16. Kadın hakları daha fazla korunmalı, erkeklerle eşit konuma sahip olmalı
17. Bu konuyla ilgili sorun ve taleplerim pek çok eğitimli bayan gibi çok fazla. Başlı başına bir anket konusu diye düşünüyorum
18. Fikrim yok
19. Öncelikli olarak kadın-erkek eşitliği göz önünde olmalıdır.
20. Kadınları çocuk doğurma fabrikası olarak görmemesi ve insan ve birey muamelesi yeterli olacaktır.
21. Kadınlara yönelik faaliyetler artmalı.
22. Daha detaylı çözümler bularak
23. Gerçekçi ve uygulanabilir olmalı
24. Kadına önem vermeli
25. Hiçbir şey beklemiyorum anında gitsinler, tepetaklak gitsinler.
26. Her kadına sigorta, ev kadınlarına sigorta yapsınlar
27. Özellikle mecliste kadın parlamenterle artırılmalıdır ki yapılan faaliyetler de o ölçüde ihtiyaçlara cevap verebilsin. Yoksa kanunun tamamen dışında, kadınların ihtiyaçlarından, toplum ve aile içindeki durumundan bihaber bir yapıyla, kadınlara yönelik faydalı çalışmaların yapılacağına inanmıyorum. Kanunlar ve ilgili mevzuat bazında ne kadar düzenleme getirilse getirilsin son yıllarda yaşanan olaylar göstermiştir ki yapılan kanun çalışmaları kadınları korumaya yetmemektedir. Yasama ve yürütme organlarının en üst seviyelerinde yapılacak çalışmalar daha alt kademelerde çalışan görevlilerle ve yargı organlarıyla(Örn.; hekim,polis, jandarma) birlikte yapıldığında bir anlam ifade edecektir.
28. Uygulama ve kanunlar paralel gitmelidir. Kadınları korumaya yönelik çalışma ve kanunlar artırılmalıdır.
29. Daha yaygın ve daha içerikli, her kesimin katılabileceği bir politika izlenmeli..
30. Kendi işini yapan kadınlara iş geliştirme yanında daha fazla kadın çalıştırma imkânı verilmesi ve kredi imkânı verilmesi
31. Temel konularda eşitliğe dayalı, kadın haklarının korunması gereken durumlarda pozitif ayrımcılık gözetilerek

32. Toplumda herkes bir düzeyde değil bu yüzden kadın politikaları genele değil kesimine düzeyine göre yapılmalıdır. Hükümetten beklentim yok herkes yandaşlarına göre politika yapıyor.
33. Alınan politik kararlar gerçekten kadınların lehine olmalıdır; oysa kadınlara yönelik alınan birçok karar olumlu gibi görünse de onların çalışma hayatından uzaklaşmalarına veya aile içindeki konumlarında herhangi bir değişiklik olmamasına neden olmaktadır.
34. Kamu alanında ayrı kontenjanlar oluşturulmalı
35. Kadınların sosyal yaşamda görünürlüğü için önü açılmalı
36. Kadınlara pozitif ayrımcılık yapılmalı, yönetim kademlerinde devletin her kesiminde özel kontenjan ayrılmalıdır. Kadınların idari bölümlerde söz sahibi olması sağlanmalıdır.
37. Kadınlar için özel kontenjanlar ayrılmalıdır.
38. Pozitif ayrımcılık yapılmalı Ekonomik eşitsizlikler düzeltilmelidir.
39. Aktif çeşitli alanları kapsayan, medyayı iyi kullanabilen politikalarla toplumsal görünürlüğü ön plana çıkartarak yapılmalı.
40. Başörtülü özgürce eğitim ve siyaset sosyal hayatta etkili olmalı
41. Dil-din ayrımı olmamalıdır.
42. Kadınlara daha çok haklar tanınmalı ve iş hayatına yönlendirilip kendi ayakları üzerinde durumları sağlanmalıdır. Bu kadınların kendine güvenini arttırıp kendilerinin değerli olduğu hissedeceklerdir.
43. Olumlu ama daha ileri seviyede yapılmalıdır. Hiçbir ayırım yapmadan.
44. Kadının iş hayatında aktif olması sağlanmalıdır.
45. Gidişatı beğeniyorum ama yetersiz samimiyetle gayretlerini bekliyorum.
46. Kadın yönelik şiddetin sonu gelmelidir.
47. Kadınlar daha çok söz sahibi olmalıdır.
48. İyiyeye gidiyor
49. Yapılan anayasa değişikliği, pozitif ayrımcılık hakkını kadına vermesi, çok güzel bir gelişimin ana teması olması takdirliktir.
50. Kadın milletvekili sayısı artmalıdır.
51. Çıkarılan kanunların yaptırımı olmalı, koruma ve kollama göstermelik olmalı, korumayı yapanların koruma gücü olmalı.

52. Alınan kararlara uyulması konusunda hassas olunmalı
53. Alınan kararlara uyulması konusunda hassas olunmalı
54. Kadınların özel hayatına, giyim tarzına, çocuk sayısına fazla takılmamalı
55. Aktif hayata daha fazla katılmalıdır.
56. Erkeklerle eşit olmalıdır.
57. Hükümetin kadın politikaları hakkında bilgim yok. Bu imkânların bize daha fazla kolay ulaşmasını isterdim.
58. Kadınlara yönelik sosyal yaşamda daha çeşitli alternatifler olabilir.
59. Kadınlara yönelik ve insanların haberdar olması için ayrı bir çaba gösterilmelidir. (Mesleğe yönelik olmalı)
60. Kadınların derdini dinlesinler kadınlara iş olanağı sağlasınlar
61. Daha uygulanabilir olmalı. Teori ve pratik arasında fark olmamalı kadınlara annelik konusunda pozitif ayrımcılık yapılmalı
62. Hükümetin elinden gelenin en iyisini yaptığını bizimde biraz mücadele edip her şeyi devletten beklemeden çaba göstermemiz gerektiğini düşünüyorum
63. Kadınların her alanda başarılarının önüne eşlerinin engel olmamalarını istiyorum
64. Yapılan faaliyetlerden memnunum
65. Kadınlar desteklenmelidir.
66. Cezalar şiddet, kapkaç(darp) caydırıcı olmalıdır.
67. Hükümet politikasında kadınların fikirlerine daha çok yer verilmelidir.
68. Yeterli buluyorum
69. İş arayan kadınlara erkeklerden daha fazla şans tanınmalıdır.
70. Parti ayrımı yapılmadan olması
71. Başarılı, güçlü, merhametli, her olumsuzluklara göğüs geren olmalı.
72. Hükümetin kadın politikalarının önünü açmasını isterdim
73. Hükümetin çalışmaları güzel, lakin kanunlar yetersiz. Boşanma davamda 2,5 yıl oldu eşyalarımı alamıyorum avukatım 5 yıl sürer diyor, hani hakla benim olan eşyayı 3-5 yıl kullanmaya devam ederler. Evlendikten sonra yapılan evimiz var kanun yarı yarıya diyor ama mümkün değilmiş kanunun dediği neden olmuyor?
74. Çalışma hayatına daha yönlendirici projeler hazırlanabilir
75. İnsan gibi baksınlar konuya, uygulanabilir olmalı politikalar

76. Kadına yönelik şiddet, ölümün engellenmesi anne baba eğitim okulu açılması, erken yaşta evliliğin engellenmesi çalışma hayatında kadına yer verilmesi.
77. Her gün
78. Cezalarının ağırlaştırılması gerekir. yayınlanan şiddet olaylarının kadını daha da küçülttüğü ve bu şiddeti uygulamanın da normal görünmeye başladığını düşünüyorum
79. Yönetimlerde kadın sayısının artırılması daha faydalı olacaktır.
80. Mal paylaşımında kadına daha fazla verilmelidir. Sosyal güvence her kadına verilmelidir.
81. Eşit olması gerek
82. Daha hassas ve daha adaletli
83. Kadın üzerinden siyaset yapılmamalı, kadınlar siyasette çıkar üzerine kurulmamalı
84. Kadınlara ulaşılabilmesi için yapılan eylemler, daha fazla olmalı, kadına yapılan şiddet ve tacizde daha sert önlemler almalı
85. Daha akılcı ve pratiğe dökülen lafta kalmayan
86. Teşvikçi ve korumacı
87. Kadın cinayetleri ön plana alınmalıdır. Kadına şiddet
88. Sağlık takiplerine sosyal imkânlar artırılmalı
89. Alınan kararlara uyulması gerekiyor.
90. Kadına daha önem verilmeli, daha iyileştirici olmalı politikalar.
91. Tencerede et değil dert kanyor.
92. Çocuklara okulda verilen eğitimler iyi olmalı. Ailelerin bilinçlendirilmesi lazım. Doğum yapıyoruz mesela çok pahalı özel hastanede..
93. Bence sadece kadınlar konusu değil, her konuda -miş gibi olmamalı, uygulanabilirliği olmayan şeyler olmamalı. Söz hakkı olsun istiyorum
94. Kadınları daha fazla motive edici şeyler olmalı.
95. Duyarlı olmalı, daha verimli demokratik olmalı.
96. Yasalar uygulanmıyor.
97. Desteklemiyor köstekliyorlar. Eğitim sistemi değişmeli. Cezaların kadın ve çocuklara yönelik iyileştirilmesi lazım.

✓ 51. Soru; Yalova'daki Yerel Yönetimlerin Kadın Politikalarına Yönelik Beklentiler

Yalova'daki Yerel Yönetim ve Kadın Derneklerinin Kadınlara Yönelik Politikaları Sizce Nasıl Olmalıdır, Beklentileriniz yazınız sorusunu katılımcıların 68'i (%43,9) cevaplamış olup; verilen cevaplar aşağıda mevcuttur. 87 kişi (%56,1) ise soruyu yanıtlamamıştır.

Beklentiler şu şekildedir:

1. Kadın üretkenliğini el işi ve mutfak becerisinden öte gören bir bakış açısı olmalı. Ekonomik hayatın içinde daha reel ve kalifiye işlerde çalışmaları sağlanmalıdır.
2. Yönetimlerde ve derneklerde daha çok kadın göreceğimiz günler umarım yakındır.
3. Yalova'da kadın politikaları ile ilgili yapılan çalışmalar hakkında daha çok bilgi sahibi olmak isterim
4. Yerel yönetim ve dernek politikalarının genel kitleleri etkileyebilecek şekilde olması, kadının özellikle ezilmesine engel olması gerekir.
5. Yerel yönetimin kadın politikasının varlığından bile haberimiz yok.
6. Daha aktif çalışabilirler bu çalışmalarını kadınlara duyurabilirler
7. Yerel yönetimlerin ve kadın derneklerinin neler yaptığını halka ulaştırması lazım. Benim gibi neler yapıldığını bilmeyen çok kişi var.
8. Fikrim yok
9. Daha fazla kişiye ulaşmalıdır.
10. Yalova'nın kapasitesi bu.
11. Bilgilendirsinler.
12. Özellikle kadınlara eğitim+öğretim alanında kurslar düzenlenmesini ve bunun belli bir yaş üstünü kapsamsını isterdim. Okuma oranını artırıcı faaliyetler yapılmalı.
13. İş olanakları sağlanmalı
14. Fikrim yok
15. Eğlence ve kadın matineleleri olma odaklı olmaması ve daha çok sosyo-kültürel etkinliklere ağırlık verilmeli. Kadın politikaları eğlence üzerinden yürütülemez haliyle

16. Fikrim yok
17. İş olanakları sağlanmalı, kadınlara daha aktif projeler uygulanmalı
18. Kadın haklarını savunmalı
19. Ayrımcılıktan dolayı hiçbir şey vermezler
20. Yalova'daki yerel yönetimlerin ve kadın derneklerinin kadın politikalarından haberimiz olursa ona göre bu soruya cevap verebilir yorumlayabilirim.
21. Yönetim ve derneklerin kadın esnafların araştırılması ve ziyaret edilmesi, destek olmasını rica ederim.
22. Haberimiz yok
23. Sorunların tespiti için çalışmalar yapılmalı ve ayrı bir şube veya birim olmalı.
24. İhtiyaç sahiplerine ulaşılmalı
25. Yerel yönetimlerde kadınların sorunları çözen ve ilgilenen özel hizmet masaları kurulmalıdır.
26. Sesimizi daha net ve yüksek bir şekilde duyurmalıdırlar.
27. Yerel yönetimlerde kadın sorunları ile ilgilenen masalar oluşturulmalı.
28. Daha aktif ve katılımcı olmalıdır.
29. Belediyede ilgili bir masa olmalıdır.
30. Kadın haklarına sahip çıkmalı.
31. Bu konuda pek bilgim yok. Çok şeyler olabilir ama dernek faaliyetlerini yakından takip etmedim.
32. Yerel yönetimler bu konuyla ilgili özel çalışmalar yapmalı.
33. Bu konuyla ilgili özel bir birim açılmalıdır.
34. Bazı duyularım var ama yetersiz buluyorum pratikte sıkıntı var.
35. Maddi manevi tam destek sağlanmalıdır.
36. Eğitim ve kültürel çalışmalar artmalıdır.
37. Kendilerini öne çıkarmak değil, kadının yapabileceklerini göstermek yolunda olmalıdır.
38. Yeterli görüyorum
39. Yeterli görüyorum
40. Bu konuda kadınlar daha fazla bilgilendirilmelidir. İhtiyacı olanlara iş imkanı sunulmalıdır.
41. Haberim yok

42. Öncelikle daha ulaşılabilir olmalıdır. Hedef kitleleri tüm kadınlar olmalıdır. Yapılan çalışmalarda kadına özgü ve kazandırma öncelikli olmalıdır. Bunun için de kadınların meslek edinmesi ilk kuraldır.
43. Bu tür derneklerin köylere pek ulaştığını düşünmüyorum. Bize pek bir faydası yok
44. Yalova'daki çalışmaların yetersiz olduğunu düşünüyorum
45. Yaptıkları faaliyetlerden bilgi verilmelidir.
46. Kadın haklarının daha öne çıkması
47. Yeterli buluyorum
48. Kadınlara önem verip her hafta bir kişiyle görüşmelidir.
49. Hiçbirinden haberim yok
50. Günümüzde her alanda başarılı kadınlar görmekteyiz. Devamının olacağına inanıyorum
51. Yalova'da da kadınların siyasette başarılı olacağına inanıyorum desteklenmesini istiyorum.
52. Kendilerini bize duyurmalılar, faaliyetlerini tanıtmalılar problemlerimizi iletteğimizde yardımcı olabileceklerini bilmek yani bize yardımı dokunmaları.
53. Ses getirmeli en azından duyurmalıdırlar. Sosyal medyayı kullanabilir.
54. Kadınlara daha fazla imkan verilmesi
55. Duyuruların sağlıklı yapılmadığını düşünüyorum belli çevrelerin ve kişilerin haberi oluyor diğerlerine ulaşma gayreti göremiyorum. Cezaların en sert şekilde verilmesi ve uygulanmasını hasretle bekliyorum.
56. Yardıma muhtaç şiddet gören kadınların daha fazla yardımcı olunmalı. İş imkânları daha da genişletilebilir. Kırsal alandaki kadınlara da ulaşılmalı.
57. Kadınlara yönelik çalışma ve organizasyonlarda daha çok kadın haberdar edilmelidir.
58. Bilgilendirme ve rehabilitasyon (psikolojik) merkezleri olmalı, sağlık taramaları sık ve sağlıklı olmalı.
59. Kadın-erkek eşit olmalıdır. Kadın eşinden boşanmaya kalktığı zaman koruma verilmelidir. Engelli kadınlara iş verilmelidir. Eşinden ayrılan kadınlara iş bulma imkânı sağlanmalıdır.
60. Adaletli, hassas ve menfaatsiz

61. Daha çok bilgi ve ilgi beklerim
62. Bu gibi durumlarda kadın olduğu için mağdur edilen çalışanlara, destek olan güçlü bir sivil toplum kuruluşu yok.
63. Daha disiplinli olmalıdır.
64. Yeterli görüyorum.
65. Yerel yönetimde kadın sektörleriyle politik olmamalı ile ve ilçeye daha çok yararı dokunmalı
66. Halka açık daha fazla iletişim sağlanabilir. Bilgilendirme daha fazla olabilir.
67. Bence Yalova ile çok ilgilensinler. Daha güzel olabilir.
68. Yakup Başkanın politikaları çok olumluydu. Karanfil evleri vs. Sabun çiçeklerinde bile etkileri var. Kadın valimizde çok etkin. Ekonomik olarak gerçekten güçlenmelerini istiyor.
69. Yalova'nın en büyük sıkıntısı iş ve mesleki eğitim.
70. O da yetersiz. Sırf karanfil evleri militan yetiştiriyor.

6) Araştırmanın Genel Değerlendirilmesi

Veri analiz tekniği olarak SPSS ve yapılandırılmış anket formu ile veri toplanarak Tarama (Survey) türüyle yapılmış olan bu nicel çalışmada; bağımsız değişken Türkiye'de 2002-2014 yılları arasında kadınlara yönelik uygulanan kamu sosyal politikaları olup; bağımlı değişken ise; bu politikaların etkilediği kadınların sosyo-ekonomik konumunun durumudur.

Operasyonel tanımları yapılan değişkenler, hazırlanan 50 soruluk anket formunun %54,2' sinin Yalova şehir merkezi ve ilçelerinde; %26,8'inin de köy ve beldelede yaşadığı 155 kadına uygulanmıştır. Örneklem, hemen her yaş grubundan ve meslekten kadınlardan oluşmakta olup; korelasyon değerlendirmeleri sonunda ana hipotez ve beş alt hipotezin değerlendirmeleri ise şu şekildedir:

H₁: Yalova'da yaşayan kadınlara göre; Türkiye'de 2002-2014 yılları arasında kadınlara yönelik uygulanan sosyal politikalar, sosyo-ekonomik konumlarını güçlendirmek için yeterli değildir.

Likert ölçeği kullanılan ve ilk 3 bölümde sırasıyla, Türkiye'de Kadınların Görünümü ve Kadın-Erkek Eşitliği Algısı, Türkiye'deki Kadınlara Yönelik Uygulanan Politikaların

Değerlendirilmesi ve Yalova'da Uygulanan Politikaların Değerlendirilmesi kısımlarında verilen yanıtlara göre; kadınların çoğunluğu özellikle eğitim, sağlık, ailenin korunmasına yönelik ve istihdama katılım konusunda kadınlara yönelik uygulanan politikalar olmak üzere genel olarak politikalar konusunda olumlu görüşler belirtmiştir. Her ne kadar siyasete katılım alanı başta olmak üzere, özellikle engelli kadınlara ve kırsal alandaki kadınlara yönelik politikalarda fikrim yok beyanında bulunsalar da genel anlamda uygulanan politikalar olumlu bulunmuş ve bu hipotez direk olarak doğrulanmamıştır.

H_{1a}: Yalova ilinde yaşayan kadınlar Türkiye'de kadınların toplumsal konumunun yeterince iyi olduğuna inanmamaktadırlar.

Katılımcılar, I.Bölüm değerlendirmesinde; Türkiye'de kadınların konumunun ikincil olduğunu ve kadın-erkek eşitliği konusunda ayrımcılıklar yaşandığını dile getirmişlerdir.

Türkiye'yi erkek egemen bir toplum olarak görmekte olup (%77,4; 130 kişi, kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum değerlendirmeleri); kadınları gerek aile içinde gerekse kamusal alanda güçlü görmemekteler. Kadın-erkek eşitliği olduğuna inanmayanların oranı ise katılımcıların yarısından fazlası olup; oran %54, 2 (84 kişi)'dir. Bu hipotez bu verilere göre pozitif korelasyon içermekte ve doğrulanmaktadır.

H_{1b}: Yalova ilinde yaşayan kadınlar Türkiye'de kadınların ekonomik konumunun yeterince iyi olduğuna inanmamaktadırlar.

Katılımcılar, I.Bölüm değerlendirmesinde çalışma yaşamında kadın istihdamının arttığını belirtmiş olup (%68,4, kesinlikle katılıyorum+katılıyorum ölçek değerlendirmeleri toplamı); 11 sorudaki kadınların emeğinin karşılığını alıp alamadıkları sorusu (%72,3 kesinlikle katılmıyorum+katılmıyorum ölçekleri toplamı) ve 12. sorudaki kadınların sosyal hak ve güvencelere yeterince sahip olup olmadıkları sorusuna (%63,9 kesinlikle katılmıyorum+katılmıyorum ölçekleri toplamı) cevapları olumsuz olmuştur. Dolayısıyla bu hipotez genel anlamda mevcut ekonomik konuma bakıldığında nötr korelasyon sonucunu vermekte ve direk olarak doğrulanmamaktadır.

H_{1 c}: Yalova ilinde yaşayan kadınlar Türkiye'de kadınlara yönelik uygulanan politikalar konusunda yeterince bilgili değildir.

II. Bölümde değerlendirilen politikalara verilen cevapların sayısı fazla olup; katılımcıların çoğu bu soruyu yanıtlamışlardır. Fikrim yok cevabı verenlerin sayısı; olumsuz değerlendirmelerden fazladır (Eğitim ve Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Yasasına dair değerlendirme hariç); ancak bu durum bu alt hipotezde pozitif korelasyon için yetersiz olup; sonuç negatif korelasyondur ve hipotez doğrulanmamıştır. Ayrıca bu politikalara yaklaşımda olumlular olumsuzlardan fazla olup; olumsuzlarla ne olumlu ne olumsuzlar başa baş gitmiştir. Diğer yandan özellikle engelli kadınlarla ilgili fikir beyanı az olup; kırsal alandaki kadınlar için de aynı durum geçerlidir.

H_{1 d}: Yalova ilinde yaşayan kadınlar Yalova'da uygulanan politikalara karşı yeterince bilgili değildir.

III. Bölümde değerlendirilen Yalova'da uygulanan politikalara Fikrim yok cevabı verenlerin sayısı; olumlu ve olumsuz değerlendirmelerden fazla olduğu için; bu hipotez için pozitif korelasyon mevcuttur ve hipotez doğrulanmıştır.

Çapraz tablo analizlerinde de eğitim, mesleki durum, aktif çalışma durumu, sosyal güvence varlığı ve medeni hal ile ilişkilendirilen Yalova'da kadınlara yönelik düzenlenen politikalar sorularında da; en fazla cevap Fikrim Yok cevabında bulunup; sonrasında olumlu ve ne olumlu ne olumsuz şıkları fazla oranlara sahiptir.

Yalova'daki yerel yönetimlerden beklenti değerlendirmelerinde de; katılımcıların en fazla dile getirdiği konu; yerel yönetimlerin kadın politikalarından bihaber olmaları ve daha çok duyurulması gerektiğidir. Aynı zamanda eğitim-öğretim alanında kurs talepleri, sosyo-kültürel faaliyetlerin eğlence odaklılıktan çıkması talebi, iş olanaklarının artırılması, daha aktif olmaları gibi konular öne çıkmaktadır.

H_{1 e}: Yalova ilinde yaşayan kadınlara göre Yalova'da kadınlara yönelik uygulanan politikalar yeterli değildir.

III. Bölümde değerlendirilen Yalova'da uygulanan politikalara olumsuz verenlerin cevabı olumlu verenlerin cevabından az olduğu için; bu hipotez için geçerli sonuç negatiftir ve hipotez doğrulanmamıştır.

Ancak; bu konuda Fikrim Yok cevaplarının oranları; hem olumlu hem olumsuz değerlendirenlerden fazla olup; ek olarak Yalova'daki kadınlara yönelik uygulanan sosyo-kültürel faaliyetler ve meslek kurslarından memnuniyet düzeyi de yüksektir. Eğitim düzeyi, medeni hal, mesleki durum, aktif çalışma durumu ve sosyal güvence varlığı ile Yalova İli politikalarının değerlendirildiği bölümle yapılan çapraz tablo analizlerinde de sosyo-kültürel faaliyetler ve meslek kurslarından memnuniyet düzeyi oldukça yüksek belirlenmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Özellikle 20. yüzyılda özel önlemlerle gelişen ve pek çok alanda bir birey olmalarından ötürü gerekçesiz bir şekilde kadın haklarının savunulması ve geliştirilme çabaları tüm dünyada ele alınan bir konudur. Kadınların hemen hemen bütün toplumlardaki ikincil konumu, toplumsal cinsiyet algılamalarıyla ilişkili bir durum iken, buna etki eden faktörler, dönem dönem ve ülkeler arası da farklılık göstermektedir.

Türkiye'de kadınların toplumsal konumunun ele alınmaya başlaması Osmanlı Dönemine dek uzanmakta iken; çoğunlukla kadınların hak mücadeleleri sonucunda olmak üzere makro ekonomik ve toplumsal dönüşümlerle de kadın-erkek eşitliğine yönelik birtakım eşitlik politikaları varolmuş ve şekillenmiştir.

Bu çalışmada, Türkiye'nin AK Parti Hükümetiyle başlayan 2002-2014 yılları arasındaki dönemde kadına yönelik uygulanan kamu sosyal politikaları, toplumsal cinsiyet çerçevesinde ele alınmış; etkiliği araştırılmış ve Yalova İlinde yaşayan kadınların bu politikalara bakış açısı verilerle ölçülmeye çalışılmıştır. Kadın sorunu teorik anlamda kavramsal çerçeveleriyle birlikte ele alınırken; tarihsel süreçteki seyri de izlenmeye çalışılmıştır. Resmi istatistikler kadının toplumsal alanın hiçbir alanında erkeklerle eşit fırsatlara sahip olmadığını göstermiş olup; bu fırsatlara erişimde de eşitsizlik ve pek çok sosyo-kültürel ve ekonomik engellerle karşılaşıldığı gözlenmiştir. Kadına yönelik şiddet oranlarıyla ters orantılı bir şekilde; eğitim, istihdam ve siyasete katılım gibi kamusal alana katılım konularındaki düşük oranlar kadınların gerek ülke kalkınması için gerekse Türkiye'nin taraf olduğu CEDAW gibi uluslararası süreç içinde bile haklarının nitelikli bir şekilde kullanılmalarının ve erkeklere nazaran düşük toplumsal statüde devam ettiğini göstermektedir. Özellikle son yıllarda kadın kimliğinin "annelik" rolü üzerinden vurgulanması (dönemin iktidar hükümetinin söylemlerinde de sıkça vurgulandığı gibi) ve yasalarda dahi kadınların bu rolle özdeşleştirilmesi, onları daha fazla özel alana yerleştirerek toplumsal cinsiyet sınırlarını keskinleştirmekte olduğunu görmekteyiz.

Araştırma sonucunda da ortaya çıkan tabloda, kadınların bu politikalardan özellikle eğitim ve istihdama katılımının artışı olumlu bulmaları, kadınların bu konulardaki oranlarının artışı yalnızca resmi istatistiklerin resmettiği bir biçimde arttığını betimlemektedir. Ancak artışın sağlandığı bu alanlarda dahi kadınlar, erkeklerle aynı oranda ve nitelikte bir eğitim ve istihdama katılım sağlayamamaktadırlar. Diğer yandan, eğitimde süreklilik belirtisi olan ortaöğretime devamlılık konusu veya istihdamda

enformel sektörde veya ücretsiz emek arzı konuları kadınların, niceliksel görünürlüklerinin artışında bütünüyle olumlu bir perspektif bulmamızı sağlayamamaktadır.

Çoğu ülkede olduğu gibi Türkiye'de de araştıncılaşırılan kadın hakları konusunda, mevcut Hükümet her ne kadar ilgili görünüyor ve yasal düzenlemeler ve kurumsal çalışmalar gerçekleştiriyor olsa da; bu yasal değışikliklerin uygulamaya geçmesi konusunda sıkıntılar yaşanmaktadır. Özellikle kadına şiddet konusunda verilen cezalar, TCK'da yapılan değışikliklere dönük olmaktan ziyade içtihatlarla bağı ve kadınları mağdur edici görünürlüktedir.

Eğitim, sağık, siyaset ve karar alma mekanizmaları ve çalışma hayatına katılımında kadınların temsili yeterli düzeyde olmadığı gibi; toplumda varolan cinsiyetçi kodlar bu temsillerin derecesini etkilemektedir. Okuma yazma bilmeyenlerin %83'ünü, istihdama katılım oranının %26,7'sini, milletvekili oranlarının %14,4'ünü kadınların oluşturduğu Türkiye 2013 Dünya Ekonomi Forumunun araştırma sonuçlarına göre; 136 ülke içinde 120. sıradadır. Türkiye son 12 yıldır yasal düzenlemelerle de kadın-erkek fırsat eşitliği sorununu çözmeye çalışsa da; gerek ülke çapındaki politikaların gerekse yerel düzeydeki politikaların bu istatistiklere bakarak yetersiz olduğunu görmekteyiz.

Bu tez çerçevesinde Yalova'da yapılan araştırma sonuçlarında da belirtildiğı üzere, politikaların kadınlar tarafından daha fazla duyulur olması da gerekmekte olup; hakların ihlalleri veya erişimindeki sıkıntılar aynı zamanda bu sebepten de ileri gelmektedir. Genel olarak Türkiye'deki politikaları olumlu bulanların oranı fazla iken; il içerisinde bu olumlu sonuçlar ortaya çıkmamış olup; il içerisindeki sosyo-kültürel faaliyetler ve meslek kurslarının yoğunluğundan memnuniyet düzeyi dikkati çekmiştir.

Kadınların Türkiye'de çoğunlukla STK'ların faaliyetlerinden haberdar oluşu, STK'ların aktivizmine işaret etmekte olup; kamusal yollarla yürütölen faaliyet ve projelerin ve kadınlarla ilgili insan haklarının gelişimlerinden ve kullanımı ve erişimleri ile ilgili kamu diplomasisi veya medya gibi çeşitli kanallar vasıtasıyla haberdarlık oluşturulmalıdır.

Kişilerin sosyo-ekonomik hak ve özgürlüklerini temel alan kamu sosyal politikalarının, toplumların yarısını oluşturan kadınların sorunlarına yönelik olarak yaklaşımları, yardıma muhtaç kişi veya neslin sürdürücöleri gözüyle olmaktan çıkmalı ve bu yöndeki

hizmetler; önkoşullardan ve sınırlandırmalardan uzak her türlü ideolojiden uzak ilgili STK'lar ve konunun öznesi kadınlarla işbirliği içerisinde yürütülmelidir.

Özellikle mevcut Hükümetin söylemlerinin eşitliği getirmediğine inananların oranı yüksek olup; hükümetten olumlu beklentiler içerisinde olanlarla olmayanların oranları da yakın görülmektedir. Hükümet beklentilerinde öne çıkan konular ise; şiddetin önlenmesi, istihdam talepleri ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi, kadın haklarının iyileştirilmesi ve kadın-erkek eşitliğine teşvik talepleri, politikaların uygulanabilir olması, ayrımcılıkların giderilmesi, sosyal yaşamda özgürlük gibi, kadınların toplumsal yaşamdaki ikincil konumdaki göstergelerine ilişkin gelen isyankâr talepler olarak görülebilir. Şiddetin azalıp azalmadığı ile ilgili soruya verilen çoğunlukla azalmadığı yönündeki cevaplara ve beklentilerden şiddetin azaltılması talepleri dikkate alındığında, istatistiklerin ve araştırma sonuçlarının kadının şiddet kullanımıyla sık sık anıldığının da bir göstergesidir.

KAYNAKÇA

ACAR, Feride (2011), "Kadınların İnsan Haklarında Ulusalüstü Standartlar ve Denetim: CEDAW Örneği Bağlamında Bazı Gözlemler", Editörler: Hülya Durudoğan, Fatoş Gökşen, Bertil Emrah Oder, Deniz Yüksek, Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları, Eşitsizlikler Mücadeleler, Kazanımlar, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

AKİS, Y., Ü., Özakın, S.Sancar; (2015), "Türkiye'de Feminizm ve Kadın Hareketi", Editör: Şeyda Öztürk, Feminizm, Cogito Dergisi, YKY Yayınları, İstanbul.

AĞARTAN, Tuğba İnci, (2012), "Toplumsal Cinsiyet ve Sağlık Reformu: Politikalar ve Etkileri", Editörler: Saniye Dedeoğlu, Adem Yavuz Elveren, Türkiye'de Refah Devleti ve Kadın, İletişim Yayınları, İstanbul.

"Anne Üniversitesi Açılıyor", (2013), <http://www.akademikpersonel.org/anasayfa/ankaraya-anne-universitesi-aciliyor.html>, 19.05.2015.

BALKIR, Z.Gönül ve APAYDIN, Deniz Tekin; (2011), "Küreselleşmenin Kadın Yoksulluğuna Etkisi", Editör: Nazan Moroğlu, Kadın ve Yoksulluk, CM Yayın, İstanbul.

BEAUVOİR, Simone De; (1980), *İkinci Cins*, Çev., Bertan Onaran, Payel Yay., İstanbul.

BERKTAY, Fatmagül (2012), *Tarihin Cinsiyeti*, Metis Yayınları, İstanbul.

BORA, Aksu (2008), *Kadınların Sınıfı, Ücretli Ev Emeği ve Kadın Öznelliğinin İnşası*, İletişim Yayınları, İstanbul.

BORA, Aksu (2009), "Kadın Sorunu" mu, Erkek Egemenliği mi?", Editörler: Tanıl Bora, Murat Gültekingil, *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce, Dönemler ve Zihniyetler*, Cilt 9, İletişim Yayınları, İstanbul.

BUĞRA, Ayşe; (2010), *Kapitalizm, Yoksulluk ve Türkiye'de Sosyal Politika*, İletişim Yayınları, İstanbul.

BUĞRA, Ayşe (2014), "Giriş", Editörler: Ayşe Buğra, Yalçın Özkan, *Akdeniz'de Kadın İstihdamı'nın Seyri*, İletişim Yayınları, İstanbul.

BUTLER, Judith; (2012), (Monique Wittig'den aktaran), *Cinsiyet Belası, Feminizm ve Kimliğin Altüst Edilmesi*, Çev.: Başak Ertür, Metis Yayınları, İstanbul.

CEDAW, (1979), http://www.unicef.org/turkey/cedaw/_gi18.html, 17.05.2015.

CONNELL, R.William, (1998), *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar*, Çev.: Cem Soydemir, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

COONTZ, Stephanie ve HENDERSON, Peta; (1986), "*Sınıflı ve Devletli Toplumların Kökenindeki Mülkiyet Biçimleri, Politik İktidar ve Kadın Emeği*", Çev., Gülşad Aygen, *Kadının Görünmeyen Emeği*, Yordam Kitap (2008), İstanbul.

ÇAĞLAYAN, Handan (2009), *Analar, Yoldaşlar, Tanrıçalar, Kürt Hareketinde Kadınlar ve Kadın Kimliğinin Oluşumu*, İletişim Yayınları, İstanbul.

ÇIDAMLI, Çiğdem (2013), "Kadın Hareketini Yenilemenin ve Feminizmi Emek Hareketi İçinde Ana-Akımlaştırmanın Günümüzdeki Dinamikleri", Editör: Aynur Özuğurlu, 21. Yüzyıl Feminizmine Doğru-Neoliberalizmin Ötesinde Bir Kadın Hareketi İçin Tartışmalar, NotaBene Yayınları, Ankara.

DAVİS, Nira Yuval; (2010), *Cinsiyet ve Millet*, Çev.: Aysin BEKTAŞ, İletişim yay., İstanbul.

DEDEOĞLU, Saniye; (2008), "Görülen Eller, Görünmeyen Emek: Küreselleşme, Kadın Emegi ve Endüstriyel Devrim", Dosya, Kadın: Tahakküm ve Direniş, Doğudan Dergisi, Yıl:2, Sayı:7, Ankara, s.50-64.

DEDEOĞLU, Saniye; (2009), "Eşitlik mi Ayrımcılık mı? Türkiye'de Sosyal Devlet, Cinsiyet Eşitliği Politikaları ve Kadın İstihdamı", Çalışma ve Toplum, Sayı:21, Birleşik Metal-İş Sendikası Basın Yayın Dairesi, İstanbul, s.41-54, 21.12.2014.

DEDEOĞLU, Saniye; (2012), "Türkiye'de Refah Devleti, Toplumsal Cinsiyet ve Kadın İstihdamı", Editörler: Saniye Dedeoğlu, Adem Yavuz Elveren, Türkiye'de Refah Devleti ve Kadın, İletişim Yayınları, İstanbul.

DEDEOĞLU, Saniye, ELVEREN, Adem Yavuz (2012), "Giriş: Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet, Toplum ve Refah Devleti", Editörler: Saniye Dedeoğlu, Adem Yavuz Elveren, Türkiye'de Refah Devleti ve Kadın, İletişim Yayınları, İstanbul.

DEMİR, Ömer, ACAR, Mustafa (2002), *Sosyal Bilimler Sözlüğü*, Vadi Yayınları, Ankara.

DELANEY, Carol; (2010), *Tohum ve Toprak*, Çev.:Selda Somuncuoğlu, Aksu Bora, İletişim Yayınları, İstanbul.

DEMİRDİREK, Hülya ve Şener, Ülker, (2014), 81 İl İçin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Karnesi, TEPAV, Ankara, http://www.tepav.org.tr/upload/files/haber/1391012395-8.81_il_icin_toplumsal_cinsiyet_esitligi_karnesi___Taslak.pdf, 11.06.2014.

DEMİRER, Temel (2011), "Ve Kadınlar", Editörler: Sibel Özbudun, Cahide Sarı, Temel Demirer, Liberalizm/Muhafazakârlık Kışkacında Kadın, Kaldıraç yay., İstanbul.

DONOVAN, Joseph, (2014), *Feminist Teori*, Çev.: Aksu Bora, Meltem Ağduk Gevrek, Fevziye Sayılan, İletişim Yay., İstanbul.

DURUDOĞAN, Hülya (2010), "İkinci Dalga Fransız Feminizmine Kısa Bir Bakış", Der.: Hülya Durudoğan, Fatoş Gökşen, Bertil Emrah Oder, Deniz Yüksek, Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları, Eşitsizlikler Mücadeleler, Kazanımlar, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul

"Dünya medyası, Erdoğan'ın 'kadın ve erkek eşit değildir' sözlerini nasıl yorumladı?" (2014), <http://t24.com.tr/haber/dunya-medyasi-erdoganin-kadin-ve-erkek-esit-degildir-sozlerini-nasil-yorumladi,278264>, 19.05.2015

EĞİTİM REFORMU GİRİŞİMİ, (2012), "Eğitim İzleme Raporu", Baskı İmak Ofset, İstanbul, <http://kasaum.ankara.edu.tr/files/2013/02/ERG-EĞİTİM-İZLEME-RAPORU-2013.14.pdf>, 10.06.2014

EİSENTEİN, Hester, (2013), "Feminizm ve Neoliberal Küreselleşme Arasında Gizli ve Tehlikeli Bir İlişki mi Mevcut?", Çev.: İdil Soyseçkin, Editör.: Aynur Özüğurlu, 21. *Yüzyıl Feminizmine Doğru-Neoliberalizmin Ötesinde Bir Kadın Hareketi İçin Tartışmalar*, NotaBene Yayınları, Ankara

ERTÜRK, Yakın (1996), "Alternatif Kalkınma Stratejileri: Toplumsal Cinsiyet, Kadın ve Eşitlik", ODTÜ Gelişme Dergisi, Sayı: 23, Ankara,

ESPİNG -ANDERSEN, Gosta; (2011), *Tamamlanmamış Devrim*, "Kadınların Yeni Rollerine Uymak", Çev., Selin Çağatay, İletişim Yay., İstanbul.
GİDDENS, Anthony (2000), *Sosyoloji*, Yayına Haz.:Hüseyin Özel, Cemal Güzel, Ayraç Yayınları, Ankara.

GÜÇLÜ, A., E. Uzun, S.Uzun, Ü. H. Yolsal; (2003), *Felsefe Sözlüğü*, Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara.

GÜVENÇ, Bozkurt (1999), *İnsan ve Kültür*, Remzi Kitabevi, İstanbul.

ILO, (2012), "Global Employment Trends for Women", http://www.ilo.org/global/research/global-reports/global-employment-trends/WCMS_195447/lang--en/index.htm, 10.06.2014.

ILO, (2014), "ILO: Progress on gender equality at work remains inadequate", [ilo/newsroom/news/WCMS_348035/lang--en/index.htm](http://www.ilo.org/newsroom/news/WCMS_348035/lang--en/index.htm), 08.05.2015

ILO, (2014), "Millions of women still face barriers at the workplace: CEO Vinita Bali", http://www.ilo.org/global/about-the-ilo/multimedia/audio/WCMS_237353/lang--en/index.htm, 08.05.2015.

İMAM, Ayesha M., (2011), *Müslüman Dinsel Sağ ("Köktendinciler") ve Cinsellik*, Editör: Pınar İlkaracan, Müslüman Toplumlarında Kadın ve Cinsellik, Çev.: Ebru Salman, İletişim Yayınları, İstanbul.

İRİGARAY, Luce; (2006), *Ben, Sen Biz, Farklılık Kültürüne Doğru*", Çev.: Sabri Büyükdüvenci, Nilgün Tural, İmge Kitabevi, Ankara.

KA-DER,(2015),<http://cms2.ka-der.org.tr/images/file/2014-2015-KARNEİSTATİSTİKLER.docx>, 08.05.2015

KADEM, 2014, "Demokrasi Bağlamında Kadın STK'ların Rolü Çalıştayı, Çalıştay Raporu", <http://kadem.org.tr/demokrasi-baglaminda-kadin-stklar-in-rolu-calistayi-calistay-raporu/>

"Kadın Cinayetleri Artıyor, Polis Yetersiz", (2004), <http://bianet.org/bianet/kadin/30753-kadin-cinayetleri-artiyor-polis-yetersiz>, 19.05.2015

KANDİYOTİ, Deniz; (1997), "Kadınlar ve Haneçi Üretim:Türkiye'de Kırsal Dönüşümün Etkileri", *Cariyeler, Bacılar, Yurttaşlar* içinde, Çev.:Aksu Bora, Fevziye Sayılan, Şirin Tekeli,Hüseyin Tapınç, Ferhunde Özbay, Metis Yayınları, İstanbul.

KARAMESSİNİ, Maria (2014), "Yunanistan'da Kadın İstihdamının Sergilediği Eğilimler ve İzlediği Yollar: Kadınların Ekonomik Bağımsızlığa Giden Zorlu Yolculuğu", Editörler: Ayşe Buğra, Yalçın Özkan, Akdeniz'de Kadın İstihdamının Seyri, Çev.: Egemen Yılgür İletişim Yayınları, İstanbul.

KEİG (2015), "Sendikasız Kadınlar, Kadınsız Sendika Toplantısı Yapıldı", <http://www.keig.org/gundem.aspx?id=176>, 08.5.2015

KEVORKIAN, Nadera Shalhoub (2011), (Kasım'dan aktaran), Tecavüzün Kültürel Bir Tanımına Doğru, Çev.: Ebru Salman, Editör: Pınar İlkaracan, Müslüman Toplumlarında Kadın ve Cinsellik, İletişim Yayınları, İstanbul.

KILIÇ, Azer, (2011), "Sosyal Politika Reformu Çerçevesinde Kadınlar ve Vatandaşlık", Der.: Hülya Durudoğan, Fatoş Gökşen, Bertil Emrah Oder, Deniz Yüksek, Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları, Eşitsizlikler Mücadeleler, Kazanımlar, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

KORAY, Meryem (2011), Avrupa Birliği ve Türkiye'de "Cinsiyet" Eşitliği Politikaları: Sol-Feminist Bir Eleştiri, Çalışma ve Toplum Dergisi, Sayı 29, <http://calismatoplum.org/sayi29/koray.pdf>, s.13., 17.05.2015

KORAY, Meryem; (2012), Sosyal Politika, İmge Kitabevi, Ankara.

KSGM, (2008), Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı 2008-2013, <http://kadininstatusu.gov.tr/ulusal-eylem-planlari/izleme-ve-degerlendirme-raporlari>, 09.06.2014

KSGM, (2015), "**Türkiye'de Kadın**", <http://kadininstatusu.aile.gov.tr/uygulamalar/turkiyede-kadin>, 26.02.2015

KURBANOĞLU, Elçin ve PELİZZON, Sheila; (2008), "Geçimlik Çalışma ve Kadın", Dosya, Kadın : Tahakküm ve Direniş, Doğudan Dergisi, Yıl:2, Sayı:7, Ankara.

LLOYD, Genevieve, (1996), *Erkek Akıl, "Batı Felsefesinde 'Erkek' ve 'Kadın'*, Çev., Muttalip Özcan, Ayrıntı Yay., İstanbul.

MEB, (2013), Ortaöğretim İzleme ve Değerlendirme Raporu, Koord. ve Ed.: Serdar Polat, Haz.: Meryem Ozoğlu, Rukiye Yıldız, Yusuf Canbolat, Ankara, http://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_02/14013735_ortaretimrapor2013.pdf, 10.06.2014.

MOLYNEUX, Maxine (2008), "Ev Emegi Tartışması ve Ötesi", Editörler: Gülnur Acar-Savran, Nesrin Tura Demiryontan, *Kadının Görünmeyen Emegi*, Yordam Kitabevi, İstanbul.

MOOHERJEE, Monica (2011), Women's Rights as Multicultural Claims, Reconfiguring Gender and Diversity in Political Philosophy. Edinburg: Edinburgh Uni Press.

OUTHWAİTE, William; (2008), *Modern Toplumsal Düşünce Sözlüğü*, Türkçe Çeviriyi Yayına Hazırlayan: Melih Pekdemir, İletişim Yayınları, İstanbul.

ODER, Bertil Emrah (2010), "Anayasa'da Kadın Sorunsalı: Norm, İçtihat ve Hukuk Politikası", Editörler: Hülya Durudoğan, Fatoş Gökşen, Bertil Emrah Oder, Deniz Yüksek, Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları, Eşitsizlikler Mücadeleler, Kazanımlar, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

OECD, Bir Bakışta Eğitim 2013, Öne Çıkan Konular, <http://www.oecd.org/edu/eag-2014-sum-tr.pdf>, 29.06.2014.

OECD, (2014), "Balancing paid work, unpaid work and leisure"
<http://www.oecd.org/gender/data/balancingpaidworkunpaidworkandleisure.htm>,
17.05.2015

ÖZKAZANÇ, Alev; (2011) Neoliberal Tezahürler, "Vatandaşlık, Suç, Eğitim", Dipnot Yay., Ankara.

ÖZTÜRK, S. Ruken (2000), Sinemada Kadın Olmak, Alan Yayınları, İstanbul.

SALLMANN, Jean-Michel (2005), "Cadılar", Editörler: Georges Duby, Miche Darbot, *Kadınların Tarihi, Ortaçağın Sessizliği*, Çev.: Ahmet Fethi, Cilt 2, İş Bankası Kültür Yayınları / Tarih Dizisi, İstanbul.

SANCAR, Serpil; (2013) Türk Modernleşmesinin Cinsiyeti, "Erkekler Devlet, Kadınlar Aile Kurar", İletişim Yay, İstanbul.

SAVAR, Gülnur Acar, (2006), "AB'nin Toplumsal Cinsiyet Politikaları", Makaslar Açılırken, Birikim Aylık Sosyalist Kültür Dergisi, Sayı:204, İstanbul, s.40-53.

SCOTT, Joan, (2007), *Toplumsal Cinsiyet: Faydalı Bir Tarihsel Analiz Kategorisi*, Çev., Aykut Tunç Kılıç, Agora Kitaplığı, İstanbul

SMİTH, Hilda (1976), "Feminism and the Methodology of Women History", Ed.: Berenice Craool, in *Liberating Women History*, Illusiana University Press, London.

SÖZEN, Edibe (2010), "AK Parti'nin Kadın Siyaseti ve AK Partili Kadın Kimlikleri", Editör: Hakan Yavuz, Ak Parti Toplumsal Değişimin Yeni Aktörleri, İnsan ve Toplum Dizisi, Kitap Yayınevi, İstanbul.

TBMM, (2015), Milletvekillerinin Cinsiyete Göre Dağılımı.
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/milletvekillerimiz_sd.dagilim, 08.05.2015

THE WORLD BANK, (2014), "Education Plays Key Role in Advancing Women, Girls, and Communities Report Says", <http://www.worldbank.org/en/news/press-release/2014/05/14/education-key-role-women-girls-communities-report>, 19.05.2015.

TOKSÖZ, Gülay; (2007), Kadın İstihdam Raporu, ILO, Ankara,
<http://kasaum.ankara.edu.tr/files/2013/03/TurkiyedeKadinIstihdaminin-Durumu.pdf>,
28.03.2015

TOKSÖZ, Gülay (2011), Kalkınmada Kadın Emegi, Varlık Yayınları, İstanbul.

TOKSÖZ, Gülay; (2012), "Neoliberal Piyasa, Özel ve Kamusal Patriarka Çıkmazında Kadın Emegi", Türkiye'de Refah Devleti ve Kadın, Editörler: Saniye Dedeoğlu, Adem Yavuz Elveren, İletişim Yayınları, İstanbul.

TÜİK, (2012), İstatistiklerle Kadın, Ankara, http://www.tuik.gov.tr/Kitap.do?metod=KitapDetay&KT_ID=11&KITAP_ID=238, 03.06.2014.

TÜİK, (2014), <http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul>, 18.12.2014.

TÜR, Özlem, ÇITAK, Zana, (2009), "AKP ve Kadın: Teşkilatlanma, Muhafazakarlık ve Türban", Editörler: İlhan Özgel, Bülent DURU, AKP Kitabı, Bir Dönüşümün Bilançosu, Phoenix Yayınları, Ankara.

TÜSİAD, KAGİDER (2008), Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği: Sorunlar, Öncelikler Ve Çözüm Önerileri "Kadın-Erkek Eşitliğine Doğru Yürüyüş: Eğitim, Çalışma Yaşamı Ve Siyaset" Raporunun Güncellemesi, <http://www.tusiad.org:7979/FileArchive/KADINRAPOR.pdf>, 14.05.2014.

"Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet Olaylarına Rakamların Diliyle Bakış", <http://www.antoloji.com/turkiye-de-kadina-yonelik-siddet-olaylarina-rakamlarin-diliyle-bakis-siiri/>, 15.05.2015

UÇAN SÜPÜRGE, (2012), Erken Evlilikler/Çocuk Gelinler Politika Notu, <http://213.232.26.4/veri/dosyalar/Çocuk%20Gelinler%20politika%20notu.doc>, 26.02.2015

UÇAN SÜPÜRGE, Türkiye'de Kadın Örgütleri Veritabanı, <http://www.ucansupurge.org/TR,1333/turkiyede-kadin-orgutleri-veritabani.html>, 12.05.2015.

UNDP, (2009), Küresel İnsani Gelişme Raporu, Engelleri Aşmak: Göç ve İnsani Gelişme, http://www.tr.undp.org/content/dam/turkey/docs/demgovdoc/UNDP%20GHD_R_TR.pdf, 18.04.2015

UNDP, "Sıkça Sorulan Sorular: Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi (TCEE)", http://www.tr.undp.org/content/dam/turkey/docs/Publications/hdr/faq_gii-TR_ece%20FU.pdf, 17.05.2015

UNDP, (2013) Gender Equality Women's participation and leadership, In governments at the local level, Asia and the Pacific 2013, http://www.asia-pacific.undp.org/content/rbap/en/home/library/democratic_governance/gender-equality-in-local-gov-2013.html, 19.05.2015.

UNDP, Kadının Güçlendirilmesi ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, http://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/ourwork/democraticgovernance/in_dept_h/WomenEmpowermentandGenderEquality.html, 19.05.2015

UNGEI, (2015), http://www.ungei.org/index_5999.html, 19.05.2015

UNWOMEN, (2014), http://www.unwomen.org/~media/headquarters/attachments/sections/library/publications/2014/wmmmap14_en%20pdf.ashx, 19.05.2015

UNWOMEN, (2015), "Facts and Figures: Leadership and Political Participation", <http://www.unwomen.org/en/what-we-do/leadership-and-political-participation/facts-and-figures>, 15.05.2015.

UNWOMEN, (2015), "Press Release: World Education Forum will set roadmap for global education until 2030", <http://www.unwomen.org/en/news/stories/2015/5/korea-world-education-forum-press-release>, 19.05.2015.

YEŞİLTUNA, Dilek Çiftçi; (2007), Siyasal İktidarın Söyleminde Kadın, Sosyoloji Dergisi Ülgen Oskay'a Armağan Özel Sayısı, Sayı:17, <http://tr.scribd.com/doc/51244615/siyasal-iktidarın-soyleminde-kadın#scribd>, s.153-176.

YSK, (2015), http://www.ysk.gov.tr/ysk/faces/GenelSecimler?_adf.ctrl-state=ligmtkhzz_9&wcnave.model=YSKUstMenu&_afLoop=2977566394274978YUVAL-, 19.05.2015.

WALBY, Sylvia, (2008), (D.Sainsbury'den aktaran),"Toplumsal Cinsiyet", Editör: William Outhwaite, *Modern Toplumsal Düşünce Sözlüğü*, İletişim Yayınları, İstanbul.

WHO, "Women and Health", http://www.who.int/gho/women_and_health/en/, 08.05.2015.

WHO, (2014), "Global status report on violence prevention", http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/status_report/2014/1579_VIP_Infographic_lowres_051214.pdf, 08.05.2015.

WHO, (2014), Updated November 2014, Violence against women, <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs239/en/>, 08.05.2015.

WHO, (?), What do we mean by "sex" and "gender"? <http://www.who.int/gender/whatisgender/en/>, 18.12.2014.

World Bank, (2013), "Population, female (% of total)", <http://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL.FE.ZS/countries/1W?display=graph>, 17.05.2015.

World Education, (2015), "Girls' and Women's Education", <http://www.worlded.org/WEIInternet/international/expertise/display.cfm?tid=1004&id=756>, 19.05.2015

Yalova Valiliği, http://www.yalovadernekler.gov.tr/default_B0.aspx?content=1, 01.07.2014.

Yalova Valisi ve Girişimci Kadınlardan Çiftçi Kadınlara Destek, <http://ytso.org.tr/haberler/Yalova-Valisi-ve-Girisimci-Kadinlardan-ciftci-Kadinlara-Destek-.html>, 17.05.2015.

ZİHNİOĞLU, Yaprak (2009), "Kadın Kurtuluşu Hareketinin Siyasal İdeolojiler Boyunca Seyri (1908-2008) ", Editörler: Tanıl Bora, Murat Gültekingil, *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce, Dönemler ve Zihniyetler*, Cilt 9, İletişim Yayınları, İstanbul.

EKLER LİSTESİ

EK-A: Türkiye'deki Kadın Politikalarının Değerlendirilmesi "Yalova Örneği" Anket Formu

Anketin yapıldığı tarih :

KİŞİSEL BİLGİLER

İkamet Edilen Yer		Görevi(Aktif olarak çalışıyorsa)	
Doğum Yeri/Tarihi		Eşin Eğitim Düzeyi	
Medeni Hal		Eşin Mesleği	
Çocuk Sayısı (Varsa)		Sosyal Güvence Varlığı	
Eğitim Durumu		Sivil Toplum Kuruluşu Üyeliği (Varsa)	
Mesleği		Herhangi bir Siyasi Parti üyeliği (Varsa)	

* Anket içerisindeki tüm soruları Türkiye'deki 2001-2014 Yıllarını Kapsayan Dönemi düşünerek cevaplayınız.

I. BÖLÜM

I. Bölümü aşağıdaki ölçeği dikkate alarak; En yüksek puan (1) olmak üzere (2), (3), (4) ve en düşük puan (5) olacak şekilde her bir satırdaki kutunun yalnızca bir tanesini işaretleyiniz.

Kesinlikle Katılıyorum	1
Katılıyorum	2
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	3
Katılmıyorum	4
Kesinlikle Katılmıyorum	5

		1	2	3	4	5
1	Türkiye erkek egemen bir toplumdur					
2	Türkiye'de kadın-erkek eşitliği vardır					
3	Türkiye'de kadınlar toplum içinde (kamusal alanda) güçlü konumdadır					
4	Türkiye'de kadınlar aile içerisinde güçlü konumdadır					
5	Türkiye'de bu dönemde kadın haklarında olumlu gelişmeler sağlanmıştır					
6	Uygulanan ekonomi politikalarından kadınlar olumlu etkilenmiştir					
7	Türkiye'de kadın haklarının kazanılmasında Kadın Sivil Toplum Kuruluşlarının etkisi vardır					
8	Türkiye'de kadın haklarının kazanılmasında Avrupa Birliği sürecinin etkisi vardır					
9	Çalışma yaşamında kadın istihdamı artmıştır					
10	Türkiye'de kadınlar yeterince örgütlenebilmektedir (Sendika, kooperatif,birlik, Sivil Toplum Kuruluşu.. vb.)					
11	Türkiye'de kadınlar emeğinin karşılığını alabilmektedir					
12	Kadınlar sosyal hak ve güvencelere (sigorta..vs) yeterince sahiptir.					
13	Uygulanan Eğitim politikaları ile kadınların eğitime katılımı artmıştır					
14	Yapılan yasal düzenlemeler ile kadının aile ve toplum içindeki konumu güçlenmiştir					
15	Kadınlar siyasette daha aktif hale gelmişlerdir					
16	Kadına karşı şiddet uygulamalarında azalma olmuştur					
17	Boşanma oranları kadınların çalışma yaşamına girmesiyle artmıştır.					
18	Hükümetin söylemleri kadın-erkek arasındaki sosyo-ekonomik eşitliği sağlamaktadır					
19	Hükümetin kadınlara yönelik politikalarının olumlu sonuçlar getireceğine inanıyorum					

II.BÖLÜM

	Soruları lütfen yandaki ölçütlere göre değerlendirip işaretleyiniz.	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim Yok
20	<u>Anayasada</u> kadın ve aile ile ilgili alanda yapılan değişiklikleri nasıl değerlendirirsiniz?				
21	<u>Türk Medeni Kanununda</u> yapılan değişiklikleri nasıl değerlendirirsiniz?				
22	<u>İŞ Kanununda</u> yapılan değişiklikleri nasıl değerlendirirsiniz?				
23	<u>Türk Ceza Kanunu'nda</u> yapılan değişiklikleri nasıl değerlendirirsiniz?				
24	Devlet Memurları Kanunu'nda yapılan değişiklikleri nasıl değerlendirirsiniz?				
25	<u>Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunu</u> nasıl değerlendirirsiniz?				
26	Diğer yasal düzenlemeleri nasıl değerlendirirsiniz?				
27	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın kadına yönelik yaptığı çalışmalarını nasıl değerlendirirsiniz?				
28	<u>Eğitim</u> alanında uygulanan faaliyet ve projeleri nasıl değerlendirirsiniz?				
29	<u>Sağlık</u> alanında uygulanan kadınlara yönelik proje ve faaliyetleri nasıl değerlendirirsiniz?				
30	<u>Çalışma Yaşamında</u> kadınlara yönelik uygulanan proje ve faaliyetleri nasıl değerlendirirsiniz?				
31	<u>Kırsal alandaki</u> kadınlara yönelik yapılan proje ve faaliyetleri nasıl değerlendirirsiniz?				
32	<u>Siyaset ve Karar Alma Mekanizmalarında</u> kadınlara yönelik uygulanan proje ve faaliyetleri nasıl değerlendirirsiniz?				
33	<u>Sivil Toplum Örgütlerinin</u> kadınlara yönelik faaliyet ve projeleri nasıl değerlendirirsiniz?				
34	<u>Engelli kadınlara</u> yönelik proje ve faaliyetleri nasıl değerlendirirsiniz?				

III. BÖLÜM –YALOVA

	Soruları <u>Yalova</u> ilindeki çalışmalarını düşünerek, yandaki ölçütlere göre değerlendirip işaretleyiniz.	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim Yok
35	Yalova <u>Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nün</u> kadına yönelik yaptığı çalışmalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?				
36	Yalova'da <u>Eğitim</u> alanında kadına yönelik düzenlenen politikaları nasıl değerlendiriyorsunuz?				
37	Yalova'da <u>Sağlık</u> alanında kadına yönelik düzenlenen politikaları nasıl değerlendiriyorsunuz?				
38	Yalova'da <u>Çalışma Hayatında</u> kadına yönelik düzenlenen politikaları nasıl değerlendiriyorsunuz?				
39	Yalova'da <u>Kırsal</u> alandaki kadınlara yönelik yapılan proje ve faaliyetleri nasıl değerlendiriyorsunuz?				
40	Yalova'da <u>Siyaset ve Karar Alma Mekanizmalarında</u> kadınlara yönelik uygulanan proje ve faaliyetleri nasıl değerlendiriyorsunuz?				
41	Yalova'da Kadın <u>Sivil Toplum Örgütlerinin</u> (Dernek,..vs)kadınlara yönelik faaliyet ve projelerini nasıl değerlendiriyorsunuz?				

		Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Fikrim Yok
42	Yalova'da kadınlara yönelik sosyo-kültürel faaliyetleri nasıl değerlendiriyorsunuz?				
43	Yalova'da kadınlara yönelik meslek kurslarını nasıl değerlendiriyorsunuz?				
44	Yalova'da engelli kadınlara yönelik yapılan çalışmalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?				

IV.BÖLÜM (Kişisel Değerlendirme Soruları)

45) Yalova'da Kadınlara özel faaliyetlerden kolaylıkla haberiniz oluyor mu?

- a) Evet b) Hayır c) Kısmen

46) Yalova'daki kadınlara yönelik sosyo-kültürel faaliyetlerden faydalandınız mı ?
Faydalandıysanız hangi alanda faydalandığınızı açıklayınız..

- a) Evet(.....) b) Hayır

47) Yalovadaki kadınlara yönelik meslek kurslarından faydalandınız mı ? Faydalandıysanız hangi alanda faydalandığınızı açıklayınız.

- a) Evet(.....) b) Hayır

48) Kadın olduğunuz için aşağıdaki alanlardan herhangi birinde engellerle karşılaştınız mı? Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz.

- a) Eğitim
b) Çalışma Hayatı
c) Siyasete Katılım
d) Sivil Toplum Örgütlerine Katılım
e) Sosyal Yaşam
f) Aile içi yaşam
g) Diğer.....

49) **48. soruda** kadın olduğunuz için herhangi bir engelle karşılaştığınızı belirtmişseniz hangi engellerle **hangi alanda karşılaştığınızı** karşısına yazarak belirtiniz lütfen.

(Örnek: Aile –Çalışma Hayatında engel olarak karşıma çıktı..)

- a) Aile (Anne-Baba veya Kardeş)
b) Eş
c) Çevre (Arkadaş, bulunduğunuz şehir, köy veya kasaba..)
d) Emeginizin karşılığını alamama
e) Cinsel Taciz
f) Psikolojik Taciz (Cinsiyet ayrımcılığı nedeniyle ezme, aşağılanma, dışlanma, yükselmenize engel olma çabaları..vs.)
g) Eğitim yetersizliği
h) Kültürel Engeller
i) Din
j) Diğer

50) Hükümetin kadın politikaları sizce nasıl olmalıdır? Beklentilerinizi yazınız...

.....

51) Yalova'daki Yerel Yönetimlerin ve Kadın Derneklerinin kadın politikaları sizce nasıl olmalıdır? Beklentilerinizi yazınız...

.....

ÖZGEÇMİŞ

1984 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini Ankara'da tamamladı. 2002-2006 yılları arasında Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümünde okudu. 2006-2008 yılları arasında Ankara Üniversitesi Felsefe Grubu Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Bölümünü okudu. 2011 yılında kazandığı Yalova Üniversitesi-Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkilerinin Sosyal Politika bölümünde yüksekisans eğitime devam etmekte ve yine 2011 yılında atandığı Yalova Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü'ndeki Sosyologluk görevini devam ettirmektedir.